

VERSLAG

BETREFFENDE DE

GEMEENTE MEDAN

OVER HET JAAR

1927

DRUK VAREKAMP & Co.-MEDAN

m
505

VERSLAG

BETREFFENDE DE

GEMEENTE MEDAN

OVER HET JAAR

1927

DRUK VAREKAMP & Co.-MEDAN

VERSLAG

BEREIKENDE

GEHEENTE MEDIAN

OVER HET JAAR

1927

VERVOLGDE

Al
In
Be
Be
Be
Ov
Ov
Be
V
D
H
H
G
V
V
B
B
V
G
W
B
O

INHOUD.

	Blz.		Blz.
ALGEMEEN VERSLAG.	11—71	rende de jaren 1919 —	
Inleiding	11—15	1927 bijl.	XI
Begrooting	33—36	Analyse van de sterftcijfers te Medan over	
„ 1927	33	1927 bijl.	XII
Begrooting 1928	33—34	Decentralisatie	42—50
Begrotingsrekening 1926.	33	Burgemeester — Hoofd van Plaatselijk Bestuur.	42
Overzicht van de netto opbrengst van de wisselvallige ontvangsten der begrooting 1927 bijl.	V	Decentralisatiecongres .	45
Overzicht van de ontwikkeling der gemeentelijke uitgaven en middelen bijl.	XIV	Aanvulling van de Locale Raden Ordonnantie in verband met verhaal van kosten bij politiedwang.	47—50
Belastingen en andere heffingen	34—36	Verhouding tusschen de Gemeente en de beide binnen hare grenzen gelegen Sultanskampongs.	44—45
Vergelijkend overzicht van de opbrengst der gedurende de jaren 1912 t/m 1927 in de Gemeente Medan geheven belastingen bijl.	II	Drankvergunning	
Drankvergunningrecht .	34	Overzicht van uitgereikte — bijl.	III
Heerendienstaftkoopgelden	36	Financieele Contrôle . .	36—37
Hondenbelasting . . .	35	Financieele verhouding tusschen het Land en de Gemeente	37
Gem. Inkomstenbelasting.	35	Gelden. Staat der als reserve belegde gelden bijl.	VII
Vergelijkend overzicht van de opbrengst der — volgens kohier . . . bijl.	IV	Goederen. Staat der onroerende — . . . bijl.	VI
Vermakelijkheidsbelast. .	35—36	Kiezers. Opgave van het aantal — voor den Gemeenteraad . . . bijl.	I
Bestuur der Gemeente. .	15—33	Kiezerslijst	23
Burgemeester	15	Luchtvaart	50—52
Vervanging van den Burgemeester	43—44	Onderwijs	52—57
Gemeenteraad	16—22	Ambachtsonderwijs . .	52—53
Wethouders	16	Ambachtsschool voor Inlanders	53
Bevolkingsregister . . .	38—41	Gemeentelijke Duitsche Cursus	52
Overzicht omtrent het aantal huwelijken en geboorten van Europeanen, Japanners en Chineezers te Medan gedurende de jaren 1919 — 1927 bijl.		Oprichting van een gemeentelijke handelschool	55—56
		Kweekschool voor Inlandsche Onderwijzers	56—57

	Blz.		Blz.
Meisjesvakschool	53	Onderhoud	95
Overzicht betr. de scholen te Medan op Ult ^o De- cember 1927 bijl. . . .	XIII	Commissies	73
Pandhuisbedrijf. Over- zicht omtrent het — gedurende de jaren 1920 t/m 1927 bijl.	X	Technische Commissie . .	73
Personeel	23—33	Diversen	114—116
Herziening van het bezol- digingsstelsel	25—33	Europeesche begraaf- plaats	114
Medansche Inlandsche pensioenverordening . .	24—25	Bezoek van den Gouver- neur-Generaal	116
Raads- en andere com- missies	18—22	Bezoek van het Marine Eskader	116
Straatprostitutie — Be- strijding der —	57—58	Brandweer	115
Schulden. Staat der — wegens leeningen. bijl.	VIII	Eerste hygiene tentoon- stelling in Ned.-Indië.	115
Subsidies	58—59	Hongkongkeur	114
Verkiezingen	23 en 46—47	Pasar Malam	115
Verbetering van het kies- stelsel voor gemeente- raden	46	Duikers	96—98
Verlichting	59—60	Aanleg van nieuwe duikers	96—98
Electrische straatverlich- ting	59	Onderhoud	96
Gasstraatverlichting . .	60	Gemeente gebouwen . .	109—110
Verordeningen	60—61	Openbare badhuizen en privaten	110
Voertuigen. Overzicht van geregistreerde — bijl.	IX	Kantoor en emplacement van Gemeentewerken .	109
Watervoorziening	61—62	Raadhuis	109
Ziekenzorg	62—71	Sekolah Derma	109
Polikliniek voor borstlij- ders, gehouden in het Stadsverband te Medan door Dr. H. Heinemann Chef-Genesheer der Senembah Maatschappij te Tandjong Morawa .	62—69	Ziekenhuis	110
Ziekenhuiskwestie	69—71	Goten	98—102
VERSLAG VAN DEN DIENST DER GE- MEENTEWERKEN	73—125	Aanleg van nieuwe goten.	99
Bruggen	95—96	Doorspoeling der goten .	99
Bouw nieuwe bruggen. .	96	Onderhoud	98
		Regenwaterafvoergoten .	99—102
		Grasvoorziening	80—82
		Kweektuin	95
		Materieel	82—84
		Staat van het materieel op 31-12-1927	82—83
		Personeel	73—79
		Werklieden	78—79
		Staat van de in 1927 bij Gemeentewerken in dienst zijnde werklieden .	77
		Plantsoenen	94

	Blz.		Blz.
Aanleg van nieuwe plantsoenen	94	Wegen in Sultanskampongs	86—87
Onderhoud van plantsoenen	94	Verwerkte materialen	93—94
Openbare reiniging	110—114	Overname	92
Faecaliendienst	113	Wegbeplanting	94
Schoonhouden van particuliere erven	114	Nieuwe aanplant langs de wegen	95
Schoonhouden van goten en brandgangen	111	Wegenplannen	94
Schoonhouden van de rioleering	112	Wethouder	73
Schoonhouden van rivieren	114	VERSLAG VAN DEN DIENST VAN HET BOUW- EN WOON-TOEZICHT	127—139
Sproeidienst	112	Algemeene beschouwing	127—128
Straatreiniging	110	Bouwvergunningen	128—129
Vuilnis ophaaldienst	113	Afgewezen en ingetrokken verzoeken om bouwvergunning	129
Rioleering	103—109	Bouwvallige huizen. Afkeuring en opruiming van — en andere bouwwerken	130
Beschikbaar gestelde gelden	103	Commissie. Schoonheids—	130
Inkoop en aanmaak van gereedschappen en materialen	103	Diversen	134
Voorloopige resultaten	108	Inspecties	129—130
Stand van het werk op 31 December 1927.	107	Personeel	127
Uitvoering	105	Rioleering	131—132
Spoelleidingen	98—99	Rooigelden	129
Straatnaamborden	93—94	Verordeningen	131—133
Trekdiere	80—82	Wijziging der Medansche Bouw- en Woonverordening	131
Verwerkte bedragen. Staat der — door Gemeentewerken in 1927.	117—125	Overzicht van de werkzaamheden van het gemeentelijk Bouwtoezicht over de jaren 1916 — 1927 voortvloeiende uit de bepalingen der Medansche Bouw- en Woonverordening	136—137
Wegen	85—94	Broodbakkerijen	133
Aanleg van nieuwe en verbreding van bestaande wegen	89—90	Hinderordonnantie	132
Asfalteering	91—92	Hotelverordening	132—133
Herstelling van wegen op kosten van derden	85—86	Overzicht van de werkzaamheden van het gemeentelijk Bouwtoe-	
Zware herstelling	88—89		
Onderhoud van particuliere wegen	86		
Gewoon onderhoud	87		

	Blz.		Blz.
zicht over de jaren 1921 tot en met 1927 voort- vloeiende uit de bepa- lingen der Kampong- Bouwverordening . . .	138—139	objecten ingebracht in het Woningbedrijf . .	150—151
Petroleumordonnantie . .	132	VERSLAG VAN DEN DIENST DER OPEN- BARE GEZONDHEID . .	157—203
Reglement op het maken en verkrijgbaarstellen van ijs en koolzuur- houdende wateren . .	133	a. Gemeente Slachthuis . .	158—176
Woningen. verbetering van —	130	Staat van afkeuringen. .	160 en 174—175
VERSLAG VAN DEN DIENST VAN HET GE- MEENTELIJK WO- NINGBEDRIJF . . .	141—155	Exploitatie	158—163
Algemeen overzicht . .	141—142	Ingevoerd vleesch . . .	160
Inning der huren . . .	141—142	Slachtingen	158—160
Verhuizingen	142	Stallingen	160
Staat aangevende de ver- houding tusschen ver- huizingen en aantal woningen	143	Financieel overzicht . .	161—162
Verhuring	141	Staat van aanleg, uitbrei- ding en vernieuwing .	172—173
Leegstaande woningen .	142	Staat der aflossingen en der betaalde rente tot en met 31-12-1927 . .	176
Bewoning	144	Begrotingsrekening 1927	170—173
Staat van het aantal in- wonenden der gemeen- tewoningen	149	Ontvangsten	162
Bouwwerken. Nieuwe —.	146—147	Uitgaven	162—163
Dienstwoningen XV en XVI	147	Gebouwen	158
Padang Loemba II . . .	146—147	Geslachte dieren. Staat van het aantal op het Ge- meente Slachthuis — gedurende 1927 . . .	166
Bouw van 13 woningen.	147	Vergelijkende staat met betrekking tot het aan- tal geslachte dieren over 1913 t/m 1927 .	167
Exploitatierekening . .	152—155	Gestalde dieren. Staat van het aantal — gedurende 1927	168
Financieel overzicht . .	144—146	Personeel	157
Toelichting op de balans.	145—146	Staat van het personeel op 31-12-1927	164—165
Baten	145	Slachthuiscommissie . .	158
Lasten	145	Slacht- en Vleeschkeur .	161
Onderhoud	144	Vee prijzen gedurende '27	161 en 168
Djati Oeloe	144	Vleeschprijzen	161 en 168
Kampong Skip.	144	b. Melkcontrole	177—183
Uitbreidingen	144	Melkonderzoek	178—180
Gewijzigde rentabiliteits- berekening van de		Katalase	179
		Onderzoek voor particu- lieren	179

	Blz.
Reductietijden	179
Graad van reinheid	179
Gemiddelde samenstelling der onderzochte melk- monsters in 1927	182—183
Soortelijk gewicht	178
Gemiddeld soortelijk ge- wicht bij 27½ ° C.	181
Proef van Trommsdorff	179
Vetgehalte	179
Vetprocenten	181
Gemiddelde vetprocenten.	181
Vetvrije droge stof	179
Gemiddeld gehalte aan vetvrije droge stof	181
Zuurgraad	179
Melkverordening	180
Overtredingen	180
c. Pasarwezen	184—198
Financieel overzicht der pasars	186
Staat der ontvangsten en uitgaven benevens de exploitatierekening van het Gem. pasarbedrijf 1927	194—195
Rente en aflossing	187
Gemeent: Pasarbedrijf	184
Staat van het aantal ver- huurde M² der Gemeente Pasar Petisah geduren- de 1927	193
Pasar Petissah	184
Pasar in de Sei. Kerah- wijk	187
Vischpasar	184
Staat van het aantal ver- huurde M² der Gemeen- te vischpasar geduren- de 1927	193
Staat der hoeveelheden aangevoerde visch ge- durende 1927	192
Particuliere pasars	184
Pasarcredietwezen	188

	Blz.
Balans van het — op 31-12-1927	190—191
Stand van het — op 31-12-1927	190—191
Pasarprijzen	188
Vergelijking tusschen de prijzen van verschillen- de levensbehoeften op de pasars te Medan over 1926 en 1927	196—198
Pasarrapport	187
d. Voerwezen	199
e. Reglement op het ma- ken en verkrijgbaar- stellen van ijs en kool- zuurhoudende wateren.	199
f. Broodverordening	200
g. Hotelverordening	200—201
h. Hondenbelasting-ver- ordening	201
i. Vee-verordening	202
j. Diversen	202—203
VERSLAG VAN HET GEMEENTELIJK BUREAU VOOR GRONDZAKEN	205—219
Algemeen gedeelte	205
Commissie	205
Personeel	205
Grondzaken	205—209
Grondafstand aan het Gouvernement	207
Grondafstand aan parti- culieren	207—208
Opmetingen	205—206
Regeling van grondrech- ten	206
Verkrijging van grond	208—209
Grondlasten	216—219
Hasil tanah	216
Vergoeding voor zakelijke rechten	216—217
Verponding	217—219
Overschrijvingen	209—216
VERSLAG DER HUUR- COMMISSIE	221—226

	Blz.		Blz.
Administratie	221—222	Wijkverdeeling	244
Samenstelling der Commissie	221	VERSLAG VAN DE SEKOLAH DERMA	245—247
Opheffing der Huurcommissie	224	VERSLAG v/h GOUVERNEMENTS-VROUWEN HOSPITAAL	249—253
Personeel	221	Inspectiën	249
Uitspraken	222—224	Personeel	249
Staat van het aantal ontvangen en behandelde rekestten	225—226	Geneeskundig hulppersoneel	250—251
VERSLAG EUROPEESCHE ARBEIDSBEURS 1927/1928	227—233	Pharmaceutische dienst	252
Aanvraag van werkgevers	231—232	Polikliniek	251
Algemeene beschouwing	232—233	Vaccinedienst	252
Bestuur	227	Verloskundige hulp	251—252
Doel	228	Besmettelijke ziekten	252
Bereikte resultaten	229—232	Volksziekten	252
Werkwijze	228—229	Ziekeninrichting	249—250
MEDANSCH VRIJWILLIGE BRANDWEER	235—244	VERSLAG VAN HET GOUVERNEMENTS MANNENHOSPITAAL	255—260
Algemeene beschouwingen	239—240	Bureau	255 en 260
Branden	238	Inspecties	256
Financien	238—239	Personeel	255—256
Inspecties	237	Polikliniek	257
Ledenlijst	241—242	Vaccinedienst	259
Materialen	238	Sterftcijfer	259
Staat van materiaal in gebruik en in reserve op 31-12-1927	243	Verloskundige hulp	259
Oefeningen	237	Quarantaine aangelegden	258
Personeel	235—236	Besmettelijke ziekten	258
Vergaderingen	236	Volksziekten	258
		Ziekte gevangenen	259—260
		Ziekenhuiswezen	256—257

GEMEEN

No. 1039

Aantal b

Onderwe

Jaarvers

Hie

betreffe

algeme

dienst o

van he

zondhe

Aan he

het ja

Arbeid

Sekola

over

Medan

te Me

GEMEENTE MEDAN.

GEMEENTE BESTUUR.

MEDAN, 9 Juni 1928.

No. 1039.

Aantal bijlagen: jaarverslagen 1927.

Onderwerp:

Jaarverslag.

Aan
den Gemeenteraad
van
MEDAN.

Hierbij heb ik de eer Uw Raad aan te bieden het verslag betreffende de Gemeente Medan over het jaar 1927. Het algemeene gedeelte wordt gevolgd door de verslagen van den dienst der Gemeentewerken, van het Bouw- en Woontoezicht, van het Gemeentelijk Woningbedrijf, van de Openbare Gezondheid, en van het Gemeentelijk Bureau voor Grondzaken. Aan het Gemeenteverslag zijn toegevoegd de verslagen over het jaar 1927 van de Huurcommissie, de Europeesche Arbeidsbeurs, de Medansche Vrijwillige Brandweer, en de Sekolah Derma, alsmede een gedeelte van het jaarverslag over 1927 van het Gouvernements Vrouwenhospitaal te Medan, en idem van het Gouvernements Mannen Hospitaal te Medan.

De Burgemeester van Medan,
D. MACKAY.

VERSLAG

der Gemeente Medan over het jaar 1927.

ALGEMEEN GEDEELTE.

INLEIDING.

De kalmte die in de laatste jaren den gang van zaken der gemeente kenmerkte maakte in het jaar 1927 plaats voor een steeds toenemende activiteit, die deels voortkwam uit den boezem van het gemeentebestuur, deels veroorzaakt werd van buitenaf.

Aan de hand van hetgeen terzake geschreven werd in de memorie van toelichting op de ontwerp-begroting 1928 zij het volgende omtrent den financieelen toestand der gemeente vermeld.

Deze toestand is voldoende krachtig. De financieele uitkomst van den dienst 1926 is zeer goed, terwijl die over het afgelopen jaar eveneens goed belooft te worden. Toch mag men zich hierdoor niet laten verblinden, omdat er niet op gerekend kan worden dat het groote saldo door elk dezer jaren opgeleverd, n.l. voor 1926 f 185.571.10 in de toekomst blijvend zal worden verkregen. De uitkomsten der jaren 1923, 1924, 1925 waren zoodanig, dat gemiddeld een saldo van 1 ton werd verkregen. Na ontleding van het bedrag van het saldo dienst 1926 blijkt, dat het bijzondere oorzaken zijn geweest — *die zich niet zullen herhalen* — die dit buitengewone hooge saldo hebben veroorzaakt.

Bij het nader beschouwen van de bronnen van inkomsten waarover de gemeente beschikt blijkt, dat de inkomsten te verdeelen zijn in 3 groepen n.l. die welke niet of slechts in zeer geringe mate voor toename vatbaar zijn, die welke vermeerderen zullen doch niet in dezelfde mate als de bevolking der gemeente toeneemt en die welke stijgen in gelijke mate als de bevolking vermeerdert. De inkomsten uit de

laatste groep zijn kleiner dan die van de beide eerstgenoemde groepen samen. De gewone uitgaven der gemeente stijgen echter wel voortdurend. De genoemde verhouding heeft tot gevolg, dat de totaal stijging der inkomsten niet gelijken tred houdt met, d.i. minder bedraagt dan, de totaal stijging der uitgaven.

Zooals in den aanhef van deze inleiding gezegd, is de meerdere activiteit mede het gevolg van oorzaken van buiten, t.w. er is een neiging merkbaar bij het Gouvernement om de gemeenten steeds meer verplichtingen op te leggen dan wel bevoegdheden over te dragen. Die verplichtingen vragen veelal geld van de Gemeente, zonder dat daartegenover immer voldoende financieele compensatie van het Gouvernement staat. Dit is dan ook oorzaak dat meermalen in den Raad verklaard werd, dat de gemeente geen nieuwe verplichtingen uit handen der Regeering dient aan te nemen indien de gemeente niet tevens financieel daartoe in voldoende mate in staat gesteld wordt.

Ook van andere zijde wordt in toenemende mate getracht de gemeente te nopen tot het doen van meer uitgaven voor onderwijs en volksontwikkeling, welke belangen ondanks subsidie belangrijk *blijvende* uitgaven zullen vragen.

Het zal echter moeilijk zijn om aan dien drang te ontkomen, zoodat, indien de inkomsten der gemeente niet vermeerderen, de saldi belangrijk kleiner zullen worden. Er staan dan slechts twee wegen open om hieraan tegemoet te komen, n.l. 1° door het opleggen van nieuwe of verhoogen van bestaande lasten, en 2° door verhooging van de geldelijke bijdragen van het Land. Het laat zich aanzien, dat het laatste niet spoedig zal gebeuren, de reeds oude kwestie van de regeling der financieele verhouding tusschen Land en Locale Raden is nog steeds in behandeling.

De toepassing van het eerste middel dient zoo lang mogelijk vermeden te worden. Er zij echter op gewezen, dat de lasten die de gemeente tot nog toe aan hare inwoners oplegde niet zoo zwaar zijn, dat eenige verhooging ervan niet mogelijk is en toch nog beneden het redelijke gebleven wordt.

In de opgelijste memorie van toelichting wordt er in dit verband nog de aandacht op gevestigd, dat de gemeente

zeer weinig bedrijven bezit. Het is de gemeente zelve die oorzaak is dat zij zich het winstgevend waterleidingbedrijf zag ontgaan. Het pasarbedrijf is slechts gedeeltelijk in handen der gemeente. Dit is het gevolg van het feit dat vóór de instelling der gemeente dit bedrijf zich reeds in particuliere handen bevond. De gemeente opende in 1915 zelve een algemeene wijkpasar te Petissah. In 1922 was de gemeente in staat een gedeelte van het particuliere pasarbedrijf n.l. de vischpasar over te nemen. Voor het overige, d.i. voor de vleeschpasar en voor de groentepasar, werden in 1923 door de Gemeente vergunningen gegeven tot het jaar 1933.

De levering van het licht (gas en electriciteit) en kracht (electriciteit) is eveneens in handen van een particulier lichaam. De levering van gas stond de gemeente in 1918 toe aan de Nederlandsch Indische Gas Maatschappij, die daarna de Electriciteits Maatschappij „Medan” overnam, waardoor zij tevens leverancier van elektrische energie werd.

Genoemde bedrijven leenen zich allen zeer goed voor gemeentexploitatie en zouden der gemeente ruime inkomsten kunnen verschaffen en dit op een voor de inwoners aangenamer en voordeelijker wijze dan met belastingen het geval is.

De gemeente zal in de toekomst hare aandacht dan ook aan dit vraagstuk hebben te geven.

Verschillende onderwerpen van beteekenis vroegen in het verslagjaar de aandacht van het gemeentebestuur.

Het is goed deze de revue te laten passeeren, en onder de verschillende hoofden meer uitvoerig te behandelen.

Als een der voornaamste feiten mag dan wel genoemd worden dat het besluit van den Gemeenteraad dd. 15 December 1926 No. 228 tot instelling van het instituut van wethouders practische beteekenis kreeg, doordat bij Gouvernements besluit van 16 Februari 1927 No. 26 aan het verzoek der gemeente werd voldaan.

Ten aanzien van de Inlandsche bevolking nam de Gemeenteraad een belangrijke beslissing (Raadsbesluit dd. 25 October 1927 No. 218) door met ingang van 1 Januari 1928 af te zien van de inning der heerendienstafkoopgelden, waardoor een bij die bevolking weinig geliefde heffing ophield effect te sorteeren. De gemeente gaf daarmede een jaar-

lijksche inkomst van $\pm$ f 18.000.— prijs. Aangezien door de Regeering in Medan geen heerendiensten zullen worden gevorderd noch afkoopgelden zullen worden geïnd, beteekent deze beslissing dat de Inlandsche bevolking wonende in het rechtstreeks bestuurd gebied der gemeente geheel vrij is van heerendiensten.

Met de rioleering van Medan werd krachtig voortgegaan. Behalve dat met het tweede deel der rioleering werd begonnen, werd ook nog met de rioleering van een gedeelte in Kampong Kling aangevangen. Tevens werden gelden toegestaan om voor het publiek de aansluiting der huizen te vergemakkelijken.

Het pasarvraagstuk kwam opnieuw aan de orde en een belangrijk rapport werd uitgebracht.

De bekrompen inrichting van het Stadhuis vroeg de aandacht; in principe werd besloten voor den verbouw een bedrag van f 50.000.— beschikbaar te stellen.

De kampongverbetering, vooral het aanleggen van wegen, de afwatering, de oprichting van badhuizen en de verlichting der toegangswegen, hield den Gemeenteraad herhaaldelijk ernstig bezig.

De ziekenhuiskwestie deed in het afgelopen jaar een flinke stap vooruit, doordat bij Gouvernements besluit van 25 November 1927 No. 35 subsidie voor den bouw en de eerste inrichting werd toegekend. Hoewel zich, als gevolg van de stijging der materiaalprijzen en der loonen, allerlei nieuwe moeilijkheden voordoen is het thans (1928) mogelijk de tjan-col in den grond te steken en met den bouw aan te vangen.

Ook in andere opzichten toonde de gemeente groote belangstelling te hebben voor de ziekenverzorging te Medan.

Een herziening van de salarissen van het gemeentepersoneel kwam tot stand.

Bijzondere aandacht werd besteed aan het vraagstuk der controle van de verschillende financieele administraties der gemeente.

Een onderzoek werd ingesteld naar de mogelijkheid van de invoering van een registratie van alle groepen der bevolking.

Verschillende onderwijskwesties kwamen aan de orde.

Op voorstel van een der Chineesche raadsleden besloot

de Gemeenteraad tot geleidelijke afschaffing van het hongkongbedrijf.

Terzake van de verbetering van het kiesstelsel voor de gemeenteraden alsmede omtrent de verkiezingen vroeg de Adviseur voor de Decentralisatie de meening van het gemeentebestuur.

Bij ordonnantie van 1927 No. 522 werd vastgelegd, dat gedurende een zeker aantal jaren in bepaalde omstandigheden een voorrecht op grantrechten zou bestaan. Deze ordonnantie zag het licht nadat het Gerechtshof bij arrest van 28 April 1927 No. 4633 had uitgemaakt, dat cessie van grondrechten niet tot gevolg heeft dat de grondrechten worden onttrokken aan het vermogen van hem die zijne grondrechten cedeerde.

Nog valt te vermelden, dat de Oostkust van Sumatra in het afgelopen jaar wederom bezoek mocht ontvangen van den Hoogste in den Lande. Ditmaal gold het bezoek ook de Gemeente Medan. De Gouverneur-Generaal herinnerde eraan dat Hij indertijd in eene andere functie gepleit heeft voor de instelling dezer gemeente en het geeft voldoening dat Zijne Excellentie tijdens Zijn bezoek te kennen kon geven geen spijt van zijn pleidooi te hebben.

Tenslotte mag niet vergeten worden het bezoek aan Deli in September van de Nederlandsche Marine waarbij ook de gemeente Medan getoond heeft een dergelijk bezoek op prijs te stellen.

Uit het voorgaande korte overzicht blijkt duidelijk dat het jaar 1927 een belangrijk jaar is geweest.

BESTUUR DER GEMEENTE.

(Zie voor „vervanging van den Burgemeester” onder het hoofd „Decentralisatie”).

Burgemeester.

Het voorzitterschap van den Gemeenteraad werd gedurende het verslagjaar uitgeoefend door den Burgemeester D. Baron Mackay.

Tijdens afwezigheid of ontstentenis van den Burgemeester trad wethouder J. de Waard als vd. Burgemeester op.

Wethouders.

Op het verzoek van den Gemeenteraad aan den Landvoogd om te willen bepalen dat de Gemeenteraad tot de benoeming uit zijn midden van twee wethouders en plaatsvervangend wethouder kan overgaan en de vaste toelage te bepalen op f 1.— per maand werd bij Gouvernementsbesluit van 16 Februari 1927 No. 26 gunstig beslist.

Op 25 Februari d.a.v. ving het nieuwe College zijn taak aan.

Het reglement van orde voor de vergaderingen van Burgemeester en Wethouders werd vastgesteld in de raadsvergadering van 2 Maart 1927 (besluit No. 41).

Het College stelde de verdeeling van zijn werkzaamheden vast in zijne vergadering van 18 Maart 1927 en bracht deze ter kennis van den Gemeenteraad bij brief van 21 Maart 1927 No. 594 (Raadsvergadering van 6 April 1927).

De Wethouder voor Technische- en Grondzaken G. Lodder ging in Augustus 1927 met kort verlof naar Europa, waardoor de Heer P. W. van Rossum als fungeerend wethouder optrad. Tengevolge van ernstige ziekte keerde de Heer Lodder gedurende het verslagjaar niet terug.

Ter vergadering van 25 October 1927 besloot de Gemeenteraad op voorstel van het Lid J. J. van der Laan den Gouverneur-Generaal te verzoeken de aan de Wethouders toe te kennen vaste toelage te bepalen op f 150.— per maand per wethouder te rekenen van 1 Januari 1928.

Bij schrijven van 23 December 1927 No. 2596/II deed de Regeering weten dat in beginsel tegen het inwilligen van het verzoek geen bezwaar bestond „doch dat in overeenstemming „met de tot dusver ten aanzien van soortgelijke verzoeken „gevolgde gedragslijn daaraan door de Regeering eerst gevolg „wordt gegeven zoodra op eene goedgekeurde begrooting „rekening zal zijn gehouden met de vaststelling der wethou- „derstoelage op voormeld bedrag”.

In het verslagjaar kon de begrooting terzake niet meer worden gewijzigd.

Gemeenteraad.

Begin 1927 was de Gemeenteraad als volgt samengesteld.

Jaar van aftreding 1930.

Onderdanen-Nederlanders.

Ir. J. W. Duys
F. D. Granpré Molière
W. C. de Haas
C. Hoogenboom
J. J. van der Laan
G. Lodder.
P. W. van Rossum
J. P. F. Sijthoff Muller
Mr. H. W. B. Thien
J. de Waard.

Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

Abdullah Loebis
Arsjad gelar Datoek Sinarokajo
Mohamad Thahar
Raden Noerngali
Toejoeng Mohamad Arif.

Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

Gan Hoat Soei
Jap Soen Tjhay.

Wegens vertrek traden in het verslagjaar af de raadsleden W. C. de Haas, C. Hoogenboom, F. D. Granpré Molière en J. J. van der Laan.

De vacatures van de eerste drie genoemde raadsleden werden aangevuld door verkiezing van de Heeren Dr. J. W. Wolff, J. M. Nelissen en W. Jaski Wzn.

De Heeren Nelissen en Wolff werden bij enkele candidaatstelling gekozen en de Heer Jaski bij stemming. De geloofsbrieven werden onderzocht en zonder bedenking goedgekeurd in de raadsvergadering van 11 Januari 1928.

Einde 1927 telde de Gemeenteraad de volgende leden.

Jaar van aftreding 1930.

Onderdanen-Nederlanders.

J. Biegel
Ir. J. W. Duys

W. Jaski Wzn.
G. Lodder
J. M. Nelissen
P. W. van Rossum
J. P. F. Sijthoff Muller
Mr. H. W. B. Thien
J. de Waard
Dr. J. W. Wolff.

Inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

Abdullah Loebis
Arsjad gelar Datoek Sinarokajo
Mohamad Thahar
Raden Noernkali
Toejoeng Mohamad Arif

Uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

Gan Hoat Soei
Jap Soen Tjhay.

Gehouden werden 13 openbare raadsvergaderingen, terwijl twee malen met gesloten deuren werd beraadslaagd.

Het aantal raadsbesluiten bedroeg 303 tegen 239 in 1926.

Het tijdstip van aanvang der raadsvergaderingen werd ingevolge den wensch van Inlandsche raadsleden tijdens de begrootingsvergadering te kennen gegeven gesteld op 7 uur n.m. teneinde die Leden in staat te stellen hunne godsdienstplichten te vervullen.

Het aantal der door den Burgemeester genomen besluiten (bouw- en andere vergunnigen niet medegerekend) bedroeg 395 tegen 436 in 1926.

Raads- en andere Commissies.

Burgemeester en Wethouders gaven bij brief van 29 Juli 1927 No. 1414 den Gemeenteraad te kennen, dat door de instelling van het College van Burgemeester en Wethouders enkele raadscommissies zouden kunnen worden opgeheven, m.n. de gezondheidscommissie, de commissie van advies voor

het gemeente slachthuis, de commissie voor grondzaken, volkshuisvesting en taxatie en de commissie van het pasarwezen, waarnaast echter wegens de voorgestelde opheffing der grondcommissie de instelling van een commissie van taxatie van grant- en erfpachtsperceelen noodig zou worden.

In zijne vergadering van 17 Augustus 1927 werd ten aanzien van de grondcommissie het tegenvoorstel gedaan om deze commissie als latente commissie te laten voortbestaan, omdat gemeend werd dat zij feitelijk niet absoluut gemist kon worden, d.w.z. dat bij verandering van de samenstelling van het College van Burgemeester en Wethouders het goed zou kunnen zijn de beschikking over een commissie van advies te hebben voor de behandeling van grootere en belangrijker onderwerpen.

Echter vereenigde de Raad zich met de meening, dat de praktijk uitgewezen heeft, dat de commissie voor grondzaken wél gemist kan worden, zoodat, zij het met een meerderheid van slechts 2 stemmen, ook tot de opheffing van deze commissie werd besloten.

In verband hiermede werd tot de instelling van een commissie van taxatie bestaande uit 3 leden al dan niet raadsleden besloten.

Het reglement van orde voor de commissie werd tevens vastgesteld, waarbij eenige discussie ontstond over de vraag of de leden allereerst deskundig dan wel allereerst niet-belanghebbend dienen te zijn. Er werd op gewezen, dat het in dezen raad was voorgekomen, dat een raadslid te zeer belang had bij grondzaken doordat hij zelf in grond speculeerde, zoodat op grond van de practijk het niet-belanghebbend zijn op den voorgrond moest staan, waarbij nog komt dat de raad niet altijd over deskundigen in zijn midden beschikt.

De Raad vereenigde zich met de opvatting, dat de eerste eisch moet zijn niet-belanghebbend.

Het nieuwe reglement van orde werd overeenkomstig het voorstel van Burgemeester en Wethouders vastgesteld.

Door de instelling van het gemeentelijk pensioenfonds was de instelling van een commissie van toezicht op het gemeentelijk pensioenfonds noodig. Hiertoe werd eveneens besloten.

Einde verslagjaar was de samenstelling der verschillende raads- en andere commissies als volgt:

1. Leden van de Commissie voor de Verordeningen.
de Heeren:
Mr. H. W. B. Thien
Ir. J. W. Duys
Abdullah Loebis
Secretaris: de Gemeentesecretaris.
2. Leden van de Technische Commissie.
de Heeren:
Ir. J. W. Duys
G. Lodder
Dr. J. W. Wolff
Secretaris: de Directeur der Gemeentewerken.
3. Leden van de Belasting Commissie.
de Heeren:
J. de Waard
W. Jaski Wzn.
Jap Soen Tjhay
Secretaris: de Controleur voor de Belastingen.
4. Leden van de Commissie van Taxatie.
de Heeren:
G. Lodder
J. G. Eylander
M. J. Pieters
Secretaris: het Hoofd van het Gemeentelijk Bureau voor
Grondzaken.
5. Leden van de Personeelscommissie.
de Heeren:
Mr. H. W. B. Thien
J. M. Nelissen
Mohamad Thahar
Secretaris: de Gemeentesecretaris.
6. Leden van de Commissie voor Onderwijszaken.
de Heeren:
P. W. van Rossum
J. J. van der Laan
Arsjad gelar Datoek Sinarokajo
Secretaris: de Commies ter Gemeentesecretarie F. Fliers.

7. Leden van de Commissie van Toezicht op en beheer over de Sokolah Derma.
de Heeren:
de Burgemeester Voorzitter
Abdul Wahab
en de dames
Mevrouw E. M. Visser geb. Weuringh
„ L. J. Winckel geb. Westerling
„ Chadidjah.
8. Leden van de Schoonheidscommissie.
de Heeren:
Ir. J. W. Duys
Ir. F. J. J. Dootjes
J. G. Eylander.
9. Leden van de Commissie voor de Vaststelling van de Kiezerslijst.
de Heeren:
Jap Soen Tjhay
W. Jaski Wzn.
J. M. Nelissen
Raden Noerngali
Secretaris: de Adj. Gemeentesecretaris.
10. Leden van het Stembureau.
de Heeren:
P. Jörg
A. P. Varekamp
Toegevoegd lid van het Stembureau in den zin van artikel 35 lid 4 der Kiesordonnantie Gemeenteraden.
de Heer
Achmad Marzoeki.
Plaatsvervangende Leden van het Stembureau:
De Leden van den Gemeenteraad in volgorde door den Burgemeester te bepalen.
11. Leden van de Commissie voor geschillen in zake de Concessie der Waterleiding Maatschappij „Ajer Beresih”
de Heeren:

Ir. J. W. Duys (aangewezen door den gemeenteraad)
De Hoofdadministrateur der Deli Maatschappij (aangewezen door de Waterleiding Maatschappij „Ajer Beresih”)
Mr. R. Slotema (aangewezen door den President van den Raad van Justitie).

12. Raadslid, aangewezen door den Gemeenteraad om zitting te nemen in het Bestuur der Vereeniging voor Kinder Vacantie Kolonies ter Oostkust van Sumatra.

de Heer

J. J. van der Laan.

13. Leden van de Commissie van beheer der begraafplaats voor lijken van Europeanen en met hen gelijkgestelden de Heeren:

Ds. H. A. Wiersinga.

Pastoor M. G. J. Simons

Gemeente-Ontvanger (Ambtshalve Lid Secretaris-Penningmeester).

14. Sciopticon Commissie.

de Heeren:

De Burgemeester,

Voorzitter

P. W. van Rossum (Voorzitter van de Commissie voor Onderwijszaken)

J. J. Kluit

C. van den Dorpe

Kajamoedin gelar Radja Goenoeng

Secretaris: de Gemeentesecretaris.

15. Commissie van toezicht op het Gemeentelijk Pensioenfonds.

de Heeren:

J. de Waard (Wethouder voor de Financiën en de Gemeentebedrijven).

Mohamad Thahar (Lid van den Gemeenteraad).

Marah Adam (Deelgenoot van het Fonds).

Kiezerslijst en verkiezingen.

(Zie bijlage I).

De kiezerslijst voor het jaar 1927/1928 bevatte bij de voorloopige vaststelling op 31 Maart 1927 807 namen van de bevolkingsgroep onderdanen-Nederlanders, 533 namen van de bevolkingsgroep inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders en 106 namen van de bevolkingsgroep uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, welke aantallen bij de definitieve vaststelling konden worden vermeerderd met respectievelijk 3, 21 en 0. namen.

In totaal bevatte de lijst 1473 namen van kiezers te verdeelen als volgt:

810 onderdanen-Nederlanders

557 inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders

106 uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders.

Gehouden werden 2 tusschentijdsche verkiezingen.

1e. verkiezing: drie vacatures van leden behoorende tot de groep onderdanen-Nederlanders.

Candidaat gesteld werden vier personen.

Gekozen bij enkele candidaatstelling 2 leden.

Gekozen bij stemming 1 lid.

Deelgenomen werd aan de stemming door 220 kiezers behoorende tot de groep onderdanen-Nederlanders.

2e. verkiezing: een vacature van een lid behoorende tot de groep onderdanen-Nederlanders.

Gekozen bij enkele candidaatstelling.

Personeel.

A. Het personeel van den Burgemeester onderging geen uitbreiding.

B. Gemeentesecretarie.

Het personeel van deze afdeeling bestond gedurende het verslagjaar uit:

E. W. F. B. L. Hendricks, gemeentesecretaris,

L. J. Winckel, adjunct-secretaris,

F. Fliers, commies voor de comptabiliteit,

Mej. M. J. L. Dirk, adjunct-commies, en

4 Inlandsche klerken.

De Gemeentesecretaris verzocht met ingang van 1 November 1928 buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst. In verband hiermede deed een der Leden een voorstel in besloten zitting waarna het verzoek werd aangehouden.

1 Inlandsche klerk werd bevorderd tot 1e klerk en ging over naar den dienst der Openbare Gezondheid en 1 Inlandsche klerk verzocht ontslag wegens overgang in Gouvernements dienst. Beide klerken werden vervangen.

Aan den Commies voor de Comptabiliteit F. Fliers werd buitenlandsch verlof wegens langdurigen dienst verleend ingaande 1 Januari 1928.

In zijn brief aan den Burgemeester van 28 Juni 1927 No. 1166 wees de Gemeentesecretaris er op dat een goede wijziging van de indeeling der Secretarie-werkzaamheden noodig door het buitenlandsch verlof van den Commies Fliers niet zou zijn te maken, ten eerste wegens de bij-functie van den Adjunct-Secretaris, n.l. Secretaris der Huurcommissie waardoor veel van den secretarie-tijd in beslag wordt genomen, en ten tweede wegens het geringe personeel waarover de Secretarie beschikt. Naar aanleiding van vorenbedoeld verzoek om buitenlandsch verlof liet de Gemeentesecretaris tevens uitkomen, dat de personeelsbezetting der Gemeentesecretarie reeds geruimen tijd onvoldoende is, dat de gestage toeneming der werkzaamheden met de huidige bezetting niet is bij te houden, dat het personeel overbelast is en dat een goede behandeling der werkzaamheden daardoor meer en meer in het gedrang gaat komen. Dit schrijven werd besproken in de vergadering van Burgemeester en Wethouders dd. 8 Juli 1927. Het onderwerp kwam echter niet tot afdoende beslissing.

Medansche Inlandsche pensioenverordening.

Voor het Inlandsch personeel der gemeente werd een pensioenfonds ingesteld.

De terzake betrekkelijke Medansche Inlandsche pensioenverordening werd vastgesteld in de raadsvergadering van 15 Juni 1927. Aan deze verordening werd terugwerkende kracht tot 1 Januari 1927 gegeven.

In de verordening is een bepaling opgenomen waardoor het mogelijk werd personen, die reeds geruimen tijd in dienst

der gemeente zijn doch voor opname in vasten dienst zijn of zouden worden afgekeurd, eveneens pensioen te verzekeren.

Herziening van het bezoldigingsstelsel.

In zijne vergadering van 27 October 1926 (No. 185) besloot de Gemeenteraad op voorstel van het Lid Raden Noerngali:

„in principe tot het vervangen van de huidige salaris-regeling, steun vindende in het tropentoeslagstelsel, „door een nieuwe regeling met uitsluiting van genoemd „stelsel, en den Burgemeester uit te noodigen voorstellen „aangaande eene nieuwe salarisregeling aan den Gemeenteraad voor te leggen”.

Aan 's Raads beslissing uitvoering gevende, boden Burgemeester en Wethouders bij brief van 7 September 1927 No. 1650 den Raad het ontwerp eener bezoldigingsregeling aan met uiteenzetting van de principes daarin neergelegd.

Aan dit schrijven dat, wegens het misverstand dat meermalen heerscht omtrent den aard van toestanden, aanvangt met het geven van enkele algemeene beschouwingen, wordt het volgende ontleend:

Voor- en nadeelen van het tropentoeslagstelsel.

De motieven waarom in 1920 de gemeente Medan dit stelsel voor haar personeel heeft aanvaard, komen op het volgende neer.

Er bestaat in Indië een natuurlijk en diepgaand onderscheid tusschen den levensstandaard van den import-Europeaan en den hier-geborene. De in Indië arbeidende import-Europeaan werkt in een hem vreemd en voor hem ongunstig milieu en wenscht in het algemeen alleen dan een Indischen werkkring te aanvaarden als tegenover deze nadeelen geldelijke voordeelen staan. Voorts zal hij geregeld periodiek verlof naar Europa moeten ontvangen, terwijl zijn pensioen in verband zal staan met het salaris dat hij geniet. Dientengevolge zou het uitsluitend of bijna uitsluitend betrekken van het personeel uit import-Europeanen op den duur den salarislust voor de gemeente ondragelijk maken. Teneinde dit te vermijden, moest er naar gestreefd worden om *alle* gemeentelijke betrekkingen open te stellen voor hier-geborenen, die echter dan ook niet de extra-voordeelen van den import-Europeaan behoeven te genieten, omdat hun levensstandaard

beduidend lager is. Alleen voor betrekkingen waarvoor eene opleiding noodig is, die in Indië niet verkregen kan worden, behooren importkrachten te worden aangeworven. In het tropentoeslagstelsel schuilt op zichzelf dus niets vernederends of achteruitzettends voor de hier-geborenen; het stelsel is er zelfs op berekend hun een veel grootere plaats in de personeelsformatie te geven dan thans geschiedt. Wat de betaling betreft, huldigt het echter het systeem van *bezoldiging in verband met den levensstandaard*, zoodra voor gelijken arbeid *niet* steeds gelijk wordt betaald. Theoretisch gesproken is voor dit principe ongetwijfeld veel te zeggen en toch is het juist dit beginsel, dat de oppositie tegen het stelsel heeft verwekt, die zich sedert de invoering ervan voelbaar heeft gemaakt.

Die oppositie is terecht gekenmerkt als eene gevoelsoppositie, omdat inderdaad onder het tropentoeslag stelsel niemand te laag bezoldigd wordt, daar zich a.h.w. eene natuurlijke verdeeling tusschen niet- en wel-tropentoeslag-genietende ambtenaren heeft voltrokken. Echter is het volkomen juist, dat het stelsel in de praktijk feitelijk onoverkomelijke moeielijkheden met zich heeft gebracht. Wilde men het consequent doorvoeren en b.v. cok de hoogere ambtenaarsposten aan hier-geborenen opdragen, dan zou men spoedig bemerken, dat de levensstandaard van dergelijke intellectueelen (Inlanders of Indo-Europeanen) vrijwel geheel gelijk is aan die van import-Europeanen en dat eene reductie van hun salaris met een derde gedeelte door hen als buitengewoon onbillijk *moet* gevoeld worden. Overeenkomstige moeielijkheden doen zich ook in de lagere rangen voor. Vervolgens is van eene doordringing op grooten schaal in het Medansche gemeenteambtenaarscorps van hier-geborenen tot nu toe niets te bemerken geweest. Ten eerste omdat het gemeentelijke ambtenaarscorps zeer weinig mutaties vertoont; maar in de tweede plaats ook omdat de opleiding in Indië veelal nog altijd niet gelijkwaardig is aan eene opleiding in Europa en dat aan hier-geborenen en hiergestudeerd-hebbenden wel niet de intellectuele begaafdheid, maar dikwijls wel de *ondervinding* om als leider op te treden ontbreekt, die voor een aantal functies onmisbare voorwaarde is. Doordat verreweg de meeste ambtenaarsposten bekleed zijn door import-

Europeanen en dit om praktische redenen voorloopig ook zal moeten blijven, heeft het tropentoeslagstelsel, geschapen om de hier-geborenen te helpen, juist voor dezen alle aantrekkelijkheid verloren. Het heeft zonder twijfel een theoretisch juiste basis, maar is zijn tijd vooruit en vermoedelijk eerst in de toekomst te verwezenlijken.

Naar de meening van Burgemeester en Wethouders is echter het tegenovergestelde principe, de salariering zuiver naar den aard der bekleede betrekking, evenmin vlekkeloos en evenmin geheel consequent door te voeren. Direct of indirect zal elke salarisverordening rekening hebben te houden met den levensstandaard der betrokkenen; de salarisgrenzen zullen vaak zoodanig worden vastgesteld, dat zij in sommige gevallen voor hier-geborenen en in andere voor import-Europeanen berekend zijn. Verder zal, indien de bezoldiging voor beide groepen steeds gelijk is, de import-Europeaan soms een natuurlijken voorsprong hebben voor het verwerven eener betrekking; niet omdat de hier-geborene intellectueel achterstaat bij den import-Europeaan, maar omdat in Europa nu eenmaal zeer veel meer gelegenheid voor studie, opleiding en het opdoen van ondervinding bestaat dan in Indië, waar alle verhoudingen, en zeer speciaal de gemeentelijke, nog van jongen datum zijn. Waar nu de Gemeenteraad steeds de plicht heeft in elke betrekking den besten man te benoemen, zullen de hier-geborenen bij een bezoldigingsstelsel zuiver naar het ambt mogelijkerwijze niet zoo snel in de ambtenaarsrijen doordringen als bij het tropentoeslagstelsel althans mogelijk zou zijn. Echter zal de gemeente bij overigens gelijke omstandigheden de voorkeur dienen te geven aan een Indische kracht, al was het alleen maar in verband met de hooge uitzendingskosten van personeel uit Europa.

Beide stelsels hebben hunne natuurlijke voor- en nadeelen en het is niet mogelijk tot eene volmaakte oplossing te komen; de keus is thans echter ten voordeele van een bezoldiging, zuiver naar het *ambt*, gedaan.

De hoogte van het salaris-niveau.

In de Raadsvergadering van 27 October 1926 is uitsluitend gewezen op de onbillijkheden van het tropentoeslagstel-

sel en erop aangedrongen in verband daarmede de salarisverordening te herzien. Met geen enkel woord is er op aangedrongen om ook het *salaris-niveau* te verlagen.

Burgemeester en Wethouders meenen zeer bepaald, dat de huidige salariering niet te hoog is. Het gewone en eenige argument is, dat de salarismenormen van het Gouvernement meestal lager zijn.

Hiertegen voerden Burgemeester en Wethouders aan:

Ten eerste zijn de meeste gemeentelijke betrekkingen niet zonder meer met Gouvernementsbetrekkingen te vergelijken. Zeer sterk geldt dit b.v. voor de positie van gemeentesecretaris, terwijl ook de gemeentelijke posities van „commies” en „opzichter” geheel anders zijn dan de gelijknamige bij het Gouvernement.

Ten tweede moet bedacht worden, dat eene gouvernementsbetrekking op elke gemeentelijke betrekking steeds de veel grootere materieele zekerheid voor heeft. Zeer bijzondere omstandigheden daargelaten is de Gouvernements-ambtenaar er zeker van, dat aan de door hem verkregen rechten niet getornd wordt. Niet aldus de gemeenteambtenaar: de Indische gemeenteraden munten niet uit door eene stabiele samenstelling en ook niet steeds door eene groote consequentie van hunne besluiten. De gemeenteambtenaar zal dan ook altijd bevreesd moeten zijn, dat de een of andere wijziging in de samenstelling van den Gemeenteraad de oorzaak kan zijn van allerlei veranderingen te zijnen nadeele.

In de *derde en voornaamste plaats* moet worden aangevoerd, dat het bezoldigingsstelsel, dat het Gouvernement noodgedrongen heeft aanvaard, zeker niet deugt voor de gemeente. Het Gouvernement werkt met eene zeer groote massa (naar de meening van velen eene *te* groote massa) ambtenaren; een groot deel dezer massa wordt slecht betaald en allen klimmen slechts zeer langzaam in bezoldiging op; door de logheid en onoverzichtelijkheid van het geheel is bevordering bij keuze eene zeldzaamheid. Het gevolg is de aanwezigheid van een groot aantal ambtenaren met waarschijnlijk geringe individueele prestatie en voortdurende ontevredenheid.

Het juiste stelsel voor een gemeente als Medan die nog klein genoeg is om het geheel der ambtenaarlijke organisatie

te overzien is het tegendeel, n.l. een gering aantal ambtenaren, van wie onder strenge controle een groote dosis arbeid wordt gevraagd, hetgeen dan natuurlijk samen moet gaan met een goede, kan het zijn zeer goede bezoldiging. Dit is nu juist het stelsel der „efficiency” waarover in den Raad nog al eens gesproken is.

In dit verband wezen Burgemeester en Wethouders erop, dat de drang tot voortdurende personeelsuitbreiding, zoo typeerend voor vele overheidslichamen, zich te Medan nooit heeft doen gevoelen en dat fraudes zich bij het gemeentepersoneel te Medan nimmer hebben voorgedaan, wat zeker grootendeels te danken is aan de over het algemeen goede, hoewel volstrekt niet overmatige bezoldigingen.

In de *vierde plaats* is eene goede bezoldiging noodig om eene voortdurende afvloeiing van personeel naar andere gemeenten te voorkomen. Medan heeft tot nu toe hiervan weinig last gehad. Burgemeester en Wethouders voorzien in dit opzicht in de toekomst meer moeilijkheden.

In de *vijfde plaats* maakten Burgemeester en Wethouders er opmerkzaam op, dat speciaal de hoogere ambtenaren bij het Gouvernement bij gebleken geschiktheid tot zelfs de allerhoogste rangen in Gouvernementsdienst kunnen bereiken, hetgeen bij de gemeente is uitgesloten. Voor een Directeur van Gemeente Werken, een Gemeentesecretaris, Hoofd Openbare Gezondheid enz. zijn de door de gemeente te geven maxima de maarschalksstaf. Deze maxima moeten dus normaal wel eenigszins hooger zijn dan die van de gelijknamige ambten bij het Gouvernement.

Voor de lagere ambten is in het ontworpen schema rekening gehouden met de mogelijkheid, dat werkelijk geschikten bij vacatures in een hoogere rang kunnen overgaan. Dientengevolge sluiten de minima en maxima van tweede klerken, eerste klerken, adjunct-commiezen en commiezen aaneen en hetzelfde is het geval met werkbazen, commiezen en technische ambtenaren.

In de *zesde plaats* is niet aan te geven welke salarissen te hoog zouden zijn. Zoodra men in details afdaalt, ziet men vanzelf de praktische onmogelijkheid in om de salarissen te verlagen. Aan de bezoldiging van elken gemeenteambte-

naar mag de eisch worden gesteld, dat de betrokkene binnen zijn eigen milieu behoorlijk leven kan.

De theorie, dat de gemeente te hoog salarieert behoort volgens Burgemeester en Wethouders zonder meer naar het rijk der fabelen te worden verwezen.

Gebreken van het tropentoeslagstelsel.

Als het voornaamste gebrek van het tropentoeslagstelsel noemen Burgemeester en Wethouders het feit, dat de gemeenteamttenaren hun maximum te snel bereiken, n.l. in vier à vijf jaren. Burgemeester en Wethouders achten in overleg met de Personeelscommissie voor Medan een stelsel wenschelijk en acceptabel, waarbij de maximum-bezoldiging in *tien jaar* bereikt wordt en wel voor het geheele personeel. Regelingen zooals bij andere Gemeenten bestaan, waarbij verschillende groepen hun maxima in verschillende jaren bereiken, verwerpen Burgemeester en Wethouders als schepende eene noodelooze ingewikkeldheid.

De consequentie van het nieuwe stelsel is echter, dat de afstand tusschen maxima en minima grooter moet worden. De tegenwoordige afstand is zeer gering in verband met de weinige promoties. Aangezien de salaris-maxima *onder de tegenwoordige verhoudingen* in het algemeen voldoende zijn is de consequentie, dat de minima als regel naar omlaag moeten worden gebracht.

Burgemeester en Wethouders overwogen de wenschelijkheid om ambtenaren met een academischen graad een hooger maximum te geven dan zij die deze graad niet hebben. Onder de tegenwoordige omstandigheden ontraden Burgemeester en Wethouders dit stelsel vooralsnog.

Het percentage waarmee het maximum het minimum overtreft is bij de tropentoeslagregeling zeer ongelijk en stelselloos. Theoretisch zou er iets voor te zeggen zijn, indien bij alle ambten zonder onderscheid de afstand tusschen maximum en minimum eenzelfde percentage van het minimum beliep. Is dit het geval dan ondergaat de onderlinge waardeering der ambten in den loop der jaren geen verandering.

Toch is een algemeen uniform percentage-verschil tusschen alle maxima en minima niet door te voeren, daar dit voor de lagere ambten stellig onbillijk zou zijn. Er is dus

slechts eene gedeeltelijke uniformeering mogelijk, met dien verstande, dat de verschil percentages groter worden naarmate de bezoldigingen zelve geringer worden.

In het den Raad aangeboden schema is bedoeld verschil-percentage voor alle hogere ambten gesteld op ongeveer 45, bij de gemiddelde bezoldigingen (referendarissen, technische ambtenaren, opzichters, commiezen) klimt dit tot 50 en 60, bij de klerken tot hoogstens 80 om bij oppassers enz. weer te dalen tot 50.

Burgemeester en Wethouders lieten verder uitkomen, dat de voorgestelde regeling tevens eenige organisatorische veranderingen ten aanzien van eenige huidige functionarissen noodig maakte, t.w.:

1. het doen vervallen van de functie van adjunct-chef,
2. herziening van de bezoldiging van den tegenwoordigen gemeenteontvanger.
3. herziening van de positie der technische opzichters; dezen voortaan te noemen „technisch ambtenaar” dan wel „Inspecteur”.

Burgemeester en Wethouders bedoelden met hun voorstel bij de vervulling van gemeentelijke betrekkingen wel de Indische kracht te laten voorgaan, doch steeds in de eerste plaats de voor de gemeente meest rendabele kracht te benoemen.

De principes der nieuwe salarisregeling zijn:

1. Het tropentoeslagstelsel is afgeschaft; de betaling geschiedt uitsluitend naar den aard van het ambt,
2. De maximum-salarissen zijn bijna steeds gelijk gebleven, de minima in sommige gevallen verlaagd,
3. Het maximum wordt bereikt voor alle ambten in tien jaren, door middel van gelijke promoties, aanvankelijk elk jaar, later om de twee jaren,
4. Het verschil tusschen minimum en maximum is 45 % bij de hogere bezoldigingen, opklimmende tot 80 % bij de lagere,
5. Het instituut der adjunct-chefs wordt afgeschaft; de tegenwoordige opzichters worden gesplitst in „technische ambtenaren” en „opzichters”,
6. De betrekkingen 2e klerk, 1e klerk, adjunct-commies,

commies, referendaris, en werkbaas, opzichter, technisch ambtenaar sluiten in salaris bij elkaar aan.

Een verder verschil tusschen den nieuwen bezoldigingsstaat en den vorigen is, dat de loonen van enkele werklieden (hoofdmandoer, mandoer, baassmid, diverse toekangs) niet meer berekend zijn per dag maar per maand, waarmede aan een wensch der betrokkenen tegemoet is gekomen.

Enkele maxima, te weten die der „wagenmakers” en van den „chauffeur-monteur” zijn verhoogd moeten worden.

In de formatie van het ondergeschikt personeel der Secretarie is eenige wijziging gebracht. Geleidelijk doet zich meer en meer de behoefte gevoelen aan eene scheiding tusschen personeel, dat administratief werk verricht en personeel dat uitsluitend copieert. Te dien einde is een categorie „machineschrijvers” geschapen (salaris f 40.— — 60.—), dus beneden het klerkenpersoneel, terwijl daartegenover het maximum der 2de klerken op f 100.— is gebracht. In de salarisregeling welke vóór 1920 gold, was het maximum voor de klerken ook f 100.—

In het nieuwe salaris-stelsel is nergens gerekend op een automatisch overgaan in een hooger rang zooals dat bij het Gouvernement voorkomt. Burgemeester en Wethouders achten dit systeem niet juist; bij automatische opklimming van machineschrijver tot 2den klerk en van 2den klerk tot 1sten klerk zou na verloop van enkele jaren het geheele lagere personeel der secretarie uit 1ste klerken bestaan, terwijl er slechts behoefte is aan enkelen in dien rang.

Overgang in een hooger rang kan dus alleen plaats hebben bij vacatures, wat volgens Burgemeester en Wethouders het eenige juiste standpunt is. De promotiekans wordt daardoor geringer dan bij het Gouvernement, hetgeen gecompenseerd wordt door hoogere maxima.

De nieuwe regeling werd behandeld met de Personeelscommissie en nadat volledige overeenstemming was verkregen kwam zij in behandeling in de vergadering van den Gemeenteraad van 21 September 1927. Hoewel alstoen eenige raadsleden nog enkele wenschen naar voren brachten, werd de nieuwe regeling vrijwel ongewijzigd aangenomen en het tropentoeslagstelsel tevens afgeschaft.

Het vastleggen der nieuwe salarisregeling alsmede het

stellen van de noodige overgangsmaatregelen in eene verordening geschiedde ter raadsvergadering van 14 December 1927 (besl. 301).

Einde verslagjaar had de afkondiging der Medansche Bezoldigingsverordening nog niet plaats gehad.

BEGROOTING EN BEGROOTINGSREKENING.

(Zie bijlagen V, VI, VII, VIII en XIV).

Begrooting 1927.

De begrooting voor 1927 werd vastgesteld bij raadsbesluit van 27 October 1926 No. 189 en goedgekeurd bij besluit van den Gouverneur der Oostkust van Sumatra dd. 2 December 1926 No. 2088.

In deze begrooting is het in 1926 ingevoerde systeem van verhandeling van den vorigen dienst (zie uitvoerig hierover blz. 26 en 27 Jaarverslag 1926) volledig uitgewerkt.

De gewone dienst sloot met f 731.415.74

Het saldo bedroeg f 93.192.50

De buitengewone uitgaven niet uit leeningen te bestrijden, werden geraamd op f 221.400.90, waarvan f 213.760.90 kwam ten laste van de reserves en f 7.640.— werd verkregen uit buitengewone middelen.

Begrootingsrekening 1926.

Deze werd voorloopig vastgesteld bij raadsbesluit van 25 October 1927 No. 201.

Zij bedroeg in:

uitgaven gewone dienst	f 833.858.66
ontvangsten „ „	„ 839.591.39
voordeelig saldo	„ 5.732.73
uitgaven buitengewonen dienst	„ 462.977.25
ontvangsten „ „	„ 462.977.25

Saldo ni h i l

Begrooting 1928.

De algemeene gemeentebegrooting alsmede de bedrijfsbegrootingen voor het jaar 1928 werden vastgesteld bij raadsbesluiten van 25 October 1927 Nos. 205, 207, 208, 209 en

goedgekeurd bij besluit van den Gouverneur der Oostkust van Sumatra van 4 November 1927 No. 1809.

De algemeene begrooting sloot met een bedrag voor den:

gewonen dienst ad f 750.067.82

buitengewonen dienst ad „ 517.016.50

Het saldo bedraagt f 82.702.56

De buitengewone uitgaven, niet uit leeningen te bestrijden, zijn geraamd op f 232.060.50, waarvan f 199.860.50 komt ten laste van de reserves en f 32.200.— gevonden wordt uit buitengewone middelen.

Belastingen en andere heffingen.

(Zie bijlage II).

Gedurende het verslagjaar werden de volgende belastingen en retributiën geheven:

1. Drankvergunningsrecht,	}	kohierbelastingen
2. Hondenbelasting,		
3. Inkomstenbelasting,		
4. Vermakelijkheidsbelasting,		
5. Periodieke vergoeding voor uitgegeven grondrechten, (hasil tanah en canon).		
6. Heerendienstafkoopgelden,		
7. Recht op overschrijving van grondacten,		
8. „ „ waarmerking van onderhandsche geschriften,		
9. Verhuur van gemeentegronden,		
10. Krachtens de wegengebruikverordening,		
11. Vergoeding voor het weghalen van faecaliën,		
12. „ „ „ „ „ vuilnis,		
13. „ „ „ „ „ onderzoek van bouwaanvragen,		
14. Hotellicenties,		
15. Slachtloonen,	}	Zie verslag van den dienst der openbare gezondheid.
16. Keurloonen,		
17. Stalloonen,		
18. Pasargelden.		

Drankvergunningsrecht.

(Zie bijlage III).

De Gemeenteraad bepaalde het maximum aantal vergunningen tot verkoop van sterken drank voor 1928 op 50

(raadsbesluit 13 Juli 1927 No. 123) t.w. 33 voor verkoop per glas en 17 voor verkoop per flesch.

Het betrekkelijke kohier werd vastgesteld bij raadsbesluit van 21 September 1927 No. 185 tot een bedrag van f 18.850.— De raming bedroeg f 17.000.— Ontvangen werd f 21.025.—

Ingediend werden 4 bezwaarschriften (verzoeken om vermindering), welke bij raadsbesluit van 3 Januari 1927 No. 1a alle werden afgewezen.

Overgeschreven werden 8 vergunningen.

Hondenbelasting.

Geregisteerd werden 499 honden, terwijl 111 duplicaat penningen werden afgegeven.

De opbrengst bedroeg f 2772.15 of f 527.85 minder dan de raming.

Gemeentelijke inkomstenbelasting.

(Zie bijlage IV).

De netto opbrengst bedroeg f 172.723.48 of f 22.723.48 meer dan de raming.

Het aantal aanslagen bedroeg:

Europeanen	1550
Inlanders	361
Chineezzen	2197
Andere Vreemde Oosterlingen	277

Ingediend werden 27 bezwaarschriften wegens te hoogen aanslag.

Behouden werden	3 aanslagen,
verminderd „	19 „ ,
verhoogd „	2 „ ,
nog niet afgedaan	3 bezwaarschriften.

Ingevolge 's Raads beslissing om ingaande 1 Januari 1928 geen heerendienstafkoopgelden meer te innen en in verband daarmee het bedrag van het minimum belastbaar inkomen te stellen op f 500.— werd de gemeentelijke inkomstenbelastingverordening gewijzigd.

Vermakelijkheidsbelasting.

De opbrengst bedroeg f 46.557.29 of f 557.29 meer dan geraamd was.

Verkocht werden in totaal 882.622 plaatsbewijzen, tegen 419.976 in 1926 en 815.369 in 1925 en 587.915 in 1924.

Heerendienstafkoopgelden.

De opbrengst was geraamd op f 18.000.—

Ontvangen werd f 14.165.98 of f 3.834.02 minder dan de raming.

De inning ging met veel moeilijkheden gepaard.

Bij de behandeling van de ontwerp-begroting voor 1928 werd het voorstel gedaan de inning der heerendienstafkoopgelden voortaan achterwege te laten. Vooraf was zekerheid verkregen, dat als de Gemeenteraad zou besluiten de inning achterwege te laten het centraal bestuur geen heerendiensten noch afkoopgelden kan en zal vorderen of innen. Raadsbesluit 25 October 1927 No. 218.

Voor de opbrengsten der overige belastingen en heffingen wordt verwezen naar bijlage V.

Financieele controle.

Bij besluit van den Gemeenteraad van 6 April 1927 No. 46 werd aan Burgemeester en Wethouders de bevoegdheid gegeven om de opneming van:

- a. de kassen der rekenplichtigen te doen geschieden door één harer Leden. (Deze taak werd alstoen toegewezen aan den Burgemeester)
- b. de administratiën der sub a bedoelde rekenplichtigen op te dragen aan den Gemeentesecretaris.

In opdracht van de toenmalige Commissie voor de Financiën had de Gemeentesecretaris bij brief van 9 October 1926 No. 1347 een nota met bijlagen omtrent de financieele controle der gemeente aangeboden.

Als uitvloeisel van deze nota werden in het begin van Januari 1927 door den Gemeentesecretaris aan genoemde Commissie voorgelegd een tweetal regelingen der controle op de inning van den achterstand van hasil tanah en gemeentelijke inkomstenbelasting. De door den Gemeentesecretaris ontworpen model achterstandstaten werden goedgekeurd en vastgesteld. De ontwerp-regelingen werden niet aangenomen.

Voldoende aan de door de Financieele Commissie en

later door het College van Burgemeester en Wethouders gegeven opdrachten diende de Gemeentesecretaris begin October 1927 een ontwerp-reglement voor de comptabiliteit in en daarna op 25 November 1927 een ontwerp-instructie voor den gemeente-ontvanger van Medan.

Bij de behandeling der ontwerp-begrooting 1928 werd voorgesteld te besluiten om voor éénmaal een onderzoek door een accountant te doen instellen in de eerste plaats om te rapporteeren over de bestaande financieele controle en in de tweede plaats om te doen nagaan hoe voor het vervolg een sluitend controlesysteem kan worden verkregen.

Financieele verhouding tusschen het Land en de Gemeente.

Ook het jaarverslag over 1927 moet als zoovele van zijn voorgangers melden dat de financieele verhouding tusschen het Land en de gemeente nog niet afdoende werd geregeld.

Van de gelegenheid, dat de Gouverneur-Generaal in Februari 1927 ook de Gemeente Medan bezocht maakte de Burgemeester gebruik om in een uitvoerigen brief o.m. te bepleiten het imperatiever vastleggen van de financieele verhouding tusschen Land en gemeente, teneinde te voorkomen, dat Medan voor verrassingen komt te staan als haar in 1922 en daarna werden bereid.

De Burgemeester legde er den nadruk op, dat het ten deze in het bijzonder aankomt op het hebben van de zekerheid, dat een werkprogram, verband houdende met vaststaande gouvernementssuitkeeringen, kan worden opgemaakt.

Het doel van 's Burgemeester's brief was den wensch te kennen te geven om het ontwerp der financieele verhouding, zooals dat door de nieuwe Commissie voor de regeling der financieele verhouding zal worden aangeboden aan de Locale ressorten zal worden gezonden, teneinde den Gemeenteraad in staat te stellen zijne beschouwingen terzake te geven.

Uit een aan den Burgemeester ter kennisneming gezonden afschrift van een brief van het Departement van Financiën aan de Algemeene Secretarie dd. 23 Juni 1927 blijkt dat toen nog niet met zekerheid te zeggen was wanneer de Commissie hare voorstellen zal indienen.

BEVOLKINGSREGISTER.

Op voorstel van het Lid J. J. van den Laan besloot de Gemeenteraad in zijne vergadering van 27 October 1926: „tot „het instellen van een onderzoek naar de mogelijkheid tot „invoering van een gemeentelijk bevolkingsregister voor alle groepen der bevolking in Medan”.

De Gemeentesecretaris stelde dit onderzoek in en bood in een nota van 18 Mei 1927 No. 920 het resultaat daarvan aan Burgemeester en Wethouders aan.

Aan dit rapport wordt het volgende ontleend.

De voorsteller vond aanleiding tot zijn voorstel mede in den z.i. minder gunstigen gezondheidstoestand van Medan en dacht aan „een eenvoudig bevolkingsregister in primitieven vorm, eventueel later in verband met het instellen „van een burgerlijken stand”.

Uit het vorenaangehaalde blijkt, dat den voorsteller meer dan één doeleinde voor oogen zweefde. Echter is dan bezwaarlijk te spreken van „een eenvoudig bevolkingsregister „in primitieven vorm”, want een bevolkingsregister dat moet kunnen dienen voor verschillende doeleinden, kan geen primitieven vorm hebben.

Het begrip „primitief” werd door den voorsteller ook niet nader omschreven.

Gevraagd werd een register waarin de noodige gegevens omtrent *alle* bevolkingsgroepen, worden vastgelegd, doch dan is ook een goed register noodig en zulks veel meer ten behoeve van de niet-Europeesche bevolking dan van de Europeesche. Het is echter juist de niet-Europeesche bevolking, die voor het aanleggen en bijhouden van een behoorlijk register zoo vele en zoo groote moeielijkheden oplevert.

Wat de voorsteller bedoelde met „eventueel in verband „met een burgerlijken stand” is niet verder gebleken.

Rapporteur merkte op dat een bevolkingsregister o.m. vermeldt de feiten die in de acten van den burgerlijken stand alreeds zijn geconstateerd, en dat die vermelding ook in een eenvoudig bevolkingsregister niet gemist kan worden.

Bij vergelijking van de bewoordingen van het voorstel met toelichting met die van het raadsbesluit valt het op dat

dit besluit geen enkele beperking van den vorm en den omvang van het beoogde register aangeeft.

Rapporteur liet verder uitkomen dat de gegevens, waarover de gemeente reeds beschikte m.n.:

de resultaten der in 1920 gehouden volkstelling,

een huizenregister in kaartvorm opgemaakt ten behoeve van een in 1922 gehouden onderzoek naar den toestand der kampongs,

een register der huizennummering thans bijgehouden door den dienst van het bouw- en woontoezicht,

de aangiften van vestiging in en vertrek uit de gemeente bijgehouden ter gemeentesecretarie,

òf alle zijn verouderd òf zoodanig onvolledig zijn dat zij voor den opzet en het bijhouden van een bevolkingsregister geheel en al waardeloos en/of onbruikbaar zijn.

Rapporteur komt voorts tot de conclusie, dat het model van het Nederlandsche bevolkingsregister eenvoudig is en dat voor Indië met niet minder volstaan kan worden dan voor de Nederlandsche bevolkingsregistratie vereischt wordt.

Rapporteur ging alsnu voor elke bevolkingsgroep afzonderlijk na of aan de eischen in het raadsbesluit gesteld kan worden voldaan.

Vooraf legt rapporteur er den nadruk op dat aan het opzetten van een bevolkingsboekhouding onvermijdelijk vooraf moet gaan een volkstelling, aangezien zonder deze laatste alle basis aan de registratie ontbreekt.

Rapporteur laat in zijn nota uitkomen, dat het verkrijgen van gegevens omtrent de bevolking van Medan uit den aard der zaak het minst bezwaarlijk is ten aanzien van de Europeesche bevolking.

Echter laat de medewerking van dit deel der bevolking zeer veel te wenschen over. Daarbij komt dat de gemeentesecretarie in haar huidige bezetting niet in staat is om op de naleving van het algemeene voorschrift van artikel 515 Wetboek v. Strafrecht naar behooren toe te zien.

Moge bij verzuim van het aangeven der vestiging in de gemeente al opgetreden kunnen worden tegen den nalatige, dit is vrijwel uitgesloten bij verzuim van aangifte wegens vertrek.

De door het laatste verzuim veroorzaakte fouten zijn meestal niet te herstellen.

Enkele gemeenten die een bevolkingsregistratie hebben,

(dit zijn er 5, die zich op 2 na beperken tot de registratie van Europeesche bevolking) zenden berichten van verandering van woonplaats uit, zoodat met behulp daarvan op het doen van aangifte van vestiging is toe te zien.

Getracht wordt met medewerking van anderen o.m. van de Deli Spoorweg Maatschappij voor haar personeel, het doen der vereischte aangiften te verzekeren.

De conclusie ten aanzien van een registratie der Europeesche bevolking is dat die registratie wel mogelijk is doch slechts met veel moeite, controle en onevenredig hooge kosten zal zijn bij te houden.

Uitvoerig worden in de nota de bezwaren en moeilijkheden eener registratie der niet-Europeesche bevolking nagegaan en behandeld.

Het onderzoek wijst dan uit dat een registratie van de niet-Europeanen, t.w. Inlanders, Chineezen, Arabieren, Tamils, Chetties, Sikhs, Bengaleezen, Bombayers feitelijk ondoenlijk is, zulks wegens het ontbreken van gegevens omtrent datum van geboorte, huwelijk, de vrijheid om van naam te veranderen, het veelvuldig voorkomen onder de Inlanders van gelijkkluidende namen, de aanwezigheid binnen het grondgebied der gemeente van de beide Sultanskampons die een talrijke bevolking hebben en waarbinnen de gemeente niet regelend kan optreden, zoodat elke regeling ten aanzien van het registreeren der bevolking aldaar schipbreuk lijdt en eene algeheele registratie vrijwel waardeloos maakt.

Er bestaan lijsten voor het Binnenlandsch Bestuur ten behoeve van de inning der belastingen opgemaakt, doch deze lijsten zijn voor het doel geheel en al onbruikbaar. Zij vermelden slechts de namen van een aantal belastingschuldige mannen.

Een registratie der niet-Europeesche bevolking zou be teekenen dat een uiterst gebrekkige, en onvolledige registratie zou worden verkregen, die zeer veel moeite en geld zou kosten met zeer weinig of geen nuttig effect.

Rapporteur steunt zijn betoog betreffende eene registratie der niet-Europeesche bevolking mede op inlichtingen verkregen van de hoofden der groepen en toetste voorts zijn meening in het rapport weergegeven aan die van andere mede tot oordeelen bevoegden.

De eindconclusie van het rapport luidt:

„de invoering van een bevolkingsregister voor Medan is „voor enkele bevolkingsgroepen ondanks vele bezwaren, „mogelijk, voor andere bevolkingsgroepen practisch onmogelijk en zal voor het geheel aanzienlijke kosten vragen, terwijl „het resultaat klein en gebrekkig zal zijn, zoodat van de „invoering van een zoodanig register (voor alle bevolkings- „groepen) dient te worden afgezien”.

Niettegenstaande deze eindconclusie is rapporteur van meening dat op den duur aan een bevolkingsboekhouding niet zal zijn te ontkomen.

In een bij de nota gevoegde bijlage wordt de personeelsbezetting van een bevolkingsbureau voor de gemeente Medan als volgt gegeven:

1 commies, hoofd, tevens controleur voor de Europeesche bevolking

8 controleurs t.w.

2 Chineesche Controleurs (Adj. Commies)

3 Inlandsche „ „ „

3 Controleurs voor de	1 v.d. Tamils	} 1e klerk.
overige bevolkings-	1 „ Chetties	
groepen	1 „ Arabieren	

1 Adj. Commies voor bureauwerk

1 klerk 1e kl. „ „

1 oppasser

totaal 12 personen.

Op grond van een in het rapport gegeven zeer globale berekening is voorts aan te nemen, dat de opzet van een registratie $\pm$ 8 à 10 duizend gulden zal vragen en dat de jaarlijksche kosten te stellen zijn op $\pm$ f 30.000.—

Het vraagstuk van het registreeren der bevolking kwam bij de behandeling der ontwerp-begrooting voor 1928 wederom ter sprake. In de memorie van antwoord zegden Burgemeester en Wethouders, dat op grond van de verkregen gegevens „het voorshands nog wil voorkomen, dat het nut van de invoering niet opweegt tegen de hooge kosten daaraan verbonden” en adviseerden zij de kwestie over eenige jaren opnieuw onder de oogen te zien.

In zijne vergadering van 25 October 1927 (besluit No. 203a) vereenigde de Gemeenteraad zich met dit advies.

DECENTRALISATIE.

Burgemeester-Hoofd van Plaatselijk Bestuur.

Zie Jaarverslag 1926 blz. 34.

De kwestie Burgemeester-Hoofd van Plaatselijk Bestuur werd door den Burgemeester wederom op het tapijt gebracht in zijn brief aan den Landvoogd van 10 Februari 1927 No. 333, welken brief de Burgemeester aan Zijne Excellentie overhandigde tijdens diens bezoek aan Medan. Na te hebben aangestipt, dat zich te Medan meermalen ernstige en minder ernstige botsingen van bevoegdheid hebben voorgedaan verzoekt de Burgemeester „het daarheen te willen leiden, dat „eenerzijds de bevoegdheden van den Burgemeester geheel „vrij komen te staan van de bevoegdheden van het Hoofd van „Plaatselijk Bestuur, en anderzijds, dat den Burgemeester in „zijn Gemeente bevoegdheden worden toegekend overeenkomende met die welke de Burgemeesters in Nederland hebben, „zonder dat de gouvernementsbelangen daarbij worden „geschaad”.

Ter raadsvergadering van 25 October 1927 tijdens de behandeling der ontwerp-begrotingen 1928 verzocht een der leden inlichtingen omtrent het standpunt, dat de Regeering inneemt ten aanzien van het leggen van bevoegdheden van het Hoofd van Plaatselijk Bestuur (c.q. van de bevoegdheden van het Hoofd der Politie) in handen van den Burgemeester.

Bij schrijven van 1 November d.a.v. richtte de Burgemeester zich terzake tot den Adviseur voor de Decentralisatie, waarop per 30 November d.a.v. geantwoord werd, dat bij de Regeering het denkbeeld in overweging is om eene Commissie in te stellen, welke zal zijn belast met het onderzoek naar de onderwerpen, die voor een taak van de gemeente in medebestuur in aanmerking komen, dat bij dat onderzoek vanzelf ook de vraag in beschouwing zal worden genomen omtrent de overdracht der bedoelde bevoegdheden en dat nog niet met eenige zekerheid kan worden medege-deeld binnen welk tijdsverloop de overdracht, die waarschijnlijk geleidelijk aan zal plaats vinden, haar beslag zal hebben gekregen.

Vervanging van den Burgemeester.

Bij brief van 22 April 1927 No. 742 wendde het College van Burgemeester en Wethouders zich tot den Landvoogd met verzoek de regeling van de vervanging van den Burgemeester te herzien in verband met de instelling van het College van Burgemeester en Wethouders en wegens het feit, dat de Locale Raden Ordonnantie geen regeling bevat voor de raden waar een college van Burgemeester en Wethouders bestaat.

Burgemeester en Wethouders verzochten den Gouverneur-Generaal voor Medan de volgende regeling te willen vaststellen:

„Te bepalen, dat de Burgemeester van Medan bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis zal worden vervangen door den Wethouder of plaatsvervangend Wethouder „daartoe door het College van Burgemeester en Wethouders „aan te wijzen, met dien verstande dat bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van beide Wethouders en den „plaatsvervangenden Wethouder, het oudste lid in leeftijd „van den Raad dat aanwezig is, als Burgemeester optreedt, „tenzij de Raad een ander lid met de vervanging belast”.

Burgemeester en Wethouders lieten daarbij uitkomen, dat door deze regeling de mogelijkheid tot vervanging wordt verruimd, gehandeld wordt naar analogie van het bepaalde in de stadsgemeenteordonnantie en in de Gemeentewet, en in overeenstemming met deszelfs karakter, het lidmaatschap van het College van Burgemeester en Wethouders (en het zijn van plaatsvervangend lid van het College) benut wordt ter vervanging van den Burgemeester.

In antwoord op dit verzoek stelde de Regeering bij besluit van 10 Juni 1927 No. 20 de volgende regeling vast:

„Te bepalen, dat de Burgemeester van Medan bij „ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis wordt vervangen „door den in leeftijd oudsten wethouder, bij ongesteldheid, „afwezigheid of ontstentenis van alle wethouders door den „plaatsvervangenden wethouder en bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den plaatsvervangenden wethouder „der door het in leeftijd oudste raadslid”.

Deze regeling wijkt af van die verzocht door Burgemees-

ter en Wethouders. In haar bij vorenaangehaald besluit beoordeel van Zijne Excellentie niet in overeenstemming zou zijn met den geest van het voorschrift in artikel 25 f van de Locale raden-ordonnantie, indien werd bepaald, dat als vervangend Burgemeester zal optreden een door Burgemeester en Wethouders aangewezen wethouder of plaatsvervangende wethouder, aangezien dat voorschrift de strekking heeft de aanwijzing van den vervanger door den Gouverneur-Generaal zoodanig te doen geschieden, dat zonder nadere beslisschoorend schrijven lichtte de Regeering toe, dat het naar het sing van derden, buiten twijfel vaststaat wiè de vervanger zal zijn.

Verhouding tusschen de Gemeente en de beide binnen hare grenzen gelegen Sultanskampons.

(Zie Jaarverslag over 1926 blz. 36 e.v.).

Gedurende het verslagjaar kwam dit vraagstuk dat reeds op 17 September 1924 dezerzijds werd ter hand genomen op geen enkele wijze nader tot eenige oplossing. Wel werd afschrift ontvangen van het schrijven van den 1en Gouvernements Secretaris dd. 10 Maart 1927 aan den Directeur van Binnenlandsch Bestuur waarin namens den Gouverneur-Generaal verzocht werd om na raadpleging van den Gouverneur der Oostkust van Sumatra terzake van beschouwingen en raad te willen dienen.

In zijn meervermelden brief van 10 Februari 1927 No. 333 tijdens het bezoek van den Landvoogd aan Medan, door den Burgemeester aan Zijne Excellentie ter hand gesteld, behandelde de Burgemeester ook de eigenaardige verhouding tusschen de Gemeente en de binnen haar rechtsgebied gelegen Sultanskampons en de moeilijke kwesties die daardoor reeds gerezen zijn en in toenemende mate zullen rijzen.

De Burgemeester liet uitkomen dat de behoefte aan een goede regeling dier verhouding meer en meer dringt, vooral wat betreft de rechtsgeldigheid in die kampons der gemeentelijke verordeningen of anders gezegd, vooral ten aanzien van de rechtsverhouding tusschen de bewoners der Sultanskampons (Sultansonderhoorigen) en de Gemeente,

welker buiten de Sultanskampongs gelegen rechtsgebied behoort tot het *rechtstreeks* bestuurd gebied, welks bewoners gouvernementsonderhoorigen zijn.

De Burgemeester gaf als oplossing aan eene aanvulling en wijziging van het politiek contract terzake van de rechtspositie der bewoners van de Sultanskampongs, waardoor het mogelijk gemaakt zou kunnen worden dat practisch gesproken, de verordeningen der gemeente in de Sultanskampongs op gelijke wijze werken als in haar overig gebied.

De feiten maken het verkrijgen van een goede oplossing voor de gemeente inderdaad hoe langer hoe meer urgent, wil de waarde van den arbeid, die de gemeente in den loop der jaren met veel kosten in het belang der volksgezondheid verricht, niet voor een groot gedeelte illusoir worden. Immers is het ten eenenmale onjuist en ongewenscht, dat binnen het grondgebied der gemeente (en ook onmiddellijk daaraan grenzende) een uitgestrekt gebied ligt waarbinnen alle verordeningen der gemeente niet alleen alle rechtskracht missen, maar geheel andere voorschriften kunnen worden gegeven dan wel allerlei gewenschte en noodige maatregelen achterwege kunnen blijven, zoodat de waarde van hygienische en andere voorschriften in het andere deel der gemeente in het belang der bevolking gesteld totaal miskend kunnen worden.

Een dergelijke tweeslachtige, ongewenschte toestand binnen eenzelfde ressort werkt verwarrend op de bevolking en belemmert het goede streven van de gemeente tenzeerste.

Moge dan zelfstandigheid van bedoelde gebieden noodzakelijk zijn, even, zoo niet meer, noodzakelijk is het te voorkomen, dat in die zelfstandige gebieden toestanden ontstaan — bepaaldelijk wat betreft volkshuisvesting en -hygiene — die met de meest elementaire begrippen daaromtrent in strijd zijn en die de moeite en opofferingen der gemeente voor een belangrijk deel te niet doen, zelfs de belangen in het andere deel der gemeente schaden en bovendien ten zeerste ingaan tegen het belang van de in die gebieden woonachtige Inlandsche bevolking zelve.

Decentralisatie-Congres.

Ook in 1927 werd vanwege de gemeente niet deelgenomen aan het Decentralisatie-congres.

Verbetering van het kiesstelsel voor de gemeenteraden.

Bij de behandeling door den Volksraad van de ontwerp-Landsbegrooting voor 1928 bepleitten (in het Afdeelingsverslag, Onderwerp I afd. IV stuk 20 blz. 9 1e kolom onderaan) enkele Leden van dat College de invoering van een beter kiesstelsel voor de gemeenteraden en wel dat van evenredige vertegenwoordiging, terwijl een Lid zelfs een soort organisch kiesrecht voor de gemeenten aanbeval, waardoor ook bepaalde lichamen als bijv. een kamer van koophandel in den gemeenteraad vertegenwoordigd zou kunnen worden.

Burgemeester en Wethouders gaven desgevraagd als hunne meening terzake te kennen, dat invoering van een organisch kiesrecht alleen mogelijk is in een maatschappij die in al haar geledingen georganiseerd is. Dit is in Nederland nog niet het geval, en zeker nog niet in Indië.

Burgemeester en Wethouders achtten evenredige vertegenwoordiging voor verkiezing van gemeenteraden ongewenscht, aangezien dit stelsel slechts bij een hoog ontwikkeld partijwezen mogelijk is. Dit laatste bestaat ten opzichte van de verkiezingen van de gemeenteraden nog lang niet. Bovendien stelden Burgemeester en Wethouders de vraag of het wel wenschelijk is zulke partijsplitsingen te bevorderen.

Burgemeester en Wethouders concludeerden dat invoering van een der beide stelsels voor Indië niet geschikt voorkomt en ontrieden mitsdien het veranderen van het huidige kiesstelsel, mede omdat zij het voortdurend wijzigen van het kiesrecht en het kiesstelsel principieel onjuist noemen, en te weinig stabiliteit kweekt.

Gemeenteverkiezingen.

Het ontstellend aantal als onbestelbaar terugontvangen verkiezingsformulieren toegezonden aan niet-Nederlandsche kiezers in de gemeenten Batavia, Meester Cornelis en Soerabaja had bij het afdeelingsverslag betreffende afd. IV der Landsbegrooting voor 1928 enkele Volksraadsleden aanleiding gegeven tot opmerkingen. Aangedrongen werd op een betere bevolkingsboekhouding doch ook werd gesproken van gebrek aan belangstelling in de samenstelling van den Ge-

meenteraad onder de niet-Europeesche bevolking te Batavia en Soerabaja, welk gebrek sommigen toeschreven aan de voor de inheemschen onbevredigende getalsverhoudingen in de raden.

Gevolg gevende aan de toezegging der Regeering om met de gemeentebesturen in overleg te treden over de wijze waarop kan worden tegemoet gekomen aan de ondervonden moeilijkheden, richtte de Adviseur voor de Decentralisatie zich bij brief van 23 Juni 1927 No. 664/A/K, tot het College van Burgemeester en Wethouders.

In zijn terzake betrekkelijke antwoord deelde de Burgemeester mede, dat te Medan van een gebrek aan belangstelling bij de gehouden verkiezingen geen sprake is. Hoewel het aantal onbestelbare verkiezingsformulieren niet kan worden opgegeven toont het feit dat bij de periodieke verkiezingen op 23 Juni 1926 met een aantal kiezers van 334 224 inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders aan de stemming deelnamen d.i. 67 % dat de belangstelling meer dan voldoende is.

Aanvulling van de Locale Raden Ordonnantie in verband met verhaal van kosten bij politiedwang.

's Burgemeester's aandacht werd gevestigd op een vonnis van den Raad van Justitie te Batavia dd. 24 September 1926 waarbij de gemeente Batavia ambtshalve niet ontvankelijk werd verklaard in hare vordering contra een overtreder van het rooireglement, inzake de betaling aan genoemde gemeente van de kosten door deze gemaakt wegens het niet-nakomen door den overtreder van zijn verplichting voortvloeiende uit eenige bepalingen van aangehaald rooireglement, m.n. het afbreken en opruimen van eenige perceelen.

Het vonnis stelde de bevoegdheid der gemeente om de betrokken perceelen zelve af te breken en op te ruimen buiten twijfel, doch acht de Locale Raden slechts bevoegd de kosten van den door haar uitgeoefenden politiedwang op bepaalde gemeentenaren te verhalen, indien hun de bevoegdheid daartoe uitdrukkelijk bij algemeene verordening is verleend.

Deze redeneering toepassende op artikel 157 der Medansche Bouw- en Woonverordening luidende:

1. „De veroordeelden wegens overtredingen van deze verordening zijn verplicht om binnen een door den burgemeester te stellen termijn het noodige te verrichten tot voorziening van het ontbrekende, wegruiming, verandering en verbetering van al wat in strijd met de verordening is nagelaten of gedaan,
2. „Indien zij daarin nalatig zijn zal zulks op hunne kosten van gemeentewege kunnen worden verricht”,

zou volgens den Raad van Justitie te Batavia de Gemeente Medan een dergelijke bepaling in hare verordening niet kunnen stellen, aangezien de Locale Raden Ordonnantie niet, gelijk de Stadsgemeenteordonnantie in artikel 87 wel doet, een bepaling bevat waarop de gemeente Medan kan steunen.

Aangehaald artikel der Stadsgemeenteordonnantie luidt:

1. „Waar bij de uitvoering van besluiten van den raad politiedwang wordt toegepast, kan zulks geschieden op kosten van de overtreders.
2. Spoedeischende gevallen uitgezonderd geschiedt geen politiedwang „dan nadat de overtreder schriftelijk is gewaarschuwd”.

De Burgemeester achtte het noodzakelijk de belangen der gemeente veilig te stellen door het aan te sturen op een aanvulling der Locale Raden Ordonnantie met een bepaling gelijkluidend aan artikel 87 der Stadsgemeenteordonnantie en richtte in dien geest een schrijven aan de Commissie voor de Verordeningen.

Genoemde Commissie oordeelde het doen van een verzoek aan de Regeering om de beoogde aanvulling te verkrijgen voorbarig daar de bewuste uitspraak niet in hoogste instantie werd gedaan en het mogelijk is dat de hogere rechter een andere meening is toegedaan, te meer waar de betrekkelijke bepaling in de Stadsgemeenteordonnantie vermoedelijk slechts in het leven geroepen is om elken twijfel terzake uit te sluiten.

De Commissie adviseerde om het verzoek voorloopig aan te houden en tevens aan den Burgemeester van Batavia te vragen of tegen het vonnis hooger beroep c.q. cassatie is aan-

geteekend en mededeeling van de uitspraak in hooger beroep of cassatie te vragen.

De Burgemeester van Batavia berichtte, dat op verzoek van de tegenpartij geen appel tegen het vonnis was aange-teekend, omdat zij practisch gesproken aan alle eischen der gemeente had voldaan inclusief vergoeding van alle proceskosten.

Deze mededeeling versterkte de Commissie voor de Verordeningen in hare meening dat het vragen om aanvulling der Locale Raden Ordonnantie voorbarig is te achten.

De Burgemeester bracht alsnu de aangelegenheid in het College van Burgemeester en Wethouders, dat daarop bij brief van 27 April 1927 No. 779 aan den Gemeenteraad te kennen gaf geen bezwaar te hebben om de aandacht der Regeering op de leemte van de Locale Raden Ordonnantie te vestigen, doch een bepaald verzoek om aanvulling der ordonnantie niet zoo zeer noodig te achten. Het bood tevens een ontwerp van den terzake aan den Landvoogd te schrijven brief ter vaststelling aan.

De Burgemeester als minderheid in het College van Burgemeester en Wethouders gaf in een afzonderlijk schrijven aan den Raad te kennen zich niet te vereenigen met de opvatting van de Commissie voor de Verordeningen noch met die van het College van Burgemeester en Wethouders.

In zijne vergadering van 11 Mei 1927 vereenigde de Gemeenteraad zich met de opvatting van Burgemeester en Wethouders en besloot o.m.:

„De aandacht van Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië te vestigen op eene leemte „in de Locale Raden Ordonnantie, hierin bestaande, dat een „artikel ontbreekt, bepalende dat, waar bij de uitvoering van „besluiten van den Raad politiedwang wordt toegepast, zulks „kan geschieden op kosten van den overtreder, c.q. den „eigenaar”.

In antwoord op het ingeolge vorenaangehaald besluit tot den Landvoogd gericht schrijven deelde de Adviseur voor de Decentralisatie bij brief van 6 Augustus 1927 No. 836/D II o.a. het volgende mede:

„Nopens het een en ander won ik het gevoelen in van „het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië, aan welk ver-

„zoek het College voldaan heeft bij zijn in afschrift hiernevensgaand schrijven van 27 Juli No. 789/3636, waaruit U moge blijken, dat van bedoeld vonnis appel is aangeteekend, zoo-„dat nu deze zaak voor het Hof aanhangig is, op de in het „proces te nemen beslissing niet kan worden vooruitgelopen.

„In verband hiermede meen ik met het voorbrengen van „deze aangelegenheid te moeten wachten, totdat het Hoog-„gerechtshof zijn beslissing in appel zal hebben genomen”.

LUCHTVAART.

Op 11 Juli 1927 maakten de dagbladen te Medan melding van een vliegtocht die onder leiding van Luitenant Koppen van Holland naar Indië zou worden ondernomen op 1 October 1927 en waarbij Medan zou worden aangedaan.

Hoewel officieel hier niets bekend was, gaf dit dagbladbericht den Burgemeester aanleiding om reeds dadelijk maatregelen te nemen teneinde een behoorlijke landing te Medan mogelijk te maken.

Het was bekend, dat door de A. V. R. O. S. en de Deli Maatschappij der Regeering opnieuw een mooi terrein gelegen dicht nabij de zuidgrens van Medan, n.l. het terrein dat na de vliegtocht „Van der Hoop” door de Regeering weer aan de Deli Maatschappij was teruggegeven, was aangeboden voor een goede vlieghaven, echter met de voorwaarde dat de Regeering een beslissing zou nemen voor Ult^o December 1927. Aangezien de Regeering omtrent het al dan niet aannemen van dit aanbod nog steeds niet had beslist, verzocht de Burgemeester telegrafisch aan den Legercommandant dringend diens spoedige bemiddeling voor het verkrijgen van een regeeringsbeslissing inzake vorenvermeld aanbod en tevens aan den Landvoogd om een spoedige beslissing.

Een begroting voor het in orde brengen van het voor vlieghaven te bestemmen terrein door den Directeur der Gemeentewerken opgemaakt wees een eindbedrag van f 9500.— aan, welk bedrag met het oog op mogelijke verrassingen onder voorbehoud werd gegeven. Voor dit bedrag zou slechts het allernoodzakelijkste kunnen worden verricht.

De Nederlandsch Indische Luchtvaartvereniging wendde zich tot den Burgemeester met het verzoek mede te deelen

of in October 1927 een vliegveld te Medan beschikbaar zou zijn.

De Burgemeester gaf in zijn antwoord aan genoemde vereeniging een relaas van hetgeen te Medan reeds verricht was in verband met het in goeden staat brengen van het voor vlieghaven te bestemmen terrein en drong wegens den weinigen tijd die restte sterk op krachtige medewerking van de Luchtvaartvereeniging aan, voor het verkrijgen van de noodige Regeeringsbeslissing, die vóór alles noodig was om te Medan de van oudsbekende samenwerking te verkrijgen noodig voor het maken van een bruikbaar vliegveld ter plaatse waar de vlieghaven t.z.t. zou komen.

Ter Raadsvergadering van 17 Augustus 1927 vroegen Burgemeester en Wethouders machtiging om datgene te doen wat noodig zou kunnen zijn, ten behoeve van het gereedmaken van het vliegveld en de ontvangst van Luitenant Koppen.

De Raad verleende de gevraagde machtiging.

Herhaald seinen vermocht geen voortgang te brengen in het nemen van een beslissing door de Regeering.

Wel berichtte de Voorzitter der N. I. L. V., dat als resultaat van een onderhoud de Landvoogd te kennen gaf dat de Regeering genegen was de voorstellen inzake het terrein in te willigen, doch dat vóór October 1927 niet alles gereed kon zijn, zoodat het vliegtuig op het raceterrein zou blijven aangewezen. Echter was reeds komen vast te staan, dat het raceterrein dezen keer *niet* beschikbaar zou zijn wegens de races, waarom de Burgemeester wederom telegrafisch bij de Regeering op beslissing aandrong. Op het telegram kwam 18 Augustus als antwoord:

„hoewel regeering aanbod avros vliegterrein bijzonder „waardeert is beslissing vooralsnog onmogelijk legercom- „mandant zal U terzake nader inlichten last landvoogd”.

Als gevolg hiervan deed de Burgemeester bij brief van 19 Augustus 1927 No. 1552 nogmaals een poging bij het Bestuur der Deli Renvereeniging om de beschikking te krijgen over het raceterrein.

Deze poging mislukte aangezien het Bestuur van genoemde vereeniging meende met het oog op de najaarsraces het raceterrein niet te kunnen beschikbaarstellen.

De Burgemeester was alzoo genoodzaakt de K. L. M. alsmede de N. I. L. V. mede te deelen dat landing van Luitenant Koppen te Medan onmogelijk was.

Bij brief van 6 October 1927 No. 176/VII A liet de Legercommandant weten, dat wegens de onzekerheid hoe de Regeering de Indische luchtvaart zal regelen, een beslissing thans nog niet genomen kan worden.

ONDERWIJS.

Gemeentelijke Duitse Cursus.

Deze cursus liep af ultimo Juni 1927. (Rbsl. 30 Juni 1925 No. 133).

Ambachtsonderwijs.

Een der raadsleden verzocht tijdens de behandeling der gemeentebegroting voor 1927 te willen onderzoeken of de mogelijkheid zou bestaan voor Indo-Europeesche jongens om onderwijs te krijgen aan de ambachtsschool voor Inlanders te Medan. Bedoeld was om een gelegenheid te scheppen voor Indische jongens om onderwijs in hout- en ijzerbewerking te verkrijgen.

In antwoord op het daartoestekkend schrijven van den Burgemeester deelde het hoofd der Ambachtsschool voor Inlanders bij brief van 5 Januari 1927 mede, dat vooral wegens de voertaal (Maleisch) tegen de toelating van Indische jongens bezwaar moet worden gemaakt. Ook was naar de meening van genoemd Hoofd het in-het-leven-roepen van een z.g. burgeravondschoon niet mogelijk, omdat dan de vereischen voor een dergelijken cursus (avondleergang) niet is te voldoen, aangezien het daarbij de bedoeling is, dat de leerlingen overdag practisch werkzaam zijn in fabrieken en werkplaatsen, waartoe te Medan vrijwel alle gelegenheid ontbreekt.

De oplossing zou naar de meening van meergenoemd hoofd moeten zijn een parallel klasse voor Europeesche leerlingen met Nederlandsch als voertaal. Daarvoor zou echter aan de bestaande school een groote en dure uitbreiding gegeven moeten worden en het onderwijs alsdan bestemd moeten zijn voor allen die lager onderwijs op westerschen grondslag

hebben genoten, m.a.w. ook voor leerlingen afkomstig van de Hollandsch-Inlandsche Scholen en Hollandsch-Chineesche Scholen.

Het Hoofd der school adviseerde ten slotte om alvorens verdere stappen te doen, te onderzoeken in hoeverre aan de uit die leerlingen te kweken technici behoefte bestaat en of een voldoende belangstelling te verwachten is van de leerlingen der verschillende scholen van Europeesch lager onderwijs.

Een onderzoek wees uit, dat er van de 7 scholen, 10 leerlingen opgegeven werden, van wie echter nog niet bekend was of de betrokken verzorgers toestemming tot de opleiding zouden geven.

Hiermede werd het onderwerp als afgedaan beschouwd.

Ambachtsschool voor Inlanders.

De Directeur der Ambachtsschool voor Inlanders verzocht bij brief van 18 October 1927 No. 253 voor het jaar 1928 een subsidie van f 100.— in eens als bijdrage in de kosten voor gereedschapskisten met gereedschap, bij wijze van proef te verstrekken aan leerlingen die in Februari 1928 de 2e klasse houtbewerking der ambachtsschool met diploma zullen verlaten.

In zijne vergadering van 25 October 1927 stond de Gemeenteraad de gevraagde subsidie toe.

Meisjesvakschool.

De Directeur van Onderwijs en Eeredienst stelde bij brief van 12 Februari 1927 No. E 26/1/6 den Burgemeester in kennis met het verzoek der Afdeeling „Medan” van de Roemer Visschervereeniging om subsidie voor een door genoemde afdeeling op te richten vakschool voor meisjes, en verzocht het gevoelen van den Burgemeester te mogen vernemen nopens de oprichting der beoogde school, alsmede of de gemeente eventueel bereid zou zijn mede bij te dragen ten behoeve van deze het plaatselijk belang dienende onderwijsinrichting.

Bedoelde afdeeling van genoemde Vereeniging is zelve niet in staat de oprichting noch de exploitatie der door haar te stichten school te bekostigen.

Het door adressante bij haar verzoek overgelegde leerplan der op te richten school, is een copie van dat der openbare huishoudscholen, op verzoek aan haar toegezonden door de inspectrice van het onderwijs in huishoudelijke vakken.

De levensvatbaarheid der school wordt in het subsidieverzoek niet aangetoond noch wordt medegedeeld voor welke(n) landaard(en) de op te richten school bestemd zal zijn.

Ter zake van advies dienende deelde de Commissie voor Onderwijszaken in haar schrijven van 16 Augustus 1927 No. 28/C.O. mede, dat blijkens nadere inlichtingen verstrekt door adressante er te Medan behoefte aan een meisjesvakschool bestaat en dat adressante meent bij het aanvangen der school te mogen rekenen op 25 leerlingen. Een in het advies opgemaakte berekening geeft aan dat adressante zelve in de jaarlijksche exploitatiekosten ten hoogste f 490.— zou kunnen bijdragen en dat dan voor rekening der gemeente zou komen voor de eerste 4 jaren respectievelijk f 1400.—, f 1600.—, f 2250.— en f 2150.— (70% der totaal kosten zouden komen voor rekening van het Gouvernement).

De Commissie voor onderwijszaken achtte het offer van de gemeente ten deze niet zoo groot en adviseerde het verzoek om subsidie te steunen, doch wenschte den financiëelen steun tijdelijk te doen zijn.

Burgemeester en Wethouders stelden zich op het standpunt, dat het niet juist is subsidie te verleen en aan inrichtingen ten behoeve waarvan de verzoeker zelf niets of niet noemenswaard bijdraagt of kan bijdragen. Voorts is het College niet zoo overtuigd van de noodzakelijkheid en van de levensvatbaarheid der school en wenschte daarom meer zekerheid te hebben omtrent het bestaan van de behoefte aan een meisjesvakschool. Ook een schoolgeld van f 6.— per maand per leerling achten Burgemeester en Wethouders te hoog.

Ten einde die zekerheid te erlangen poogde de Burgemeester meer positieve gegevens te verkrijgen omtrent het aantal te verwachten leerlingen bij den aanvang der school. Deze poging had einde verslagjaar echter geen behoorlijk resultaat opgeleverd, zoodat dit onderwerp in het verslagjaar niet afgedaan werd.

Oprichting van een gemeentelijke handelsschool.

(zie Jaarverslag 1926 blz 38 — 40).

De Commissie voor Onderwijszaken bracht bij brief van 22 Maart 1927 No. 13/C.O. voorloopig advies uit inzake de oprichting van eene gemeentelijke handelsschool. Dit advies noemde de oprichting van een gemeentelijke lagere handelsdagschool niet de goede oplossing van het vraagstuk: „hoe op betere wijze te voorzien in de plaatselijke behoefte van het Hollandsch-Chineesch onderwijs te Medan”. De Commissie beval het denkbeeld van den Directeur van Onderwijs en Eeredienst, n.l. de oprichting van een handelsschool, aan; aangezien zij echter nog niet over alle noodige gegevens beschikte zegde zij een nader definitief rapport toe en stelde voor aan het betrokken Departementshoofd alreeds mede te deelen, dat in principe met diens denkbeeld wordt ingestemd.

Intusschen en wel per 1 Juli 1927 ging de Regeering er toe over om bij de Hollandsch-Chineesche School te Medan wederom een Engelschen namiddagleergang in te stellen.

Dit feit bracht geen verandering in de opinie der Commissie voor Onderwijszaken, die bij brief van 16 Augustus 1927 No. 29/C.O. definitief adviseerde om als de gemeente de financieele consequenties kan dragen over te gaan tot de oprichting van een handelsschool in den geest als te Semarang bestaat. Genoemde gemeente besteedde f 53.400.— aan de oprichting en 1/3 van f 16.600.— of f 5.500.— aan de eerste inrichting, terwijl de jaarlijksche exploitatie (1925) f 76.600.— vroeg, waarvan f 29.500.— voor rekening der gemeente Semarang kwam. De Commissie meende, dat de uitgaven voor Medan niet veel lager kunnen zijn. Tevens gaf de Commissie in overweging der Regeering te verzoeken om de eventueel vrijkomende gebouwen der Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers voor de op te richten school te mogen gebruiken.

Bij brief van 10 September 1927 No. 1667 richtten Burgemeester en Wethouders zich tot den Directeur van Onderwijs en Eeredienst en deelden mede, dat het College meent,

dat er te Medan aan een handelsschool als die te Semarang behoefte bestaat en dat dadelijk op een voldoende aantal leerlingen zal kunnen worden gerekend, zoodat een voorstel aan den Gemeenteraad om tot de oprichting er van over te gaan wel succes zal hebben. Echter acht het College de kosten zeer hoog en een groot bezwaar. Temeer telt dit omdat de gemeente meer en meer gedrongen wordt in de richting van onderwijsvoorziening op kosten der gemeente. Het College verzocht daarom den Directeur een plan voor een handelsschool te doen opmaken waarvan de kosten voor Medan belangrijk lager zullen zijn dan te Semarang.

Kweekschool voor Inlandsche onderwijzers.

Het College benutte opgemeld schrijven van 10 Sept. '27 tevens om te pleiten voor het behoud der Kweekschool voor Inlandsche Onderwijzers. Het liet uitkomen dat Medan gelegen is in een belangrijk en zich nog steeds ontwikkelende streek van Nederlandsch-Indië en een zoodanig bevolkingscentrum vormt waar een onderwijsinrichting als genoemde Kweekschool zeker op haar plaats is en zeer veel kan bijdragen tot het vormen van een blijvende bevolking.

Het bevorderen van gestabiliseerde toestanden ten aanzien van de bevolking acht het College zoowel voor Medan als voor de geheele Oostkust een belang van groote betekenis. Op deze gronden verzochten Burgemeester en Wethouders met aandrang de mogelijkheid te overwegen om de school voor Medan te behouden.

Ingeval zulks op onoverkomelijke bezwaren mocht stuiten dan gaven Burgemeester en Wethouders in overweging om de vrijkomende gebouwen der Kweekschool ter beschikking van de gemeente te willen stellen voor de eventueele handelsschool.

De commissie voor Onderwijszaken had zich intusschen gewend tot het Bestuur van „De Handelsvereniging te Medan” en van de afdeeling „Medan” van het N. I. O. G. met verzoek hun oordeel over het oprichten eener handelsschool te geven.

Het bestuur van laatstgenoemde afdeeling ontving ter-

zake eene schriftelijke beschouwing van den Directeur der Openbare M. U. L. O., waarin deze te kennen gaf dat een handelsschool zeer zeker levensvatbaarheid zal hebben en voor veel leerlingen van veel meer practisch nut zal zijn dan een Mulo-opleiding, mits bij de toelating tot de school vooral voldoende kennis van het Nederlandsch wordt geeischt.

De conclusie van het Bestuur der Handelsvereniging luidt geheel anders.

Na te hebben uiteengezet, dat de bestaande (handels) avondcursus uitstekend werk verricht, en op bevredigende wijze in de bestaande behoefte voorziet, wijst het Bestuur er op, dat de Chineesche tusschen- en kleinhandel te Medan van den bestaanden cursus geen gebruik maakt, omdat vermoedelijk de Chineesche bevolking nog steeds de voorkeur geeft aan Engelsch onderwijs en wellicht aan den Overwal voor de practijk voldoende en goed handelsonderwijs heeft genoten, om daarna tot de slotsom te komen, dat de oprichting van een handelsschool vooralsnog ontijdig is, aangezien de verhoudingen daartoe nog niet ver genoeg zijn voortgeschreden.

Einde verslagjaar was deze aangelegenheid nog niet afgedaan.

BESTRIJDING DER STRAATPROSTITUTIE.

(Zie Jaarverslag 1926 blz. 44).

Nadat dit onderwerp van de agenda der raadsvergadering van 15 December 1926 was afgevoerd wendde de Burgemeester zich tot den Controleur van Beneden Deli met verzoek om nadere inlichtingen te mogen ontvangen omtrent de noodzakelijkheid der invoering van een verordening tot tegengaan der straatprostitutie.

In antwoord daarop zond genoemde Bestuursambtenaar bij brief van 4 Maart d.a.v. aan den Burgemeester de mededeelingen terzake verstrekt door den Adjunct-Hoofdcommissaris van Politie te Medan.

De Commissie voor de Verordeningen op welker verzoek de nadere inlichtingen waren gevraagd deelde den Burgemeester bij brief van 2 April 1927 No. 2/C.O. mede,

dat hare meening, dat het invoeren door de gemeente van een verordening tot het tegengaan der straatprostitutie alleen dan gemotiveerd kan worden als de *absolute* noodzaak daartoe aanwezig is. Die noodzaak is naar haar oordeel door de autoriteiten die op de invoering eener regeling aandringen niet aangetoond, terwijl het schrijven van den Adjunct-Hoofdcommissaris van Politie der Commissie eerder van het tegendeel had overtuigd.

De Commissie zegt verder dat ook zonder gemeentelijke regeling tot het tegengaan der straatprostitutie de politie niet machteloos tegenover de straatprostituées staat zoo deze inderdaad aanstootelijk optreden.

De Commissie adviseerde daarom af te zien van het invoeren der bedoelde verordening.

In haar schrijven aan den Gemeenteraad van 24 Mei 1927 No. 655 stelden Burgemeester en Wethouders overeenkomstig het gegeven advies voor te besluiten aan den Controleur van Beneden Deli te antwoorden, dat geen gevolg kan worden gegeven aan den wensch om een verordening vast te stellen ter bestrijding der straatprostitutie.

Het was van de zijde der Inlandsche Gemeenteraadsleden dat de invoering der verordening werd gewenscht. Met slechts één stem meerderheid vereenigde het College zich echter met het voorstel van Burgemeester en Wethouders.

SUBSIDIES.

Aan de volgende instellingen werd over het jaar 1927 subsidie verleend:

1. de vereeniging voor Locale Belangen te Semarang	f 100.—
2. de Vereeniging voor Kinder Vacantie Kolonies ter Oostkust van Sumatra	„ 1.000.—
3. de Vereeniging tot bevordering der Inlandsche Ziekenverpleging te Medan	„ 1.200.—
4. de Afdeeling Medan van het Algemeen Nederlandsch Verbond (voor een Nederlandschen leergang)	„ 600.—
Transporteere	f 2.900.—

	Transport	f	2.900.—
5.	de Vereeniging tot instandhouding van een Fröbelschool te Medan	„	1.200.—
6.	Uitgaven ten behoeve van de Eerste Hygiene tentoonstelling in Nederlandsch-Indië	„	500.—
7.	Nederlandsch-Indische Wegenvereeniging	„	100.—
	Mede mag onder dit hoofd vermeld worden, dat de Gemeente de kosten droeg van de Sekolah Derma	„	1.320.—
	den Gemeentelijken Duitschen Cursus	„	450.—
	en de Europeesche Arbeidsbeurs	„	100.—
	Totaal	f	6.570.—

VERLICHTING.

Electrische straatverlichting.

Per 1 Januari 1927 bestond deze uit:

545	lampen van 50 N.K.	per mnd.	$545 \times f$	$2.40 = f$	1308.—
2	„ „ 100 „ „ „		$2 \times „$	$4.20 = „$	8.40
4	„ „ 400 „ „ „		$4 \times „$	$16.— = „$	64.—
		per maand		f	1380.40

Per Ult^o December 1927.

568	lampen van 50 N.K.	per mnd.	$568 \times f$	$2.40 = f$	1363.20
2	„ „ 100 „ „ „		$2 \times „$	$4.20 = „$	8.40
4	„ „ 400 „ „ „		$4 \times „$	$16.— = „$	64.—
		per maand		f	1435.60

De electrische straatverlichting onderging gedurende het verslagjaar eene uitbreiding met de verlichting van den Skipweg, Sikambingweg en het Riviernad.

De kosten dezer straatverlichting hebben in 1927 net- to bedragen f 16.731.23 tegen f 16.197.60 in 1926.

Storingen kwamen in verslagjaar niet voor.

Gasstraatverlichting.

Per 1 Januari 1927 bestond de gasstraatverlichting uit:

288 eenl. lantaarns	ad f	46.06	per jaar f	13.265.28
117 tweel.	„ „ „	63.27	„ „ „	7.402.59
30 sterkl.	„ „ „	201.40	„ „ „	6.042.—
2 sterkl.	„ „ „	361.85	„ „ „	723.70

f 27.433.57 of

„ 2.286.13 p. mnd.

In de maand Februari werden 2 en in de maand October 1 eenl. lantaarns bijgeplaatst, zoodat het aantal eenlichts-lantaarns aan het einde van het jaar 291 bedroeg.

De gasstraatverlichting kostte in 1927 = f 27.518.04 tegen in 1926 f 27.433.56.

Storingen kwamen niet voor.

VERORDENINGEN.

De volgende verordeningen, reglementen en instructies kwamen tijdens het verslagjaar tot stand:

1. Reglement van orde voor de vergaderingen van het College van Burgemeester en Wethouders.
Raadsbesluit 2 Maart 1927 No. 41.
2. Verordening tot wijziging van de Medansche Bouwen Woonverordening.
Raadsbesluit 6 April 1927 No. 57.
Afgekondigd in de Javasche Courant dd. 6 Mei 1927 No. 36 en in werkinggetreden op 7 Mei 1927.
3. Verordening tot wijziging van de Medansche kampong bouwverordening.
Raadsbesluit 6 April 1927 No. 58.
Afgekondigd in de Javasche Courant dd. 6 Mei 1927 No. 36 en in werkinggetreden op 7 Mei 1927.
4. Instructie voor
 - a. den Directeur der Gemeentewerken
 - b. „ „ van het Bouw- en Woontoezicht
 - c. „ „ van het Gemeentelijk Woningbedrijf
 Raadsbesluiten 11 Mei 1928 Nrs. 70 -- 71 en 72.

5. Medansche Inlandsche Pensioenverordening.
Raadsbesluit 15 Juni 1927 No. 112.
Afgekondigd in de Javasche Courant dd. 5 Juli 1927
No. 53 en in werkinggetreden op 6 Juli 1927 met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1927.
6. Verordening op het door schuld beschadigen, vernielen en onbruikbaar maken van Gemeente-eigendommen.
Raadsbesluit 17 Augustus 1927 No. 177.
Afgekondigd in de Javasche Courant dd. 27 September 1927 No. 77 en in werkinggetreden op 28 September 1927.
7. Reglement voor de Commissie van Taxatie.
Raadsbesluit 17 Augustus 1927 No. 181.
8. Verordening tot aanvulling en wijziging van de Medansche inkomstenbelastingverordening.
Raadsbesluit 16 November 1927 No. 252.
Afgekondigd in de Javasche Courant van 13 Maart 1928 No. 21 en in werkinggetreden op 13 Maart 1928 met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1928.
9. Verordening tot aanvulling der „Hongkongverordening”.
Raadsbesluit 16 November 1927 No. 253.
Afgekondigd in de Javasche Courant van 30 December 1927 No. 104 en in werkinggetreden op 1 Januari 1928.
10. Medansche bezoldigingsverordening.
Raadsbesluit 14 December 1927 No. 301.
(nog niet afgekondigd op 1 Juni 1928).

WATERVOORZIENING.

In de goede samenwerking tusschen de Gemeente en de Waterleiding Maatschappij „Ajer Beresih” kwam in het verslagjaar geen verandering.

Stoornis in de waterlevering kwam niet voor.

Het waterverdeelnet te Medan onderging de volgende uitbreiding (ontleend aan het jaarverslag over 1927 der Maatschappij).

in de Hakkastraat	met 557 M.
„ „ Renbaanstraat	„ 258 „
„ „ Merapistraat	„ 115 „
„ „ Wilhelminastraat	„ 230 „
„ „ Depotweg	„ 14 „

Aangelegd werden de dienstleidingen voor 100 perceelen en 5 huurinstallaties.

In gebruik genomen werden 380 watermeters.

In zijne vergadering van 15 Juni 1927 (No. 114) besloot de Gemeenteraad het voor de doorspoeling van goten beschikbare leidingwater met ingang 1 Juli 1927, voor onbepaalde tijd doch met inachtneming wederzijds van een opzeggingstermijn van een maand, van de Waterleiding Maatschappij „Ajer Beresih” af te nemen, tegen den prijs van f 200.— per maand.

ZIEKENZORG.

Polikliniek voor borstlijders, gehouden in het Stadsverband te Medan door Dr. H. Heinemann, Chef-geneesheer der Senembah Maatschappij te Tandjong Morawa.

De tuberculozen kliniek gehouden door Dr. H. Heinemann had behoefte aan een personenweegschaal, voor de aanschaffing waarvan geen fondsen aanwezig waren. Dr. Heinemann houdt de kliniek kosteloos, terwijl het Gouvernement personeel van het Stadsverband alsmede medicijnen gratis beschikbaar stelt. De kosten van een personenweegschaal waren f 125.— het Landschap verschaftte f 50.— en op initiatief van den fd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid stelde de Burgemeester bij brief van 19 Februari 1927 No. 376 aan den Raad voor de ontbrekende f 75.— te schenken.

Bij besluit No. 35 van 2 Maart 1927 stelde de Gemeenteraad de gevraagde f 75.— beschikbaar.

Ook op andere wijze toonde de Gemeenteraad een open oog te hebben voor de ziekenzorg te Medan.

De fd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid te Medan verzocht den Gemeenteraad in zijn brief van 2 September 11. NO. 751/D aan Zuster Smit van het Stadsverband een toelage, zoo mogelijk a f 50.— 's maands, te geven voor het werk, dat zij gedurende de avonduren in de kliniek voor tuberculoselijders van Medan, gehouden door Dr. H. Heinemann van Tandjong Morawa in het Stadsverband, verricht.

Achttien Burgemeester en Wethouders eenerzijds het streven van den Inspecteur om op deze wijze te trachten de belangen van Zuster Smit te behartigen sympathiek, anderzijds is volgens het College het inwilligen van dergelijke verzoeken niet zonder bedenking. Immers te vaak wordt bij de gemeente aangeklopt om hulp voor zaken, voor de behartiging waarvan men zich in de eerste plaats en dikwijls uitsluitend tot het Gouvernement heeft te wenden, zulks in de veelal verkeerde meening, dat er wel aanleiding is om rechtstreeks de hulp der gemeente in te roepen en ook met de hoop op beter en spoediger succes. Die neiging is onjuist en het College achtte het noodig dit te laten uitkomen.

Het is dan ook om die reden dat Burgemeester en Wethouders meenden te moeten voorstellen het verzoek van den Heer Ultee om aan Zuster Smit een toelage, d.i. dus een vaste betaling, uit de gemeentekas toe te kennen af te wijzen, omdat daarin tegenover het Gouvernement eene erkenning zou zijn gelegen dat die betaling tot de taak der gemeente behoort. Dit is niet het geval. De Ziekenverzorging te Medan is thans nog Gouvernementstaak en het is de *uitsluitende* taak van het *Gouvernement* het daarbij betrokken personeel *behoorlijk* te bezoldigen.

Waar echter de arbeid van Zuster Smit in het belang der tuberculoselijders van Medan zeer zeker waardeering verdient, stelden Burgemeester en Wethouders voor daarvan te doen blijken door aan Zuster Smit, bij wijze van waardeering, een gratificatie van f 600.— toe te kennen.

De Gemeenteraad vereenigde zich met het voorstel.

Thans volgen de jaarcijfers met toelichting omtrent de polikliniek voor borstlijders gehouden door Dr. H. Heinemann, medegedeeld door dezen medicus.

De polikliniek welke wordt gehouden elken Zaterdag

middag van 5 uur, werd geopend begin Augustus 1926.
Het verslagjaar loopt van 1 Augustus 1926 — 31 Juli 1927.

Er kwamen gedurende het verslagjaar 523 patienten en wel:

	Mannen	Vrouwen	Jongens	Meisjes	Totaal
Padangers	23	6	8	9	46
Tapanoeliers	35	2	12	20	69
Mandailingers	30	5	5	5	45
Toba-Batakkers	24	3	30	18	75
Karo-Batakkers	5	—	1	2	8
Maleiers	52	17	13	9	91
Javanen	28	7	2	3	40
Dajaks	4	—	—	—	4
Chineezen	71	27	6	15	119
Voor-Indiers	12	—	—	—	12
Diversen	6	3	1	—	10
Indo-Europeanen	2	1	1	—	4
Totaal	292	71	79	81	523

Van de 523 patienten waren er 234 gevallen van Tuberculosis of van Tuberculose-verdacht.

Gevallen van Tuberculosis en op Tuberculosis zeer verdachte gevallen.

	Mannen	Vrouwen	Jongens	Meisjes	Totaal
Padangers	5	3	1	—	9
Tapanoeliers	14	—	1	2	17
Mandailingers	17	5	1	—	23
Toba-Batakkers	18	2	3	2	25
Karo-Batakkers	4	—	—	—	4
Maleiers	28	9	7	2	46
Javanen	21	5	1	1	28
Dajaks	4	—	—	—	4
Chineezen	45	18	1	3	67
Voor-Indiers	4	—	—	—	4
Diversen	3	—	—	—	3
Indo-Europeanen	2	1	1	—	4
Totaal	165	43	16	10	234

Gevallen van Tuberculosis en op Tuberculosis
zeer verdachte gevallen.

	Long TB. m/ bacillen				TB. Ossium et Glandularum				Klinische Long- TB. zonder bacil- len				Suspicium TB. Pulm.			
	M	V	J	M	M	V	J	M	M	V	J	M	M	V	J	M
Padangers	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	3	—	—
Tapanoeliers	2	—	—	—	—	—	—	2	2	—	1	—	10	—	—	—
Mandailingers	7	—	—	—	—	—	1	—	5	2	—	—	5	3	—	—
Toba-Batakkers	5	1	—	—	—	—	2	3	3	1	—	—	10	—	1	—
Karo-Batakkers	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maleiers	15	6	—	—	—	2	7	1	6	1	—	—	7	—	—	1
Javanen	13	3	—	—	2	—	1	1	3	1	—	—	3	1	—	—
Dajaks	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Chineezen	31	8	—	2	2	2	—	1	3	2	—	—	9	6	1	—
Voor-Indiers	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—
Diversen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Indo-Europeanen ...	2	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Totaal	84	18	—	2	5	4	13	8	24	8	1	—	52	13	2	1

29 patienten kwamen met klachten, die te behandelen niet in de lijn van de polikliniek voor borstlijders lag. De vorige 260 patienten waren lijdende aan acute en chronische Bronchitis of Pneumonie, die niet suspect waren op Tuberculosis.

Acute of chronische Bronchitis zonder verdacht op Tuberculosis.

	Mannen	Vrouwen	Jongens	Meisjes	Totaal
Padangers	15	3	7	9	34
Tapanoeliers	15	2	11	17	45
Mandailingers	13	—	4	5	22
Toba-Batakkers	5	—	27	16	48
Karo-Batakkers	1	—	1	2	4
Maleiers	22	5	6	7	40
Javanen	6	2	1	2	11
Dajaks	—	—	—	—	—
Chineezen	20	5	5	12	42
Voor-Indiers	8	—	—	—	8
Diversen	3	2	1	—	6
Indo-Europeanen	—	—	—	—	—
Totaal	108	19	63	70	260

In het geheel vonden er gedurende het verslagjaar 2422 consultaties plaats, zoodat gemiddeld op den patient 4,6 onderzoeken kwamen.

In Augustus	1926	vonden	plaats	35	consultaties.
„ September	„	„	„	87	„
„ October	„	„	„	187	„
„ November	„	„	„	214	„
„ December	„	„	„	174	„
„ Januari	1927	„	„	231	„
„ Februari	„	„	„	210	„
„ Maart	„	„	„	309	„
„ April	„	„	„	242	„
„ Mei	„	„	„	206	„
„ Juni	„	„	„	214	„
„ Juli	„	„	„	313	„

Verslag van de eerste 6 maanden van het verslagjaar 1927 — 1928.

In Augustus	1927	vonden	plaats	330	consultaties.
„ September	„	„	„	308	„
„ October	„	„	„	475	„
„ November	„	„	„	369	„
„ December	„	„	„	387	„
„ Januari	1928	„	„	295	„

Totaal 2134 „

Er vonden dus gedurende de eerste helft van het tweede jaar bijna hetzelfde aantal consultaties plaats als gedurende het geheele eerste jaar.

Dr. H. Heinemann schrijft ter toelichting op de bovenstaande cijfers:

„Uit de bovenvermelde cijfers meen ik te mogen concludereen, dat de polikliniek voor arme borstlijders haar „recht van bestaan heeft aangetoond. Zoolang een afdoend „geneesmiddel tegen de tuberculosis niet ter beschikking „staat, is de prophylaxis de gewichtiger taak van eene tuberkulosebestrijding. Het is een verblijdend verschijnsel, „dat een groot aantal patienten zonder tuberculose, maar „met eene niet-specifieke Bronchitis, om Prophylaktische redenen ter onderzoeking kwam.

„Maar meer nog is noodig, om de tuberkulose in „eene stad als Medan te bestrijden. De laatste onderzoeken, door Calmette en anderen gedaan, laten het ge„rechtvaardigd schijnen, om eene algemeene inenting „der pasgeboren zuigelingen volgens Calmette te over„wegen.

„Beslist noodzakelijk is het, alle aandacht aan de wo„ninghygiene te besteden, die — vooral in de Chineesche „wijken — zeer dikwijls veel te wenschen over laat. Bij eene „stad als Medan, die zich met een snel tempo uitbreidt, „is het aan te raden, de „b o d e m - s p e c u l a t i e” zoo veel „mogelijk uit te schakelen zooals het in Europa in steden „met veel succes reeds is gedaan (Bodem-Reform).

„Gezonde, niet overbevolkte woningen, die voldoende „licht kunnen ontvangen, zijn het beste middel tot nu toe, „om de tuberkulose te bestrijden. Daarnaast staat het on„schadelijk-maken van gevaarlijke bacillenstrooiers, door „dezen stationair in een ziekenhuis te behandelen (zooals „dit op de ondernemingen gebeurt). Bij den bouw van het „nieuwe ziekenhuis zou het daarom aan te bevelen zijn, ook „een zaal voor tuberkuloselijders te reserveeren”.

Z i e k e n h u i s k w e s t i e.

(Zie Jaarverslag 1926 blz. 48 e.v.)

Het vraagpunt door het toenmalige Lid der Ziekenhuis Commissie, den arts W.C. de Haas naar voren gebracht in de raadsvergadering van 15 December 1926 n.l. in het ziekenhuisplan nog niet te begrijpen het bouwen van een internaat voor leerling- en mantriverpleegsters eischte rustige overweging door de betrokken vereeniging tot bevordering van de Inlandsche Ziekenverpleging. Aangezien hiermede meer tijd gemoeid was dan in het belang van een oplossing der geheele ziekenhuiskwestie was, stelde de Burgemeester in zijn brief van 30 December 1926 No. 2045 aan den Gemeenteraad voor om te besluiten:

Ten eerste: Goed te keuren de begrooting en teekeningen van het werk: „Het bouwen van een Gemeente Ziekenhuis”, waarvan de kosten zijn geraamd op f 240.000.— (twee honderd veertig duizend gulden), overeenkomstig de bij het besluit behorende en gewaarmerkte bijlagen.

Ten tweede: Op den voet van- en onder de voorwaarden gesteld bij de „Plaatselijke Ziekeninrichtingen-Regelen” opgenomen in Staatsblad 1917 No. 229, aan de Regeering een subsidie te vragen van:

- a. f 180.000.— (een honderd tachtig duizend gulden) voor de oprichting van het ziekenhuis;
- b. f 30.000.— (dertig duizend gulden) voor de eerste uitrusting van deze inrichting.

Ten derde: Den Burgemeester te machtigen om voor het aanvragen van deze subsidie-bedragen de noodige stappen bij de Regeering te doen.

Ten vierde: In afwijking van zijn besluit van 17 Februari 1926 No. 41 uit de reserves der Gemeente voor die oprichting en eerste uitrusting te bestemmen een som van ten hoogste f 70.000.— (zeventig duizend gulden).

Ten vijfde: Te bepalen, dat met den bouw van het ziekenhuis zal worden aangevangen, zoodra de afstand in eigendom, om niet en zonder kosten, aan de Gemeente Medan van den grond aan den Paleisweg, waarop het Stadsverband staat, door de Regeering is gewaarborgd.

Eindelijk kon dan het verzoek om subsidie in zee gaan, hetgeen geschiedde bij brief van 14 Januari 1927 No. 92, waarop bij G. B. van 25 November 1927 No. 35 subsidie werd verleend, t.w.:

Eerstelijk: Te bepalen, dat het te Medan op te richten gemeentelijk ziekenhuis zal worden ondersteund op den voet der Plaatselijke Ziekeninrichtingregelen in Staatsblad 1917 No. 229.

Ten tweede: Aan den Gemeenteraad van Medan toe te kennen de volgende tegemoetkomingen:

- a. het bedrag der werkelijke uitgaven of ten hoogste f 9308.— (negen duizend drie honderd en acht gulden) voor de oprichting van het geheel op kosten van den Lande komende paviljoen voor besmettelijke zieken bij het ziekenhuis;
- b. het drievierde gestelde der werkelijke uitgaven of ten hoogste f 178.796.— (één honderd acht en zeventig duizend zeven honderd zes en negentig gulden) voor de overige gebouwen en werken;
- c. het drievierde gedeelte der werkelijke uitgaven of ten

hoogste f 18.785.— (achttien duizend zeven honderd vijf en tachtig gulden) voor de eerste inrichting van het ziekenhuis;

met bepaling, dat van de voor de bovenvermelde werken gedane uitgaven, t.z.t. aan het Hoofd van den Dienst der Volksgezondheid een eindafrekening zal worden ingediend.

Ten derde: Te bepalen, dat het terrein van de burgerlijke ziekeninrichting (mannenhospitaal) te Medan, na voltooiing van het te bouwen gemeentelijk ziekenhuis en na afbraak, door of vanwege den Dienst der Burgerlijke Openbare Werken tot circa maaiveldhoogte van de daarop staande gebouwen, kosteloos in eigendom aan de Gemeente Medan zal worden afgestaan.

Ten vierde: Aan te teekenen, dat de uit dit besluit voortvloeiende uitgaven voor wat het dienstjaar 1927 betreft, komen ten laste van artikel 5274 der begroting van genoemd dienstjaar.

Thans is het ziekenhuisvraagstuk in het stadium gekomen, dat de plannen verwezenlijkt kunnen worden.

Met de uitvoering der plannen kon in het verslagjaar niet meer worden begonnen.

Bijlage: I.

Opgave van het aantal Kiezers voor den Gemeenteraad.

Jaar	Europeanen of met hen gelijkgestelden	Inlanders	Vreemde Oosterlingen	Totaal
1912/13	321	—	—	321
1913/14	337	—	—	337
1914/15	323	—	—	323
1915/16	491	—	—	491
1916/17	486	—	1	487
1917/18	475	—	—	475
1918/19	466	26	1	493
1919/20	518	37	2	557
1920/21	420	31	—	451
1921/22	510	38	15	563
1922/23	404	28	2	434
1923/24	490	14	1	505
1924/25	480	46	1	527
1925/26	687	67	3	757

Jaar	Onderdanen Nederlanders	inheemsche onderdanen niet- Nederlanders	uitheemsche on- derdanen-niet Nederlanders	Totaal
1926/27	825	334	44	1203
1927/28	810	557	106	1473

Aantal namen volgens de gegevens bedoeld in art. 8 K. O. Gemeenteraden betreffende de kiezerslijst 1927/28.

Onderdanen-Nederlanders 1034

inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 5327

uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders
niet op te geven,
doordat de na-
men van alle V.
O. zijn vermeld.

Hiervan opgenomen in de voorloopig vastgestelde kiezerslijst

Onderdanen-Nederlanders 807

inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 533

uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 106

Niet opgenomen in de voorloopig vastgestelde kiezerslijst
wegens het niet-indienen van gegevens.

Onderdanen-Nederlanders 224

inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 235

uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 19

Opgenomen in de kiezerslijst na definitieve vaststelling.

Onderdanen-Nederlanders 810

inheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 557

uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders 106

Opgeve van het aantal Kiezers voor den Gemeenteraad.
 Klasse: I.

Jaar	Europenen of met hun gezinsleden	Inlanders	Vreemde Oosterlingen	Totaal
1912/13	351	—	—	351
1913/14	337	—	—	337
1914/15	323	—	—	323
1915/16	491	—	—	491
1916/17	486	—	—	486
1917/18	473	—	1	475
1918/19	466	36	1	493
1919/20	518	37	5	557
1920/21	450	31	—	481
1921/22	510	38	15	563
1922/23	404	38	3	444
1923/24	490	14	1	505
1924/25	480	40	1	521
1925/26	687	67	3	757
Jaar	Onderdanen Nederlands	Onderdanen niet-Nederlands	Onderdanen niet-Nederlands niet op te geven	Totaal
1926/27	825	334	44	1203
1927/28	810	325	106	1241

Aantal namen volgens de gegevens bedoeld in art. 8 K. O.
 onderdanen betreffende de kiezerslijst 1927/28.
 1031
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 527.
 theemische onderdanen-niet-Nederlands
 niet op te geven.
 doordat de na-
 men van alle V.
 O. zijn vermeld.
 Hier van opgenomen in de voorloopig vastgestelde kiezerslijst
 onderdanen-Nederlands 807
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 523
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 106
 Niet opgenomen in de voorloopig vastgestelde kiezerslijst
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 106
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 19
 Opgenomen in de kiezerslijst na definitieve vaststelling
 onderdanen-Nederlands 810
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 527
 theemische onderdanen-niet-Nederlands 106

Bijl: II.

Vergelijkend overzicht van de opbrengst der gedurende de jaren
1912 tot en met 1927, in de Gemeente Medan geheven belastingen

Jaar	Vermake- lijkeids belasting	Honden- belasting	Vergun- ningsrecht	Inkom- stenbe- lasting	Totaal
1912	10694.76	—.	—.	—.	10694.76
1913	15101.77	—.	—.	—.	15101.77
1914	13234.89	—.	—.	—.	13234.89
1915	18401.41	—.	—.	—.	18401.41
1916	19902.76	2476.75	16815.—	—.	39194.51
1917	23664.33	2767.—	12855.—	—.	39286.33
1918	26938.91	2344.—	14662.50	—.	43945.41
1919	30672.67	2455.25	16100.—	62646.96	111874.88
1920	36576.70	2455.50	15290.—	114822.14	169144.34
1921	48890.70	2823.75	21730.—	245759.71	319204.16
1922	37878.06	3279.—	16805.—	171455.43	229417.49
1923	32384.22	3197.50	16955.—	141859.08	194395.80
1924	27406.09	2720.81	19185.—	129559.02	178870.92
1925	39202.99	2977.05	15435.—	150332.95	207947.99
1926	43829.97	2971.75	18845.—	182784.01	248430.73
1927	46557.29	2772.15	21025.—	172723.48	243077.92

Vergelykend overzicht van de opbrengst der kadastrale de jaren
1912 tot en met 1927, in de Gemeente Helden keizeren belastingen

Jaar	Vermak- lijheids- belasting	Flondben- belasting	Vergun- stingrecht	Inkom- stebe- lasting	Totaal
1912	10604.70	—	—	—	10604.70
1913	15101.77	—	—	—	15101.77
1914	13231.80	—	—	—	13231.80
1915	18101.41	—	—	—	18101.41
1916	19002.70	2170.75	10815.00	—	30918.45
1917	22601.32	2707.00	12855.00	—	38263.32
1918	20638.01	2341.00	14662.50	—	43041.51
1919	30072.02	2152.35	10100.00	62010.30	111871.88
1920	30570.70	2152.50	13200.00	114825.11	160148.31
1921	48800.50	3822.75	21750.00	346750.71	310204.10
1922	37878.00	3570.00	10805.00	171422.12	320415.10
1923	33841.22	3497.50	10025.00	141850.08	194303.80
1924	37000.00	3720.81	10185.00	120520.02	178870.92
1925	30302.00	2077.05	12435.00	150302.02	207017.00
1926	43820.02	2071.75	10845.00	182781.01	248120.78
1927	46537.20	2722.12	21025.00	172722.18	243077.02

Bijl: III.

Overzicht van uitgereikte drankvergunningen.

Jaar	Maximum aantal uit te reiken vergunningen			Uitgereikt				
	Totaal	per glas	per flesch	per glas			per flesch	
				Europeanen	Japanners	Chineezen	Europeanen	Chineezen
1919	57	38	19	8	4	26	8	11
1920	57	38	19	8	4	26	8	11
1921	57	38	19	8	4	25	8	11
1922	57	38	19	8	4	26	8	11
1923	50	33	17	9	4	25	7	11
1924	50	33	17	8	4	24	6	11
1925	50	33	17	8	4	23	6	11
1926	50	33	17	7	3	25	5	12
1927	50	33	17	7	2	26	5	12

Vergelijkend overzicht van de opbrengst der gemeentelijke Inkomstenbelasting volgens de kohieren.

Belastingjaar.	AANTAL AANGESLAGENEN									BEDRAG V. H. BELASTBAAR INKOMEN IN HONDERDTALLEN					BEDRAG VAN DEN AANSLAG VOLGENS DE KOHIEREN										Bedrag der verminderingen	Netto aanslag	Afgeschreven wegens oninbaar	Zuivere *) opbrengst
	Europeanen		Inlanders *)		Chineezen		Andere vreemde Oosterlingen		Totaal	Europeanen	Inlanders	Chineezen	Andere vreemde Oosterlingen	Totaal	Europeanen		Inlanders		Chineezen		Andere vreemde Oosterlingen		Totaal					
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%							aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%		aantal				
1919	1115	49.6	190	8.4	790	35.1	155	6.9	2250	f 7.615.2	f 303.6	f 2.478.4	f 476.3	f 10.873.5	f 83.492	68.7	f 1.738	1.4	f 32.756	27.—	f 3.467	2.8	f 121.453	f 14.711	f 106.742	f 193	f 62.647	
1920	1440	45.4	169	5.3	1349	42.5	215	6.8	3173	„ 10.517.9	„ 338.7	„ 4.584.6	„ 644.1	„ 16.085.3	„ 102.156	64.5	„ 1.714	1.1	„ 49.177	31.—	„ 5.370	3.4	„ 158.417	„ 10.309	„ 148.108	„ 1.014	„ 114.822	
1921	1574	41.4	383	9.9	1567	41.2	284	7.5	3808	„ 12.713.1	„ 821.8	„ 4.538.8	„ 897.2	„ 18.970.9	„ 177.577	76.—	„ 3.538	1.5	„ 46.121	19.8	„ 6.344	2.7	„ 233.580	„ 32.560	„ 201.019	„ 5.145	„ 245.760	
1922	1549	39.—	468	11.7	1624	41.—	326	8.3	3967	„ 12.188.1	„ 1.029.6	„ 4.458.1	„ 1.077.1	„ 18.752.9	„ 154.079	75.7	„ 4.777	2.3	„ 36.230	17.9	„ 8.291	4.—	„ 203.377	„ 18.941	„ 184.436	„ 6.130	„ 171.455	
1923	1339	39.9	264	7.8	1516	44.4	273	7.9	3392	„ 10.378.9	„ 627.4	„ 4.472.9	„ 1.127.7	„ 16.606.9	„ 109.243	77.6	„ 1.815	1.3	„ 23.335	16.6	„ 6.416	4.5	„ 140.809	„ 8.835	„ 131.974	„ —.—	„ 141.859	
1924	1371	39.3	230	6.6	1608	46.—	287	8.1	3496	„ 10.485.6	„ 601.9	„ 5.736.0	„ 1.397.9	„ 18.224.4	„ 105.882	71.—	„ 1.828	1.2	„ 32.757	22.—	„ 8.744	5.8	„ 149.210	„ 10.945	„ 138.265	„ —.—	„ 129.559	
1925	1410	37.6	249	6.6	1819	48.4	280	7.4	3758	„ 11.088.2	„ 665.3	„ 5.758.1	„ 1.130.0	„ 18.641.6	„ 126.434	77.5	„ 1.720	1.—	„ 28.622	17.6	„ 6.318	3.9	„ 163.164	„ 8.794	„ 154.370	„ —.—	„ 150.333	
1926	1420	34.6	321	7.8	2059	50.2	305	7.4	4105	„ 11.934.5	„ 836.3	„ 6.170.8	„ 1.006.8	„ 19.948.4	„ 144.536	78.—	„ 2.506	1.3	„ 32.529	17.6	„ 3.770	3.1	„ 185.341	„ 9.615	„ 175.726	„ —.—	„ 182.734	
1927	1550	35.4	361	8.2	2197	50.1	277	6.3	4385	„ 13.043.6	„ 936.3	„ 6.729.0	„ 949.9	„ 21.658.8	„ 145.950	76.—	„ 3.286	1.7	„ 37.655	19.6	„ 4.952	2.7	„ 191.843	„ 3.381	„ 188.462	„ —.—	„ 172.723	

*) Het afkoopgeld voor rodi ad f 6.— wordt van den aanslag afgetrokken.

1919 — 1920. Tarief max. 2½ %

1921 — 1922. Verhoogd max. 5%

Vanaf 1923. Opbrengst verlaagd met 25%

De bedragen zijn afgerond in guldens.

*) In het dienstjaar w. o. betaalde aanslagen van vorige jaren

Ingediende bezwaarschriften wegens te hoogen aanslag.

Jaar	Europeanen	Inlanders	Chineezen	Andere vreemde Oosterlingen	Totaal
1924	30	8	42	33	113
1925	13	1	12	22	48
1926	7	2	1	8	18
1927	13	2	9	4	28

N.B. Foutieve getallen, voorkomende in den overeenkomstigen staat in voorgaande jaarverslagen, zijn in dezen staat verbeterd.

De stand der inning was als volgt:

Einde dienstjaar	Openstaande posten, dienstjaar:						Ontvangen boete
	1923	1924	1925	1926	1927	Totaal	
1924	f 3.461	f 25.218	f —.—	f —.—	(incl. 3v. jr.)	f 43.554	f 1.461
1925	„ 2.447	„ 3.359	„ 31.950	„ —.—	(incl. 2v. jr.)	„ 49.368	„ 1.351
1926	„ 2.169	„ 2.706	„ 1.726	„ 26.943	(incl. 1v. jr.)	„ 38.549	„ 1.129
1927	„ 2.108	„ 2.548	„ 1.089	„ 1.080	f 43.026	„ 49.851	„ 1.126

Jaar	Europeaanen		Inlanders		Chinezen	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1917	1119	49.6	190	8.4	700	31.1
1920	1440	42.4	103	3.1	1319	39.2
1921	1574	41.4	182	4.7	1387	36.3
1922	1619	39.1	168	4.1	1441	35.0
1923	1636	39.0	164	3.8	1308	31.2
1924	1576	39.3	159	4.0	1257	31.7
1925	1410	37.6	124	3.3	1161	31.1
1926	1420	34.6	121	3.3	1178	31.1
1927	1350	33.4	101	2.5	1148	30.1

Verderzettingen in het aantal

in de laatste jaren

Jaar	Europeaanen		Inlanders		Chinezen	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
1924	30	8	42	11	37	9
1925	13	1	12	3	33	8
1926	7	2	1	0.1	26	6.6
1927	13	3	9	2.3	41	10.6

Bijl: V.

Overzicht van de netto opbrengst van de wisselvallige ontvangsten
der begrooting 1927.

Onder- deel	Omschrijving	Raming	Werke- lijke ont- vangst	Meer	Minder
II	Inkomsten uit alg. begraafplaatsen	5.000.—	5.845.—	845.—	—.—
IV	Ophalen van vuilnis voor derden	3.500.—	3.808.90	308.90	—.—
V	Legalisatie	300.—	586.—	286.—	—.—
VII	Vergoeding voor on- derzoek bouwaan- vragen	6.000.—	10.172.01	4.172.01	—.—
VIII	Heerendienst- afkoopgelden	18.000.—	14.165.98	—.—	3.834.02
IX	Rente van belegde gelden	20.000.—	27.075.36	7.075.36	—.—
X	Verhuur van Ge- meenteground	2.517.—	2.259.50	—.—	257.50
XVIII	Vermakelijkheids- belasting	46.000.—	46.557.29	557.29	—.—
XIX	Hondenbelasting	3.300.—	2.772.15	—.—	527.85
XX	Vergunningsrecht	17.000.—	21.025.—	4.025.—	—.—
XXI	Inkomstenbelasting	150.000.—	172.723.48	22.723.48	—.—
XXIII	Hotellicenties	8.300.—	10.008.—	1.708.—	—.—
XXIV	Periodieke vergoe- ding voor uitgege- ven grondrechten (hasil tanah)	142.000.—	144.079.40	2.079.40	—.—
XXV	Overschrijvingskos- ten grondacten	6.000.—	6.244.25	244.25	—.—
XXVII	Bijdragen voor aan- leg nieuwe wegen	790.—	794.50	4.50	—.—
XXVIII	Ontvangsten faeca- liëndienst	15.500.—	21.389.50	5.889.50	—.—
XXXII	Voordeelige saldi van Gemeentebe- drijven	35.050.—	35.929.49	879.49	—.—
XXXIII	Cursusgelden				
	Duitsche Cursus	156.—	95.—	—.—	61.—
XXXV	Andere ontvangsten	6.321.—	8.218.95	1.897.95	—.—
XXXVIII	Opbrengst uitgifte erfpacht	81.202.—	74.759.—	—.—	6.443.—

OMSCHRIJVING	Waarde		Kantige onder den grond	Afschrijving in jaren	TOELICHTING
	Uits Dec. 1927	Uits Dec. 1926			
Realisatie.	f 1490.—	f 1560.—	f 3000.—	28	f 1.300.— per jaar. Door den Staat werd aangekopen dat op 1 Januari 1913 de koninklijke diens grond bedroeg f 28.000.— Rechts werd om te 26 jaar af te schrijven, per jaar f 1080.— Staat op 1 Jan. 1925 f 14.000.— Vermeend met de kosten van het achtere geboort ad f 4.000.— maakt totaal f 18.000.— Te betalen over 1925 afschrijving ad f 1.200.— per jaar gemiddeld, was door op Uits Dec. 1927 de boekwaarde van f 14.000.—
Gezondheidszaken. Werkplaats met kerkwoningen	23256.—	24615.—	41747.—	30	f 1.360.— per jaar. Door den Staat werd aangekopen dat op 1 Jan. 1913 de koninklijke diens grond bedroeg f 28.000.— De afschrijving per jaar werd gemaakt op f 1114.— In 1925 vermeerderde de waarde door bijbouw met f 1.500.— totaal waarde in 1925 f 24.910.— Op 1 Jan. 1925 waarde f 22.908.— In 1925 werden kerkwoningen bijgebouwd ad f 5.327.— totaal waarde f 27.435.— De afschrijving ligt in 30 jaar f 1.580.— Restant waarde op Uits Dec. 1927 f 23.295.—
School	2081.—	2280.—	3483.—	30	f 178.— per jaar. Boven jaar van afschrijving 1916.
Generale Slachthuis n.v.	44626.38	44679.84	52857.13	20	Afschrijving in 20, op de gebouwen en 10% voor de overige objecten van het land. Totaal werd tot Uits 1926 afgeschreven f 76741.65 Vermeerdering der waarde in 1927 f 1155.84, afschrijving over 1927 f 5327.36 v. Totaal der boekwaarden, afgeschreven en onafgeschreven op 31 December 1927, vóór jaar f 127.423.29
Panzer. Personeel en Vrachtwagen	48500.45	72545.68	91363.11	30	Afschrijving tot Uits December 1926 f 14790.43, Afschrijving over 1927 f 12044.77
Brandpompstation. 6 pompen brand	1.—	1.—	600.—	12	f 50.— per jaar
Radioluis. 7 draadtelefoonbedrijven	26018.—	27338.—	31675.—	25	Afschrijving tot Uits 1926 f 4267.— Afschrijving over 1927 f 1370.— De afschrijving loopt van Uits Dec. 1927 nog 19 jaar. De Generale heeft voorts nog de beschikking over 6 dubbele telefoonbedrijven gebouwd door de N. V. Woningbouw Maatschappij „Het Dierck“
WONINGBEDRIJF. Burgemeesterswoning	31327.18	31435.45	31435.45	50	Aansluit bij 6%, rente f 1984.45. De afschrijving in 1927 (in jaar) 108.27
Buiscapiteel en Deli Clubgebouw	67811.88	73198.28	38580.—	50	Leijweg ad f 75.000.— teruggeboorte in 1927 tot f 32.000.— aansluit bij 6% rente f 3125.— Afschrijving in 1927 (in jaar) f 366.40
6 Dienstwoningen, ingebracht 1923					
Duizend Gemeentewoningen De v. k. B. van de Woning- bouw	48092.09	64614.52	8000.—	50	Leijweg ad f 66.000.— teruggeboorte in 1927 tot f 32.000.— aansluit bij 6% rente f 3125.— Afschrijving in 1927 (in jaar) f 322.43
Stations Opzichter Commissie Oud. opzichter			5800.— 10150.— 7000.— 7000.— 8500.—	50 50 50 50 50	Leijweg ad f 66.000.— teruggeboorte in 1927 tot f 32.000.— aansluit bij 6% rente f 3125.— Afschrijving in 1927 (in jaar) f 322.43
Strook Stations Opzichter Commissie Oud. opzichter			8900.— 10150.— 7000.— 7000.— 8500.—	50 50 50 50 50	Leijweg ad f 66.000.— teruggeboorte in 1927 tot f 32.000.— aansluit bij 6% rente f 3125.— Afschrijving in 1927 (in jaar) f 322.43
3 Dienstwoningen, ingebracht 1923					
Hoeft Bureel Grondstoffen Algemeen Secretaris Gemeente Ontwikkelaar	33852.24	33855.38	17182.17 21077.89 11021.95	50 50 50	Aansluit bij 7% rente f 2480.62 Afschrijving in 1927 (in jaar) f 103.14
2 Dienstwoningen, ingebracht 1927					
Inspectie van het Bureau van Woningbouw Inspectie van den Rijks- grondbank	33271.51	—	23271.51	50	Aansluit bij 5% rente f 1278.74 Leijweg per 31 Dec. 1927
Volkswoningen Kp. Schip					
Permanente gebouwen 1 stel 4 woningen type D	17201.79	17314.70	4800.— 20000.—	30 30	Aansluit bij 6% rente f 1150.79 Afschrijving in 1927 (in jaar) f 111.01
Stel permanente gebouwen					
2 woningen type B. 6 woningen type E. 28 woningen type G.	17778.36	19238.07	2740.— 5670.— 21470.—	15 15 15	Aansluit bij 6% rente f 2613.79 Afschrijving in 1927 (in jaar) f 1459.51
8 huizen woningen type H.	1336.58	1732.55	5400.—	10	Aansluit bij 6% rente f 500. Afschrijving in 1927 (in jaar) f 288.09
Volkswoningen Kp. Dierk Oude					
30 Europeische woningen	212832.22	213628.70	215987.63	50	Aansluit bij 7% rente f 15682.49 Afschrijving in 1927 (in jaar) f 606.48
159 stel woningen dubbele stel	154087.63	155139.43	182842.50 11687.48	40 40	Aansluit bij 3% rente f 11801.57 Aansluit bij 7% rente f 880.70 Afschrijving in 1927 (in jaar) f 1041.81 v. l. w. w. w. f 79.07 v. l. dub. stel
Volkswoningen Kp. Padang Locomo I. 48 stel woningen	51784.31	52086.14	52631.83	40	Permanente bij 7% f 3947.38. Afschrijving in 1927 (in jaar) f 300.83
Kp. Padang Locomo II. 34 stel woningen	96542.15	—	96542.15	40	Aansluit bij 3% f 3026.30 leijweg per 1 Juli 1927.
Kp. Salakadi. 40 Dienstwoningen	40718.21	42949.61	43165.87	40	Aansluit bij 7% rente f 3235.47. Afschrijving in 1927 (in jaar) f 231.48

Bijlage VII.

STAAT van Fondsen en der als reserve belegde gelden.

Benaming.	Uito December 1927.	Uito December 1926.	Toelichting.
Fondsen.			
Voor kranslegging op het Tamiangmonu- ment	500.—	500.—	De rente ad 4 % wordt besteed om jaarlijks op 30 April een krans te leggen op het monu- ment.
Voor bestrijding van onderhoudskosten van graven	1000.—	1000.—	In beheer bij de Commissie voor de Europeesche begraafplaatsen.
Voor kapitaalsuit- *) keering aan het In- landsch personeel	—.—	5958.33	
Gemeentelijk In- landsch Pensioen- fonds **)	32068.21	—.—	
Reserve van het Ge- meentelijk Pensioen- fonds	191.01	—.—	
Voor uitkeering van pensioen en Wedu- wen en Weezen pen- sioen aan: a. J. Hogervorst	32931.57	30790.32	Eigen pensioenfonds belegd in obligaties Nederlandsch-Indië. De rente komt vanaf 1 Mei 1927 (datum van pensionneering) ten bate der algemeene begrooting, in mindering v/h uit te keeren pensioen.

*) Opgeheven per 7 October 1927.

**) Ingesteld per 7 October 1927. Hierin werd overgenomen de reserve voor
kapitaalsuitkeering aan het Inlandsch personeel ad f 5.958.33.

Benaming.	Uito December 1927.	Uito December 1926.	Toelichting.
b. J. H. A. Olmanst	3480.07	—.—	Dit fonds werd geraamd per 1 October 1927. De rente komt ten bate van dit fonds.
Reserves. Reserve ter bestrijding der uitgaven v/d Buitengewonen Dienst der Gemeentebegroting	388275.59	330832.09	Per ulto December 1926 bedroeg het saldo f 330832.09. Gedurende 1927 vermeerderde het fonds met: netto overschot dienst 1926 f 209103.83 en verminderde wegens: a. restant uitgaven dienst 1926 f 26.660.33 b. uitgaven dienst 1927 f 125.000.— f 151660.33 blijft vermeerdering f 57443.50 bij saldo Uito December 1926 f 330832.09 Saldo ulto Dec. '27 f 388275.59
Pasarcridietwezen	6000.—	7000.—	Het niet-uitstaande kapitaal van het Pasarcridietwezen werd in 1924 belegd. De rente komt ten bate van het bedrijf. Wederom werd f 1000.— terugbetaald in de gemeentekas.

Benaming.	Uito December 1927.	Uito December 1926.	Toelichting.
Woningbedrijf winst saldo	—.—***)	2295.45	Gereserveerd winstsaldo 1926. De saldi der voorgaande jaren zijn aangewend voor extra aflossing.
Woningbedrijf, aanvulling bouwkapitaal	6171.59	—.—	De huuropbrengst der woningen Padang Loemba II, gebouwd uit het Regeeringsvoorschot ad f 300.000.— wordt tot Uito 1928 gereserveerd, ter aanvulling der hoofdsom, die door bijschrijving van rente, niet ten volle beschikbaar is.

***) Het bedrag ad f 2.295.45 werd per 29 November 1927 opgenomen.

Bijlage: VIII.

Staat der schulden wegens leeningen
per 31 December 1927.

Oorspronkelijk bedrag	Regeling betreffende rente en aflossing	Afgelost per ulto. 1927	Restant schuld per ulto. 1927	Wanneer en waarvoor aangegaan, alsmede ordonnantie waarbij bekrachtigd
f 75.000.—	Rente $4\frac{1}{2}\%$ betaalbaar 10 Jan. en 10 Juli. De obligaties worden afgelost in de jaren 1914 t/m 1936 bij uitloting, behoudens vervroegde aflossing	f 40.500.—	f 34.500.—	De leening werd aangegaan op den 1sten Dec. 1911 voor den bouw van een Gemeente Slachthuis te Medan, Raadsbesluit 20 Mei 1911 No. 30, bekrachtigd bij Gouvernementsbesluit van 24 Juli 1911 No. 43.
f 1.000.000.—	Aangegaan met de Ned. Indische levensverzekering en Lijfrente Mij. en het Wed. en Weezenfonds van Europeesche Burgerlijke ambtenaren in Ned. Indië ieder voor f 500.000.— rente minstens 7% en hoogstens 8% , voor de eerste vijf jaren 7% , betaalbaar 1 Mei en 1 Nov. wordt afgelost in de jaren 1924 t/m 1941.	„ 200.000.—	„ 800.000.—	De leening werd aangegaan op den 1sten Aug. 1921 voor den aanleg van nieuwe wegen en de volkshuisvesting, Raadsbesluit 13 April 1921 No. 81 bekrachtigd bij Gouvernementsbesluit van 31 Juli 1921 No. 4.
f 300.000.—	Rente 5% . Aanvang betaling rente en aflossing 1 Januari 1929. Duur der leening 40 jaar. Over het opgenomen geld wordt tot 1 Januari 1929 5% disconto renteberekend.	„ —.—	Opgenomen tot ulto. 1927 f 200.000.—	Gouvernementsvoorschot voor Volkshuisvesting. G. B. 30-4-1925 No. 8. Wordt in de jaren 1926, 1927 en 1928 verwerkt.

Bijl. IX.

Overzicht van geregistreerde voertuigen.

	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
SADO'S.												
Geregistreerd	633	651	654	646	537	526	525	552	580	600	687	789
Afgekeurd	5	3	8	—	109 ¹⁾	0	0	0	0	0	0	0
Nieuw bijgekomen	23	6	—	—	—	—	—	27	28	20	87	102
OSSENKARREN.												
Geregistreerd	781	817	1000	961	910	1154	1176	1132	1065	1062	1053	1094
Afgekeurd	—	—	39 ¹⁾	51 ¹⁾	—	0	0	0	0	0	0	0
Nieuw bijgekomen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Afgegaan	—	—	—	—	—	—	—	44	67	3	9	—
HONGKONGS.												
Geregistreerd	669	695	706	724	682	726	866	873	872	825	650	645
Afgekeurd	—	50	49	40	44	—	—	—	—	45	78	2
Nieuw bijgekomen	26	51	58	—	—	—	—	7	—	—	—	—
Afgegaan	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	97	5
AUTO'S (MOTORRIJTUIGEN, HUURAUTO'S).												
Geregistreerd dan wel overgeschreven			200	320	527 ³⁾	374 ⁴⁾	202	694 ⁵⁾	2369 ⁶⁾	3282 ⁷⁾	4374 ⁸⁾	5742 ¹⁰⁾
Geregistreerd bijgekomen			706	721	1483	5684 ²⁾	7649	— 2270				

N. B. Afgekeurd werden:

1923	2 paarden
1924	1 paard
1925	2 paarden.

- 1) Niet voor de keuring verschenen wegens opheffing der verhuurderijen door gebrek aan voeder.
- 2) In dit jaar had een algeheele hernummering plaats; onder het aantal zijn ook begrepen de rijwielen van verhuurderijen.
- 3) w. o. 454 pers auto's 35 vrachtauto's, 38 motorrijwielen, afgeschreven werden 15
- 4) „ 298 „ „ 43 „ 33 „ „ 27
- 5) „ 537 „ „ 98 „ 59 „
- 6) „ 1918 „ „ 226 „ 225 „
- 7) „ 2558 „ „ 175 autobussen, 267 vrachtauto's, 282 motorrijwielen.
- 8) De registratie van rijwielen is vervallen.
- 9) w. o. 3318 pers. auto's, 335 autobussen, 343 vrachtauto's en 378 motorrijwielen
- 10) w. o. 4044 pers. auto's, 664 autobussen, 516 vrachtauto's en 518 motorrijwielen.

Overzicht omtrent het Pandhuisbedrijf gedurende de jaren 1920 t/m 1927 (ontleend aan het rapport over de werking van de pacht van het pandhuis te Medan).

P A N D E N					S O O R T V A N P A N D E N				Andere goederen	B E L E E N E R S							Geschatte waarde der panden :	Bedragen waarvoor beleend :	P A N D E N D I E Z I J N					N O G N I E T I N G E - L O S T E P A N D E N		
Jaar	Per	Restant 31 Dec.	Ingebracht	Totaal	Artikelen voor dagelijksch gebruik enz.			Sieraden		L A N D A A R D			B E R O E P						Ingelost	Publiek verkocht	Totaal	Tot welke bedragen beleend	Renten	Restant per 31 December	Tot welk bedrag beleend	Renten welke den pachter nog aankomen
					Kleeren	Gereedschap	Huishou- delijke arti- kelen.	Goudenzilver werken en juweelen		Maleiers Boyans Javanen en Bandjareezen	Chineezen	Andere Vreemde Ooster- lingen	Landbou- wers	Ambachts- lieden, handelaars e. d.	Koelies	Anderen										
1920	1919	33,070	156,755	189.825	165,375	8,978	2,725	8,535	3,212	158,686	27,015	4,124	51,751	3,738	125,121	9,215	f1,659,859,70	f1,106,569,80	154,969	7,290	162,259	f 946,287,—	f 87,108,61	27.566	f 160,282,80	f 24,042,42
1921	1920	27,566	134,811	162.377	135,752	6,251	445	19,510	419	135,151	25,113	2,113	7,520	2,087	150,255	2,515	„ 1,593,710,70	„ 1,062,473,80	124,534	11.131	135,665	„ 897,048,20	„ 98,832,59	26,712	„ 165,425,60	„ 10,787,84
1922	1921	26,712	147,134	173,486	124,357	—	962	28,534	19,993	149,191	30,630	3,825	4,594	9,468	154,188	5,496	„ 1,243,094,05	„ 828,729,10	133,868	7,405	141,273	„ 646,701,—	„ 73,367,18	32,573	„ 182,028,10	„ 10,921,68
1923	1922	32,573	131,186	163,759	17,349	4,530	8,123	121,523	12,234	138,275	21,517	3,967	3,598	7,835	147,342	4,984	„ 1,116,691,05	„ 744,460,70	122,548	14,362	136,910	„ 590,573,10	„ 69,592,63	26,349	„ 153,387,60	„ 9,233,25
1924	1923	26,849	129,799	156,648	18,213	—	8,251	112,835	17,349	132.826	14,145	9,677	5,372	9,711	138,576	2,989	„ 1,127,405,55	„ 751,603.70	121,541	12,482	134,023	„ 545,719,86	„ 70,188,64	22,625	„ 135,695,20	„ 8,141,71
Ie kw. *)		22.675	33,101	55,726	21,302	—	3,592	28,136	2,696	31.392	22,013	2,321	15,720	3,976	34,821	1,209	„ 480,861,75	—,—	51,454	4,269	—,—	„ 320,574,50	„ 32,625,05	—,—	„ 260,—	„ —,—
II, III, IV kw. 1925**)		—	92,755	92,755	48,421	—	—	43,572	762	—	—	—	—	—	—	—	„ 674,333,95	„ 512,976,50	62,792	4.039	66,831	„ 349,547,70	„ 34,304,29	—,—	„ 163,394,10	„ 16,370,86
1926	1925	29,963	133,502	163,465	66,982	—	—	66,520	—	—	—	—	—	—	—	—	„ 1,037,799,20	„ 799,257,80	118,440	13,896	132,336	„ 604.938,40	„ 85,108,17	27,783	„ 194,319,40	„ 19,382,31
1927	1926	27,783	139,145	166,928	62,157	—	—	76,988	—	—	—	—	—	—	—	—	„ 1,262,434,80	„ 974,257,50	109,705	25,749	135,454	„ 900,882,70	„ 97,828,58	31,474	„ 267,694,20	„ 25,430,01

*) Pandhuispacht.
**) Gouvernementspandhuisdienst.

Verrechnung der Aufwendungen

P A N D E N				
Jahr	Per St. Dec.	Abgesch. St.	Total	Kilo
1920	1919	23.070	156.752	169.822
1921	1920	31.260	134.811	166.071
1922	1921	20.712	144.134	164.846
1923	1922	43.273	161.186	204.459
1924	1923	30.849	159.799	190.648
1925	1924	32.672	169.391	202.063
1926	1925	—	99.752	99.752
1927	1926	29.963	133.303	163.266
1928	1927	47.783	139.142	186.925

*) Pachtgebühren
**) Grunderwerbsgebühren

Bijl: XI.

OVERZICHT van het aantal huwelijken en geboorten van
Europeanen, Japanners en Chineezen geregis-
treerd te Medan gedurende de jaren 1919—1927

Jaar	Europeanen			Japanners			Chineezen			Aanmer- kingen		
HUWELIJKEN												
1919	37			—			40					
1920	46			—			97					
1921	47			—			90					
1922	36			—			74					
1923	33			—			79					
1924	27			—			73			Echtscheidingen		
1925	37			—			59			Chin. 1		
1926	36			—			63			Europ. 1 Chin. 1		
1927	44			—			60			Europ. 3		
GEBOORTEN												
	M.	V.	Tot.	M.	V.	Tot.	M.	V.	Tot.	M.	V.	Tot.
1919	54	58	112	7	1	8	115	73	188	176	132	308
1920	75	68	143	1	3	4	214	193	407	290	264	554
1921	78	66	144	2	2	4	229	133	362	309	201	510
1922	94	86	180	5	2	7	284	212	496	383	300	683
1923	86	90	176	3	2	5	277	173	450	366	265	631
1924	64	62	126	1	—	1	338	230	568	403	292	695
1925	62	57	119	3	1	4	315	228	543	380	286	666
1926	64	62	126	1	2	3	364	235	599	429	299	728
1927	57	40	97	4	1	5	357	300	657	418	341	759

Bijlage: XII.

Analyse van de sterfte cijfers te Medan, over 1927.

Het totaal aantal overledenen in 1927 bedraagt 1249, op een bevolking volgens de cijfers van 1920, groot 45248 zielen.

De sterfte bedraagt derhalve 27.6 (vorig jaar 26.96) per duizend.

De sterfte bedroeg in 1925 per duizend in

Amsterdam	9.08
Rotterdam	8.32
's Gravenhage	9.07
Utrecht	9.67
Groningen	8.90

Het aantal overledenen verdeeld over de bevolkingsgroepen is als volgt:

Europeanen	19	(29)
Inlanders	648	(657)
Vreemde Oosterlingen	582	(534)
	1249	(1220)

Waar, volgens de cijfers van 1920 de bevolking was samengesteld uit:

Europeanen	3128
Inlanders	23823
Vreemde Oosterlingen	18297

bedraagt de sterfte per duizend voor

Europeanen	6.07*)	(9.27)
Inlanders	27.20	(27.57)
Vreemde Oosterlingen	31.81	(29.19)

*) Het sterftcijfer van de Europeanen is geflatteerd doordat de verhouding der leeftijdsklassen hier anders is dan in Europa.

Europeanen op leeftijd treft men hier nagenoeg niet aan, omdat zij repatriëeren indien zij den middelbaren leeftijd bereikt hebben.

Ter vergelijking wordt hieronder de verhouding der leeftijds-klassen in het jaar 1920 van Medan en van Amsterdam gegeven.

Deze 1249 overledenen zijn gestorven aan de volgende ziekten:

	E.	I.	V.O.	Totaal
1. Ziekten van het zenuwstelsel	1	32	26	59
2. „ „ de ademhalingsorganen	2	101	73	176
3. „ „ het hart en de vaten	5	5	9	19
4. „ „ de spijsverteringsorganen	1	37	38	76
5. Tuberculose	3	72	116	191
6. Ouderdomsgebreken	—	72	55	127
7. Kanker en andere kwaadaardige gezwollen	1	9	7	17
8. Malaria en onbekende koortsen	—	55	18	73
9. Niet-venerische ziekten der urogeni- taalorganen	1	25	26	52
10. Ziekten bij kinderen beneden 3 maanden	2	122	87	211
11. Levenloos aangegevenen	—	20	7	27
12. Febris typhoidea	—	12	2	14
13. Gewelddadige oorzaken (uitgezonderd zelfmoord)	—	9	4	13
14. Syphilis en gonorrhoeische aandoe- ningen	—	9	27	36
15. Dysenterie	—	22	17	39
16. Zelfmoord	1	3	8	12
17. Ziekten en de gevolgen van zwanger- schap	1	6	6	13
18. Beri-beri	—	4	3	7
19. Overige ziekten	1	33	53	87
	19	648	582	1249

Leeftijd	Percentage van het totaal inwoners te:	
	Medan	Amsterdam
Beneden 15 jaar	25½	28
15 — 20 „	5½	9½
20 — 55 „	67½	50½
55 — 65 „	1½	7
boven 65 „	½	5½
	100	100

De volledig uitgewerkte staat is aan deze bijlage toegevoegd.

Uit dezen staat blijkt dat de sterften per maand elkaar niet veel ontloopen.

Van bepaalde ongezonde maanden b.v. in den regentijd kan men dus niet spreken.

Het sterftecijfer per duizend der bevolkingsgroepen volgens de ziekten is als volgt:

	E.	I.	V.O.	Totaal	Amsterdam 1925
1. Ziekten van het zenuwstelsel	0.32	1.44	1.42	1.30	
2. „ „ de ademhalingsorganen	0.64	4.34	3.99	3.89	
3. „ „ het hart en de vaten	1.60	0.21	0.49	0.42	
4. „ „ de spijsverteringsorganen	0.32	1.65	2.08	1.68	
5. Tuberculose	0.95	3.25	6.34	4.22	0.71
6. Ouderdomsgebreken		3.25	3.01	2.81	
7. Kanker en andere kwaadaardige gezwellen	0.32	0.38	0.38	0.37	1.32
8. Malaria en onbekende koorts		2.31	0.98	1.61	
9. Niet-venerische ziekten der urogenitaalorganen	0.32	1.05	1.42	1.15	
10. Ziekten bij kinderen beneden 3 maanden	0.64	4.34	4.75	4.66	
11. Levenloos aangegevenen		0.84	0.38	0.60	
12. Febris typhoidea		0.50	0.11	0.31	0.03
13. Gewelddadige oorzaken (uitgezonderd zelfmoord)		0.40	0.22	0.29	
14. Syphilis en gonorrhoeische aandoeningen		0.40	1.48	0.79	
15. Dysenterie		0.92	0.93	0.86	
16. Zelfmoord	0.32	0.12	0.44	0.28	
17. Ziekten en de gevolgen van zwangerschap	0.32	0.25	0.33	0.29	0.01
18. Beri-beri		0.17	0.16	0.15	
19. Overige ziekten	0.32	1.48	2.90	1.92	
	6.07	27.20	31.81	27.60	

Het procentueele aandeel van de doodsoorzaken is:

	E.	I.	V.O.	Amsterdam 1925
1. Ziekten van het zenuwstelsel	5.26	4.94	4.47	
2. „ „ de ademhalings- organen	10.53	15.59	12.54	
3. „ „ het hart en de vaten	26.32	0.77	1.55	
4. „ „ de spijsverterings- organen	5.26	5.71	6.53	
5. Tuberculose	15.80	11.11	19.93	10 $\frac{1}{4}$
6. Ouderdomsgebreken		11.11	9.45	
7. Kanker en andere kwaadaardige gezwellen	5.26	1.39	1.20	
8. Malaria en onbekende koortsen		8.49	3.09	
9. Niet-venerische ziekten der uro- genitaalorganen	5.26	3.86	4.47	
10. Ziekten bij kinderen beneden 3 maanden	10.53	18.83	14.95	
11. Levenloos aangegevenen		3.09	1.20	
12. Febris typhoidea		1.85	0.34	
13. Gewelddadige oorzaken (uitge- zonderd zelfmoord)	5.26	0.46	1.37	3 $\frac{3}{4}$ %
14. Zelfmoord		1.39	0.69	
15. Syphilis en gonorrhoeische aan- doeningen		1.39	4.64	
16. Dysenterie		3.39	2.92	
17. Ziekten en de gevolgen van zwan- gerschap	5.26	0.92	1.03	
18. Beri-beri		0.62	0.52	
19. Overige ziekten	5.26	5.09	0.11	
	100	100	100	

In Amsterdam (1925) vormde de sterfte van kinderen beneden het jaar 7 $\frac{1}{2}$ % van het totaal aantal sterfgevallen. In Medan (1927) bedraagt dat percentage:

voor de Europeanen	15 $\frac{3}{4}$ %	(3 $\frac{1}{2}$ %)
„ „ Inlanders	33 $\frac{1}{2}$ %	(27 %)
„ „ Vreemde Oosterlingen	23 $\frac{1}{4}$ %	(21 $\frac{3}{4}$ %)

Van het totaal aantal overledenen zijn gestorven in:

1. het oude stadscentrum	177	(145)
2. de nieuwe Chineesche wijk	185	(140)
3. de kampong Kling	43	(36)
4. de Gemeente kampongs	23	(26)
5. de kampongs in het Westen	243	(186)
6. de kampongs in het Oosten	386	(429)
7. de hospitalen	192	(229)
	1249	(1191)

Het totaal aantal sterfgevallen verdeeld naar de leeftijds-groepen is als volgt:

	E.	Inl.	V.O.	Totaal
1. Levenloos		20	7	27
2. Kinderen beneden 1 jaar	4	198	123	325
3. Leeftijd 1 — 10 jaar		76	39	115
4. „ 10 — 20 jaar		28	19	47
5. „ 20 — 45 jaar	11	169	168	348
6. Ouder dan 45 jaar	4	157	226	387
	19	648	582	1249

Het sterfte cijfer per duizend volgens de leeftijdsgroepen is als volgt:

	E.	Inl.	V.O.	Totaal
1. Levenloos		0.84	0.38	0.60
2. Kinderen beneden 1 jaar	1.28	8.32	6.72	7.17
3. Leeftijd 1 — 10 jaar		3.19	2.13	2.54
4. „ 10 — 20 jaar		1.17	1.04	1.04
5. „ 20 — 45 jaar	3.51	7.09	9.18	7.70
6. Ouder dan 45 jaar	1.28	6.59	12.36	8.55
	6.07	27.20	31.81	27.60

	JANUARI				FEBRUARI				MAART				APRIL				MEI				JUNI				JULI				AUGUSTUS				SEPTEMBER				OCTOBER				NOVEMBER				DECEMBER			
	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal	E.	I.	V.O.	Totaal								
1. Ziekten van het zenuwstelsel		2	6	8	1	1		2		2	4	6		4	3	7		3	2	5		4	1	5		2	2	4		2	1	3		4	2	6		2		2		2	3	5		4	2	6
2. „ „ de ademhalingsorganen		4	3	7	1	10	9	20		13	5	18		4	5	9		9	4	13	1	11	7	19		5	9	14		7	4	11		9	6	15		11	6	17		9	7	16		9	8	17
3. „ „ het hart en de vaten	1		3	4												2	1		3		1	1	2			1	1				2	2					1	1		2	1	2	1	4				
4. „ „ de spijsverteringsorganen		2	2	4		3	2	5		1		1		2	3	5		2	3	5		6	5	11		4	4	8		2	2	4		1	7	8		3	4	7		4	2	6	1	7	4	12
5. Tuberculose		13	8	21		4	7	11		6	8	14		4	6	10		1	9	10		10	8	18	1	5	8	14		5	14	19	1	3	10	14	1	5	8	14		11	18	29		5	12	17
6. Ouderdomsgebreken		7	3	10		7	8	15		6	2	8		7	4	11		4	6	10		7	6	13		6	2	8		3	4	7		4	8	12		10	7	17		7	4	11		4	1	5
7. Kanker en andere kwaadaardige gezwellen		1		1			1	1			1	1		2		2		1	1	2			1	1		2		2		1	1	2		2		2				1		2	3					
8. Malaria en onbekende koortsen		9	2	11		2		2		2	2	4		3	2	5		5	3	8		8	1	9		6	1	7		3	2	5		6	2	8		2		2		4	2	6		5	1	6
9. Niet-venerische ziekten der urogenitaalorganen	1	1	1	3		1	1	2		2	2	4		3	2	5		3	3	6		2	3	5		1	4	5		2	2	4		1	2	3		2	2	4		4	3	7		3	1	4
10. Ziekten bij kinderen beneden 3 maanden		13	7	20		8	6	14		7	3	10		8	7	15		10	8	18		9	5	14		11	8	19		13	11	24	2	12	9	23		13	8	21		11	11	22		7	4	11
11. Levenloos aangegevenen						2		2		4		4		5		5			1	1		2		2		2	4	6			1	1					1		1		2	1	3		2		2	
12. Febris typhoidea		1	1	2		3	1	4		3		3		1		1		2		2															1		1		1		1		1					
13. Gewelddadige oorzaken (uitgezonderd zelfmoord)		2		2										3		3							1	1						1	1	2			1	1		1		1				2	1	3		
14. Syphilis en gonorrhoeische aandoeningen		1	2	3		1		1		1	3	4			5	5		1		1		2	1	3			2	2		1	1	2			3	3		1	2	3		1	7	8			1	1
15. Dysenterie		1	2	3						5	1	6		1	2	3		1		1			1	1		1		1		2	2	4			5	5		3	1	4		5	1	6		3	2	5
16. Zelfmoord			1	1			2	2			1	1		2		2									1		2	3				1	1						1	1				1		1		
17. Ziekten en de gevolgen van zwangerschap		1	2	3						2		2							1	1		2		2		1	1	2	1			1			1	1			1	1								
18. Beri-beri										1		1						1		1														1	1		1	1	2		1	1	2					
19. Overige ziekten		1	6	7		5	6	11		6	3	9		3	2	5		2	2	4		3	6	9		3	7	10		1	3	4		5	2	7	1	2	5	8		1	7	8		1	4	5
	2	59	49	110	2	47	43	92		61	35	96		52	41	93	2	46	43	91	1	67	47	115	2	49	55	106	1	43	51	95	3	47	60	110	2	58	47	107	2	64	69	135	2	55	42	99

AARD DER SCHOOL	AANTAL ONDERWIJSKRACHTEN				Aantal klassen	AANTAL LEERLINGEN			VOERTAAL
	Europ.	Jap.	Chin.	Inl.		Jongens	Meisjes	Totaal	
Meer Uitgebreid Lager Onderwijs.									
Openbaar.					voorklasse				
Mulo afd. der algemeene middelbare school	12	—	—	2	3	153	21	174	Nederlandsch
Bijzonder.									
Medansche Middelbare School	4	—	—	—	3	42	36	76	„
Lager Onderwijs.									
Openbaar.									
Openbare Europ. 1e Lagere School	5	—	—	—	7	72	68	140	„
Openbare Europ. 2e Lagere School	4	—	—	—	7	78	32	110	„
Openbare Holl. Chineesche School	5	—	1	—	8 w.o. een voorkl.	103	51	154	„
Openbare Holl. Inl. School No. I	3	—	—	5	7	167	77	244	„
Openbare Holl. Inl. School No. II	3	—	—	4	7	121	62	183	„
Openbare Schakelschool	1	—	—	1	2	55	5	60	„
Kweekschool voor Inlandsche Onderwijzers	3	—	—	1	4	82	—	82	„
Gouvernements Inlandsche Scholen.									
Inl. School 2e kl. Nr. 1 Paleisweg	—	—	—	7	5	194	68	262	Maleisch
Inl. School 2e kl. Nr. 2 Serdangweg	—	—	—	5	5	170	42	212	„
Inl. School 2e kl. Nr. 3 Padang Boelanweg	—	—	—	5	5	173	40	213	„
Inl. School 2e kl. Nr. 4 Laboeanweg	—	—	—	5	5	172	21	193	„
Inl. School 2e kl. Nr. 5 Sei. Rengasweg	—	—	—	5	5	206	25	231	„
Inl. School 2e kl. Nr. 6 Kampong Sekip	—	—	—	4	5	121	34	155	„
Inl. School 2e kl. Emplac. D. S. M. P. Brayan	—	—	—	4	5	114	26	140	„
Inl. Vervolgschool Kampong Baroe	—	—	—	3	3	57	—	57	„
Bijzonder.									
Christelijke School	6	—	—	—	7	77	64	141	Nederlandsch
School der Medansche Schoolvereniging	9	—	—	—	7	115	116	231	„
Roomsche Katholieke Europ. Lagere School	6	—	—	—	7	85	117	202	„
Neutrale Holl. Inl. School	—	—	—	6	7	146	32	178	„
Roomsche Katholieke Hollandsch Chineesche School	1	—	—	—	1	14	—	14	„
Methodist Boy's School	3	—	14	—	14	410	—	410	Engelsch-
„ Girls School	1	—	5	—	8	—	142	142	Nederlandsch
Medan Nippon Shogakko	—	3	—	—	8	19	25	44	„
Hwa Shang School	—	—	16	—	8	323	137	460	Japansch
Thong Seok School	—	—	2	—	4	46	8	54	Engelsch en
Sun Chow School	—	—	10	—	8	176	87	263	Chineesch
Yang Tsung School	—	—	5	—	8	127	59	186	idem
Tun Pun School	—	—	8	—	8	120	70	190	idem
St. Anthony's International School	1	—	1	—	5	41	4	45	idem
Fröbelonderwijs.									
Bijzonder.									
Fröbelschool der Vereen. tot instandhouding van een Fröbelschool									
a. cursus voor Europeanen	4	—	—	—	—	25	16	41	Nederlandsch
b. cursus voor Inlanders	4	—	—	—	—	37	18	55	„
Roomsche Katholieke Fröbelschool	1	—	—	—	2	19	20	39	„
Fröbelschool der Schoolvereniging „Boemipoetera Hindia”	—	—	—	1	1	28	12	40	Hollandsch en
Chinese Kindergarten	—	—	10	—	4	136	180	316	Maleisch
Vakonderwijs.									
Openbaar.									
Inl. Meisjeskopschool	—	—	—	3	3	—	64	64	Engelsch en
Ambachtsschool voor Inlanders	2	—	—	6	6	116	—	116	Chineesch
Bijzonder.									
Handelscursus der Ned. Ind. Vereeniging ter bevordering van Handelonderwijs	8	—	—	3	—	134	45	179	Nederlandsch
Gemeentelijke Duitsche Cursus	2	—	—	—	3	61	11	72	„
Handwerkonderwijs der Roemer-Vischervereeniging	1	—	—	—	2	—	14	14	„
Sekolah Derma	—	—	—	3	3	—	99	99	Maleisch
Avondcursus van het Algemeen Nederlandsch Verbond	6	—	—	—	6	90	—	90	Nederlandsch

GEWONE UITGAVEN.

Aard der uitgaven	1909	1910	1911	1912	1913
Bestuur der Gemeente	6.357.14	6.637.20	13.230.29	9.593.53	9.178.48
Financiën	—	—	—	111.42	996.03
Grondzaken	—	—	—	—	—
Technische dienst	4.966.51	5.457.62	10.919.25	18.901.94	23.147.42
Openbare Werken	55.246.71	41.698.49	48.440.04	1) 75.178.43	73.739.75
Bouwtoezicht	—	—	—	—	—
Reinigingsdienst	17.861.65	18.780.74	27.001.55	22.790.31	31.758.75
Openbare Gezondheid en voerwezen	—	—	—	—	—
Brandweer	1.279.30	1.328.84	1.521.63	3.913.55	3.857.98
Straatverlichting	—	—	—	—	—
Begraafplaatsen	2.112.53	1.623.30	2.425.40	2.909.92	3.222.75
Subsidies	—	—	1.750.—	1.000.—	1.000.—
Onderwijs	—	—	—	—	—
Leeningen	—	7.867.14	—	1.767.50	—
Kampongzorg	—	—	—	—	—
Onvoorzien	986.70	1.025.35	2.204.41	2.772.61	345.—
	88.810.54	84.418.68	107.492.57	138.939.21	147.246.16

1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
10.125.10	13.326.99	20.150.97	18.914.79	4) 48.031.31	5) 73.690.17	83.700.45
1.855.04	4.707.83	1.547.73	1.954.65	1.826.52	1.640.66	11) 18.587.48
—	—	—	—	—	6.426.—	30.695.79
26.305.80	29.136.50	27.760.81	32.169.12	39.925.54	39.403.67	41.184.91
70.233.87	2) 53.710.26	58.221.24	1) 71.610.28	76.032.08	83.276.91	79.790.12
—	—	—	—	—	2.844.51	16.901.80
34.529.46	35.913.57	37.268.35	43.695.01	48.424.01	6) 90.618.77	6) 140.118.30
—	901.46	577.43	691.58	852.92	811.50	2.079.18
2.099.35	2.796.53	4.294.07	3.950.47	3.901.65	4.490.96	5.149.80
—	—	—	—	—	7) 36.582.34	28.887.19
2.764.38	2.593.12	2.893.75	2.388.96	2.925.58	8.631.08	3.618.54
1.000.—	1.100.—	2.600.—	2.600.—	1.700.—	1.620.—	1.120.—
—	—	—	—	—	5.365.75	8.381.95
—	—	—	—	4.917.26	4.744.99	5.143.75
6.454.08	3) 16.412.88	3.221.06	11.213.89	12.671.66	5.888.31	12.054.37
155.367.08	160.599.14	158.535.41	189.188.75	241.208.53	366.035.62	477.413.63

1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928 raming
80.095.45	8) 102.728.27	99.602.61	102.139.59	100.621.27	105.148.77	114.830.68	115.887.81
21.651.21	19.456.65	19.721.49	20.999.96	17.627.66	16.700.89	18.340.65	19.888.—
31.965.65	32.505.73	30.716.56	30.570.45	29.254.62	30.511.66	29.300.67	29.358.—
50.149.18	44.694.06	46.417.82	49.122.21	42.024.19	41.538.67	33.908.72	30.138.—
92.614.85	1) 114.690.53	2) 133.188.40	98.342.86	87.034.05	97.059.23	100.663.26	102.089.20
21.347.20	20.527.50	13.363.20	14.292.—	24.026.39	17.963.—	29.199.69	29.743.—
134.342.49	143.518.85	120.585.79	123.614.45	109.531.74	105.925.91	106.748.95	116.652.40
5.363.15	5.620.08	4.940.70	10) 20.316.76	8.981.13	6.029.01	7.366.58	6.813.60
5.894.77	4.667.19	9.753.27	4.728.33	6.474.24	5.384.06	4.699.46	5.800.—
30.003.95	33.080.84	40.615.48	42.467.35	42.784.14	44.990.09	45.462.75	49.000.—
3.346.85	4.226.51	4.150.05	6.538.65	3.479.07	4.693.23	3.620.26	4.000.—
1.120.—	5.501.—	600.—	2.110.—	2.324.83	2.583.25	2.950.46	2.687.75
9.196.30	13.586.10	8.282.70	9.015.27	8.392.20	8.067.01	5.085.32	3.120.—
5.031.26	39.815.96	74.750.01	123.320.—	119.685.—	116.538.75	112.881.25	109.712.50
—	—	—	—	16.123.54	14.181.14	14.199.81	14.715.—
12.698.83	8.564.69	21.137.70	8.637.93	16.127.73	7.440.16	9.884.25	20.000.—
504.821.14	593.183.96	627.825.78	656.215.81	634.491.80	624.754.83	639.142.76	659.605.26

GEWONE ONTVANGSTEN.

Aard der ontvangsten	1909	1910	1911	1912	1913
Belastingen	—	—	4.239.13	10.806.18	20.587.48
Hasil tanah	—	—	—	—	—
Landsbijdragen	97.616.32	89.500.—	a) 141.040.—	a) 159.675.—	94.675.—
Grondhuur	—	—	—	—	—
Heerendienst	—	6.223.50	9.165.—	8.155.—	12.389.—
Bouwaanvragen	—	—	3.301.10	5.584.20	9.773.42
Renten	—	—	489.18	803.35	1.165.80
Overschrijvingen	—	—	—	—	—
Wegengeld	—	—	—	—	—
Faecaliëndienst	—	—	771.30	238.—	308.50
Rente uitgeleend bedrijfskapitaal	—	—	—	—	—
Aflossing uitgeleend bedrijfskapitaal	—	—	—	—	—
Saldi bedrijven	—	—	2.294.60	3.058.25	5.951.88
Storing pensioenen ambtenaren	—	—	—	—	—
Diversen	1.595.71	3.266.60	5.054.58	9.114.37	12.620.50
Totaal gewone ontvangsten	99.212.03	98.990.10	166.354.89	197.434.35	157.471.58
„ „ uitgaven	88.810.54	84.418.68	107.492.57	138.939.21	147.246.16
Saldo gewone dienst	10.401.49	14.571.42	58.862.32	58.495.14	10.225.42
Onverwerkt, overgebracht naar volgende begrooting					
Te storten in reservefonds.					

1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920
25.304.86	b) 60.654.50	58.917.24	55.631.33	59.209.48	c) 120.180.79	171.782.60
—	—	—	—	—	67.041.01	70.500.37
a) 144.608.89	128.007.—	138.610.—	155.252.—	169.249.—	169.483.66	154.234.—
—	—	—	—	—	—	2.665.30
13.917.—	15.929.—	16.487.99	15.415.17	21.416.77	—	19.446.50
7.004.80	7.537.95	7.683.73	11.479.24	19.250.75	18.513.09	19.237.69
342.50	2.304.08	806.—	1.567.25	2.374.67	2.728.84	4.789.61
—	—	—	—	—	30.196.57	10.524.62
—	—	—	—	—	—	8.380.50
889.—	1.191.50	2.493.—	3.763.—	5.821.50	6.349.50	10.243.50
—	—	—	—	2.790.—	2.745.—	2.699.25
—	—	—	—	2.000.—	2.000.—	2.500.—
5.002.44	11.684.47	6.261.15	7.450.—	—	1.928.50	—
16.152.40	17.734.58	23.031.81	27.080.10	25.003.17	46.883.74	33.541.21
213.221.89	245.043.08	254.290.92	277.638.09	307.115.34	468.050.70	510.545.15
155.367.08	160.599.14	158.535.41	189.188.75	241.208.53	366.035.62	477.413.63
57.854.81	84.443.94	95.755.51	88.449.34	65.906.81	102.015.08	33.131.52

1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928 raming
d) 320.208.22	229.417.49	e) 194.395.80	178.870.92	207.947.99	259.158.73	253.085.92	245.300.—
117.919.72	156.558.22	120.215.04	140.412.28	168.298.17	152.678.55	144.079.40	142.000.—
215.156.—	215.246.—	215.156.—	201.401.—	f) 148.188.—	148.188.—	148.188.—	148.188.—
—	7.800.85	6.592.60	7.199.40	10.112.65	12.134.30	13.069.96	9.121.—
—	8.693.—	26.316.50	11.995.50	18.989.75	18.754.44	14.165.98	—
—	12.953.52	6.082.40	7.175.30	5.641.23	6.506.17	10.172.01	8.500.—
—	1.995.21	8.083.30	22.612.03	21.460.01	38.096.25	27.349.94	26.485.—
—	6.401.25	9.997.50	6.929.25	5.596.75	5.534.—	6.244.25	6.000.—
—	16.948.50	10.868.50	4.776.—	4.288.—	8.377.—	7.445.05	—
—	14.444.20	16.417.—	13.602.50	15.547.—	15.879.60	17.175.20	18.000.—
—	11.315.25	27.780.70	48.009.13	51.773.75	53.800.78	54.392.42	52.533.35
—	3.161.—	8.126.70	7.697.81	8.278.43	10.533.21	10.613.38	11.406.72
—	—	—	33.300.—	34.622.94	26.031.88	32.714.13	35.929.49
—	—	—	—	13.172.22	10.971.63	10.628.47	11.907.10
38.102.73	36.740.80	36.851.06	31.144.10	33.664.61	42.353.61	49.043.01	36.026.65
776.797.85	770.914.55	743.964.33	743.078.16	743.733.91	816.058.66	800.086.44	750.067.82
504.821.14	593.183.96	627.825.78	656.215.81	634.491.80	624.754.83	639.142.76	659.605.26
271.976.71	177.730.59	116.138.55	86.862.35	109.242.11	191.303.83	160.943.68	90.462.56
—	—	—	—	—	5.732.73	6.798.34	—
—	—	—	—	—	185.571.10	154.145.34	—

Uitgaven.

- 1) Meer door grootere uitgaaf voor onderhoud en herstelling wegen en aankoop trekdiere
2) Minder door overbrenging van de asfalteering naar den buitengewonen dienst.
3) Meer door terugbetaling van te veel van het Land ontvangen gelden.
4) „ „ indiensttreding Burgemeester, door hogere personeelsuitgaven en uitgifte Gemeenteb
5) „ „ instelling Huurcommissie en hogere personeelsuitgaven.
6) „ „ algemeene stijging der kosten.
7) Werd vroeger betaald door het Gemeentefonds.
8) Meer door instelling pensioenfonds.
9) Meer door grootere uitgaaf voor onderhoud en herstelling van wegen.
10) Meer doordat de kosten van de openbare badhuizen zijn overgebracht van de openbare werken naar
11) Meer door instelling van afzonderlijk Ontvangerskantoor.

de openbare gezondheid.

Ontvangsten.

- a) Meer door subsidies van Gemeentefonds en Landschapskas.
b) „ „ hondenbelasting en vergunningsrecht.
c) „ „ invoering eigen inkomstenbelasting.
d) „ „ verhooging tarief inkomstenbelasting.
e) minder „ verlaging tarief inkomstenbelasting.
f) „ „ halveering van den acrestoelag.

MILAGE 51V.

BUITENGEWONE UITGAVEN.

BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

Financiering van den buiten

geworben, dienst 1909-1927.

Stand der Reserves op Uito 1927.

Buizen per 31 December 1920	/	313,275.38
Versmieding in 1921		
Schuld getruke dienst, te wylke van een som af f 676,632, eijnde over te komegt aan- werke gelden voor het deesjaar 1920	f	154,145.28
Betregene ontvangsten	=	80,717.33
		= 231,862.67
Versmieding in 1921	f	714,138.26
Verschie uitkomst betregene dienst (met 123 guldentogte)	=	284,437.17
		= 431,701.09
Schuld Ops. 1921		

DIENST DER GEMEENTEWERKEN.

WETHOUDER EN TECHNISCHE COMMISSIE.

Nadat bij besluit van den Gemeenteraad No. 228 ddo. 15 December 1926 het Wethouderschap werd ingesteld, en bij besluit No. 228a van dienzelfden datum Wethouders werden benoemd, trad, nadat bij Gouvernementsbesluit No. 26 ddo. 16 Februari 1927 de goedkeuring van de Regeering hierop was verkregen, de heer G. Lodder op als Wethouder voor Technische Zaken.

Gedurende diens buitenlandsch verlof werd de heer G. Lodder van af 19 Augustus tijdelijk vervangen door den waarnemend Wethouder, den heer P. W. van Rossum.

De Technische Commissie bestond uit de heeren
Ir. J. W. Duys, Voorzitter,
G. Lodder en Raden Noerngali, leden.

In de Raadsvergadering van 17 Augustus werd laatstgenoemd lid vervangen door den heer Dr. J. W. Wolff.

De Directeur der Gemeentewerken trad als Secretaris van deze Commissie op.

Personeel van Gemeentewerken.

STAAT van Ambtenaren en beambten, gedurende 1927 in dienst.

Betrekking :	Naam :	Aard v/d dienst toestand	Datum van :		Bijzonderheden :
			in dienst-treding :	ontslag :	
Algemeene Technische dienst :					
Directeur	J. Hogervorst	vast	1-2-1911	30/4-27	Besl. GR. No. 213 dd. 24/11-1926 tot 1/5-1927 Ir. b/d dienst der G.W.
idem	Ir. W. van Ommen	"	20/12-1926	—	
Teekenaar	Achmad Chatib	"	16/8 -1918	—	
Ll. "	Mohd. Jasin	tijd.	1/1 -1922	—	
Administratie:					
Commies	P. de Korte	vast	1/4 -1918	—	
Klerk	Abd. Wahab	"	1/10-1920	—	
Openbare werken en uitvoering van diverse werken:					
Opzichter	J. L. Paardekooper	"	10/12-1918	9/1-27	op verzoek eervol ontslagen.
"	W. J. Fröger	"	27/10-1917	—	
"	R. M. Sarsidi	tijd.	3/3 -1927	—	proeftijd 1 jaar
Werkbaas	W. van de Pavert	"	1/1 -1927	30/5-27	op verzoek eervol ontslagen.
"	Arsil	"	1/6 -1927	—	
" Opnemer	Sabihi	"	1/9 -1927	—	
Reinigingsdienst:					
Opzichter	J. Brinkhuis	vast	1/12-1919	—	
Werkbaas	J. H. A. Olmanst	tijd.	1/3 -1920	—	

Den heer J. Hogervorst werd bij besluit van den Gemeenteraad No. 213 ddo. 24 November 1926 met ingang van 30 April 1927 eervol ontslag verleend als Directeur der Gemeentewerken, onder toekenning van levenslang pensioen, terwijl hem vergund werd zijne betrekking neer te leggen met ingang van 10 April 1927.

Op 10 April gaf hij, in verband met zijn vertrek naar Holland, den dienst over aan den tegenwoordigen functionaris.

De heer Hogervorst diende de Gemeente gedurende 17 jaren en was afgezien van de tijdelijke waarneming dezer functie door den plaatselijk opzichter der B.O.W., de eerste Directeur der Gemeentewerken van Medan.

Ir. W. van Ommen, die vanaf 20 December 1926 als ingenieur bij den dienst der Gemeentewerken werkzaam was, volgde hem op als Directeur der Gemeentewerken.

Den heer J. L. Paardekooper werd op verzoek met ingang van 9 Januari 1927 eervol ontslag verleend uit den Gemeentedienst.

Na een oproeping in de Indische bladen reflecteerden 59 sollicitanten naar de opengevallen betrekking en werd bij besluit van den Gemeenteraad No. 8 ddo. 3 Januari 1927 de heer Raden Mas Sarsidi benoemd tot opzichter in tijdelijken dienst met een proeftijd van één jaar, waarna opname in vasten dienst zou kunnen volgen.

Op 3 Maart trad de heer R. M. Sarsidi in dienst.

In verband met de vele in uitvoering en in voorbereiding zijnde werken besloot de Gemeenteraad, op voorstel van B. & W. over te gaan tot uitbreiding van het aantal opzichters en daartoe sollicitanten op te roepen in de Indische bladen.

Voor adviezen omtrent de Hollandsche sollicitanten werd gebruik gemaakt van het welwillend aanbod van den heer J. Hogervorst.

Voorspoedig verliep deze uitbreiding niet.

Van de verschillende benoemden bedankten enkelen, terwijl anderen werden afgekeurd.

Juist toen de kwestie ongeveer op het doode punt was geraakt, kwam een schrijven binnen van den heer J. H. Valk.

die voor opname in vasten dienst voor zijn oogen afgekeurd zijnde, aanbod in tijdelijken dienst voor de Gemeente uit te komen.

Na ingewonnen medisch advies werd den Gemeenteraad voorgesteld op dit aanbod in te gaan.

Einde verslagjaar had de benoeming nog niet plaats gehad.

Hoewel met het aanwezige personeel de dienst werd gaande gehouden, deed het tekort zich sterk gevoelen en het is dan ook zeer te wenschen dat de personeelsuitbreiding spoedig haar beslag zal krijgen.

Ten behoeve van het dagelijksch toezicht bij de uitvoering van de rioleering in de Chineesche Kamp werd tot werkbaas benoemd de heer W. van de Pavert, die echter korten tijd daarna op verzoek eervol werd ontslagen en werd opgevolgd door den heer Arsil.

Voor het toezicht bij de rioleering in de Kampong Kling werd de heer Sabihi benoemd, die tevens werd belast met het maken van opnamen voor in voorbereiding zijnde werken.

Bij besluit van den Gemeenteraad No. 192 dd. 21 September werd voor den heer J. H. A. Olmanst, werkbaas bij den Reinigingsdienst — die reeds 8 jaren in dienst der Gemeente is en wegens overschrijding van den leeftijdsgrens niet in vasten dienst kan worden opgenomen — een speciale pensioenregeling vastgesteld, geheel overeenkomstig aan die van het Europeesche Locaal Pensioenfonds.

Bij Gemeenteraadsbesluit No. 200 dd. 21 September werd een nieuwe bezoldigingregeling vastgesteld.

Hierbij werd bepaald dat:

- 1e. het tropentoeslagstelsel wordt afgeschaft;
- 2e. de maximum salarissen na 10 jaren worden bereikt;
- 3e. de hoofdmandoer, mandoers en toekangs maandsalarissen zullen genieten;
- 4e. het technisch personeel van Gemeentewerken onderscheiden wordt in technische ambtenaren en opzichters;
- 5e. de heer W. J. Fröger met ingang van 1928 den titel zal voeren van technisch ambtenaar bij den dienst der Gemeentewerken;

6e. de heer J. Brinkhuis idem die van inspecteur bij den
Gem. Reinigingsdienst.

Het totaal bedrag aan salarissen en wettige emolumenten van het technisch en administratief personeel bedroeg f 54565.33 d.i. $\pm 12.5\%$ van het totaal verwerkte bedrag aan onderhoud- en nieuwe werken, dat blijkens den aan het slot opgenomen staat f 433822.67 bedroeg.

STAAT van de werklieden in December 1927 bij Gemeente Werken in dienst.

INDEELING DER WERKLIEDEN:	Hoofd-mandoer	Mandoers	Koelies	Stalknechten	Voerlieden	Machinisten	Stokers	Wakers	Baassmid	Smeden	Timmerlieden	Wagen-makers	Schilders	Metselaars	Chaufeur-monteur	Chaufeurs	TOTAAL:
Openbare Werken:																	
Onderhoud van wegen																	
Herstelling van wegen																	
Asfalteering van wegen																	
Werken ten behoeve van derden	1	6	150	1		4	4	4	1	6	8	1	2	5		1	194
Aanleg der rioleering																	
Aanleg van nieuwe wegen en goten																	
Onderhoud van materieel		1	11														12
Onderhoud van plantsoenen																	
Reinigingsdienst:																	
Kosten van besproeiing															1	3	4
Schoonhouden wegen, pleinen enz.		7	149		3												159
Schoonhouden van rivieren			6														6
Onderhoud van spoelleidingen			2														2
Ophalen van huishoud- en ervenvuil			6		22												28
Ophalen van faecaliën			7														7
Schoonhouden stallen				4													4
Voeding voor trekdieren		1	13														14
Schoonhouden openbare badhuizen								8									8
	1	15	344	5	25	4	4	12	1	6	8	1	2	5	1	4	438

Werklieden.

In afwijking met vorige jaren is in bovenstaanden staat de indeeling der werklieden minder streng doorgevoerd, daar zulks ook in de practijk niet mogelijk is.

Zoo wordt de ploeg voor het asfalteeren van wegen op regendagen gebruikt voor aanleg van nieuwe wegen en andere werkzaamheden.

Tevens zijn in den staat opgenomen de werklieden der reeds lang in dienst zijnde z.g. tijdelijke ploegen, die belast zijn met de uitvoering der nieuwe werken.

Dientengevolge sluit de staat met een totaal aantal werklieden van 438, terwijl vorig jaar 310 werklieden werden opgegeven.

Bij de instelling van de pensioenregeling voor Inlandsche ambtenaren, beampten en werklieden werden 29 werklieden, die niet in aanmerking konden komen voor opname in vasten dienst, voorgesteld voor opname in het pensioenfonds.

Gedurende verslagjaar nam 1 dezer werklieden ontslag.

Voor opname in vasten dienst werden 13 werklieden voorgesteld, waarvan 1 werd afgekeurd.

Op 31 December waren 66 personen in vasten dienst.

Bij den Reinigingsdienst werd uitbetaald aan de werklieden (mandoers niet inbegrepen) 69.637½ werkdagen

Hierin zijn begrepen:

1021 ziekte-dagen

1753 vrije-dagen

630 verlof-dagen

3.404 „

blijft werkelijk gepresteerde dagen 66.233½

Hiervoor werd betaald aan:

loon f 62.746.30

huishuurvergoeding „ 2.195.40

vrije geneeskundige behandeling „ 627.46

bijdrage pensioenfonds „ 621.70

Totaal f 66.190.86

De gemiddelde kosten per werkmán bedroegen dus rond f 1.— per gepresteerden dag.

Het aantal — onwettige dus *niet* betaalde — verzuimdagen bedroeg 1629.

Het totaal verzuim bedroeg derhalve 5033 dagen of 7.08%.

Bij Openbare Werken werd uitbetaald aan de werklieden	43.879½ werkdag
Hiervan waren 537 ziektedagen	
892½ vrije dagen	
78 verlof dagen	1.507½ „
blijft werkelijk gepresteerde werkdagen	42.372

Hiervoor werd betaald aan:

loon	f 38.544.65
huishuurvergoeding	„ 516.80
vrije geneeskundige behandeling	„ 385.44
bijdrage pensioenfonds	„ 118.82
Totaal:	f 39.565.71

De gemiddelde kosten per werkman bedroegen dus ± f 0.935 per gepresteerde dag.

Het aantal — *niet* betaalde — verzuimdagen bedroeg 2980½.

Het totaal verzuim bedroeg derhalve 4488 dagen of 9.6%.

De meeste vaste werklieden zijn ingedeeld bij den Reinigingsdienst, vandaar bij dezen tak van dienst naar verhouding een groot aantal verlofdagen, hoogere bedragen voor huishuurvergoedingen en bijdrage pensioenfonds, dan bij den dienst der Openbare Werken.

Hieraan is ook voor een deel het hoogere, gemiddelde loon toe te schrijven, dat mede het gevolg is van het hoogere loon der werklieden bij den faecaliëndienst.

Door de vele in uitvoering zijnde werken in het Gewest en den daardoor stijgenden loonstandaard, was het verloop der tijdelijke krachten vrij groot, wat remmend werkte op den voortgang der werkzaamheden.

Door het uitgeven van werkzaamheden aan onderaannemers werd het tekort zooveel doenlijk gecompenseerd.

Trekdieren.

Wegens ouderdom en versletenheid werden in den loop van het jaar 11 ossen afgekeurd en voor de slachtbank verkocht, terwijl 2 paarden stierven.

Voor het transport van betonbuizen en andere materialen van het emplacement van Gemeentewerken naar de rioleeringswerken in de Chineesche Kamp en Kampong Kling werden 6 ossen, en ter gedeeltelijke vervanging van de afgekeurde werden 9 ossen aangeschaft.

De gestorven paarden werden niet vervangen.

Einde verslagjaar bestond de veestapel derhalve uit 49 ossen, 10 muildieren en 3 paarden.

Uitgezonderd 10 ossen, welke wegens ouderdom zullen moeten worden afgekeurd — waarop bij de begroting voor het dienstjaar 1928 reeds werd gerekend — mag de gezondheidstoestand der dieren bevredigend genoemd worden.

Van de Medansche Vrijwillige Brandweer werd een paard, bestemd voor de ladderwagen, gratis gestald en dagelijks afgereden.

Van een Chineesche begrafenisvereeniging werden tegen vergoeding der werkelijke kosten 2 paarden gestald.

Deze paarden moeten beschikbaar worden gesteld voor begrafenissen van leden dezer vereeniging, maar mogen overigens door Gemeentewerken worden gebruikt.

Hoewel bij aankomst beide paarden zwaar ondervoed en verwaarloosd waren, konden ze na eenigen tijd voor licht werk worden gebruikt.

De voedselvoorziening voor de ossen gaf geen moeilijkheden.

Dedak kon steeds in voldoende hoeveelheid en van goede kwaliteit worden ingekocht.

De gemeentelijke grastuinen leverden voldoende bengaalsch gras.

In verband met de uitgifte in erfpacht van een groot gedeelte van den grastuin aan den Laboeanweg aan de Bataafsche Petroleum Mij., werd deze geheele tuin verlaten en een grastuin aangelegd in Polonia, begrensd door de Zuidelijke Gemeentegrens, de verlengde Manggalaan, een ouden plantweg en den Poloniaweg.

De aanlegkosten bedroegen, inclusief de bouw van een wakershuis en afwatering van het terrein J 2080.73.

De opbrengst van dezen tuin, waarin de schaduwboomen nog niet groot genoeg zijn om voldoende schaduw te geven, is reeds thans, na een lichte bemesting, voldoende om de grasopbrengst van den geheelen tuin aan den Laboeanweg te substitueeren.

Voor de voedselvoorziening wordt thans over de volgende terreinen beschikt:

1e. in kampong Djati Oeloe groot	35075.— M ²
2e. in Polonia „	45000.— „
3e. aan de Wilhelminastraat „	14815.— „
4e. achter den Boolweg „	4550.— „
Totaal:	99440.— M ²

Het gras der onder 3e en 4e genoemde tuinen behoort toe aan het Pathologisch Laboratorium.

Het Laboratorium ontvangt dagelijks 300 K.G. bengalsch gras tegen vergoeding van f 50.— per maand en het gebruik van het overschietende gras.

Aan het Hoofd van den Dienst der Openbare Gezondheid werd dagelijks gratis 125 K.G. gras verstrekt, ten behoeve van de voeding der trekdieren van het pasarbedrijf.

Hoewel nog geen stagnatie daarin optrad, gaf de grasvoorziening voor de muil dieren en paarden voortdurend zorg.

Evenals vorige jaren werd dit gras op verschillende ondernemingen gesneden, waartoe de administraties der betrokken Maatschappijen welwillend vergunning verleenden.

Tengevolge van de beplanting der braakliggende tabaksvelden met mimosa wordt het gras langs de aangewezen plantwegen steeds schaarscher en hebben de grassnijders steeds meer moeite voldoende gras te vinden.

Ook door den grooten afstand, waarop sommige snijplaatsen gelegen zijn, tot 14 K.M. van Medan verwijderd, kwam het meerdere malen voor, dat de grashalers eerst laat in den avond terugkeerden.

Een proef om althans de paarden gedroogd bengalsch

gras te voeren, werd op advies van het Hoofd van den Dienst der Openbare Gezondheid gestaakt, daar hij meende, dat enkele gevallen van koliek moesten worden toegeschreven aan het gebruik van dit gras.

Paddi voor paarden en muildieren was steeds in voldoende hoeveelheid en van goede kwaliteit verkrijgbaar.

De onderhoudskosten bedroegen:

Voor:	Een paard:	Een muildier:	Een os:
voeding en verpleging	f 25.35	f 19.35	f 13.25
onderhoud, schoonhouden, verlichting en bewaking stallen	„ 3.85	„ 3.85	„ 4.15
hoefbeslag, onderhoud en vernieuwing tuigen	„ 3.80	„ 3.60	„ 0.80
per maand:	f 33.—	f 26.80	f 18.20

M A T E R I E E L.

Op 31 December was het volgende materieel in gebruik:

Aantal	Omschrijving:
1	10 tons stoomwals
2	6 idem
1	5 idem
2	ossenwalsen
1	steenbreker
4	motorsproeiwagen
1	verplaatsbare draaikraan
1	motorpomp
3	diaphragma pompen

Aantal	O m s c h r i j v i n g:
1	beton mengmachine
2	handwagens met slangen en straalpijp
25	verschillende transportwagens
32	vuilniswagens
15	handwagens voor vervoer straatvuil
12	modderwagens (ijzeren)
8	faecaliëntankwagens
2	idem slangenwagens
2	idem pompen
3	veegmachines
3	aambeelden
1	draaibank
2	groote boormachines
1	kleine idem
1	buigmachine
1	draadsnijmachine
2	veldsmidsen
1	steekwagentje
4	takels
10	vijzels
1	pijpafsnijder
5	stel snijgereedschappen
9	groote asfaltkookketels
1	kleine idem
2	ketelwagens
6	lorries met 500 M. draagbaar spoor
8	betonbuisvormen
1	electr. lamp met schijnwerper

Het onderhoud van het materieel had geregeld plaats, zooveel mogelijk in eigen werkplaats.

Aan den dienst der Locale Werken werden twee 10 tons stoomwalsen en 8 vierwielige sproeiwagens voor dierentrekkracht verkocht.

Van de Laffly-sproeiwagens moesten ten gevolge van

een constructie fout in de cushionbanden bijna alle banden worden vernieuwd.

Hierbij werden voor de achterwielen nieuwe velgen bijgeleverd voor een courante bandenmaat, waardoor geen voorraad der niet-courante banden behoeft te worden gehouden.

Met den leverancier wordt nog onderhandeld over betaling der nieuwe banden, daar de oude een te geringe looptijd bezaten.

Een asfaltketel werd in eigen werkplaats bijna geheel vernieuwd, terwijl een stationaire en een transportabele asfaltketel werden bijgekocht.

Deze waren echter op 31 December nog niet uit Europa gearriveerd.

Nog werden bijgekocht een steekwagen, een verplaatsbare draaikraan, ten behoeve van het plaatsen der zware rioolbuizen; een motorpomp, voor het leegpompen van de rioleeringssleuven, een betonmengmachine, voor uitvoering van diverse betonwerken en een elektrische lamp met schijnwerper en 100 M. kabel, ten behoeve van de verlichting der bruggen bij hevige bandjirs.

De verplaatsbare draaikraan was niet geheel overeenkomstig de bestelling, doch zal op kosten van den leverancier worden verbeterd.

Een 4-wielige wagen werd omgebouwd tot 2 platte wagens ten behoeve van het transport van rioolbuizen en andere betonwerken voor den aanleg van de rioleering en weggoten.

Het materieel verkeerde in goeden bruikbaren staat.

Daar zoowel voor het gewone onderhoud, de zware herstellingen, het asfalteeren als voor den aanleg van nieuwe wegen geregeld wegwalsen moeten worden gebruikt zijn de thans beschikbare 4 walsen niet voldoende om steeds een goeden voortgang der werkzaamheden te verzekeren.

Ten behoeve van de asfalteeringswerken verdient het aanbeveling over te gaan tot aanschaffing van een tandamwals.

WEGEN.

Herstelling van wegen op kosten van derden.

Door verschillende particuliere maatschappijen werden ten behoeve van uitbreiding, dan wel herstelling van hun ondergrondsche leidingen, de wegen op verschillende plaatsen opgehekakt, waarna deze door Gemeentewerken tegen betaling weer werden hersteld.

Dit herstellen wordt steeds gecombineerd met het gewone wegonderhoud.

Een juiste opgave der werkelijke herstellingskosten is daardoor niet te geven.

Evenals bij de uitvoering van werken voor derden wordt 25% der ontvangen gelden in de Gemeentekas gestort, terwijl 75% beschikbaar blijft voor het herstellen.

In de practijk worden deze gelden vermengd met de onderhoudsfondsen voor de wegen.

Bijzonderheden zijn in onderstaande tabel verzameld:

N A A M	Aantal opbrekingen	Betaald
Waterleiding Maatschappij	524	f 3831.15
N. I. Gas Mij. (Afd. Gas)	120	„ 1278.50
idem („ Electriciteit)	3	„ 43.75
Deli Spoorweg Maatschappij (Afd. telefoon)	2	„ 253.50
Totaal:		f 5406.90

Het veelvuldig openhakken en weer bijlappen der wegen komt de wegen niet ten goede.

Vooral bij asfaltwegen blijven alle reparaties zicht- en voelbaar.

Bij nieuwe wegen wordt derhalve steeds zorg gedragen dat alle ondergrondsche leidingen een plaats vinden in de grasbermen, waardoor het kwaad tot een minimum wordt beperkt.

Daar de grond steeds nazakt, moeten alle opengebroken plaatsen eenige malen worden bijgewerkt.

Met het oog op deze herhaalde herstellingen en den achteruitgang van de geheele verharding, zijn de bij art. 16 der Medanche Reinigingsverordening vastgestelde, in rekening te brengen, eenheidsprijzen niet aan den hoogen kant.

Onderhoud van particuliere wegen.

Ingevolge de overeenkomst van 7 Februari 1911 met de Deli Spoorweg Maatschappij werden tegen vergoeding van f 840.— per jaar de voor het openbaar verkeer opengestelde Spoorstraat en Pekingstraat onderhouden.

Thans wordt onderhandeld om ook andere D.S.M. wegen — welke eveneens voor het openbaar verkeer zijn opengesteld — door de Gemeente — tegen vergoeding van een gedeelte der kosten te doen onderhouden. Deze zullen dan echter vooraf moeten worden geasfalteerd.

Tevens zal dan het gedeelte Spoorstraat, van Kerkstraat tot Smidstraat moeten worden voorzien van een verharding en asfaltslijtlaag, daar bij het tegenwoordig gebruik van dezen weg de bestaande verharding onvoldoende is.

De Pekingstraat werd — zie ook bij asfalteering — op kosten der Gemeente van een asfaltslijtlaag voorzien.

Einde verslagjaar waren de onderhandelingen met de Deli Spoorweg Maatschappij nog niet beeindigd.

Sultans Kampongs.

Evenals vorige jaren werden de wegen in de Sultanskampongs door de Gemeente onderhouden, zonder dat daarvoor vergoeding werd genoten. Deze wegen verkeerden, voor zoover ze zijn verhard, in goeden staat.

Het verdient echter aanbeveling den onbenoemden, nog niet verhardten weg langs de oostelijke Gemeentegrens, welke in den regentijd onbegaanbaar is, van een lichte verharding te voorzien.

Behalve het onderhoud der wegen in deze kampong, verzorgt de Gemeente daar ook — en eveneens zonder vergoeding — de verlichting, en het schoonhouden van wegen, bermen en goten, terwijl twee badhuizen met privaten en een openbaar hydrant ten dienste staan van de kampong-bevolking.

De gezamenlijke kosten van deze bemoeienis in Kota Matsoem bedraagt jaarlijksch f 6407.20.

Gewoon onderhoud.

Het gewone onderhoud had geregeld plaats.

De herstelling van de asfaltslijtlagen kon gewoonlijk met een vaste ploeg arbeiders en eenige asfaltketels geschieden.

De meeste dezer wegen verkeeren in goeden staat. Van enkele echter stijgen de onderhoudskosten onrustbarend, terwijl van andere de oppervlakte hinderlijke golvingen gaat vertoonen.

Derhalve zal binnen enkele jaren moeten worden overgegaan tot het openpikken van de asfaltgrindlaag dezer wegen. Na aanvulling met versch grind of steenslag kan hetzelfde materiaal weer worden vastgewalst om daarna het oppervlak te asfalteeren.

Een dezer wegen — de Paleisweg — welke in de jaren 1922-1923 bij gedeelten werd geasfalteerd en waarbij verschillende soorten asfalt werden verwerkt en verschillende mengingen van asfalt en olie werden toegepast, vertoonde tegen het einde van het jaar zeer veel gaten en schrale plekken. In de maand December vorderde een grondige herstelling hiervan f 1182.—, bij een lengte van 1.5 K.M. en een breedte van 6.50 à 7.80 M., terwijl als gemiddelde onderhoudskosten voor asfaltwegen f 350.—, per K.M. was beschikbaar gesteld.

Het onderhoud van de grindwegen — voor zoover betreft de wegen met licht verkeer — geeft geen aanleiding tot bijzondere opmerkingen. De drukkere verkeerswegen, voor zoover nog niet geasfalteerd, eischen zwaar onderhoud.

Voor al in den regentiid worden wegen als de Pakhuisweg en de Sultan Maamoen Alrasjidweg, met hun intensief

snel-verkeer binnen enkele dagen haast onberijdbaar. Zoo kostte het in orde brengen van het nog niet geasfalteerde deel van den Pakhuisweg, na eenige hevige regendagen, welke samenvielen met de aankomst van eenige booten te Belawan, in de maand November f 506.—, bij een lengte van 715 M. en een breedte van 7 M., terwijl als jaarlijksche onderhoudskosten voor deze wegen f 300.— per K.M. zijn beschikbaar gesteld.

Daar deze herstellingen slechts van tijdelijken aard zijn, verdient het aanbeveling deze wegen zoo spoedig mogelijk te asfalteren.

Zware herstellingen.

De volgende wegen werden van een nieuwe deklaag voorzien:

Naam van den weg	Deklaag:			Soort verharding:
	Lengte: in M.	Breedte: in M.	Oppervlk. in M. ² .	
Achterweg	2095	4	8380	deligrind
Daratweg	540	4	2160	pertjoetgrind
S. M. Alrasjidweg	705	8	5640	grind
van Paleisweg tot Poloniaweg en van Manggalaan tot Pad. Boelanweg				idem
Manggalaan	595	8	4760	idem
Poloniaweg	885	6.5	5725	idem
van Gouvt. School tot gemeentegrens	1165	7	8155	deligrind
Weg langs den grastuin in Polonia	900	3.5	3150	idem (uit onderhoudsfondsen bekostigd).
	Totaal:		37970 M ² .	

Door deze verbetering werd de Achterweg tot een goed berijdbaren weg herschapen, wat echter mede moet worden toegeschreven aan den verbeterden waterafvoer.

Het opbrengen van de deklaag op den S.M. Alrasjidweg moet worden beschouwd als voorbereidende maatregel tot het asfalteeren, daar zonder dit laatste het onderhoud van dezen weg zeer kostbaar is.

Tegelijk met het opbrengen van de deklaag op den Poloniaweg werden aan weerszijden weggoten gegraven en wandelpaden aangelegd.

Deze moeten nog worden geasfalteerd, doch dit zal eerst kunnen plaats hebben, nadat de grindlaag een voldoende vastheid zal hebben verkregen.

Verbreeding van bestaande wegen.

De Boolweg werd tot 26 M. verbreed, waarbij de bochten werden verruimd. De voor deze verbreiding benoodigde terreinstrooken werden door de Deli Maatschappij gratis afgestaan. Langs de nieuwe erfgrens werden, van betonbodems voorziene weggoten aangebracht.

Een deel der bestaande wegboomen werd gekapt en vervangen door aanplant van jonge mahonie boomen.

De verharding wordt — op een verruiming in de bochten na — voorloopig niet gewijzigd.

De te laag gelegen bermen werden met den overtolli-gen grond van den rioleering-aanleg opgehoogd.

Dit werk kwam nog niet gereed.

Daar de verbreeding van de Kerkstraat en een gedeelte van den Paleisweg moest worden voorafgegaan door den aanleg van de rioleering in de Kesawan en de Kerkstraat konden hiervoor slechts de voorbereidende werkzaamheden worden uitgevoerd.

Aanleg van nieuwe wegen.

De aanleg van wegen in en om de kampongs Bakaran Batoe en Tempel, welke in 1926 was aangevangen, werd voltooid.

De aanleg van de verlengde Coenstraat (van Padang Boelanweg tot Achterweg) met aansluitingen op de van Goensstraat en Bothstraat kwam gereed.

De Tongkin-, Kiautsjau- en Tientsinstraat werden van een verharding voorzien, waarbij tevens spoelgoten werden aangelegd. Dit werk kwam gereed.

Ten behoeve van de in aanbouw zijnde kazerne voor de Veldpolitie werd een gedeelte van den Baboeraweg aangelegd.

Hoewel de definitieve verhardingsbreedte is vastgesteld op 11.5 M., werd met het oog op het geringe verkeer, dat voorloopig op dezen weg mag worden verwacht, een verhardingsbreedte van 6 M. aangehouden.

Door met het plaatsen van schaduwboomen en vrijleidingsmasten rekening te houden met de definitieve verhardingsbreedte, kan latere verbreeding zonder bezwaar plaats hebben en wordt thans het voordeel bereikt, dat geen gelden onnoodig in wegeaanleg worden vastgelegd.

Het Gouvernement droeg bij in de kosten tot aanleg van dezen weg, tot een bedrag van f 5750.— en voor den waterafvoer f 622.50.

Ten behoeve van een gereedgekomen dienstwoning werd een klein gedeelte van de Sportlaan aangelegd, terwijl de weggoten werden aangelegd en de baan werd opengehakt in de Hugo de Vrieslaan, Rumphiuslaan, Melchior Treublaan, Sportlaan en Renbaanstraat, ten einde aanvoer van materialen naar in aanbouw zijnde huizen langs die wegen mogelijk te maken.

Een aanvang werd gemaakt met den aanleg van den Badoer- en den Saidjaweg.

De aangelegde wegen zijn verzameld in ondervolgenden staat.

Straatnaam:	Lengte:	Breedte:	Oppervlakte:
Verl. Coenstraat	350 M.	5.— M.	1750.— M ² .
Kiautsjastraat	160 „	7.25 „	1160.— „
ged. Tientsinstraat	90 „	7.60 „	684.— „
ged. Tongkingstraat	65 „	8.— „	520.— „
ged. Sportlaan	95 „	6.— „	570.— „
Totaal			4684.— M ² .

Asfalteering.

Verschillende weggedeelten (zie staat) werden van een asfalt grind-slijtlaag voorzien.

Daar bij het opmaken van de begrooting waarschijnlijk de afmetingen dezer weggedeelten zijn ontleend aan kaart en wegenregister, waarbij niet voldoende rekening werd gehouden met later uitgevoerde wegverbredingen en afrondingen bij wegkruisingen, was de werkelijk te asfalteren oppervlakte aanmerkelijk grooter dan de begrooting aangaf. Daar de begrootingsprijs was gebaseerd op oude eenheidsprijzen en deze intusschen eenigszins waren gedaald, was het beschikbaar gestelde bedrag nog juist voldoende om alle opgebrachte wegen te asfalteren, zooals de volgende staat aangeeft.

Straatnaam :	Begrotings-gegevens :				Uitvoerings-gegevens :			
	Lengte in M.	Oppervlakte in M ² .	Eenheidsprijs in gld.	Totaal bedrag :	Lengte in M.	Oppervlakte in M ² .	Totaal bedrag :	Gemiddelde eenheidsprijs
S. M. Alrasjidweg van Manggalaan tot Poloniaaweg	510	3570	1.90		640	5990		
Serdangweg van Wilhelminastraat tot Oranje Nassaustraat	560	5208	1.90		570	5208		
Foetsjanstraat	199	1452	1.90		175	1325		
Pekingstraat	420	5376	1.90		440	4816		
Moskeestraat	390	2730	1.90		380	2730		
Stationsweg	175	1715	1.90		170	1847		
Pakhuisweg van Serdangweg tot voorbij Cooperatie	230	1380	1.90		270	1860		
Djalan Radja van Kapiteinsweg tot spoorwegovergang	130	780	1.90		135	800		
Totaal :		22211	1.90	f 42200.90.—		24576	f 42195.11.—	f 1.70

In bovenstaande kostprijsberekening is geen rekening gehouden met afschrijving en onderhoud van stoomwalsen en asfaltketels evenmin als met toezicht, daar deze op andere artikelen van de begrooting worden verantwoord.

Met inbegrip hiervan bedragen de kosten van een asfalt-grind-slijtlaag $\pm f$ 1.80 per M².

Evenals vorige jaren geschiedde deze asfalteering volgens de penetratie-methode.

Als minerale bestanddeelen werden gebruikt Pertjoet-grind en zand, terwijl als bindmiddel uitsluitend B. P. M. asfalt „E” grade werd verwerkt.

Ten laste van artikel 51 — „Herstelling van wegen en daartoe behoorende werken” — werden de Tjong A Fieweg, de Voorstraat en de Nieuwstraat voorzien van oppervlakte asfalteering.

De oppervlakte bedroeg 6210 M² waarvoor werd gebruikt rond 16000.— K.G. asfalt of $\pm$ 2.6 K.G. asfalt per M².

Daar de wegen op verschillende plaatsen vooraf moesten worden bijgewerkt om gaten te dichten en slechte stukken in de grindverharding te verbeteren, was naar verhouding het asfaltgebruik wat te hoog. Met inbegrip van het schoonmaken van den weg, bijwalsen en dichten van gaten in de verharding, stofvrijmaken, asfalteeren, gebruik van walsen en asfaltketels, afdekken met zand en opruimen van overtollige materialen en gereedschappen hebben de kosten bedragen:

grind	2.5 cent
zand	3.— „
asfalt	24.— „
arbeidsloon	5.— „
asfaltketels	1.5 „
stoomwals	3.5 „

Totaal: 39.5 cent per M².

De toestand, waarin deze wegen thans verkeerren, evenals de in 1926 geasfalteerde Kroesenstraat, wettigen, mede met het oog op het matig verkeer te Medan, het voornemen om in de volgende jaren het grootste gedeelte der nog niet geasfalteerde wegen te voorzien van een oppervlakte asfalteering.

Overname van wegen.

Het Gouvernement gaf de Kartinilaan en de Jan Lighthartlaan in eigendom over aan de Gemeente, waarna deze

wegen in onderhoud werden genomen. De overschrijving in de registers bij den Raad van Justitie had plaats op 26 Maart 1927.

Verwerkte materialen.

Voor herstelling en onderhoud, aanleg van nieuwe wegen, asfalteering enz. werden in verslagjaar de navolgende materialen verwerkt.

Soort:	Hoeveel- heden:	Eenheids- prijzen:	Totaal bedragen:
Delirolsteen	112 M ³	f 5.20	f 582.40
Deligrint	2867 „	„ 3.—	„ 8601.—
Pertjoetgrind	4801 „	„ 5.—	„ 24005.—
Zand	3409 „	„ 1.50	„ 5113.50
Asfalt	324195 KG.	„ 86.50	„ 28042.87
		p. 1000 KG.	
Brandhout	115 wagon	„ 85.—	„ 9775.—
Totaal:			f 76119.77

In bovenstaande hoeveelheden voor grind en zand zijn niet begrepen de hoeveelheden welke door aannemers zijn verwerkt bij de door hun aangenomen werken van nieuwe wegen.

Uitgezonderd bij enkele hooge waterstanden in de rivieren, kan steeds voldoende rolsteen, grind en zand worden betrokken.

Een enkele maal stakte de aanvoer van brandhout, en moest plaatselijk en dus duur, worden ingekocht.

In verband met den hoogen prijs van het hout, ruim f 9.— per ton aan de opslagplaats Gemeente Werken, zal worden nagegaan of met andere brandstof b.v. cokes gunstiger resultaten kunnen worden verkregen.

Straatnaamborden.

Een groote partij straatnaamborden werd uit Europa

ontvangen en geplaatst. Speciaal in de buitenwijken worden deze geëmailleerde borden door de baldadige jeugd misbruikt als mikpunten bij hun schietproeven. Daar hieraan, ondanks streng politietoezicht, niet veel te doen is, zullen de vernielde borden door geverfde worden vervangen.

Wegenplannen.

In verband met gerezen moeilijkheden bij de splitsing van perceelen in kampong Tempel, werd in overleg met het Hoofd v/h Gem. Bureau voor Grondzaken een gewijzigd wegenplan opgesteld voor een gedeelte in kampong Tempel.

Dit plan was einde verslagjaar nog niet goedgekeurd.

Wegbeplanting en plantsoenen.

a. *Onderhoud.*

Het bijplanten en snoeien van boomen en heesters en het verzorgen der bloemen in de plantsoenen had geregeld plaats, evenals het scheren der gazons.

De schaduwboomen langs de wegen werden bijgesnoeid, de doode en kwijnende boomen gerooid en door jonge vervangen.

Daar in de eerstvolgende jaren veel wegen zullen worden aangelegd en dus veel jonge boomen worden geplant, welke een oordeelkundige behandeling noodig hebben om zich te ontwikkelen tot fraaie laanboomen, terwijl voorts de plantsoenaanleg aanmerkelijk zal worden uitgebreid, waarvoor steeds nieuw plant materiaal noodig zal zijn, ligt het op den weg over te gaan tot aanstelling van een plantkundige, die speciaal met dit onderdeel zal worden belast.

Met hoeveel liefhebberij thans ook aanleg en onderhoud wordt uitgevoerd, zoo toont het geheel maar vooral de staat der jongere schaduwboomen de afwezigheid van deskundige leiding.

b. *Aanleg van nieuwe plantsoenen.*

Op het perceel, gelegen tusschen Poloniaweg, S. M. Alrasjidweg, en Houtmanlaan, werd een nieuw plantsoen aangelegd, dat einde verslagjaar bijna gereed was. Ten gevolge van het gebruik van zeer jonge heesters en andere

planten zal het geruimen tijd duren alvorens dit plantsoen zich ten volle zal hebben ontplooid.

Op de landstrook, tusschen de Delirivier en de Badoerweg werd begonnen met den aanleg van een klein plantsoentje, waarvan echter uitsluitend de voorbereidende werkzaamheden zijn uitgevoerd.

c. Kweektuin.

In den kweektuin werden geregeld jonge boomen, heesters en bloemen bijgekweekt.

Voor het kweken van het zeer jonge materiaal werd een open loods opgericht.

Van den plantentuin „Sibolangit” werd een groote partij zaad en stekjes ontvangen, welke werden geplant in de kweektuin om naar behoefte te worden gebruikt bij aanleg van, of verwisseling in de plantsoenen.

Begonnen werd met de aankweek van een partij palmen enz. ten behoeve van de versiering van het Gemeentehuis als anderszins bij voorkomende gelegenheden.

d. Nieuwe aanplant langs de wegen.

Langs den Boolweg werd een rij breedbladige mahonieboomen geplant, langs de verlengde Wilhelminastraat en langs den Doerianweg twee rijen tamarindeboomen en langs de verlengde Coenstraat 2 rijen tjemara's.

BRUGGEN.

Onderhoud.

Het onderhoud van de brugdekken had geregeld plaats.

De leuningën van alle bruggen en het geheele ijzerwerk van de Polonia-, Baboera- en Petissahbruggen werden geschilderd.

Bij de brug in de Avroslaan over de Soengei Rengas, welke door het afkalven van de taluds dreigde te verzakken, werd de Soengei Rengas van een oeverbescherming voorzien.

Van de brug in de Verlengde Julianastraat, over de Soengei Rengas, werd het dek vernieuwd.

Bouw van nieuwe bruggen.

In verslagjaar werden geen nieuwe bruggen gebouwd.

Zoowel de ligging van de dekken ten opzichte van de hoogste bandjirstanden, de geringe breedten in verband met het steeds intensiever wordende verkeer, als de sterkte der draagconstructie eischen in de naaste toekomst vernieuwing van de Benteng-, de Petissah-, de Park- en de Soekamoelia-brug.

DUIKERS.

Onderhoud.

De duikers werden geregeld onderhouden, terwijl de schermwanden werden bijgepleisterd, gewit en geteerd.

Aanleg van nieuwe duikers.

In verband met den aanleg van weggoten, van spoelgoten, en van afwateringsgoten in Oost- en West Medan werden de navolgende duikers aangelegd.

Waar mogelijk werd bij de duikers het bestaande gootprofiel doorgetrokken, waarbij bodem en taluds werden gebetonneerd en de afdekking werd gevormd door een gewapendbetonplaat.

Aantal	Plaats van aanduiding:	Lengte M.	Profiel:
1	Achterweg Bindjeiweg	18	doorgaand profiel
1	Rahderstraat Coenstraat	17	idem
1	Achterweg Daendelsstraat	17	idem
1	Achterweg Idenburgstraat	17	idem
2	Achterweg	4	idem

Aantal	Plaats van aanduiding:	Lengte M.	Profiel:
1	<u>Daendelsstraat</u> Daratweg	14	doorgaand profiel
2	Daendelsstraat	4	idem
1	Daendelsstraat	3.25	idem
1	Daratweg	3	idem
1	idem	4	idem
3	idem	3.50	idem
1	<u>Coenstraat</u> Bothstraat	9	betonbuis 50 c/m Ø
1	<u>Manggalaan</u> Kartinilaan	17	2 idem
2	Kartinilaan	6	doorgaand profiel
1	Houtmanlaan	14	betonbuizen 40 c/m Ø
1	<u>v. Linschotenlaan</u> Poloniaweg	22.50	doorgaand
1	Doerianweg	14	betonbuis 40 c/m Ø
9	Doerianweg	3	doorgaand profiel
1	idem	4	idem
1	<u>Doerianweg</u> Steenbakkerslaan	6.50	idem
2	<u>Doerianweg</u> Sennalaan	6	idem
1	<u>Doerianweg</u> Tamarindelaan	6	idem
6	Djatilaan	3	idem

Aantal:	Plaats van aanduiding	lengte M.	profiel:
1	Djatilaan	4	idem
1	Sei. Kerahstraat Sei. Rengasweg	12	idem
1	Sportlaan Hakkastraat	13.50	idem
1	Boolweg weg naar Immigratie kantoor	6.25	idem
1	Boolweg weg naar Deli Mij. hospitaal	4.80	idem
1	Boolweg	3.75	idem
4	idem	4	idem
4	idem	4.60	idem
1	idem	4.80	idem
1	idem	5.—	idem
1	idem	5.30	idem
1	idem	5.60	idem
1	idem	5.80	idem
2	idem	6.60	idem
1	idem	8.50	idem
1	Djalan Tempel Julianastraat	11	2 betonbuizen 40/60 — 50 c/m Ø

Totaal 65 stuks

OPEN SPOELLEIDINGEN.

Onderhoud.

De spoelleidingen werden geregeld onderhouden; waar

noodig werd het pleisterwerk van wanden en bodems hersteld of vernieuwd.

Tengevolge van den aanleg der rioleering in de Chineesche Kamp zijn langs de Spoorstraat, Nieuwe Marktstraat, Vleeschmarkt, Tepekongstraat, Marktstraat, Nienhuysweg en Kesawan, de spoelleidingen gedicht.

Daar de goten in deze drukke stadswijk door de bewoners sterk verontreinigd werden, beteekent het verdwijnen daarvan een groote verbetering zoowel uit hygiënisch als uit esthetisch oogpunt.

Doorspoelen der goten.

Voor het doorspoelen van de goten werd gebruik gemaakt van het water der Batoeanleiding en dat der Ajer Beresih geleverd in het reservoir aan de Djalan Mahkamah.

De wateraanvoer van beide functioneerde bevredigend.

Door den aanleg van een gedeelte van de rioleering in de Chineesche Kamp, waarbij de open spoelgoten werden gedicht, is het spoelwater thans ruim voldoende.

Hoewel ook voor doorspoeling van de rioleering het water der Ajer Beresih goede diensten doet, zal nog worden nagegaan of door een goede regeling der doorspoeling met het water uit de Batoeanleiding kan worden volstaan, waardoor jaarlijks een bedrag van f 2400.— zal worden uitgespaard.

Aanleg van nieuwe goten.

Voor de verbreeding van den Paleisweg werd de spoelleiding verplaatst naar de nieuwe weggrens.

In verband met den aanleg van de Kiautsjau, Tientsin en Tongkingstraat werden de langs deze straten aangelegde gemetselde goten opgebroken en vervangen door open spoelleidingen, welke werden aangesloten op de bestaande leidingen langs de Djalan Toetoepan Radja, de Djalan Djaparis en de Wilhelminastraat.

De totale lengte der aangelegde goten bedroeg 700 M.

REGENWATER-AFVOERGOTEN.

a. Gewoon onderhoud.

Het onderhoud dezer goten had geregeld plaats.

Bij de aarden goten werden waar noodig de taluds hersteld en het verhang van den bodem verbeterd.

Bij de goten met betonbodems werden ingevallen taluds hersteld.

In het belang van de afwatering van den nieuw aangelegden grastuin in Polonia werd de grenssloot, loopende van den Poloniaweg tot de Baboerarivier uitgediept.

Het toezicht op het regelmatig verhang van de bodems der geheel aarden goten eischt voortdurende zorg. Als afvoer-gelegenheid voor op wegen en erven neerkomend hemelwater, staan ze voor een groot gedeelte, vooral in den drogen tijd, droog.

Behalve dit regenwater, loozen de erven er echter ook het gebruikswater op en meestal in zulke geringe hoeveelheden, dat van doorstroming geen sprake is.

Dit vuile water bevordert sterk de plantengroei in de sloot en de planten zijn op hun beurt weer oorzaak, dat het gebruikswater in plassen blijft staan en stinkende poelen vormt.

Bij het verwijderen van planten en poelen door den reinigingsdienst is het niet te ontgaan, dat golvingen in den bodem worden gevormd, waardoor de toestand nog wordt verergerd.

Geregeld moeten de bodems worden gecontroleerd en onder regelmatig verhang worden gebracht.

Daar dit schoonmaken dikwijls moet gebeuren, daarvoor kostbaar is en desondanks bij eenige bebouwing geen goede resultaten te verwachten zijn, verdient het aanbeveling zooveel mogelijk alle goten — waarin op huishoudwater moet worden gerekend — van betonbodems te voorzien. Het verloop van den bodem is dan vastgelegd en het schoonmaken kan eenvoudig met een bezem geschieden.

b. Aanleg van nieuwe goten.

Ten behoeve van de verbetering van de afwatering der kampongs in West-Medan werden goten aangelegd langs den Achterweg, Daratweg, en gedeelten Daendelsstraat en Idenburgstraat.

Behalve die langs den Achterweg werden deze goten voorzien van betonbodems welke, gemaakt in 's Lands Gevangenis, ter plaatse werden gesteld.

Om de hiervoor genoemde reden verdient het aanbeveling ook de goot langs den Achterweg spoedig van betonbodems te voorzien.

Uitsluitend om met de beschikbare fondsen zooveel mogelijk afvoergoten te kunnen aanleggen zijn de betonbodems voorloopig weggelaten.

Het door den Gemeenteraad goedgekeurde plan omvat ook de goten langs de overige gedeelten van Daendels- en Idenburgstraat en langs een deel van den Padang Boelanweg met een afvoergoot naar de Baboerarivier. Dit gedeelte is echter gebracht ten laste van de begrooting 1928.

Voor de verbetering van de afwatering in de woonwijk Polonia werden langs den S. M. Alrasjidweg, Poloniaweg, Manggalaan en Kartinilaan de bestaande aarden weggoten verdiept en van betonbodems voorzien.

Langs den Doerianweg en een gedeelte van de Djatilaan werden de goten eveneens verdiept en van betonbodems voorzien.

In het belang van de afwatering van Oost-Medan werd langs de Soengei Kerahstraat, van den Soengei Rengasweg tot de Soengei Kerah, een afvoergoot met betonbodem aangelegd, welke met de bestaande goot werd verbonden door middel van een duiker onder den Soengei Rengasweg.

Ten einde de uitvoering van bouwwerken en de daartoe benoodigde aanvoer van materialen mogelijk te maken, werden langs de Hugo de Vrieslaan, de Rumphiuslaan en Melchoir Treublaan, langs den proeftuin van het Deli Proefstation, langs de Renbaanstraat en Sportlaan, welke wegen voor aanleg in 1928 in aanmerking komen, provisorisch aarden goten aangelegd.

Langs de nieuwe aangelegde verlengde Coenstraat en tusschen de daaraan gelegen nieuwe begraafplaatsen werden aarden weggoten gemaakt, welke door middel van een duiker afwateren op de Baboerarivier en voor een klein gedeelte op de afvoergoot langs den Achterweg.

Een klein gedeelte dezer goten werd ten behoeve van den afvoer van gebruikswater van betonbodems voorzien.

Daar deze goten bij hevige regens een groote hoeveelheid water afvoeren veroorzaakte de uitmonding in de Ba-

boerarivier groote afkalving, waarom deze uitmonding tot in de rivier werd bemetseld.

Bij de verbreeding van den Boolweg werden de bestaande weggoten gedicht en langs de nieuwe weggrens van betonbodems voorziene goten aangelegd.

Dit werk is nog niet gereedgekomen.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden tot verbetering van den regenwaterafvoer:

Naam v/d straat:	goot:		Bijzonderheden:
	lengte:	bodem:	
Achterweg	2090	aarden	best. goot verdiept
Daendelsstraat (Zuid)	125	beton	idem (onafgedaan)
Idenburgstraat	—	„	idem (idem)
Daratweg	550	„	idem (idem)
S. M. Alrasjidweg	500	„	idem
Poloniaweg	125	„	best. goot verdiept
Houtmanlaan	190	„	nieuwe goot
Manggalaan	670	„	best. goot verdiept
Kartinilaan	440	„	nieuwe goot
Doerianweg	600	„	best. goot verdiept
Djatilaan	325	„	idem
Sei. Kerahstraat	290	„	idem
Hugo de Vrieslaan	630	aarden	voorloopige aanleg
Melchior Treublaan	190	„	idem
Rumphiuslaan	190	„	idem
langs proeftuin D. P. S.	250	„	nieuwe goot
Verl. Coenstraat	700	„	Over 170 M. beton- bodem
Boolweg (Westzijde)	900	beton	nieuwe goot
Plantsoen	190	„	idem
Bothstraat	50	„	idem
van Goensstraat	50	„	idem
Renbaanstraat	460	aarden	idem
Sportlaan	460	„	idem
Totaal:	9985 M.		

RIOLEERING.

a. Beschikbaar gestelde gelden.

Behalve het reeds in 1926 geautoriseerde plan tot aanleg van de rioleering in den Nienhuysweg, een gedeelte van de Nieuwe Marktstraat en Pachtstraat, ten bedrage van f 40.000.— stond de Gemeenteraad in 1927 gelden toe voor den aanleg van de rioleering in de Spoorstraat, van Nienhuysweg tot Marktstraat,

Nieuwe Marktstraat van Tepekongstraat tot Marktstraat
Pachtstraat

Kesawan,	„	„	„	„
Marktstraat,	„	Nienhuysweg	„	„

Tepekongstraat,
Vleeschmarkt,

ten bedrage van f 95.000.—

en in de Kampong Kling, in de

Kroesenstraat,

Parkstraat,

van der Plasstraat,

Rahderstraat,

Ballotstraat,

Residentsweg van Voetpad tot Kroesenstraat

Voetpad

ten bedrage van f 57.000.—; (waarin begrepen de aanleg van goten langs de Manggalaan).

b. Inkoop en aanmaak van gereedschappen en materialen.

Daar vooral in den regentijd het leegpompen van de sleuven voor de rioleeringsbuizen bij het gebruik van membraampompen zeer veel tijd vorderde en een goeden voortgang der werkzaamheden belemmerde, werd een verrijdbare door een benzinemotor gedreven centrifugaalpomp aangeschaft.

Deze pompinstallatie, welke bij een max. opvoerhoogte van $7\frac{1}{2}$ M. een capaciteit heeft van 1 M^3 per minuut, voldeed in de practijk zeer goed.

Voor het in de sleuven laten zakken en stellen der buizen werden uit 3 gasbuizen vervaardigde gemakkelijk verplaatsbare bokken aangemaakt in den top waarvan een schroeftakel werd opgehangen.

De lichte buizen werden hieraan opgepikt door middel van een V vormig geconstrueerde haak.

De zwaardere buizen werden in een sling opgehangen. voor het transport van de buizen en andere betonwerken werd een vierwielige wagen omgebouwd tot 2 platte wagens en werden 4 ossen aangeschaft.

Ten behoeve van het lossen en het transport langs de sleuven van de zwaardere betonbuizen werd een draaibare verrijdbare kraan aangeschaft, van den dienst der B.O.W. tweehonderdvijftig meter Decauville spoor geleend en ter completeering daarvan twee wissels en platform wagens aangeschaft.

De kraan voldeed niet geheel aan de bestelling, doch zal door den leverancier worden veranderd.

De rioolbuizen werden geleverd door 's Lands Gevangenis te Medan en worden afgeleverd op het terrein van Gemeentewerken, van waar ze met eigen wagens naar het werk worden getransporteerd.

Daar de oorspronkelijk overeengekomen prijs der buizen hoog was, werd bij enkele firma's prijsopgaven gevraagd van de benoodigde ijzeren mallen, en een berekening opgezet om na te gaan of aanmaak in eigen beheer gunstiger resultaten zou geven.

Daar dit inderdaad het geval bleek te zijn werd onderhandeld met den Directeur van 's Lands Gevangenis en ten slotte een prijsverlaging bedongen van gemiddeld $\pm 25\%$, waarom van aanmaak in eigen beheer werd afgezien.

Ook de trottoirbanden werden — met uitzondering van een kleine partij trachietbanden uit Cheribon — betrokken van 's Lands Gevangenis; ook hiervoor werd de prijs verlaagd en wel met 40%.

Daar de betontrottoirbanden voldoen en aanmerkelijk goedkooper zijn dan de trachietbanden, waarvan de levering daarenboven niet vlot werd uitgevoerd, werd van verder gebruik van trachiet trottoirbanden afgezien.

Nog werden prijsopgaven gevraagd van Hollandsche basaltine trottoirbanden en trottoirtegels.

Hoewel de kwaliteit superieur bleek, vormt de zeer hooge prijs, wegens koopprijs, transport, invoerrechten, een

onoverkomenlijk bezwaar voor toepassing in het groot van dit materiaal.

De gewapendbeton regenwaterkolken werden betrokken van een particuliere firma, welke echter mededeelde dat de prijs voor verdere leveranties, met 33% moest worden verhoogd.

Thans worden ze in eigen werkplaats aangemaakt tegen aanmerkelijk lageren prijs.

Ook de huisaansluitingskolkjes en doorsteekkolkjes voor de brandgangriolen werden in eigen werkplaats aangemaakt.

Trottoirtegels werden betrokken van de Gevangenij, waar voor het onder hoogen druk persen dezer tegels een electrisch gedreven hydraulische tegelpers werd besteld.

Gegoten ijzeren klinschachtdeksels, straatkolkroosters, brandgangroosters, inlaatkolkjes en ander ijzeren hulpstukken voor huisrioleeringen werden door middel van Indische firma's uit Europa ingekocht.

Gresbuizen met hulpstukken werden rechtstreeks uit Holland betrokken.

Over het algemeen waren de geleverde materialen van goede kwaliteit.

Uitvoering.

Ten einde bekend te raken met den kostprijs der verschillende werkzaamheden werd gedurende eenige maanden het werk geheel in eigen beheer uitgevoerd.

Daarna werd aan een tweetal bazen het werk uitgegeven, waarbij de levering der materialen door de Gemeentewerken plaats had.

Daar bijna alle werkzaamheden vreemd waren voor de arbeiders, verliepen de werkzaamheden aanvankelijk traag, maar reeds vrij spoedig had zich een kern van werklieden gevormd, welke met het werk vertrouwd raakte, waardoor de uitvoering vlotter verliep.

Bijzondere zorg vereischt de tijdelijke aansluiting van de open spoelleidingen aan de reeds gelegde riooltakken. Door de aanwezigheid in den grond van gas- en waterleidingen, telefoon- en electrische kabels konden knikken in deze aansluitleidingen niets steeds worden vermeden. Door de groote

hoeveelheden vuil, welke deze goten aanvoeren, kwamen in het begin eenige verstoppingen voor, ondanks het plaatsen van roosters voor de aansluitleidingen. Om in geval van verstoppingen de leidingen van beide kanten te kunnen doorsteken, werden de open goten uitsluitend aangesloten aan klimschachten. Nadat deze maatregel was genomen, kwamen geen verstoppingen meer voor.

Een factor, welke zeer belemmerend werkt op de snelle afwerking van de straten, is de traagheid, waarmede de eigenaren der gebouwen overgaan tot aanleg der huisrioleering. Waar de gebouwen niet liggen aan brandgangen, waarin brandgangriolen zullen worden gelegd, zullen de huisleidingen moeten worden aangesloten op de dienstleidingen, welke de Gemeente aanlegt tot aan de grens van het perceel — d.i. tot in het trottoir.

De aanleg van de trottoirs moet daar wachten op de aansluiting der perceelleidingen, wat soms maanden duurt.

Zeer sterk doet zich dit gevoelen bij de Kg. Kling waar de trottoirbanden liggen, doch de aarden goten niet kunnen worden gedicht, alvorens de erven afwateren op de rioleering, daar anders in den regentijd door de hooge ligging der wegen, alle erven zouden worden geïnundeerd.

Om de huiseigenaren tegemoet te komen bij den aanleg hunner leidingen, werd door de Gemeente een belangrijke partij leidingmateriaal en hulpstukken voor huisleidingen uit Europa betrokken en tegen kostprijs beschikbaar gesteld, terwijl door besprekingen met importeurs de prijs van inlandsche closets aanmerkelijk werd verlaagd.

Daar, mede ten gevolge van de drukke bouwbedrijvigheid van aannemerszijde, zeer weinig animo bestond voor den aanleg dezer huisleidingen, werd besloten dat Gemeentewerken op verzoek van belanghebbenden tegen kostprijs dezen aanleg zou ter hand nemen.

Een 10 tal installaties werden uitgevoerd.

Totaal werd voor een bedrag van f 11531.92, aan materialen verkocht en aan installaties aangelegd.

Eind verslagjaar legde zich een aannemer meer speciaal op aanleg van huisleidingen toe en besloot een importfirma over te gaan tot het in voorraad nemen van daarvoor benodigde materialen.

Tengevolge van de moeilijkheden, welke de dienst van het Bouw- en Woontoezicht had met de overname van de grondstrooken der brandgangen, waarin de brandgangriolen moeten worden aangelegd, vorderde deze aanleg uiterst langzaam, terwijl de enkele aangelegde leidingen niet kunnen worden afgewerkt door het niet gereed zijn der huisleidingen.

Bij den aanleg van de rioolbuizen moesten herhaaldelijk distributie- en dienstleidingen van de waterleiding worden verlegd, terwijl bij den aanleg van de trottoirs zooveel mogelijk alle masten van bovengrondsche geleidingen van telefoon, gas en electriciteit verplaatst werden naar de achterzijde van de trottoirbanden.

Hierbij werden eenige geconstrueerde masten vervangen door minder ruimte in beslagnemende buismasten. Van de zijde der beheerders dezer leidingen werd steeds de meeste samenwerking ondervonden. In totaal werd een bedrag van f 5406.90 betaald aan het wijzigen van onder- en bovengrondsche leidingen.

De aanwezigheid der ondergrondsche leidingen was vooral hinderlijk bij het plaatsen der straatkolken; op sommige plaatsen verhinderden zij de plaatsing van de kolk tegen de trottoirband, wat voor een goede afwatering van het wegdek zeer gewenscht is.

Stand van het werk op 31 December 1927.

Eind verslagjaar waren de leidingen gelegd in Nienhuysweg van Nieuwe Marktstraat tot Spoorstraat,
Spoorstraat, van Nienhuysweg tot Marktstraat,
Nieuwe Marktstraat, van Nienhuysweg tot Marktstraat,
Pachtstraat, van Nienhuysweg tot Marktstraat
Tepekongstraat, van Spoorstraat tot Pachtstraat,
Marktstraat en Spoorstraat, tot Nieuwe Marktstraat
en in
Kroesenstraat, van Baboerarivier tot Residentsweg,
van der Plasstraat,
Rahderstraat,
Ballotstraat,
Voetpad,
Pachtstraat,
Residentsweg, van Voetpad tot Kroesenstraat.

Totaal werden aangelegd:

Benaming:		stuks:
Rioolbuizen	90/135 c/m.	250
idem	80/120 „	210
idem	70/105 „	140
idem	60/90 „	50
idem	50/75 „	174
idem	40/60 „	713
idem	30/45 „	741
idem	Ø 30 „	854
Klimschachten		40
Straatkolken		78
Trottoirbanden		2116 M.
Trottoir		1576.50 M ²

Voorloopige resultaten.

Hoewel het betrekkelijk klein gedeelte der rioleering nog te kort — en nog slechts onvolledig — in bedrijf is om thans reeds een definitief oordeel te vormen, laat het zich aanzien, dat de moeilijkheden, welke zich ongetwijfeld zullen voordoen, niet onoverkomenlijk zijn.

In het begin zullen, vooral in de huisleidingen verstoppingen voorkomen. De bevolking is, ook al door het oude open-goot-systeem te zeer geneigd alles wat het kwijt wenscht te zijn, in de rioleering te deponeeren.

De roosters van ontvangkolkjes worden verwijderd om alle soorten vuil weg te werken, met het zekere gevolg dat de leiding verstopt raakt. Geregelde inspectie in het begin en waarschuwingen en vooral ook de rekening voor de uitgevoerde reparaties, zullen medewerken om de bewoners deze kwade gewoonte af te leeren.

Om de voordeelen der rioleering op te merken, behoeft men zich slechts in herinnering te brengen de verpestende lucht uit de opengoot langs den Nienhuysweg, welke het gebruik van het terras van het Medan Hotel op sommige oogenblikken haast onmogelijk maakte.

En anders vergelijkte men den toestand der straten, waar de rioleering is aangelegd en de trottoirs gelegd zijn, met die, waar de oude toestand nog heerscht en de open goten — ondanks dagelijks schoonspoelen en uitscheppen — door vervuiling met huishoud- en feacaalwater, alsmede groenten en etensresten, kringen en alle andere zaken, welke de bevolking kwijt wil zijn, een stank verspreiden en een ernstig gevaar beteekenen voor de bewoners dezer buurten.

GEBOUWEN.

a. Raadhuis.

Het raadhuis werd van buiten geheel gewit.

In enkele vertrekken werd het schilderwerk en witwerk bijgewerkt. Voorts werden eenige reparaties uitgevoerd aan deuren en ramen. Nadat de Gemeenteraad zich in principe had accoord verklaard met een voorloopig plan tot verbouwing en aanbouw van het Raadhuis, werd een definitief plan en begroting hiervoor opgemaakt en na goedkeuring door de Technische Commissie ingediend.

In verband met later opgekomen plannen om een geheel nieuw Raadhuis te bouwen was eind verslagjaar nog geen beslissing inzake deze verbouwing genomen.

b. Kantoor en emplacement van Gemeentewerken.

Het onderhoud had geregeld plaats, enkele kleine reparaties werden verricht.

Ten behoeve van de motorbrigade van de Medansche Vrijwillige Brandweer werden twee chauffeurswoningen bijgebouwd, de keukenloods uitgebreid en de stal van de ladderwagen van een ruimeren ingang voorzien zoodat een sproeiwagen kan worden gestald onder het in deze loods opgehangen ladderzadel.

Mede als gevolg van den inkoop van materialen voor huisrioleeringen, deed zich een nijpend gebrek gevoelen aan goedang-ruimte.

c. Sekolah Derma.

Enkele vloeren werden hersteld en het inwendige van het gebouw wat bijgeschilderd en gewit.

d. Openbare badhuizen en privaten.

De aan de Gemeente toebehoorende badhuizen en privaatgebouwen werden gewit, waar noodig bijgeschilderd en kleine herstellingen verricht. In enkele badhuizen werden eenige malen de watertoevoer regelende kranen vernield. Gedurende de reparaties moest de watertoevoer worden stopgezet.

De beerputten der privaten werden geregeld geledigd.

Die van het badhuis aan den Residentsweg werd buiten gebruik gesteld en de privaten aangesloten op de gereedgekomen rioleering.

Enkele badhuizen werden van electrische verlichting voorzien.

Behalve in 16 badhuizen en 24 hydranten, waaraan door de Waterleiding Maatschappij volgens concessie voorwaarden gratis water werd geleverd, werd voor rekening der Gemeente nog in 14 badhuizen en 4 hydranten water aan de bevolking verstrekt.

e. Ziekenhuis.

De Gemeenteraad authoriseerde bij besluit No. 11 dd. 3 Januari 1927 gelden voor den bouw van het ziekenhuis, terwijl bij besluit No. 35 dd. 25 November 1927 de Gouvernements subsidie werd toegestaan. Daar tengevolge van de ondertusschen sterk gestegen arbeidsloonen het toegestane bedrag onvoldoende was voor den bouw, werd een nieuwe begroting gemaakt en ingediend, ten einde te voorkomen dat het toegestane bedrag zou moeten worden overschreden.

Om na de goedkeuring der gewijzigde begroting onmiddellijk met den bouw te kunnen aanvangen, werden ondertusschen verschillende voorbereidende werkzaamheden verricht.

Het terrein werd wortelschoon gemaakt, terwijl verschillende materialen werden ingekocht en van andere prijsopgaven gevraagd.

OPENBARE-REINIGING.

a. Straatreiniging.

Ondanks de uitbreiding van het wegennet werden het

schoonvegen van de wegen en het grassijden op de berm en met het zelfde personeel uitgevoerd als vorig jaar. Een volgend jaar zal het aantal werklieden moeten worden uitgebreid en een werkbaas moeten worden aangesteld om het toezicht beter te kunnen regelen.

De paarden-veegmachines konden hun werk niet steeds ten volle aan.

Voor al in droge tijden, als het vuil op den weg koekt, moeten verschillende wegen vaker worden geveegd dan nu het geval kon zijn.

Door het sterven van enkele paarden werd de toestand tegen het einde van verslagjaar nog ongunstiger.

De aanschaffing van een autoveegmachine met sproeiinrichting, waartoe besloten werd, zal in deze een groote verbetering geven.

Eens per maand werd in samenwerking met de politie een nachtelijke tocht door de straten ondernomen, waarbij alle voorwerpen, welke op den openbaren weg onbeheerd werden aangetroffen, werden medegenomen en gedeponeerd ten politiebureele.

Bij het ophalen der voorwerpen door de eigenaars, werd door de politie proces-verbaal tegen hen opgemaakt.

Dat deze maatregel doeltreffend werkt, blijkt wel uit het voortdurend minder worden van den veroverden buit.

Het niet continueeren van vergunningen van straatverkoop in verschillende straten werkte de orde en zindelijkheid in de hand.

b. Schoonhouden van goten en brandgangen.

Het schoonhouden van de open goten langs wegen en brandgangen geschiedt dagelijks maar ondanks de voldoende hoeveelheid spoelwater en een uitbreiding van personeel kan niet worden voorkomen, dat de goten dikwijls een intensen stank verspreiden.

Uit gemakzucht deponeert de bevolking alles wat ze kwijt wil zijn in de goten, terwijl de als beertonnen fungeerende petroleumblikken overloopen en lekken en brandgangen en goten sterk verontreinigen.

Uitsluitend het dichten der goten en aanleg der rioleering, waarbij het verontreinigde water onmiddellijk buiten bereik

van de bewoners wordt gebracht en stankvrij wordt afgevoerd, kan hier afdoende verbetering brengen.

c. Schoonhouden van de rioleering.

Voor het geregeld schoonmaken van de in bedrijf gestelde gedeelten der rioleering werd een mandoer en eenige werklieden, die vroeger met de reiniging der open goten belast waren, afgezonderd.

Met behulp van uitneembare ijzeren banden met borstels werden de rioolleidingen geregeld schoongemaakt.

d. Sproeidienst.

Het besproeien der niet geasfalteerde wegen en het voor-sproeien voor het vegen der asfaltwegen werd uitgevoerd met de 3 „Laffly” en als reserve de „Garford” motorsproei-wagens.

Twee der Laffly wagens waren geruimen tijd buiten gebruik, tengevolge van noodzakelijke bandenverwisseling, welke banden niet in voldoende hoeveelheid in voorraad waren terwijl door de incurante maat geen andere banden konden worden gebruikt.

In dien tijd deed de reservewagen goede diensten doch door het groote benzine en olie verbruik van deze wagen, waren de exploitatiekosten van dezen dienst hoog.

De sproeiers van de Laffly wagens zijn ongeschikt voor het besproeien der grindwegen. Aan den leverancier werd verzocht bij de fabriek prijsopgave te vragen voor het ombouwen daarvan. Daar hierop nog geen antwoord werd ontvangen, wordt thans overgegaan door het aanbrengen van een scherm de vernieling der grindwegen door de verticaal daarop gerichte waterstralen te voorkomen.

Het totaal aantal motorsproeidagen bedroeg 588.

De exploitatiekosten bedroegen aan:

benzine 15015 L.	f	3991.57
loonen chauffeurs en reparateurs	„	2189.45
olie, verzekering, reparaties	„	2169.67
Transporteere	f	8350.69

	Transport	f	8350.69
water 34650 M ³ + meterhuur		„	2042.95
	samen:	f	10393.64
afschrijving der sproeiwagens in 7 jaar rond		„	4500.—
	Totaal:	f	14893.64

Het besproeide wegoppervlak bedroeg 101397519 M²; de kosten per M² bedroegen dus 0.014 cents, waarbij gemiddeld 0.34 L/M² sproeiwater werd gebruikt.

Voor een der sproeiwagens werd een ladderzadel gemaakt, dat in de garage, boven de auto is opgehangen en in geval van brand kan worden neergelaten, waarna de auto met de ladders beladen direct na het ontvangen van een brandsignaal kan uitrijden.

Met alle auto's werd geregeld geoefend om in geval van brand en afwezigheid van leidingwater ook uit de open goten water op te pompen.

e. Vuilnisophaaldienst.

Het ophalen van huishoud- en ervenvuil geschiedde met 15 en van het veeg- en gootvuil met 7 wagens.

Op vaste plaatsen werden 6 wagens gestationeerd en dagelijks verwisseld.

Tegen vergoeding van f 185.— per maand werd het vuil der particuliere passers geregeld weggehaald en voor zoover de dienst zulks toeliet werden op verzoek van particulieren grootere hoeveelheden vuilnis (hoofdzakelijk ervvuilnis) tegen betaling weggehaald.

Het vuil werd evenals vorige jaren gedeponneerd op het beltterrein aan de Oranje Nassastraat, waar het zoo goed mogelijk werd vernietigd en afgedekt met grond.

Ondanks het geregeld branden kon de vliegenplaag niet afdoende worden bestreden, terwijl voor de omwonenden de scherpe brandlucht zeer onaangenaam was.

Dit beltterrein is nagenoeg volgestort en zal in de naaste toekomst naar een ander stortterrein moeten worden uitgezien.

f. Faecaliëndienst.

Deze dienst functioneerde behoorlijk en had steeds zooveel werk, dat het personeel moest worden uitgebreid.

Op 868 aanvragen van particulieren worden 3069 wagens met faecaliën verwijderd. De ontvangsten bedroegen f 21304.50, tegen in het vorige jaar f 16646.70.

Een belangrijke verhooging van ontvangsten derhalve, ondanks het verdwijnen van enkele beerputten in perceelen, welke werden aangesloten op de rioleering.

Uit de openbare privaten werden nog 1208 wagens faecaliën verwijderd.

g. Schoonhouden van rivieren.

Het schoonhouden der rivieren had geregeld plaats.

De oevers werden, waar zulks noodig was, gereinigd, en van overtollige begroeiing ontdaan. Na bandjirs werden meegesleurde boomstammen, welke bij latere hooge waterstanden een gevaar voor de bruggen vormden, opgeruimd.

h. Schoonhouden van particuliere erven.

Geregeld werden particuliere erven geïnspecteerd en bij gebleken vervuiling de eigenaars of beheerders gewaarschuwd. Wanneer geen afdoende verbetering intrad, werd proces-verbaal tegen overtreders opgemaakt.

DIVERSEN.

Hongkongkeur.

De halfjaarlijksche keuringen van hongkongs hadden plaats in Januari en Juli.

In Januari werden 645 hongkongs goedgekeurd, en 2 afgekeurd.

In Juli bedroegen deze respectievelijk 661; er waren dus 16 bijgekomen die 1 Januari niet verschenen waren daar er op 1 Januari voor deze hongkongs geen trekkers waren.

Europeesche begraafplaatsen.

De ompagging langs de achterzijde werd vernieuwd.

De paarden waren bij Gemeentewerken in onderhoud en werden, indien zij niet voor begrafenissen noodig waren, voor andere diensten gebruikt.

Daar er iets aan het begraafstoestel haperde werd dit bij Gemeentewerken weder in orde gebracht.

Brandweer.

De aanwijspaaltes voor de brandkranen werden opnieuw gewit en geschilderd, terwijl beschadigde paaltjes door nieuwe werden vervangen. Enkele brandspuithuisjes werden hersteld en gewit.

De „Laffly” sproeiwagens werden geregeld beschikbaar gesteld voor brandweeroefeningen.

Een dezer wagens staat 's nachts gevuld gereed, om, van een ladderzadel voorzien, op eerste brandsignaal uit te rukken.

Voor twee chauffeurs werd op de werf van Gemeentewerken een dubbele woning gebouwd; deze kwam tegen het einde van het jaar zoo ver gereed dat zij kon worden betrokken. De woning is voorzien van een extra telefoon toestel op telefoon No. 66, opdat de chauffeurs ook 's nachts kunnen worden gewaarschuwd.

Eerste Hygiëne Tentoonstelling in Ned. Indië.

Naar deze te Bandoeng gehouden tentoonstelling werd een collectie teekeningen en foto's, alsmede brochures gezonden, allen betrekking hebbende op de werken door de Gemeente verricht in het belang der Volkshuisvesting en Volksgezondheid. Deze inzending maakte deel uit van de inzending der Oostkust van Sumatra. De totale inzending werd na afloop der tentoonstelling ten geschenke gegeven aan de Koninklijke Vereeniging „Het Koloniaal Instituut” te Amsterdam. De inzending is naar Amsterdam overgebracht.

Pasar Malam.

Ten behoeve van de Pasar Malam (Augustus/September) werden eenige ingangspoorten opgericht en maatregelen getroffen tot verbetering van de afwatering van dat gedeelte van de Esplanade.

Bezoek van den Gouverneur-Generaal en van het Marine-Eskader.

Bij deze bezoeken werd door middel van eerepoorten, vlaggen en wimpels aan enkele straten een feestelijk aanzien gegeven, en ter gelegenheid van de ontvangst ten Gemeentehuize het interieur met vlaggedoek en planten versierd.

STAAT

van de door Gemeente Werken in 1927 verwerkte
bedragen.

Nummer v/h artikel	Omschrijving van het artikel	Toege- staan bedrag	Verwerkt bedrag	Onver- werkt bedrag
48	Onderhoudskosten van ge- bouwen	f 650.—	f 743.08	—
49	Onderhoud van gemeente- gronden	750.—	748.—	2.—
50	Onderhoud van wegen en daartoe behoorende werken	23118.—	23118.02	—
51	Herstelling van wegen en daartoe behoorende werken	17274.—	17119.27	154.73
52	Uitgaven ten behoeve van de kampungverbetering	12000.—	12713.21	—
53	Uitgaven voor werken ten behoefte van derden	17500.—	17684.48	—
54	Aankoop en onderhoud van karren, walsen, trekdieren en gereedschappen ten dienste van de werken aan de wegen	8298.40	7769.02	529.38
55	Onderhoud van bruggen en duikers	750.—	722.41	27.59
56	Reparatie van spoelleidingen en goten	2000.—	1321.39	678.61
57	Zware herstelling en ver- nieuwing van bruggen en dui- kers	7732.73	1958.43	5774.30
58	Onderhoud van plantsoenen en wegbeplanting	3900.—	3583.12	316.88

er- kt rag	Over- schreden met	T O E L I C H T I N G
	93.08	Door meerdere uitgaven voor het onderhoud van het Raadhuis zijn de beschikbaar gestelde gelden iets overschreden.
2.	—	—.
—	—,02	—.
54.7	—	—.
—	713.21	Voor de verbetering van den regenwaterafvoer van Oost Medan werd f 1000.— beschikbaar gesteld. Door het steeds afbrokkelen der taluds bij den inlaat van een groote afvoergoot langs de Soengei Kerahstraat in de Soengei Kerah, was het noodig deze inlaat te versterken middels beton en de parit van een betonbodem te voorzien.
—	184.48	Door het maken van een stock van materialen voor huisrioleeringen om zodoende particulieren in den beginne de behulpzame hand te kunnen bieden bij aanleg der rioleering, werd dit artikel iets overschreden.
29.3	—	In 1927 werden twee asfaltkookketels aangekocht; een er van werd nog niet ontvangen. Het restant dient te worden overgebracht naar 1928.
27.5	—	—.
78.6	—	—.
74.3	—	Hoewel gebleken is, dat de dekken van de Soekamoelia-en Parkbrug nog in zulk een staat verkeerden, dat met een gedeeltelijke vernieuwing kon worden volstaan, is het toch wenschelijk het restant bedrag naar de begrooting van 1928 over te brengen om naar behoefte de dekken hieruit te kunnen herstellen.
16.88	—	—.

Nummer v/h artikel	Omschrijving van het artikel	Toege- staan bedrag	Verwerkt bedrag	Onver- werkt bedrag
59	Onderhoud van basementen	f 100.—	f 11.75	f 88.25
64	Onderscheidingsteekens voor mandoers en werklieden	100.—	99.05	— .95
65	Arbeidsloonen voor het be- sproeien der wegen	2376.—	2189.45	186.55
66	Sproeiwater	3000.—	2042.85	957.15
67	Onderhoud en exploitatie der sproeiwagens	6800.—	6161.24	638.76
68	Arbeidsloonen voor het schoonhouden van wegen, plei- nen en goten	42151.20	42119.80	31.40
69	Aankoop van gereedschap- pen voor het schoonhouden van wegen, pleinen en goten	3000.—	2585.52	414.48
70	Water voor het doorspoelen der goten	3400.—	3328.10	71.90
71	Kosten van vervoer van straat- en paritvuil en onder- houd van de karren en veeg- machines	4694.—	4483.01	210.99
72	Arbeidsloonen voor het schoonhouden van rivieren	1778.40	1730.60	47.80
74	Arbeidsloonen voor het on- derhoud der spoelleidingen	624.—	624.—	—
76	Arbeidsloonen voor het op- halen van vuilnis	7862.40	7852.45	9.95
77	Onderhoud en kosten van bespanning der vuilniswagens	8050.—	8073.82	—
78	Aankoop van materieel voor de vuilverbrandplaats	1200.—	1224.07	—
79	Arbeidsloonen voor het op- halen van faecaliën	2850.—	2899.80	—
80	Onderhoud en kosten van be- spanning der faecaliënwagens	5814.—	5658.89	155.11

ver- rkt rag	Over- schreden met	TOELICHTING
88.2	—	—.
—	—	—.
86.5	—	—.
57.1	—	—.
38.7	—	Daar een partij geleverde banden nog niet werd betaald, en over den prijs nog met de fabriek wordt onderhandeld, moet het restant worden overgeschreven.
31.4	—	—.
114.4	—	—.
71.9	—	—.
110.8	—	—.
47.8	—	—.
—	—	—.
9.9	—	—.
—	23.82	—.
—	24.07	—.
—	49.80	—.
155.1	—	—.

Nummer v/h artikel	Omschrijving van het artikel	Toege- staan bedrag	Verwerkt bedrag	Onver- werkt bedrag
81	Onderhoud en bewaking van openbare badhuizen, privaten en fonteinen	f 3759.—	f 3447.22	f 311.78
82	Waterverbruik in de openbare badhuizen enz.	10440.—	10213.40	226.60
83	Verlichting der openbare badhuizen	700.—	539.19	160.81
129	Verbreeding van wegen	46600.—	26580.07	20019.93
130	Asfalteering van wegen	42200.90	42195.11	5.79
131	Aanleg van nieuwe wegen	8100.—	4608.86	3491.14
132	Aanleg van nieuwe goten	19300.—	18476.34	823.66
137	Verbetering van spoorwegovergangen	7000.—	—	7000.—
139	Oprichting en eerste uitrusting van een gemeentelijk ziekenhuis	69684.20	5444.72	64239.48
140	Aanleg van een gedeelte eener rioleering	129960.95	86330.90	43630.05
141	Verbetering van het gotenstelsel in kampong Voor-Indiërs	57000.—	38936.97	18063.03
144	Aanleg van begraafplaatsen	6767.59	6980.79	—
144a	Kosten voor de vervanging van geschilderde straatnaamborden door geëmailleerden.	2000.—	1950.95	49.05
144b	Aanleg van grastuin	2300.—	2080.73	219.27
144c	Aankoop van een transportabele betonmengmachine	2600.—	2350.55	249.45

ver- rkt rag	Over- schreden met	T O E L I C H T I N G
11.78	—	—.—
26.60	—	—.—
60.81	—	—.—
19.90	—	Daar de werkzaamheden aan den Boolweg, Kerkstraat en Poloniaweg nog niet zijn voltooid, moet het restant naar 1928 worden overgebracht.
5.75	—	—.—
191.14	—	De resteerende gelden van dit artikel moeten naar 1928 worden overgeschreven, daar de werkzaamheden aan den Saidjaweg en Badoerweg nog niet zijn voltooid.
223.61	—	—.—
100.—	—	De aankoop van grond cq. huizen aan de Julianastraat in verband met de verbetering van den spoorwegovergang in de Wilhelminastraat heeft nog niet plaats gehad, waarom dit geld moet blijven gereserveerd.
239.41	—	De resteerende gelden moeten worden overgeschreven.
330.00	—	De resteerende gelden moeten worden overgeschreven naar 1928 voor voltooiing van het 1e en 2e gedeelte der rioleering.
163.00	—	De werkzaamheden in kampong Voor-Indiërs zijn nog niet klaar, waarom het restant naar 1928 moet worden overgebracht.
213.20	—	—.—
49.00	—	Daar alle oude houten straatnaamborden nog niet door de geëmailleerde borden zijn vervangen moet het restant worden overgebracht. Het hout van het meerendeel der borden is verrot, waarom het bedrag wel zal moeten worden verhoogd.
219.25	—	—.—
249.45	—	—.—

Nummer v/h artikel	Omschrijving van het artikel	Toege- staan bedrag	Verwerkt bedrag	Onver- werkt bedrag
144e	Kosten voor het verplaatsen van hondenhokken en wachterswoning	f 1050.—	f 976.81	f 73.19
144g	Bouw van een dubbele dienstwoning voor gemeente personeel t/b v/d Brandweer en het maken van een zadel op een autosproeiwagen	3000.—	2506.93	493.07
144h	Kosten voor aanleg en afwatering van een gedeelte van den Baboeraweg tusschen den Poloniaweg en de kazerne voor de Veldpolitie	6372.50	1638.30	4734.20
	Totaal		f433822.67	

Over- erkt drag met	TOELICHTING
73.1 —	Dit werk is nog niet gereed, het restant moet naar 1928 worden overgebracht.
493.0 —	idem
1734.2 —	idem

Name		Address		Occupation	
J. H. Smith		123 Main St.		Teacher	
M. J. Jones		456 Oak St.		Farmer	
W. R. Brown		789 Elm St.		Merchant	
A. L. Green		101 Pine St.		Physician	
S. K. White		202 Cedar St.		Lawyer	
T. M. Black		303 Birch St.		Engineer	
P. N. Gray		404 Walnut St.		Clerk	
C. D. Hall		505 Spruce St.		Artist	
H. E. Young		606 Ash St.		Musician	
B. F. King		707 Hickory St.		Blacksmith	
L. G. Scott		808 Poplar St.		Jeweler	
F. I. Adams		909 Sycamore St.		Printer	
D. W. Baker		1010 Magnolia St.		Baker	
K. J. Miller		1111 Rose St.		Florist	
N. H. Wilson		1212 Tulip St.		Tailor	
J. L. Moore		1313 Daisy St.		Carpenter	
R. M. Taylor		1414 Violet St.		Dancer	
A. S. Evans		1515 Iris St.		Writer	
G. B. Roberts		1616 Pansy St.		Painter	
V. K. Phillips		1717 Carnation St.		Singer	
M. L. Turner		1818 Zinnia St.		Chef	
P. H. Wright		1919 Marigold St.		Gardener	
S. J. Lopez		2020 Sunflower St.		Coachman	
T. R. Hill		2121 Begonia St.		Sculptor	
C. E. Green		2222 Petunia St.		Photographer	
H. D. Baker		2323 Gladiolus St.		Librarian	
B. K. Miller		2424 Hyacinth St.		Translator	
L. G. Wilson		2525 Anemone St.		Interpreter	
F. I. Moore		2626 Primrose St.		Conductor	
D. W. Taylor		2727 Poinsettia St.		Director	
K. J. Evans		2828 Zinnia St.		Producer	
N. H. Roberts		2929 Marigold St.		Manager	
J. L. Phillips		3030 Sunflower St.		Executive	
R. M. Turner		3131 Begonia St.		Owner	
P. H. Wright		3232 Petunia St.		Partner	
S. J. Lopez		3333 Gladiolus St.		Investor	
T. R. Hill		3434 Hyacinth St.		Advisor	
C. E. Green		3535 Anemone St.		Consultant	
H. D. Baker		3636 Primrose St.		Specialist	
B. K. Miller		3737 Poinsettia St.		Expert	
L. G. Wilson		3838 Zinnia St.		Master	
F. I. Moore		3939 Marigold St.		Vice President	
D. W. Taylor		4040 Sunflower St.		President	

DIENST VAN HET BOUW- EN WOONTOEZICHT.

PERSONEEL:

Directeur	J. G. Eylander
Opzichter	H. A. K. Hillerström
„	C. Deweerdt
„	Mas Soediman
2de klerk	A. Nababan

De Opzichter Mas Soediman werd dd. 1 October 1927 als tijdelijk Opzichter bij den dienst te werk gesteld.

ALGEMEENE BESCHOUWING.

In het afgelopen jaar viel, vooral wat betreft het bouwen van vrijstaande woningen met huurprijzen boven *f* 100.— per maand een sterke opleving waar te nemen. Door de bevolkingsaangroei is de woningnood daardoor echter niet afgenomen, maar grooter dan ooit geworden. Grooter zelfs dan in 1918-1920. Vooral aan woningen met een huurprijs van *f* 50 — *f* 100 per maand bestaat een nijpend gebrek.

De verwachting, dat een van particuliere zijde opgerichte Bouw-Maatschappij hierin verbetering zou brengen, werd een teleurstelling. Eind verslagjaar werden opnieuw pogingen aangewend tot oprichting van een Bouw-Maatschappij. In de rondgezonden prospectus is alleen sprake van woningen met huurprijzen boven *f* 100.— per maand, welke aan aandeelhouders in huur worden gegeven.

De minst kapitaalkrachtigen zijn hiermede niet gebaat, terwijl ook niet is te verwachten, dat door particulieren daarin zal worden voorzien. Als stellig mag worden aangenomen, dat zoolang door één der grootste werkgevers, het Gouvernement, niet tot woningbouw voor haar ambtenaren wordt overgegaan, een woningtekort voor deze groep zal blijven bestaan.

De overproductie van kedeh's en petak's is geheel verdwenen. Geen enkele leegstaande wordt gevonden. Wordt niet spoedig overgegaan tot het bouwen van kleine woningen met huurprijzen beneden *f* 40.— per maand, dan is in deze woningen eveneens een te kort te verwachten.

Ook zijn alle winkelgebouwen verhuurd, zelfs die, welke van 1922 af hebben leeggestaan.

Het bouwen in de Kampongs gaat geregeld voort. De aard van de woningen wordt steeds beter. Vooral langs de nieuw aangelegde wegen in Kampong Soengei Kerah Pertjoet (Pertjoetweg en Soengei Kerahstraat) is dit te constateren.

Bouwvergunningen.

In het verslagjaar werden voor het gedeelte der Gemeente, waarop de Medansche Bouw- en Woonverordening van toepassing is, 337 bouwvergunningen uitgereikt, welke betrekking hadden op den bouw van:

- 42 Europeesche woningen
- 13 kedehs, pettaks enz.
- 4 werkplaatsen
- 4 kerkgebouwen, vergaderlokalen
- 13 ondergrondsche opslagplaatsen van benzine
- 1 kazerne
- 2 hospitalen
- 1 winkelgebouw
- 1 kantoorgebouw
- 3 pakhuizen
- 1 benzineopslagplaats in het groot
- 41 kleine bouwwerken
- 10 tijdelijke bouwwerken
- 191 kleine verbouwingen.

Voor 65 werkjes waarvan de kosten op minder dan f 100.— werden geraamd, werd mondeling vergunning verleend.

Voor het gedeelte der Gemeente, vallende onder de bepalingen der Kampong-Bouwverordening, werden 75 bouwvergunningen uitgereikt, welke betrekking hadden op den bouw van:

- 54 woonhuizen
- 28 pettaks
- 1 werkplaats
- 1 stal

het verplaatsen van 7 woonhuizen en het doen van 11 verbouwingen.

Tijdens de behandeling werden 6 bouwaanvragen door de belanghebbenden op eigen verzoek ingetrokken. Hiervan vielen 5 onder de bepalingen der Medansche Bouw- en Woonverordening en 1 onder die der Kampong Bouwverordening.

De hierna volgende staten geven een beknopt overzicht van de werkzaamheden van het Bouwtoezicht over de laatste 11 respectievelijk 6 jaren. (zie bijlagen I en II).

Rooigelden.

Aan rooigelden werd een bedrag van f 11.185.21 ontvangen of f 4.666.04 meer dan vorig jaar en bijna het dubbele van het hiervoor geraamde bedrag van f 6000.—

Afgewezen en ingetrokken verzoeken om bouwvergunning.

Acht aanvragen om bouwvergunning werden afgewezen, terwijl tijdens de behandeling 5 bouwaanvragen werden ingetrokken, aangezien deze aanvragen in strijd waren met de bepalingen der Medansche Bouw- en Woonverordening.

Negen bouwvergunningen werden door den Burgemeester ingetrokken, daar binnen de daarvoor gestelde termijn geen aanvang met den bouw was gemaakt, terwijl een bouwvergunning op eigen verzoek werd ingetrokken.

Inspecties.

Geregeld werd controle gehouden over ± 65 in uitvoering zijnde bouwwerken, vallende onder de bepalingen der Medansche Bouw- en Woonverordening.

Het totaal der daarvoor in verslagjaar gehouden inspecties bedroeg 3285, hetgeen neerkomt op een gemiddelde van ± 11 per dag, zoodat vrijwel eenmaal per week elk werk werd bezocht, terwijl daarnevens nog de kleine werkjes, waarvoor mondelinge toestemming was verleend werden geïnspecteerd.

Bovendien werd geregeld controle uitgeoefend op ± 25 in uitvoering zijnde bouwwerken, vallende onder de bepalingen der Medansche Kampong Bouwverordening.

Hiervoor werden 2078 inspecties gehouden, zoodat om de 4 dagen elk werk werd bezocht.

Over 63 kleine werkjes, waarvoor mondelinge toestemming was verleend werd bovendien toezicht gehouden.

Schoonheidscommissie.

De Schoonheidscommissie werden 26 bouwaanvragen om advies toegezonden. Tegen de uitvoering van een 7-tal werden door de Commissie bezwaren geopperd, doch na overleg met den architect werd aan de bezwaren tegemoet gekomen, zoodat door de Commissie in verslagjaar geen enkel afwijzend advies werd uitgebracht.

Verbetering van woningen.

Een aantal verbeteringen betrekking hebbende op 99 perceelen werd aangebracht naar aanleiding van ingekomen klachten. De verbeteringen werden tot stand gebracht, deels door overleg met de eigenaren, deels door toepassing van de bepalingen der Bouw- en Woonverordening. De bemoeienis had hoofdzakelijk plaats met betrekking tot loozingen, voorzieningen tegen vocht, veiligheid en onderhoudsgebreken.

Eenige klachten bleken ongegrond of niet voor bemoeiing vatbaar. Verwacht mag worden, dat indien meerdere bekendheid wordt verkregen van deze bemoeienis, het aantal te behandelen klachten sterk zal vermeerderen.

Naar aanleiding van een schrijven van de Medansche Vrijwillige Brandweer werden eenige brandgangen opengemaakt, terwijl gelijktijdig eenige verbeteringen aan de op deze gangen uitkomende woningen plaats hebben gehad.

Afkeuring en opruiming van bouwvallige huizen en andere bouwwerken.

Op grond van art. 154 van de Bouw- en Woonverordening werden 45 woningen bouwvallig verklaard. Van bijna alle zijn de voor de af te breken gestelde termijnen overschreden en moesten 19 processen-verbaal worden opgemaakt.

In een geval werd last gegeven onmiddellijk tot afbreken over te gaan.

Van de in 1926 afgekeurde woningen aan het eind der Hakkastraat, Skipweg en Luitenantsweg, deed het Gemeentebestuur 11 stuks afbreken, waarbij door de Politie welwillend assistentie werd verleend.

Wijziging der Medansche Bouw- en Woonverordening.

In verband met de splitsing van den dienst der Gemeentewerken werden eenige noodzakelijk geworden wijzigingen in de Bouw- en Woonverordening aangebracht.

Rioleering.

De eigenaren van perceelen gelegen aan straten, waarin de rioleering werd gelegd, werden, nadat door den Gemeenteraad het hiervoor betreffende besluit was genomen, aangezegd hun perceelen binnen de bij dat besluit bepaalde termijn op de rioleering te doen aansluiten.

De hiervoor benoodigde materialen waren ter plaatse niet aanwezig, waarom werd besloten, dat door den dienst der Gemeentewerken de materialen zouden worden ingekocht en deze tegen kostprijs beschikbaar te stellen.

Eind verslagjaar waren alle materialen nog niet aangekomen, zoodat geen dwang op de huiseigenaren werd uitgeoefend om tot aansluiting van de perceelen over te gaan.

Bij vrijwel alle perceelen zijn badkamer, W. C. en keuken achter in de woning gelegen. Teneinde nu den aanleg van de binnenleidingen voor de eigenaren goedkoop te maken, werd bepaald, dat indien de gezamenlijke eigenaren van een aan de achterzijde van de woningen gelegen brandgang, den gang om niet aan de Gemeente afstaan, de Gemeente een leiding in dien gang zal doen leggen, waarop de perceelen mogen worden aangesloten. Staan de eigenaren deze gang af, dan kunnen alle open goten hierin vervallen en de afvoeren in orde gemaakt. Nauwlettend kan daarna worden toegezien, dat deze ruimte niet meer wordt gebruikt voor het deponeeren van allerlei afval, waarmede een bron van groote ergenis zal zijn weggenomen.

De onderhandelingen met de betreffenden gevoerd omtrent de afstand kosten veel tijd. Al was men bereid de gang af te staan dan bestond nog de moeilijkheid de grants in handen te krijgen voor het daarop doen stellen van een aantekening van de gedane afstanden.

Veel perceelen zijn namelijk in handen van kongsies waarvan de grootste belanghebbende, die de grant bewaart, vaak in China of in de Straits verblijft, terwijl weer andere

perceelen zijn beleend en de geldschietters in Europa wonen.

Het over en weer schrijven neemt veel tijd in beslag. Eind verslagjaar waren nog niet alle grants in handen en wordt betwijfeld of dit wel spoedig het geval zal zijn.

Petroleumordonnantie.

Op verzoeken tot het mogen in voorraad hebben van licht ontvlambare vloeistoffen tot een hoeveelheid van maximum 80 Liter werden twee vergunningen verleend.

Voor het plaatsen van een benzinepompinstallatie met ondergrondsche tank werd een 13-tal vergunningen uitgereikt.

Aan de Bataafsche Petroleum Maatschappij werd een vergunning uitgereikt voor het oprichten van een opslagplaats in het groot aan den Laboeanweg.

Hinderordonnantie.

Met het toezicht op de uitvoering van de bepalingen der Hinderordonnantie werd eind van verslagjaar begonnen. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de verleende vergunning, gerangschikt naar de soort van inrichtingen in volgorde als in de Hinderordonnantie onder artikel 1 genoemd:

	Soort van inrichtingen	Aantal
I.	die, gedreven door stoom- en gaskracht werktuigen enz.	7
VI.	die, bestemd tot de bereiding van vetten en harsen	1
VIII.	distilleerderijen, mouterijen enz.	1
	inrichtingen, die gevaar, schade enz. kunnen veroorzaken (film bewaarplaats)	1
		10 stuks

Hotelverordening.

Over verslagjaar werden uitgereikt 85 vergunningen voor het houden van een hotel en 7 voor een biljarthuis.

Als eisch werd gesteld, dat in iedere inrichting een van waterspoeling voorzien privaat aanwezig zou zijn. Een tijd van 3 maanden werd gegeven om hierin te voorzien. Mocht in het begin op veel tegenkanting worden gestuit, nadat op een rekest aan den Gemeenteraad werd te kennen gegeven, dat de hand aan dezen eisch zou worden gehouden, werd spoedig overgegaan tot het doen aanbrengen van zoo'n inrichting.

De inrichtingen werden op gezette tijden geïnspecteerd. Ergerlijke toestanden werden niet aangetroffen.

Slechts van een hotel werd de vergunning niet verlengd aangezien ondanks herhaalde waarschuwingen de gewenschte verbeteringen niet werden aangebracht.

In overleg met het Hoofd van den Dienst der Openbare Gezondheid werden bij eet- en koffiehuisen de eischen gesteld aan keukens, waschgelegenheden en privaten opgevoerd.

Doordat een lange termijn werd gegeven voor het aanbrengen van deze verbeteringen en alle mogelijke inrichtingen werden verstrekt, werd in vrijwel alle inrichtingen hieraan voldaan.

Broodbakkerijen.

Ook in deze inrichtingen werden verbeteringen voorgeschreven. De tegen den muur geplaatste tafels, waarachter zich vuil verzamelde en insecten slecht waren te verwijderen, werden los van den muur geplaatst. Tevens werd geëischt, dat in iedere inrichting een privaat en een handwaschbak zou worden aangebracht.

Bemoeiing werd bovendien gegeven ten aanzien van eenige verbouwingen en verplaatsingen van de inrichtingen.

Reglement op het maken en verkrijgbaar stellen van Ys- en koolzuurhoudende wateren.

De inrichtingen verkeerden in goeden staat. Bij allen is evenals dit voor broodbakkerijen is geschied geëischt, dat voor de werklieden een privaat met waschgelegenheid wordt beschikbaar gesteld.

DIVERSEN.

1. Een 16-tal aanschrijvingen werd verzonden aan bewoners van hoekperceelen, die paggers langs de straat te hoog lieten opgroeien, waardoor gevaar voor het verkeer ontstond.
 2. In opdracht van het College van Burgemeester en Wethouders werd in samenwerking met het Hoofd der Openbare Gezondheid een rapport samengesteld over den toestand der bestaande passars en het College in October aangeboden.
-

Die Bilanz ist ein wesentlicher Teil der Rechnungslegung des Unternehmens.

Jahr	Bilanz	Anlagevermögen		Umlaufvermögen		Gesamtvermögen
		in Tausend	in Prozent	in Tausend	in Prozent	
1916	131	61	46,5	70	53,5	131
1917	311	75	24,1	236	75,9	311
1918	327	85	25,9	242	74,1	327
1919	365	90	24,6	275	75,4	365
1920	377	97	25,7	280	74,3	377
1921	388	115	29,6	273	70,4	388
1922	395	114	28,8	281	71,2	395
1923	395	120	30,3	275	69,7	395
1924	429	117	27,2	312	72,8	429
1925	401	116	28,9	285	71,1	401
1926	416	115	27,6	301	72,4	416
1927	407	115	28,2	292	71,8	407

Bijlage: I.

Overzicht van de werkzaamheden van het Gemeentelijk Bouw- en Woonverordening.

Jaren	Aantal uitgereikte bouwvergunningen	Aantal gebouwen				Groote verbouwingen	Ontvangen Rooigelden	Bebouwde oppervlakte in M²			Afgekeurd		Aanmerkingen
		Vrijstaande woningen	Kedehs voor Inl. en Chin.	Winkelhuizen en kantoren	Bijzondere gebouwen			Begane grond	Verdieping	Totaal	Huizen	Kleine bouwwerken	
1916	154	24	147	5	24	88	7673.63	—	—	32931	75	47	
1917	211	75	170	7	109	32	11479.04	—	—	53042	5	62	
1918	227	85	358	14	59	87	19250.75	—	—	89393	10	—	
1919	283	60	427	9	85	37	18513.09	67431	26059	93490	—	—	
1920	357	47	400	7	47	40	19248.50	75209	25602	100811	—	—	
1921	288	15	127	6	28	34	12730.72	48452	19869	68321	61	—	
1922	265	14	53	—	25	31	6153.65	12882	3100	15982	47	—	
1923	295	20	29	7	20	57	7293.60	18443	1465	19908	37	2	
1924	229	7	21	5	17	57	4866.16	10473	1032	11505	110	20	
1925	241	16	21	10	8	47	4706.23	16938	1572	18510	75	—	werden in
1926	240	15	41	5	3	32	6419.17	14398	1403	15801	3	1	1927 afge-
1927	337	42	13	2	8	60	11185.21	28561	3701	32262	44	1	broken

Bijlage: II.

Overzicht van de werkzaamheden van het Gemeentelijk Bouw-
de bepalingen der Kam

toezicht over de jaren 1921 tot en met 1927 voortvloeiende uit
de bepalingen der Kam

Jaren	Aantal uitge-reikte vergun-ningen	Aantal gebouwen.				Werk-plaatsen en loodsen	Verplaat-ste woon-huizen	Verbou-wingen	Afgewe-zen aan-vragen	Op eigen verzoek ingetrok-ken tij-dens de behan-deling	Aanmer-kingen
		Woon-huizen	Petaks	Stallen	Bid-huisjes						
1921	43	18	5	4	1	2	6	12	7	2	
1922	80	33	9	4	1	—	22	20	8	2	
1923	59	38	12	2	—	—	5	15	4	—	
1924	76	48	39	2	1	—	5	20	—	—	
1925	69	43	16	4	—	—	3	13	1	—	
1926	63	44	6	—	—	—	3	15	2	—	
1927	75	54	28	1	—	1	7	11	4	1	

DIENT VAN HET GEMEENTELIJK WONINGBEDRIJF.

ALGEMEEN OVERZICHT.

Eind verslagjaar bedroeg het aantal in het belang der Volkshuisvesting gebouwde Gemeentewoningen 381, benevens 3 toko's. Behalve deze woningen zijn nog 12 dienstwoningen en de Oranje Bioscoop in het Gemeentelijk Woningbedrijf ondergebracht.

De bij dit verslag gevoegde bijlage I geeft een overzicht van het aantal en type der woningen met de huurwaarde.

Verhuring.

Met het verhuren van de woningen werd geen last ondervonden. Eind verslagjaar stonden 117 gegadigden voor een Gemeentewoning boven een huurwaarde van f 30.— per maand en 388 beneden een huurwaarde van f 30.— per maand ingeschreven.

Meermalen moest worden opgetreden tegen onrechtmatig in gebruik nemen van een woning. Getracht werd bij vertrek, de woning aan een familielid of kennis over te doen, zonder hiervoor toestemming te vragen. Dit kon niet worden toegelaten; doch daar de kwitanties op naam van de oorspronkelijke huurder bleven staan en deze prompt werden betaald, kwam het voor; dat 4 á 5 maanden na zoo'n overdracht dit eerst aan het licht kwam.

Een gelukkig verschijnsel is, dat de woningen door de Inlandsche bevolking steeds meer op prijs worden gesteld. Bij de motieven, die werden aangevoerd om spoedig een woning te krijgen, kwam vaak naar voren, dat vrouw of kinderen in de oude woning door gebrek aan lucht en licht niet gezond waren.

Opzegging van de huur wegens wanbetaling heeft niet plaats gehad. In 2 gevallen bleek het noodzakelijk de huur op te zeggen wegens wangedrag.

Inning der huren.

Ook dit jaar kostte de huurinning moeite. Het resultaat

is echter hoogst bevredigend. Op een totaal bedrag van f 82.045.75 aan verschuldigde huur moest slechts f 27.25 als verlies worden afgeschreven, terwijl de huurschuld aan het einde van het jaar f 26.— bedroeg.

Leegstaande woningen.

In het begin van verslagjaar hebben eenige woningen in Kampong Skip een maand en in Djati Oeloe een halve maand leeggestaan, waardoor slechts een bedrag van f 20.75 behoefte te worden afgeschreven.

Verhuizingen.

Zooals blijkt uit de volgende tabel hebben de meeste verhuizingen plaats in de woningen type B. en wel 80 %, terwijl over het totaal aantal 24 % verhuizingen hebben plaats gehad.

Kampong	Woning type	Aantal woningen in exploitatie	Aantal verhuizingen	Verhouding tusschen ver- huizingen en aantal wo- ningen
Kampong Skip	Toko	1	2	200 %
	D	4	3	75 %
	E	2	—	—
	F	6	4	67 %
	G	8	2	25 %
	H	28	11	39 %
„ Djati Oeloe	A	4	—	—
	B	5	4	80 %
	H	2	—	—
	K	7	1	14 %
	L	4	2	50 %
	D	8	4	50 %
	M	20	7	35 %
	N	40	13	32 %
	O	98	22	22 %
	Toko's	2	—	—
Padang Loemba I	Ma	18	3	17 %
	Oa	14	2	14 %
	P	8	2	25 %
	Q	8	1	12 %
Kampong Sidodadi	R	2	1	50 %
	Ma	6	1	17 %
	Oa	8	—	—
	Q	24	—	—
Padang Loemba II	R	2	—	—
	S	8	—	—
	Ma	14	1	7 %
	Oa	10	1	10 %
	P	10	3	30 %
	Q	10	2	20 %
Totaal:		381	92	± 24 %

ONDERHOUD.

De gewone reparatie's werden aan de woningen verricht. De grootere onderhoudswerken bestonden in hoofdzaak uit:

K a m p o n g S k i p.

Vernieuwen van windveeren en boeiborden, buiten- en binnenschilderwerk, witwerk en het aanbrengen van verbeteringen aan de daken.

D j a t i O e l o e.

Buiten schilder- en witwerk, vervangen van deuren in de badkamers.

In totaal werden 62 woningen van buiten, 64 woningen van binnen geverfd en 76 woningen van buiten en 94 van binnen gewit.

Aan de Oranje Bioscoop werden herstellingen verricht, welke vorig verslagjaar niet waren gereed gekomen. De zaal met entree werd geheel opnieuw geschilderd en van een eenvoudige decoratie voorzien.

UITBREIDINGEN.

Een begin werd gemaakt met het bijbouwen van een kamer aan de dienstwoningen X, XI en XII en een kamer aan de bijgebouwen bij de woningen type D in Djati Oeloe. Een en ander zonder huurverhooging.

BEWONING.

De huurders, die uit de Kampong naar een Gemeentewoning overgaan, voelen nog niet op welke wijze de woning dient te worden onderhouden. Door hun aanhoudend op tekortkomingen te wijzen, wordt dit langzamerhand beter.

Een gehouden telling toont aan, dat gemiddeld in iedere woning 4,4 personen verblijf houden en van overbevolking geen sprake is. Opmerkelijk is, dat wat het kinderaantal betreft, ongeveer eenzelfde percentage is verkregen, als in het in 1924 uitgebrachte Kampongrapport.

Bijlage I geeft een overzicht van het aantal bewoners.

FINANCIEEL OVERZICHT.

De toestand waarin het bedrijf verkeert, mag buitengewoon gunstig worden genoemd. De post verlies wegens leegstaan bedroeg in 1926 f 283.58 en was in verslagjaar

slechts *f* 20.75 terwijl als oninbaar slechts *f* 6.50 behoefde te worden afgeschreven.

Teneinde het bedrijf op een gezonder basis te brengen besloot de Gemeenteraad in zijn vergadering van 4 Mei 1927 op voorstel van Burgemeester en Wethouders wijziging aan te brengen in de annuïteit voor het permanent gedeelte in Kampong Skip, en de boekwaarde van de Oranje Bioscoop en 6 dienstwoningen door een extra afschrijving op een de werkelijkheid meer nabijkomende waarde te brengen. Het weggengeld werd evenals dit voor particuliere bouw is besloten, niet meer in rekening gebracht. Voor de Oranje Bioscoop en de oude dienstwoningen werd besloten hasil tanah in rekening te brengen, zoodat nu voor alle complexen hasil tanah wordt betaald.

Het bovenstaande werd in een staat verwerkt, welke bij besluit van den Gemeenteraad dd. 25 October 1927 No. 206 werd goedgekeurd. Deze staat is als bijlage II hierbij gevoegd.

B a t e n.

De brutohuur over de verschillende complexen bedraagt *f* 82.045.75. Ontvangen werd aan huren *f* 82.018.50 en aan reeds afgeschreven huur *f* 22.50.

Een achterstand bleef bestaan van *f* 26.—

Op de hierna volgende bijlage III zijn de baten uit de verschillende complexen aangegeven.

L a s t e n.

Uitgegeven werd aan onderhoud en administratiekosten *f* 6.335.66. De begrooting is hiermede met *f* 1.335.66 overschreden. Deze meerdere onderhoudskosten zijn voornamelijk het gevolg van het vernieuwen van buitenhoutwerk in Kampong Skip. De windveeren en boeiborden zijn namelijk van merantihout vervaardigd, dat een korte levensduur heeft zoodat vrijwel allen gelijktijdig zijn vergaan.

De verbeteringen aan de Oranje Bioscoop hebben een hooger bedrag gevraagd dan oorspronkelijk was gedacht.

Zie voor de lasten bijlage III.

Toelichting op de Balans.

Zooals uit de hierbij als bijlage IV gevoegde balans blijkt, bedraagt het winstsaldo over verslagjaar *f* 2.866.95.

Het saldo van de exploitatierekening bedraagt feitelijk *f* 10.217.64, berekend als volgt: Beschikt werd over het saldo van 1926 ad *f* 2.295.45, hiervan was in dit jaar nog onverwerkt gebleven voor verbetering van de Oranje Bioscoop *f* 2.146.14, welk bedrag in 1927 werd uitgegeven, latende alzoo een overschot van *f* 149.31. Ten laste van verslagjaar werd gebracht het geheele beschikbaar gestelde bedrag van *f* 7.500.— voor het aanbrengen van verbeteringen bij 3 dienstwoningen en bij de woningen type D. in Djati Oeloe, het hierop nog uit te geven bedrag van *f* 7.150.85 komt daarom op de creditzijde van de balans. Practisch zal hierop niets overblijven, een eventueel overschot komt dan automatisch ten bate van 1928. Resumeerende bedroeg de zuivere exploitatie-winst over verslagjaar *f* 2.866.95 plus *f* 7.500 minus het overschot van 1926 ad *f* 140.31 is *f* 10.217.64.—

Van het Gouvernements-voorschot ad *f* 300.000 werden in verslagjaar de 54 Inlandsche woningen in Padang Loemba II afgebouwd. Deze woningen werden in het woningbedrijf ingebracht.

Het saldo van deze rekening staat dus nog tegenover de boekwaarde van dat complex.

Aangezien de rente van het Gouvernements-voorschot tot 1 Januari 1929 in de hoofdsom wordt verdisconteerd, zoodat niet de volle som ter verwerking beschikbaar zou blijven, terwijl eerst in 1929 met betaling van rente en aflossing behoeft te worden begonnen, is de netto opbrengst van het gereed gekomen complex gereserveerd voor aanvulling van het bouwkapitaal.

NIEUWE BOUWWERKEN.

Padang Loemba II.

De bouw van dit woningcomplex, waarmede vorig jaar was begonnen, kwam in Juni gereed en werd na opname door den Wethouder van Technische zaken bij besluit van den Gemeenteraad dd. 13 Juli 1927 No. 140 ingebracht in het Gemeentelijk Woningbedrijf voor *f* 96.542.15.

Het complex omvat:

2	woningen	type	Ra	met	een	huurprijs	van	<i>f</i>	32.50	per	maand
8	"	"	S	"	"	"	"	"	28.50	"	"

14	woningen	type	Ma	met	een	huurprijs	van	f	17.50	per	maand
10	"	"	Oa	"	"	"	"	"	7.50	"	"
10	"	"	Pa	"	"	"	"	"	6.50	"	"
10	"	"	Q	"	"	"	"	"	5.50	"	"

Tijdens den bouw werden in overleg met de Technische Commissie eenige wijzigingen aangebracht, terwijl een privaatgebouwtje werd bijgebouwd en eenige woningen van electrisch licht werden voorzien. Mede als gevolg hiervan en de stijging van de arbeidsloonen werd de begrooting voor dit complex met f 9.393.15 overschreden.

Dienstwoningen XV en XVI.

De bouw van 2 dienstwoningen respectievelijk aan de Max Havelaarlaan en Sportlaan, waarvoor bij besluit van den Gemeenteraad dd. 6 April 1927 No. 61 de begrooting met teekeningen zijn goedgekeurd, kwam eind November gereed. Na door de Technische Commissie te zijn opgenomen en goedgekeurd werden de woningen dadelijk ter bewoning beschikbaar gesteld.

Bouw van 13 woningen.

Nadat de Gemeenteraad bij besluit van 11 Mei 1927 No. 87 toestemming tot uitvoering had verleend, werd onmiddellijk met den bouw van deze woningen begonnen.

Eind verslagjaar waren zij nog niet gereed.

1. The first of these is the fact that the
2. second is the fact that the
3. third is the fact that the
4. fourth is the fact that the
5. fifth is the fact that the
6. sixth is the fact that the
7. seventh is the fact that the
8. eighth is the fact that the
9. ninth is the fact that the
10. tenth is the fact that the

11. The first of these is the fact that the
12. second is the fact that the
13. third is the fact that the
14. fourth is the fact that the
15. fifth is the fact that the
16. sixth is the fact that the
17. seventh is the fact that the
18. eighth is the fact that the
19. ninth is the fact that the
20. tenth is the fact that the

21. The first of these is the fact that the
22. second is the fact that the
23. third is the fact that the
24. fourth is the fact that the
25. fifth is the fact that the
26. sixth is the fact that the
27. seventh is the fact that the
28. eighth is the fact that the
29. ninth is the fact that the
30. tenth is the fact that the

31. The first of these is the fact that the
32. second is the fact that the
33. third is the fact that the
34. fourth is the fact that the
35. fifth is the fact that the
36. sixth is the fact that the
37. seventh is the fact that the
38. eighth is the fact that the
39. ninth is the fact that the
40. tenth is the fact that the

41. The first of these is the fact that the
42. second is the fact that the
43. third is the fact that the
44. fourth is the fact that the
45. fifth is the fact that the
46. sixth is the fact that the
47. seventh is the fact that the
48. eighth is the fact that the
49. ninth is the fact that the
50. tenth is the fact that the

Object	Annuiteit	Hasil tanah	Ver- ponding	Onder- houd $\frac{3}{4}$ %	Leeg- staan en on- inbaar	Verze- kering	Totaal bereken- de uit gaven	Totaal huurop- brengst	Te kort	Over
Oranje Bioscoop en Deli Club	3125.—	290.—	585.—	375.—	250.—	—.—	4625.—	6000.—	—.—	1375.—
6 Dienstwoningen 1921	3142.—	1020.—	594.—	375.—	250.—	—.—	5381.—	7920.—	—.—	2539.—
3 Dienstwoningen 1923	2480.02	510.—	324.—	260.—	170.—	—.—	3744.02	4320.—	—.—	575.98
Permanent gedeelte Kp. Skip	1150.79	78.77	148.5	186.—	124.—	36.—	1724.06	1980.—	—.—	255.94
Semi Permanent idem	2613.79	154.26	200.7	450.—	150.—	299.80	3868.55	2676.—	1192.55	—.—
8 Houten woningen idem	500.—	19.20	46.8	81.—	27.—	40.—	714.—	624.—	90.—	—.—
30 Europ. woningen in Kp. Djati Oeloe	15650.49	1724.54	1714.3	1620.—	1080.—	—.—	21789.53	22860.—	—.—	1070.47
158 Inl. woningen idem	11901.57	679.60	1149.3	1371.—	914.—	—.—	16015.47	15324.—	691.47	—.—
Dubbele toko's idem	891.70	20.70	81.—	89.—	60.—	106.50	1248.90	1080.—	168.90	—.—
48 Inl. woningen in Kp. Padang Loemba I	3947.86	223.74	456.3	395.—	263.—	—.—	5285.90	6084.—	—.—	798.10
40 Dienstwoningen Inl. personeel in Kampong Sidodadi	3237.87	179.88	322.3	324.—	216.—	—.—	4279.95	4296.—	—.—	16.05
Burgemeesterswoning	1994.40	—	180.—	235.—	160.—	—.—	2569.40	2400.—	169.40	—.—
54 Inl. woningen in Kp. Pad. Loemba II	5626.30	372.82	659.7	724.—	483.—	—.—	7865.82	8796.—	—.—	930.18
	56261.79	5273.51	6462.—	6485.—	4147.—	482.30	79111.60	84360.—	2312.32	7560.72
								79111.60		2312.32
						Overschot		5248.40		5248.40

Bijlage: III.

EXPLOITATIE-REKENING.

Object		Baten				Lasten					Saldo		
		Bruto huur	Verlies wegens leegstaan enz.	Netto ontvang- sten	Rente	Afschrij- ving	Hasil tanah	Ver- ponding	Onder- houd en admini- stratie kosten enz.	Verzeke- ring	Totaal uitgaven	Voor- deelig	Nadeelig
Kampong Skip id	Oranje Bioscoop en Deli Club	6000.—		6000.—	4391.9	366.40		675.—	2146.14		7579.44		1579.44
	6 Dienstwoningen 1921	7938.75		7938.75	3864.8	322.43		604.12	1495.55		6286.97	1651.78	
	3 Dienstwoningen 1923	4320.—		4320.—	2376.8	103.14	510.—		108.45		3098.47	1221.53	
	Permanent gedeelte	1980.—		1980.—	1038.8	111.91	78.77	216.—	248.68	36.—	1730.24	249.76	
	Semi permanent ge- deelte	2676.—	17.50	2658.50	1154.2	1459.51	154.26	200.70	1555.13	299.80	4823.68		2165.18
id	8 Houten woningen	624.—	6.50	617.50	103.9	396.05	19.20	46.80	47.04	40.—	653.04		35.54
Djati Oeloe	30 Europeesche wo- ningen	22860.—		22860.—	14954.0	696.48	1724.54		471.55		17846.58	5013.42	
id	158 Inl. woningen	15324.—	3.25	15320.75	10859.7	1041.81	679.60		1718.—		14299.17	1021.58	
id	Dubbele toko	1080.—		1080.—	813.6	78.07	20.70		14.20	106.50	1033.10	46.90	
Pad. Loemba I	48 Inl. woningen	6084.—		6084.—	3646.0	301.83	223.74		152.55		4324.15	1759.85	
Kp. Sidodadi	40 dienstwoningen	4176.—		4176.—	3006.4	231.40	179.88		62.50		3480.25	695.75	
	Burgemeesterswoning	2400.—		2400.—	1886.1	108.27			462.01		2456.41		56.41
Pad. Loemba II	54 Inl. woningen a)												
	2 Dienstw. 1927 b)												
	Voordeelig saldo												7824.—
T o t a a l		75462.75	27.25	75435.50	48096.7	5217.30	3590.69	1742.62	8481.80	482.30	67611.50	11660.57	11660.57

a) De resultaten blijven nog buiten
de exploitatierekening.

b) Kwamen in December gereed.

NAMEN DER REKENINGEN		Boekwaarde bij den inbreng
Gebouwde eigendommen:		
Object I. Oranje Bioscoop en Deli Club	f	50000.-
II. 6 Dienstwoningen 1921	„	50000.-
III. 3 „ 1923	„	34226.00
IV. Permanent gedeelte in Kampong Skip	„	24800.-
V. Semipermanent id. id.	„	29980.-
VI. 8 Houten woningen id.	„	5400.-
VII. 30 Europeesche woningen in Kampong Djati Oeloe	„	215987.88
VIII. 158 Inlandsche id. id.	„	182842.58
IX. dubbele toko		

waarde den reng	Afschrijving t/m verslagjaar	Debet (Boekwaarde)	Credit	Verlies en Winst
0000.—	2168.12	f 47831.88	f —.—	
0000.—	1907.91	„ 48092.09	„ —.—	
4226.00	373.83	„ 33852.24		
4800.—	7597.21	„ 17202.79		
9980.—	12201.44	„ 17778.56		
5400.—	4063.50	„ 1336.50		
5987.82	3055.60	„ 212932.22		
2842.31	28744.88	„ 154097.62		
1887.00	342.51	„ 11545.17		
2631.88	847.54	„ 51784.31		
3165.80	447.66	„ 42718.21		
1435.43	108.27	„ 31327.18		
6542.15	—.—	„ 96542.15		
3271.51	—.—	„ 23271.51		
		„ 693770.28		
		„ 6171.59		
		„ 26.—		
		„ 9991.80		
		„ 6171.59		
		„ 96542.15		
				f 75660.50
				„ 22.50
			f 48096.79	
			„ 5217.30	
			„ 6335.66	
			„ 482.30	
			„ 3590.69	
			„ 1742.62	
				„ 2295.45
			„ 2146.14	
		„ 7150.85	„ 7500.—	
		„ 2866.95	„ 2866.95	
2170.90	61858.47	f 806501.82	f 806501.82	f 77978.45
				f 77978.45

Date		Description		Amount	
1901	Jan 1	Balance		100.00	
1901	Jan 15	Received from A. B. C.		50.00	
1901	Feb 1	Received from D. E. F.		25.00	
1901	Mar 1	Received from G. H. I.		75.00	
1901	Apr 1	Received from J. K. L.		100.00	
1901	May 1	Received from M. N. O.		150.00	
1901	Jun 1	Received from P. Q. R.		200.00	
1901	Jul 1	Received from S. T. U.		250.00	
1901	Aug 1	Received from V. W. X.		300.00	
1901	Sep 1	Received from Y. Z. A.		350.00	
1901	Oct 1	Received from B. C. D.		400.00	
1901	Nov 1	Received from E. F. G.		450.00	
1901	Dec 1	Received from H. I. J.		500.00	
1901	Dec 31	Total		2000.00	

DIENST DER OPENBARE GEZONDHEID.

PERSONEEL.

Het Hoofd van den Dienst keerde op den 15en Februari van buitenlandsche verlof terug en hervatte den 16en d.a.v. den dienst.

Aan het Adjunct-Hoofd werd van den 16en Februari tot den 8sten Maart d.a.v. wegens gewichtige redenen een verlof naar Java verleend. Den keurmeester Raden Soejadi werd ingaande 9 Maart drie maanden verlof wegens langdurigen dienst naar Java toegekend. Aan den mandoer Kromopawiro werd den 23sten November wegens ziekte een verlof voor den tijd van drie maanden door te brengen op Java verleend.

De eerste klerk Mohamad Boesthamie, in dienst sedert 1 Mei 1913, verzocht wegens lichamelijke ongeschiktheid eervol ontslag uit den gemeentedienst. Dit ontslag werd hem bij besluit van den dienstchef dd. 9 November 1927 No. 581 met ingang van 1 Januari 1928 verleend. Daar deze beambte 15 jaren dienst doch niet den leeftijd van 50 jaar bereikt had, moest de Gemeenteraad over het al dan niet toekennen van pensioen en over het bedrag ervan beslissen. In de Decemberzitting werd een en ander ten gunste van dezen beambte opgelost en hem een pensioen van f 30.— 's maands toegekend.

In vasten gemeentedienst werden opgenomen de mantri van het Voerwezen Mas Partowirio, benevens de tot mandoer bevorderde werkman Ng A Seng.

De tijdelijke mantri Aboe Bakar, wiens tewerkstelling verlengd moest worden, werd met ingang van 1 October wegens het beeindigen der werkzaamheden ontslagen.

Op een beambte en eenige werklieden in tijdelijken dienst werd, krachtens artikel 21 der Medansche Inlandsche Pensioenverordening, genoemde verordening van toepassing verklaard.

A. GEMEENTE SLACHTHUIS.

Slachthuis-Commissie.

Deze bestond uit de heeren:

W. C. de Haas	Voorzitter,
Ir. J. W. Duys	Lid,
G. Lodder	Lid.

Wegens het aftreden van den heer W. C. de Haas als lid van den Gemeenteraad werd deze vervangen door den heer

Dr. J. W. Wolff.

Deze Commissie behoort tot het viertal welke bij Gemeenteraadsbesluit van 17 Augustus 1927 No. 179 opgeheven werd.

Gebouwen.

Verschillende herstellingen en vernieuwingen waren wederom noodzakelijk, vooral wat betreft houtwerk en parits der stallen, hallen en woonhuizen.

De directeurswoning werd ten deele binnenwerks en de opzichterswoning geheel binnen- en buitenwerks geleverd.

Onder de penskraan werd een betonvloer gelegd, waardoor deze plaats niet meer door den zwaar beladen mestwagen voortdurend stuk gereden zal worden.

De waterleiding en lichtinstallatie vergden eveneens waar noodig vernieuwing. Van een closet moest het reservoir vervangen worden.

De stoompomp moest eenige keeren worden nagezien.

Van de goot bij de Deli rivier werden de zinken platen en eenige planken vernieuwd.

Exploitatie.

a. Slachtingen.

1. Grootvee.

Gedurende 1927 werden geslacht 200 kalveren, 5108 runderen, 1580 buffels, 8 paarden, totaal 6896 stuks grootvee d.i. 101 minder dan in 1926. Minder werden geslacht kalveren en buffels.

De verhouding tusschen de runderen en buffels is hier-

door 76 : 24, tegen 70 : 30 in 1926 en 1925. Dit wijst op een toename van het slachten van dieren met minder slachtgewicht.

Dit jaar werd wederom Balivee geslacht.

Onderstaand staatje geeft wat de slachtdieren betreft de verhouding tusschen de rassen aan over de laatste zes jaren.

Veeras.	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Atjeh rund	54 %	42 %	62 %	54 %	51 %	66 %
Inlandsch rund	10 %	15 %	10 %	16 %	19 %	8,5 %
Bali rund	—	—	—	—	—	1,5 %
Batak buffel	22 %	35 %	21 %	19 %	13 %	3 %
Atjeh buffel	14 %	8 %	7 %	11 %	17 %	21 %

Het Atjeh rund is dus het voornaamste slachtdier van Medan. Het weegt minder dan de overige, doch levert goed vleesch op.

De Batakbuffel werd beduidend minder geslacht. De Atjehbuffel is minder zwaar en daardoor goedkooper.

Bij de aangenomen slachtgewichten 125 K.G. voor een Atjeh, 145 K.G. Inlandsch, 210 K.G. Balirund, 250 K.G. Batak- en 175 K.G. Atjehbuffel, blijkt dat in 1927 totaal geconsumeerd werden 952925 K.G. runder- en buffelvleesch tegen 1016550 K.G. in 1926 d.i. 63625 K.G. minder of ruim 6½% van het verbruik in 1926.

2. Kleinvee.

Geslacht werden 8926 stuks tegen 8017 in 1926.

Geconsumeerd werd bij een slachtgewicht van 7 K. G. 62462 K.G. tegen 56119 K.G. in 1926.

3. Varkens.

Hiervan werden geslacht 19094 tegen 18691 in 1926 en 21066 in 1925. Verbruikt werden 954700 K.G. (50 K.G. per stuk) tegen 934550 K.G. in 1926.

Van 1 April af hebben de varkensslachters de Zondagrust, hun door het personeel afgedwongen, ingevoerd.

Gemiddeld werden per dag geslacht:

18 runderen en buffels, 24 kleinvee en 52 varkens tegen 19, 22 en 51 in 1926.

Het grootst aantal slachtingen bedroeg per dag voor:

runderen en buffels : 46 op 2 April (v.j. 46);

kleinvee : 65 op 3 April („ 47);

Varkens : 208 op 31 Januari („ 193).

Ritueel buiten het slachthuis geslacht werden:

26 runderen, 13 buffels, 22 varkens en 55 kleinvee.

b. Ingevoerd vleesch.

In gekoelden staat werden ingevoerd 1275 K.G. schapen- en lamsvleesch, 1506 K. G. kalfsvleesch, 99 K. G. runder- vleesch, 32 K.G. varkensvleesch, 4 ossentongen, 34 K.G. kalfs- nieren, 156 K.G. zwezerikken, 6900 K.G. toe bereide vleesch- waren (zooals worst, ham, rookvleesch). Verreweg het grootste gedeelte hiervan werd uit Nederland aangevoerd, slechts een geringe hoeveelheid uit Singapore (Australië).

Uit Bindjei werden 56 varkens ingevoerd. Deze invoer had op Zondag plaats, ten einde de eethuizen van varkens- vleesch te voorzien, daar op den passar door de Zondagrust dan geen vleesch voorradig is.

c. Stallingen.

Het aantal staletmalen bedroeg in:

1927: voor grootvee 1094, kleinvee 12, varkens 43451.

1926: „ „ 1513, „ 230, „ 40889.

Het gestald groot- en kleinvee is meestal vee, hetwelk door de politie als onbeheerd loslopende of grazende op verboden terrein aangebracht wordt.

Staat van afkeuringen.

Totaal afgekeurd werden 5 runderen wegens finnisheid (cysticercose). Deze vijf konden echter in consumptie ge- bracht worden, nadat twee ervan waren uitgekookt en de drie overige gedurende drie weken in de vrieskamer ge-

hangen hadden. Het waren alle Balirunderen (ruim 4% van het aantal geslacht Balivee). In 8 andere gevallen werden deze cysticercen gevonden bij 1 Batakbuffel, 2 Atjehrunderen en 5 Balirunderen in tong, middenrif en/of kauwspieren. In totaal werd bij 8% van het Balivee deze lintwormfin gevonden.

Verder werden afgekeurd 8 runderen wegens abcessen met bloedinfectie en sterke vermagering.

Behalve de in den staat vermelde organen werden van de per vrieskamer ingevoerde waren afgekeurd wegens bederf: 40 K. G. leverworst en 8 stel zwezerikken.

Slacht- en Vleeschkeur.

Verleend werden 9 vergunningen tot het verkoopen van vleesch en wel voor pasarverkoop: één voor varkens-, twee voor runder- en één voor geitenvleesch; voor rondbrengen: vier voor verkensvleesch en één gemengd met groenten.

Vee- en Vleeschprijzen.

Deze prijzen vertoonden een geringe neiging tot daling.

Financiëel overzicht.

Bij raadsbesluit van 27 October 1926 No. 191 werd de begroting van het Gemeente Slachthuis dienst 1927 tot een bedrag van f 63.307.50 in ontvangsten en uitgaven vastgesteld.

Bij raadsbesluit dd. 15 Juni 1927 No. 98 werd artikel 21 verhoogd met f 400.— en artikel 26 overeenkomstig verminderd.

Bij raadsbesluit dd. 14 December 1927 No. 265 werd opgebracht nieuw artikel 3, „Aandeel in het gemeentelijk inlandsch pensioenfonds f 500.”— en werden de artikelen 7, 8 en 16 respectievelijk met f 100.—, f 94.80 en f 580.— verhoogd. De artikelen 1, 5, 6 en 26 werden verminderd respectievelijk met f 200.—, f 30.—, f 200.— en f 144.80, terwijl oud artikel 3 Fonds voor kapitaalsuitkeeringen f 500.— afgevoerd werd. Onderdeel II werd met f 200.— verhoogd.

De totalen der begroting zijn door deze wijzigingen met f 200.— verhoogd tot f 63.507.50.

Ontvangsten.

Totaal bedroegen deze f 62.978.71 d.i. f 528.79 beneden de raming. Minder werd ontvangen vooral aan slachtretributiën.

Onderdeel I. Slachtretributiën.

200 kalveren	à f 1.50 = f	300.—
6696 grootvee	à „ 4.— = „	26.784.—
8926 kleinvee	à „ 0.20 = „	1.785.20
19094 varkens	à „ 1.50 = „	28.641.—

Totaal = f 57.510.20

of f 489.80 beneden de raming.

Onderdeel II. Keurloonen.

Buiten het slachthuis: 116 stuks	à f 2.— = f	232.—
Ingevoerd vleesch	= „	396.46

Totaal = f 628.46

of f 78.40 boven de raming.

Onderdeel III. Stalloonen.

1094 grootvee staletmalen	à f 0.10 = f	109.40
12 kleinvee „	à „ 0.05 = „	0.60
43451 varkens „	à „ 0.05 = „	2172.55

Totaal = f 2282.55

of f 117.45 beneden de raming.

Onderdeel V. Verhuur der Directeurswoning.

Daar deze woning verhuurd werd tot 16 Februari tegen f 105.— per maand, is ontvangen $1\frac{1}{2} \times f 105.— = f 157.50$.

Uitgaven.

De exploitatieuitgaven waren in totaal f 47.240.66 of f 11.64 beneden de raming. Het saldo bedraagt f 15.738.05 of f 717.15 minder dan geraamd.

Art. 8. Reiskosten personeel met binnenlandsch verlof.

Voor den keurmeester Soejadi met gezin naar Java werd betaald f 1304.50 en ten behoeve van den mandoer Kromopawiro f 95.—

Art. 9. Reiskosten personeel met buitenlandsch verlof.

Ten behoeve van de terugreis van den directeur, 2 volwassenen $2 \times f\ 1190.— = f\ 2380.—$. De 10% reductie was bij de heenreis verrekend.

Art. 11. Aflossing der leening 1911.

Afgelost werd $f\ 3500.—$, waardoor van de $4\frac{1}{2}\%$ leening ad $f\ 75.000.—$ in 1911 aangegaan nog $f\ 34.500.—$ afbetaald moet worden.

Art. 22. Verbetering en zware herstelling van gebouwen en vasten inventaris.

Uitgegeven werd op dit artikel o.a. $\pm f\ 540.—$ voor diverse herstellingen van de gebouwen, $f\ 280.—$ voor vernieuwing houtwerk, $f\ 70.—$ voor dakreparatie, $f\ 110.—$ voor het leggen van een betonvloer. Overschreden werd dit artikel door de zware herstellingen aan de gebouwen, welke meer gekost hebben dan geraamd was.

Art. 15. Onvoorziene Uitgaven.

Hieronder is een bedrag van $f\ 21.05$ voor premie inbraakverzekering. Deze werd gesloten voor het kantoorgebouw, nadat eenige malen een poging tot inbraak gedaan was. Een keer werd zelfs toegang tot het kantoor verkregen, echter zonder voor de Gemeente schadelijke gevolgen. Met het oog evenwel op de kostbare laboratoriuminstallatie en de aanwezige geldmiddelen werd tot het sluiten dezer verzekering overgegaan.

Personeel

STAAT van het personeel op 31 December 1927.

Betrekking.	N A A M	Benoemd bij besluit van:	Toelichtingen
A. Gemeente			
Slachthuis.			
Directeur	P. Visser	3 Aug. 1912 No. 49	\$ Beambten en werklieden in vasten gemeentedienst
Hoofd v/d Dienst der Openb. Gezondheid.		in dienst 1 Nov. 1912	
Adjunct Hoofd v/d Dienst der Openb. Gezondheid.	Rd. Abd. Manap	3 Jan. 1918 No. 15 in dienst 1 Aug. 1918.	
1e Klerk	M. Boesthamie	15 April 1913 No. 10a in dienst 30 April 1913.	
1e Keurmeester	Rd. Soejadi	\$ 12 Mei 1922 No. 60. in dienst 15 Aug. 1920	
1e Keurmeester	Kettek	\$ 30 Maart 1918 No 75 in dienst 1 April 1918.	
Mandoer	Kromopawiro	in dienst 1 Jan. 1913.	
Stoker	Moertjin	„ „ 1 „ 1913.	
Werkman	Ngadio	\$ „ „ 2 Nov. 1918.	
„	Doelah	\$ „ „ 21 Mrt. 1918.	

Betrekking.	N A A M	Benoemd bij besluit van:	Toelichtingen.
Werkman	Manan	in dienst 1 Aug. 1927.	
„	Djemboel	„ „ 8 Juli 1925.	
„	Mertha	„ „ 5 Jan. 1926.	
„	Saan	„ „ 6 Nov. 1927.	
„	Djamin	„ „ 17 Dec. 1927.	
Mandoer	Ng A Seng	\$ „ „ 11 Febr. 1920.	
4 Chin. werklieden	—	—	
Melkverordening.			
Lab. assistent	Mohd. Rais	\$ 15 Aug. 1918 No. 167 in dienst 16 Aug. 1918.	
Voerwezen.			
Mantri	M. Partowirio	\$ in dienst 28 Jan. 1921.	
Pasarwezen.			
a. Pasar Petissah.			
Hulpkassier	Salim	\$ in dienst 1 Febr. 1919	
Werkman	Wong A Tong	„ „ 1 Dec. 1919.	
b. Vischpasar.			
Marktopzichter	Darno	\$ in dienst 7 Juli 1922.	
Weger	Lok Teng	„ „ 1 Juli 1922.	
Werkman	Salamoen	\$ „ „ 1 Apr. 1919.	
„	Atma	„ „ 1 Oct. 1927.	

**S T A A T van het aantal in het Gemeente Slachthuis geslachte
dieren gedurende 1927.**

M A A N D.	Kalveren.	Runderen.	Buffels.	Paarden.	Varkens.	Geiten.	Bokken.	Schapen.
Januari 1927	15	398	154	—	1871	445	286	8
Februari „	21	377	137	—	1502	458	279	4
Maart „	20	479	87	—	1507	515	258	22
April „	22	422	147	1	1497	586	247	7
Mei „	8	453	104	2	1462	578	203	15
Juni „	3	449	130	1	1498	498	233	2
Juli „	3	480	110	1	1556	461	242	8
Augustus „	17	439	130	1	1701	470	242	1
September „	16	409	142	—	1576	452	208	20
October „	26	400	141	—	1584	513	253	—
November „	23	406	142	1	1592	495	206	—
December „	26	396	156	1	1748	457	233	21
Totaal	200	5108	1580	8	19094	5928	2890	108

Vergelijkende staat met betrekking tot het aantal
geslachte dieren over 1913 t/m 1927.

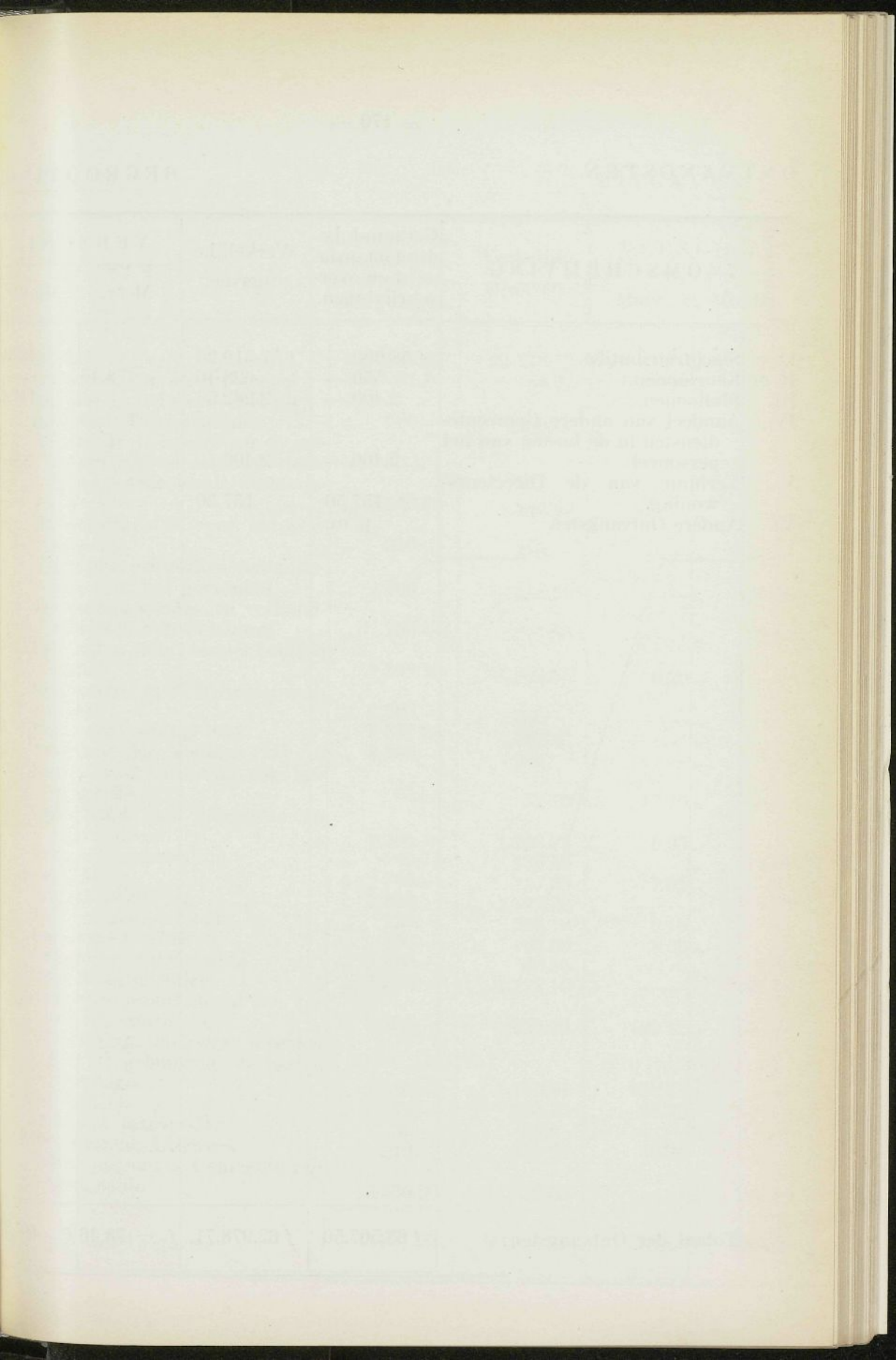
Jaar	Kalveren	Grootvee	Kleinvee	Varkens
1913	—	3977	1988	14292
1914	—	3910	2724	15810
1915	—	3911	3560	15262
1916	—	4536	4246	16205
1917	—	5190	4869	14709
1918	—	5844	6084	16233
1919	—	5667	7389	20051
1920	—	6301	7662	18501
1921	—	6614	7702	19351
1922	—	5462	7514	19270
1923	—	5050	8470	22073
1924	76	5530	8541	22551
1925	250	6111	8145	21066
1926	371	6626	8017	18691
1927	200	6696	8926	19094

S T A A T van het aantal gestalde dieren gedurende 1927.

Jaar	Grootvee			Kleinvee			Varkens
	Runde- ren	Buf- fels	Paar- den	Gei- ten	Bok- ken	Scha- pen	
1927	782	183	129	6	—	6	43.451

Vleesch en Vee prijzen.

	Op 1-1-1927		Op 31-12-1927		
Vleesch:					
Rundervleesch:					
1e kwaliteit	f	2.25	f	2.—	per K.G.
2e „	„	1.50	„	1.20	„ „
3e „	„	1.25	„	1.—	„ „
4e „	„	1.—	„	0.60	„ „
Buffelvleesch:					
1e kwaliteit	„	2.25	„	2.—	„ „
2e „	„	1.40	„	1.10	„ „
3e „	„	1.10	„	0.95	„ „
4e „	„	0.90	„	0.60	„ „
Geiten en schapen- vleesch:	„	1.20	„	1.20	„ „
Varkensvleesch:					
1e kwaliteit	„	1.40	„	1.20	„ „
2e „	„	1.20	„	1.—	„ „
reuzel	„	0.85	„	0.65	„ „
Vee:					
Batakbuffel	f 160.—	f 250.—	f 140.—	f 240.—	per 100 K.G.
Atjehbuffel	„ 150.—	„ 200.—	„ 130.—	„ 200.—	
Atjehrund	„ 100.—	„ 150.—	„ 110.—	„ 150.—	
Varken	„ 62.50	„ 66.50	„ 58.—	„ 60.—	
Kleinvee	„ 9.50	(gemiddeld)	„ 9.50	(gemiddeld)	

ONTVANGSTEN.

BEGROOTINGSREKENING.

UITGAVEN.

Onderdeel	OMSCHRIJVING.	Geraamd bedrag na geda- ne af-en over- schrijvingen.	Werkelijke uitgaven.	VERSCHIL.	
				Meer.	Minder.
I.	Slachtretributiën.	f 58.000.—	f 57.510.20	f —.—	f 489.80
II.	Keurloonen.	„ 550.—	„ 628.46	„ 78.46	„ —.—
III.	Stalloonen.	„ 2.400.—	„ 2.282.55	„ —.—	„ 117.45
IV.	Aandeel van andere Gemeente- diensten in de kosten van het personeel	„ 2.400.—	„ 2.400.—	„ —.—	„ —.—
V.	Verhuur van de Directeurs- woning.	„ 157.50	„ 157.50	„ —.—	„ —.—
VI.	Andere Ontvangsten	„ p. m.	„ —.—	„ —.—	„ —.—
Totaal der Ontvangsten:		f 63.507.50	f 62.978.71	f 78.46	f 607.25

Artikel.	OMSCHRIJVING.	Geraamd be- drag na geda- ne af-en over- schrijvingen.	Werkelijke uitgaven.	VERSCHIL.	
				Meer.	Minder.
1.	Bezoldiging v/h personeel	f 26.131.65	f 26.123.72	f —.—	f 7.93
2.	Overwerk van het personeel	„ 81.84	„ 54.77	„ —.—	„ 27.07
3.	Aandeel in het Gemeentelijk Inlandsch Pensioenfonds	„ 500.—	„ 500.—	„ —.—	„ —.—
4.	Aandeel in het pensioen en we- duwen en weezenfonds voor Europeesche locale ambtena- ren	„ 1.440.49	„ 1.440.49	„ —.—	„ —.—
5.	Transportkosten voor het per- soneel	„ 210.—	„ 210.—	„ —.—	„ —.—
6.	Vrije geneeskundige behande- ling voor het personeel.	„ 400.—	„ 354.50	„ —.—	„ 45.50
7.	Kosten van genees- en verband- middelen v/h personeel	„ 250.—	„ 217.83	„ —.—	„ 32.17
8.	Reiskosten met binnenlandsch verlof	„ 1.399.30	„ 1.399.50	„ 0.20	„ —.—
9.	Reiskosten met buitenlandsch verlof	„ 2.380.—	„ 2.380.—	„ —.—	„ —.—
10.	Rente der leening 1911	„ 1.631.25	„ 1.631.25	„ —.—	„ —.—
11.	Aflossing der leening 1911	„ 3.500.—	„ 3.500.—	„ —.—	„ —.—
12.	Kosten voor uitloting der lee- ning 1911	„ 65.—	„ 82.70	„ 17.70	„ —.—
13.	Onderhoud van gebouwen en vasten inventaris.	„ 1.200.—	„ 1.200.95	„ 0.95	„ —.—
14.	Verpondingsbelasting	„ 149.74	„ 136.13	„ —.—	„ 13.61
15.	Verlichting	„ 750.—	„ 757.05	„ 7.05	„ —.—
16.	Watervoorziening	„ 2.880.—	„ 2.879.28	„ —.—	„ 0.72
17.	Telefoonabonnement	„ 220.—	„ 226.10	„ 6.10	„ —.—
18.	Kantoorbehoeften	„ 100.—	„ 108.60	„ 8.60	„ —.—
19.	Laboratoriumbehoeften	„ 50.—	„ 40.55	„ —.—	„ 9.45
20.	Brandhout en oliën	„ 1.200.—	„ 1.172.70	„ —.—	„ 27.30
21.	Aankoop en onderhoud van los- sen inventaris	„ 1.200.—	„ 1.329.12	„ 129.12	„ —.—
22.	Verbetering en zware herstel- ling v. gebouwen en vasten inventaris	„ 1.000.—	„ 1.153.84	„ 153.84	„ —.—
23.	Bibliotheek	„ 75.—	„ 103.35	„ 28.35	„ —.—
24.	Onkosten jaarverslag	„ 25.—	„ 25.—	„ —.—	„ —.—
25.	Onvoorziene Uitgaven	„ 213.03	„ 213.23	„ 0.20	„ —.—
26.	Uitkeering aan de Gemeente v/h batig saldo	„ 16.455.20	„ 15.738.05	„ —.—	„ 717.15
Totaal der Uitgaven		f 63.507.50	f 62.978.71	f 352.11	f 880.90

STAAT van aanleg uitbreiding en vernieuwing

HOOFDEN	Bouw- en installatie kosten op 1-1-1913	Kosten uit- breiding en vernieuwing v. 1-1-1913 tot 1-1-1927	Kosten aanleg, uit- breiding en vernieuwing tot 1-1-1927	Vermeer- dering in 1927	Kosten aanleg, uit- breiding en vernieuwing tot 31-12-'27	AFSCHRIJVINGEN				Waarde op 31-12-1927
						Per- centage	Op ultimo 1926	Over 1927	Totaal	
Oprichtings- en installatiekosten	f 6191,61	f —,—	f 6191,61	f —	f 6191,61	—	f 6191,61	f —,—	f 6191,61	f —,—
Gebouwen en terreinen	„ 59242,48	„ 48276,16	„ 107518,64	„ 1017,8	„ 108536,45	5	„ 59975,52	„ 4974,05	„ 64949,57	„ 43586,88
Machines	„ 1200,—	„ 659,17	„ 1859,17	„ 10,—	„ 1869,17	10	„ 1695,43	„ 65,92	„ 1761,35	„ 107,82
Luchtspoor en div. werktuigen	„ 5478,40	„ 1587,51	„ 7065,91	„ —	„ 7065,91	10	„ 6880,36	„ 21,95	„ 6902,31	„ 163,60
Lichtinstallatie	„ 1800,89	„ 1038,54	„ 2839,43	„ 4,—	„ 2843,43	10	„ 2347,92	„ 60,02	„ 2407,94	„ 435,49
Waterleiding	„ 1086,62	„ 511,91	„ 1598,53	„ 122,—	„ 1720,56	10	„ 1477,61	„ 50,36	„ 1527,97	„ 192,59
Lichtgasleiding	„ —,—	„ 350,—	„ 350,—	„ —	„ 350,—	10	„ 175,—	„ 35,—	„ 210,—	„ 140,—
Totaal	f 75000,—	f 52423,29	f 127423,29	f 1153,8	f 128577,13	—	f 78743,45	f 5207,30	f 83950,75	f 44626,38

S T A A T V A N A F K E U R I N G E N

REDENEN VAN AFKEURING	Geheele dieren	Harten		Longen			Levers				Milt	Darmen		Nieren			Net	K.G. vleesch en vet		
	Runderen	Runderen	Varkens	Runderen	Varkens	Kleinvee	Runderen	Varkens	Kleinvee	Paarden	Runderen	Runderen	Varkens	Runderen	Varkens	Kleinvee	Kleinvee	Runderen	Varkens	Kleinvee
Abscessen																		53	13	1
Aspiratie				109	alle	77														
Bezoedeling											1	22	25					10		
Bronchitis catarrh				6		16														
„ croup				1		21														
Contusio																		156	28	17
Cysten														26	68					
Cysticercus inermis	5	3																		
Enteritis catarrh												3								
„ haemorrh												17								
Echinococcus				23			18		22		1						41			
Echinococcosis				103		21														
Haematoom														6		57				
Hepatitis chronica							5	27	4											
Leucaemie											19									
Necrose																			15	
Nephritis chronica														11	42	13				
Pericarditis			23																	
Pneumonia catharrh				2		37														
„ croup						54														
Pyæmie	1																			
Schurft																			8	
Septicæmie	7																			
Tumor																		2		
Te bloedrijk				588		306				1	13									
Verminosis				40			743	20	294			114								
Totaal	13	3	23	872	alle	532	766	47	320	1	34	139	42	43	110	70	41	221	64	18

STAAT der aflossingen en der betaalde rente t/m 31 December 1927.

Ja a r.	Geldleening groot f 75.000.— ad $4\frac{1}{2}\%$, aangegaan bij Raadsbesluit dd. 20/5 1911 No. 30 ten behoeve van den bouw van het Gemeente Slachthuis.			
	Kapitaal.	Aflossing.	Rente.	
1912	f 75.000.—	f —.—	f 3375.—	
1913	„ 75.000.—	„ —.—	„ 3375.—	
1914	„ 75.000.—	„ 5000.—	„ 3150.—	
1915	„ 70.000.—	„ 2000.—	„ 3060.—	
1916	„ 68.000.—	„ 2000.—	„ 2970.—	
1917	„ 66.000.—	„ 2000.—	„ 2880.—	
1918	„ 64.000.—	„ 2000.—	„ 2790.—	
1919	„ 62.000.—	„ 2000.—	„ 2745.—	
1920	„ 60.000.—	„ 2500.—	„ 2643.75	
1921	„ 57.500.—	„ 2500.—	„ 2531.25	
1922	„ 55.000.—*	„ 5000.—	„ 2418.75	* f 2500.— extra aflossing.
1923	„ 50.000.—	„ 2500.—	„ 2250.—	
1924	„ 47.500.—	„ 3000.—	„ 2070.—	
1925	„ 44.500.—	„ 3000.—	„ 1935.—	
1926	„ 41.500.—	„ 3500.—	„ 1788.75	
1927	„ 38.000.—	„ 3500.—	„ 1631.25	
Totaal:		f 40500.—	f 41613.75	

B. MELKCONTROLE.

In het bezit der vergunning tot het verkoopen van melk waren in het verslagjaar, 1 Europeaan, 50 Bengaleezen en 3 Voor-Indiërs. Hiervan staakten 11 Bengaleezen het bedrijf, zoodat op 31 December stonden ingeschreven 1 Europeaan, 39 Bengaleezen en 3 Voor-Indiërs (v.j. respectievelijk 1, 37 en 3).

Van dezen hebben slechts 2 Voor-Indiërs het bedrijf binnen de Gemeente gevestigd. Het grootste gedeelte der te consumeeren melk wordt dus ingevoerd. Behalve op de vier beschikbaar gestelde terreinen zijn de melkerijen gevestigd te Poeloe Brajan, Tandjong Moelia, Sikambing, Soenggal en Arnhemia.

Een vergunninghouder verkocht gedurende het verslagjaar de melk uitsluitend buiten deze Gemeente.

Zooals telken jare moeten ook in dit verslag vermeld worden de bekende moeilijkheden der grasvoorziening.. De melkveehouders houden zich niet allen aan de bepalingen van het contract, de planters ondervinden daardoor hinder van loslopend vee, treden er tegen op en de moeilijkheden zijn begonnen.

In het vorig verslag werd melding gemaakt van de aan den Gouverneur en aan de Gemeente gerichte verzoeken der melkveehouders tot bemiddeling, daar de Deli Planters Vereeniging van plan was de terreinen terug te nemen.

De Burgemeester drong er bij den Gouverneur op aan in het belang der melkvoorziening dezer Gemeente de klachten der melkveehouders te onderzoeken en zoonoodig bemiddeling te willen verleen. Hierop hadden van wege het Bestuur besprekingen met Deli Planters Vereeniging en vertegenwoordigers der melkveehouders plaats.

Als gevolg van deze besprekingen werd het vee geregistreerd en het toezicht op de veeweiden verscherpt. Het merken van het vee, hetgeen onontbeerlijk is voor een behoorlijke registratie, werd door de Gemeente verricht, daar de Cultuurraad niet over daartoe geschikt personeel beschikt. Met het nemen van deze maatregelen werd gehoopt strenger tegen de overtreders te kunnen optreden. Deze hoop werd niet verwezenlijkt door het gemis aan medewer-

king van de zijde der veehouders. Mutaties van het vee werden n.l. niet opgegeven en daar er geen verordening is, welke de registratie regelt en het niet opvolgen der voorschriften strafbaar stelt, kon er niet tegen opgetreden worden. Om hierin te voorzien zal de Cultuurraad de veeverordening wijzigen, hetgeen naar verwacht wordt in een openbare vergadering van 1928 behandeld zal worden.

De vergunningen voor grassnijden geldig voor 1928 werden op het eind van het jaar op de gewone wijze verstrekt. Daar de meeste veehouders echter op deze wijze niet in de grasbehoefte kunnen voorzien, hebben vrijwel allen aanplantingen van Bengaalsch gras, kolondjono en/of olifantsgras bij hunne stallen gemaakt.

In Februari en Maart heerschte mond- en klauwzeer onder het melkvee. Voorgeschreven werd de melk uit de besmette stallen slechts gekookt in consumptie te brengen. Daar deze stallen alsdan onder politietoezicht staan, kan de maatregel goed gecontroleerd worden. Bovendien kan dit in het laboratorium plaats hebben.

Op het eind van het verslagjaar werden dagelijks totaal 1193 liter melk verkocht van 304 melkgevende koeien ('s morgens 713 L., 's middags 480 L.).

Het bedrijf Sikambing, met gekruist Australisch vee neemt hiervan 317 liter van 40 stuks vee voor hare rekening of gemiddeld 8 liter per koe per dag. De Bengaleesche veehouders 876 liter van 264 stuks vee, of 3.5 liter per dag per koe.

Op het eind van 1926 werd verkocht 975 liter melk van 285 stuks vee.

De prijs bleef ongewijzigd op 42 cent per liter melk.

Melkonderzoek.

Totaal zijn onderzocht 838 melkmonsters, waarvan 16 van Australisch en 822 van Bengaleesch vee. Zoowel straat- als stalmonsters. Onderzocht wordt steeds volgens de Indische Voorschriften.

a. Soortelijk gewicht (bij $27\frac{1}{2}^{\circ}$ C.).

De hoogste waarde bij melk van Australisch vee was 1.0300, van Bengaalsch vee 1.0330. De laagste waarden respectievelijk 1.0260 en 1.0220.

Bij het onderzoek van stalmonsters van Bengaalsch vee varieerde deze waarde tuschen 1.0325 en 1.0290.

De gemiddelde waarde is: Australisch vee 1.0285, Bengaalsch vee 1.0300.

b. Vetgehalte.

Dit gehalte wisselde bij de melk van Australisch vee van 2.8% tot 4.2% en van Bengaalsch vee van 2.6% — 7.1%.

Beneden 3 % bij 0.36 % der monsters (v.j. 1.13 %). De meeste waarden lagen wederom tuschen 3 en 5%. Bij stalmonsters tuschen 2.7% en 5.9% (alleen Bengaalsch vee).

Gemiddeld: Australisch vee 3.50%, Bengaalsch vee 4.85%.

c. Vetvrije droge stof.

De hoogste waarde bij de melk van Australisch vee was 8.77% en van Bengaalsch vee 9.93%. Bij stalmonsters tuschen 8.68% en 9.50%. Het gemiddeld gehalte bij Australisch vee is 8.32% en bij Bengaalsch vee 8.99%.

d. Graad van reinheid.

Bij het Europeesch bedrijf waren 2 van de 16 genomen monsters onvoldoende rein. Van die der Bengaleesche verkoopers genomen melkmonsters 50.

e. Reductietijden.

Geen der monsters ontkleurde binnen 3 uren de methyleen blauw oplossing.

f. Katalase.

Geen bijzonderheden.

g. Zuurgraad.

Steeds boven 6, behalve in de gevallen van verwatering.

h. Proef van Trommsdorff.

Het sedimentgehalte varieerde tuschen 0 en 1.3.

Streptococcen werden nooit in het sediment gevonden.

Uit bovenstaande uitkomsten kan gezegd worden dat het melkonderzoek bevredigende resultaten opgeleverd heeft.

Onderzoek voor particulieren.

Slechts vier monsters werden ter onderzoek ingezonden.

Hiervan was één ingezonden uit den omtrek van Medan en afkomstig van melk, welke niet onder gemeentelijke contrôle staat.

Overtredingen.

Proces-verbaal werd 74 × opgemaakt n.l.

melkvervalsching	15
vervuilde melk	23
verkoopen zonder vergunning	28
overige overtredingen	8

Door de politie werd in enkele gevallen waar het overtredingen gold het vervoer betreffende opgetreden.

Wegens verkoopen zonder vergunning werd herhaaldelijk proces-verbaal opgemaakt tegen een tweetal Bengaleezen, die niet op de melkveeterreinen wonen en wier stallen niet aan de verordening voldoen. Zij brachten de melk langs allerlei paadjes in de Gemeente. Door de lichte boeten kon dit bedrijf eenige maanden worden voortgezet.

Gemiddeld soortelijk gewicht bij $27 \frac{1}{2}^{\circ}\text{C}$.

Jaar	Australisch vee		Bengaalsch vee		Karbouw		Totaal	
	Aantal monsters	Soortelijk gewicht	Aantal monsters	Soortelijk gewicht	Aantal monsters	Soortelijk gewicht	Aantal monsters	Soortelijk gewicht
1924	31	1.0270	821	1.0285	—	—	852	1.0285
1925	19	1.0285	767	1.0305	8	1.0320	794	1.0305
1926	41	1.0280	843	1.0300	—	—	884	1.0300
1927	16	1.0285	822	1.0300	—	—	838	1.0300

Gemiddelde vetprocenten.

Jaar	Australisch vee	Bengaalsch vee	Karbouw	Totaal
1924	3.91 %	4.63 %	—	4.49 %
1925	3.94 %	4.74 %	7.21 %	4.74 %
1926	3.69 %	4.61 %	—	4.54 %
1927	3.50 %	4.85 %	—	4.73 %

Vetprocenten.

	Bene- den 3 %	3 — 5 %	5 — 7 %	7 % en hooger	3 % en hoger
Australisch vee	1	15	—	—	15 = 93.75 %
Bengaalsch vee	2	540	273	7	820 = 99.76 %
Karbouw	—	—	—	—	—
Totaal	3	555	273	7	835 = 99.64 %

Gemiddeld gehalte aan vetvrije droge stof.

Australisch vee	8.32 %	} 8.97 %
Bengaalsch vee	8.99 %	

Gemiddelde samenstelling der onderzochte melkmonsters in 1927.

Numer van het stempel.	Naam van den melkverkooper.	Woonplaats.	Aantal monsters.	Soortelijk gewicht bij 27 1/2 °C.	Vetprocent.	Vetvrije droge stof.	Punten voor reinheid bere- kend op 100
1	Dasuenda Seng	Djalan Mahkamah	20	1.0310	4.7	9.22	68
2	Kolie Seng	Gloegoer	21	1.0300	4.2	8.85	63
3	Djaenoeddin	Djalan Mahkamah	20	1.0305	4.6	9.07	64
\$ 4	Nerrein Seng	Gedong Djohor	21	1.0310	4.3	9.13	60
5	Taba Seng	Djalan Mahkamah	13	1.0295	4.9	8.64	71
6	Inder Seng	Poelau Brajan	22	1.0305	5.5	9.28	66
10	Saunder Seng	Djalan Mahkamah	16	1.0305	4.3	9.—	70
\$ 11	Abdul Hamid	Achterweg	6	1.0310	4.3	9.13	67
11	Abdul Said	„	25	1.0300	4.5	8.92	67
12	Fasali	„	13	1.0300	4.3	8.88	68
14	Dalboea Seng	Gedong Djohor	12	1.0320	4.4	9.41	68
16	Melkb. Sikambing	Sei. Sikambing	16	1.0285	3.5	8.32	66
\$ 18	Mija Seng	Soenggal	10	1.0290	5.2	8.84	67
18	Goerdet Seng	„	16	1.0290	5.—	8.79	66
19	DJoeala Seng	Djalan Mahkamah	24	1.0290	4.9	8.77	66
20	Harnam Seng	Achterweg	10	1.0305	4.5	9.04	68
\$ 21	Paudja Seng	Gloegoer	3	1.0310	5.7	9.45	67
21	Odjagar Seng	„	11	1.0310	5.—	9.29	62
\$ 22	Pala Seng	Djalan Mahkamah	12	1.0295	5.6	8.77	67
22	Sadoe Seng	„	21	1.0300	5.—	9.04	65
\$ 25	Saunder Seng	Arnhemia	5	1.0300	5.4	9.13	57
\$ 26	Atjarth Seng	Gloegoer	9	1.0305	4.2	8.97	67
26	Karem Seng	„	15	1.0305	5.—	9.16	66
28	Tajamal	Achterweg	25	1.0300	4.5	8.92	67
\$ 30	Mohd. Sjarif	„	8	1.0305	4.5	9.04	67
30	Mohd. Said	„	17	1.0290	4.7	8.72	68
31	Eiser Seng	Achterweg	18	1.0290	4.9	8.77	67
32	Harnam Seng	Tandjong Moelia	15	1.0315	5.—	9.41	54

\$ Verkocht op 31 December 1927 geen melk meer.

Nummer van het stempel.	Naam van den melkverkooper.	Woonplaats.	Aantal monsters.	Soortelijk gewicht bij 27 $\frac{1}{2}$ oC.	Vetprocent.	Vetvrije droge stof.	Punten voor reinheid bere- kend op 100
§ 34	Soun Seng	Gloegoer	19	1.0300	5. -	9.04	63
34	Atama Seng	"	4	1.0305	4.9	9.14	62
35	Mohamad Nasir	Achterweg	22	1.0300	4.4	8.90	62
39	Wesaka Seng	Gedong Djohor	23	1.0305	4.6	9.07	65
40	Senta Seng	Djalan Mahkamah	23	1.0300	4.8	8.99	66
41	Pagge Seng	Achterweg	19	1.0305	4.5	9.04	69
44	Sultan	Gedong Djohor	29	1.0295	4.5	8.79	66
51	Bodea	Gloegoer	10	1.0315	4.7	9.43	70
52	Amar Seng	Djalan Mahkamah	8	1.0295	4.9	8.89	65
55	Dalap Seng	Poelau Brajan	15	1.0305	4.5	9.04	66
§ 57	Ghasi Taram	Djalan Mahkamah	5	1.0275	4.3	8.42	67
57	Harnam Seng	"	13	1.0300	5. -	9.04	68
59	Mohd. Salim	Achterweg	16	1.0310	4.3	9.13	61
60	Abdul Madjid	"	21	1 0310	4.5	9.17	69
61	Sjech Kadim						
	Husen	"	13	1.0290	4.5	8.67	60
§ 63	Abdullah	Djalan Mahkamah	8	1.0300	5.2	9.09	67
63	Hoekoem Seng	"	11	1.0300	4.7		68
67	Letchmie	Calcuttastraat	22	1.0300	4.4	8 90	70
69	Saon Seng	Gedong Djohor	21	1.0315	4.1	9.20	68
70	Lellin	Ceylonstraat	8	1.0295	4.1	8.70	71
74	Moenchie	Gloegoer	19	1.0290	5.2	8 84	68
75	Wassaka	Djalan Mahkamah	19	1.0300	4.7	8.97	67
77	Mohamad	Achterweg	21	1.0300	4.6	8.95	66
86	Moechtar	Djalan Mahkamah	24	1.0305	5.1	9.18	77
88	Briam Seng	Soenggal	21	1.0290	4.9	8.77	67

§ Verkocht op 31 December 1927 geen melk meer.

C. PASARWEZEN.

1. Particuliere Pasars.

De toestand van deze pasars bleef ongewijzigd. Geregelde inspecties hadden plaats om een behoorlijken toestand te onderhouden.

Door de marktmeesters moest bovendien herhaalde malen bijstand van de politie tegen onwillige verhuurders worden ingeroepen.

De ter vaststelling ingezonden tarieven werden in de Januarivergadering door den Gemeenteraad ongewijzigd goedgekeurd.

Het pasarbezoek was levendig en liet niets te wenschen over.

2. Gemeentelijk Pasarbedrijf.

a. Pasar Petissah (geopend 3 Augustus 1915).

Van deze pasarloods werd gedurende 1927 verhuurd 22573 M² tegen 18010 M² in 1926. Een geringe vooruitgang, hoofdzakelijk te danken aan den meerderen verkoop van groente. Per dag werden gemiddeld verhuurd 62 M² tegen 50 M² in 1926. Het verhuurbaar oppervlak van deze loods is rond 450 M². Verhuurd was derhalve 14% tegen 11% in 1926.

Het personeel bleef ongewijzigd bestaan uit hulpkassier en werkmán.

De ontvangsten bedroegen f 2.142.29, de uitgaven (behalve de verrekening met de Gemeente wat rente, aflossing en bijdrage in de kosten van het hooger personeel betreft) f 1.028.48. Het saldo is groot f 1.113.81. Worden de verrekningen met de Gemeente in mindering gebracht (f 2000.—) dan is er een tekort van f 866.19.

b. Vischpasar (aangekocht op 1 Juni 1922).

Van deze loods werden verhuurd totaal 63.117 M² tegen 56908 M² in 1926. Meer werd in beslag genomen door gedroogde-, gekookte- en verse visch. Door de toename hiervan werd de ruimte voor andere artikelen dan visch beperkt of moesten enkele ervan zelfs geheel verdwijnen, zooals kramerijen en de eettafel.

Op het terrein werden 77488 M² uitgegeven tegen 96514 M² in 1926. Deze vermindering betreft alle artikelen en is te wijten aan de op handen zijnde ontruiming van het terrein.

Met het oog op het groote brandgevaar van deze wijk besloten n.l. Burgemeester en Wethouders den verkoop in alle gangen in de nabijheid van den vischpasar te verbieden. Dit verbod zal ingaan op den 1en April 1928. In verband hiermede werd reeds in 1927 in de richting van ontruiming gewerkt, door 1° vrij gekomen plaatsen niet meer te doen bezetten en 2° den verbindingsweg met Marktstraat geheel leeg te maken met ingang van 1 September 1927.

Ingevoerd werden 1261099 K.G. verse zeevisch en 46932 K.G. riviervis (v.j. 1242090 K.G. en 90420 K.G.) te zamen 1308031 K.G. verse visch of per maand 109003 K.G. (v.j. 111043 K.G.). Het recordjaar is tot dusver 1922 met een maandgemiddelde van 118120 K.G. Zooals meermalen opgemerkt zijn deze schommelingen uitsluitend te wijten aan onregelmatige vangst en niet aan een mindere vraag.

Van gekookte ikan kembong werden 15278 manden ingevoerd tegen 7868 in 1926. Ontvangsten: f 1.585.88.

Per vrieskamer uit Europa werden aangebracht 4951 K.G. visch o.a. tarbot, schol, kabeljauw, schelvisch, tong, zalm, forel, baars. Ontvangen werd aan keurloonen f 148.53.

De ontvangsten van dezen pasar bedroegen f 31.903.77 tegen f 31.108.98 in 1926 of f 794.79 meer. Het maandgemiddelde is f 2658.65 tegen f 2582.68 in 1926. Voor den aankoop was dit onder particuliere exploitatie bij dezelfde tarieven f 1831.80.

De exploitatieuitgaven bedragen f 4866.10, zoodat het saldo f 27.037.67 groot is (v.j. 25.979.88). Worden de verrekeningen met de Gemeente in mindering gebracht n.l. f 1800.— als bijdrage in de personeelsuitgaven en f 4.160.46 voor rente en aflossing, dan is het saldo f 21.077.21.

Het hek van de vischpasarloods werd afgekrabt, gemenied en opnieuw zwart geverfd. Verder had het gewone onderhoud als witten en teren plaats.

In de personeelsformatie kwam geen wijziging.

De bascule werd bij de jaarlijksche herijk in orde bevonden.

c. Financiëel overzicht.

De begrooting van het pasarbedrijf werd bij raadsbesluit van 27 October 1926 No. 192 tot een bedrag van f 32.000.— in ontvangsten en uitgaven vastgesteld.

Bij raadsbesluit van 14 December 1927 No. 266 werd artikel 5 met f 130.— verhoogd, terwijl een nieuw artikel 18 (Aandeel in het Gemeentelijk Inlandsch Pensioenfonds) groot f 80.— werd opgebracht. De artikelen 10, 14 en 16 werden respectievelijk met f 30.—, f 100.— en f 80.— verminderd. De totalen ondervonden derhalve geen verandering.

De tarieven van de gemeentelijke pasars werden in Januari door den Gemeenteraad vastgesteld. Het betrof de tot dusver geheven tarieven.

De ontvangsten zijn totaal f 34076.06. Hieronder is f 30.— als opbrengst afbraak proefpasarloods te Sidodadi. Meer werd f 2076.06 ontvangen dan geraamd was.

De uitgaven hebben f 13.855.04 bedragen, zoodat de Gemeente f 20.221.02 als saldo ontvangt (v.j. f 18.231.93). Behalve dit saldo heeft de Gemeente ontvangen f 5.560.46 als rente en aflossing (7% en 30 j.) van het door haar verstrekt kapitaal en f 2.400.— als bijdrage in de kosten van andere gemeentediensten.

Gebouwen en terreinen.

Bouw Pasar Petissah	f 27.000.—
Aankoop Vischpasar	„ 30.000.—
Verbouw aangekochte Vischpasar loods	„ 33.978.63
Verbouw	„ 364.48
	f 91.343.11
Afschrijving tot ult. 1926 = f 18.797.43	
Idem 1/30 over 1927 = „ 3.044.77	
	„ 21.842.20
Boekwaarde op 31-12-1927	f 69.500.91

Gemeente Medan.

Bouw Pasar Petissah	f 27.000.—
Aankoop Vischpasar	„ 30.000.—
Aan het bedrijf geleend voor verbouw Vischpasar	„ 21.700.—
	f 78.700.—

Afgelost tot ult. 1926 = f 12.065.89

Idem over 1927 = „ 896.07

„ 12.961.96

Schuld van het bedrijf op 31-12-'27 f 65.738.04

Rente en aflossing.

Bij een rente van 7% en een dertigjarige aflossings-termijn is de annuïteit f 5.560.46. Aan rente werd betaald 7% van f 66.634.11. De aflossing is het overige of f 896.07.

Pasar in de Soengei Kerahwijk.

In het vorig verslag werd reeds op de mislukking van deze proef gewezen, welke op 1 April van het verslagjaar beëindigd werd. De loods werd voor afbraak verkocht en bracht f 30.— op.

Deze proef heeft het geleerde met Pasar Petissah bevestigd dat deze Gemeente voorloopig geen behoefte aan wijkpassars heeft.

Pasarrapport.

Van Burgemeester en Wethouders werd opdracht gekregen te zamen met den Directeur van het Bouw- en Woon-toezicht rapport uit te brengen over de bestaande pasars, over de behoefte aan pasaruimte en over de mogelijkheid eventueel de pasarcapaciteit uit te breiden. Het eerste gedeelte van dit rapport behandelende de beschikbare pasaruimte (gemeentelijke en particuliere) verscheen in het verslagjaar.

3. Pasarcredietwezen.

In 1927 werd uitgeleend *f* 2635.— tegen *f* 4110.— in 1926. De te ontvangen rente bedroeg *f* 263.50. Totaal werden in 1927 60 leeningen geplaatst.

Een debiteur, verkoopende op den vischpasar verdween plotseling. Daar zijn verblijfplaats niet ontdekt kon worden, moest het restant zijner schuld ad *f* 48.— per 31 December worden afgeschreven. Sinds de instelling van het pasarcredietwezen op 1 December 1921 moesten gedeeltelijk afgeschreven worden 3 leeningen van *f* 50.— en 6 van *f* 100.— tot een bedrag van *f* 367.90. Dit is nog niet 1% van het totaal crediet groot *f* 37.572.50.

Op 31 December stond uit op:

Pasar Petissah	<i>f</i>	4.—
Vischpasar	„	211.—
Totaal	<i>f</i>	215.—

Over 1927 is *f* 214.25 winst gemaakt d.i. de te ontvangen rente ad. *f* 263.50 verminderd met de afschrijving ad *f* 48.— en de onkosten groot *f* 1.25. Sedert de instelling van het credietwezen is dit bedrag *f* 2.229.99. In het op de balans voorkoomend winstsaldo is begrepen de gemaakte depositorente.

Aan de Gemeente werd *f* 1000.— van het werkkapitaal terugbetaald, waardoor de vordering van de Gemeente op 31 December nog *f* 5.800.— groot was. De belegde deposito bedroeg *f* 6.000.—

Pasar prijzen.

Wekelijks worden de prijzen der levensmiddelen en van enkele huishoudelijke artikelen, verkocht op de pasars, opgenomen. Opgave hiervan wordt gedaan aan het Centraal Bureau voor de Statistiek te Weltevreden, benevens aan de plaatselijke dagbladen.

Een vergelijkende staat betreffende de jaren 1926 en 1927 is in dit verslag opgenomen.

STATE OF TEXAS

County of _____

Know all men by these presents, that _____

of the County of _____ State of Texas

do hereby certify that _____

is the true and correct copy of _____

as the same appears from the _____

records of the _____

of the County of _____

State of Texas.

Witness my hand and seal of office this _____

day of _____ 19____

at _____

County of _____

State of Texas.

County Clerk

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

My Comm. expires _____

19____

Notary Public

PASARCREDIETWEZEN

Stand op 31 December 1927.

	Aantal gesloten leening								
	f 5.—	f 10.—	f 15.—	f 20.—	f 25.—	f 30.—	f 40.—	f 50.—	f 100.—
Tot 1-1-1927	1	25	51	57	35	50	6	255	140
In 1927	—	—	1	1	—	15	—	43	—
Totaal	1	25	52	58	35	65	6	298	140
Afgelost	1	25	52	58	35	65	6	289	134
Restant	—	—	—	—	—	—	—	9	6
Afgeschreven	—	—	—	—	—	—	—	3	6
Stand op 31-12-1927	—	—	—	—	—	—	—	6	—

Balans op 31 December 1927.

Debet.

Op deposito	f 6.000.—
Debiteuren	„ 215.—
Depositorente	„ 240.—
Kas	„ 2.903.09
	<u>f 9.358.09</u>

Totaal verstrekt	Te ontvangen rente	Totaal v/h crediet	Door de leeners afbetaald	Nog uitstaand	Door de Gemeente verstrekt bedrag
f 31.525.—	f 3.149.—	f 34.674.—	f 33.691.70	f 982.30	f 6.800.—
„ 2.635.—	„ 263.50	„ 2.898.50	„ 3.297.90	„ — 399.40	—.—
				f 582.90	f 6.800.—
					„ 1.000.—
				„ 367.90	
f 34.160.—	f 3.412.50	f 37.572.50	f 36.989.60	f 215.—	f 5.800.—

Credit.

Gemeente Medan	f 5.800.—
Winstsaldo tot/met 1926	f 3.103.84
Deposito rente	„ 240.— „ 3.343.84
Winst	„ 214.25
	f 9.358.09

STAAT van de hoeveelheden aangevoerde visch gedurende 1927.

Maand	Versche zeevisch	Versche riviervisch	Gekookte ikan kembong
Januari	100017 K.G.	7294 K.G.	595 Manden
Februari	83192 „	2888 „	433 „
Maart	112146 „	3862 „	2457 „
April	84903 „	1896 „	1088 „
Mei	106168 „	2734 „	883 „
Juni	92737 „	4076 „	1136 „
Juli	104970 „	3898 „	97 „
Augustus	105964 „	3192 „	908 „
September	117544 „	1914 „	1675 „
October	121372 „	3966 „	3064 „
November	106650 „	4628 „	1054 „
December	125436 „	6584 „	1888 „
Totaal	1261099 K.G.	46932 K.G.	15278 Manden

STAAT van het aantal verhuurde M² gedurende 1927.

Pasar	Koopwaren	Aantal M ² .	Totaal
VISCHPASAR:			
a. Loods:	Eetwaren	4146	63.117 M ²
	Drinkwaren	6642	
	Gedroogde visch	36403	
	Gekookte visch	5898	
	Versche visch	3637	
	Diversen	6391	
b. Terrein.	Eetwaren	4184	77.488 M ²
	Drinkwaren	581	
	Groente	67503	
	Bloemen	1838	
	Bedrijven	799	
	Diversen	2583	
			140.605 M ²
PASAR PETISSAH:			
Loods:	Rundervleesch	382	22.573 M ²
	Varkensvleesch	454	
	Versche visch	2321	
	Gekookte visch	160	
	Groente	11311	
	Diversen	5412	
	Drinkwaren	317	
	Eetwaren	1610	
	Bedrijven	580	
	Kain-kain	26	
	Aangevoerde		
	„ vruchten	1493 karren	
	„ doerians	100 stuks	

BEGROOTINGEKENING.

ONTVANGSTEN.

[illegible]

UITGAVEN.

Artikeel.	OMSCHRIJVING.	Geraamd bedrag na gedane af- en over- schrijvingen	Uitgaven.	Meer.	Minder.
	Bezoldiging v/h Personeel	f 3136.83	f 3186.18	f 49.35	f —.—
	Huishuurvergoeding idem.	„ 396.—	„ 396.—	„ —.—	„ —.—
	Kosten van geneesmiddelen.	„ 50.—	„ 3.75	„ —.—	„ 46.25
	Kantoorbehoeften	„ 250.—	„ 249.76	„ —.—	„ 0.24
	Aank. en onderh. v. meubilair	„ 630.—	„ 622.67	„ —.—	„ 7.33
	Onderh. v. geb. en terreinen	„ 100.—	„ 134.97	„ 34.97	„ —.—
	Waterverbruik	„ 475.—	„ 416.—	„ —.—	„ 59.—
	Verlichting	„ 225.—	„ 249.85	„ 24.85	„ —.—
	Aankoop van gereedschappen	„ 100.—	„ 95.60	„ —.—	„ 4.40
	Kosten voor het verwijderen v/h afval der pasars	„ 522.—	„ 375.15	„ —.—	„ 146.85
	Aandeel in de kosten v. andere Gemeentediensten	„ 2400.—	„ 2400.—	„ —.—	„ —.—
	Geneesk. behandeling v/h pers.	„ 50.—	„ 50.—	„ —.—	„ —.—
	Rente en aflossing v. door de Gemeente verstrekt kapitaal	„ 5560.46	„ 5560.46	„ —.—	„ —.—
	Verbetering, verbouwing en zware herstelling der pasars.	p. m.	„ —.—	„ —.—	„ —.—
	Bouw van een pasar in de Soen- gei Kerahwijk	p. m.	„ —.—	„ —.—	„ —.—
	Onvoorziene uitgaven	„ 24.71	„ 34.65	„ 9.94	„ —.—
	Uitkeering aan de Gemeente v/h batig saldo	„ 18000.—	„ 20221.02	„ 2221.02	„ —.—
	Aandeel in het Gemeentelijk Inlandsch Pensioenfonds	„ 80.—	„ 80.—	„ —.—	„ —.—
		f 32000.—	f 34076.06	„ 2340.13	f 264.07

Vergelijking tusschen de prijzen van verschillende levensbehoefden op de pasas
te Medan over de jaren 1926 en 1927.

Artikelen.	Eenheid per	Jaarcijfer 1926.		Jaarcijfer 1927.	
		Laagste	Hoogste	Laagste	Hoogste
Vleesch.					
Runderhaas	K. G.	f 2.—	f 2.50	f 2.—	f 2.80
„ biefstuk	„	„ 1.30	„ 1.70	„ 1.30	„ 1.80
„ lapjes	„	„ 1.10	„ 1.40	„ 1.20	„ 1.50
„ soepbeenderen	„	„ 0.50	„ 0.60	„ 0.50	„ 0.60
„ tong	stuk	„ 1.60	„ 2.—	„ 1.20	„ 2.30
Varkensvleesch	K. G.	„ 0.85	„ 1.80	„ 0.80	„ 1.60
„ reuzel	„	„ 0.85	„ 1.50	„ 0.60	„ 1.—
Geiten- en Schapenvleesch	„	„ 0.85	„ 1.35	„ 1.—	„ 1.50
Kip	stuk	„ 0.60	„ 2.—	„ 0.60	„ 2.50
Kapoen	katti	„ 1.10	„ 1.35	„ 1.10	„ 1.40
Eend	stuk	„ 0.50	„ 1.80	„ 0.60	„ 2.—
Gans	„	„ 5.—	„ 5.—	„ 3.50	„ 5.50
Eieren.					
Kip	„	„ 0.06	„ 0.07½	„ 0.06½	„ 0.08
Eend	„	„ 0.05½	„ 0.07	„ 0.06	„ 0.07½
Visch.					
Ikan kakap	K. G.	„ 0.85	„ 1.60	„ 0.75	„ 1.40
„ bawal	„	„ 0.65	„ 1.35	„ 0.70	„ 1.35
„ senangin	„	„ 0.85	„ 0.35	„ 0.75	„ 1.35
„ lidah	stuk	„ 0.15	„ 0.25	„ 0.10	„ 0.30
„ kembong	„	„ 0.02	„ 0.06	„ 0.01½	„ 0.08
„ troeboek	„	„ 0.15	„ 1.40	„ 0.20	„ 1.10
Garnalen	K. G.	„ 0.15	„ 1.15	„ 0.25	„ 0.90
Kepiting	„	„ 0.30	„ 0.40	„ 0.20	„ 0.40
Gedroogde visch.					
Ikan sepat	Katti	„ 0.30	„ 0.50	„ 0.30	„ 0.60
„ Siam	„	„ 0.40	„ 0.85	„ 0.40	„ 0.80
„ teri	„	„ 0.30	„ 0.50	„ 0.27	„ 0.55
„ sotong	„	„ 0.50	„ 1.—	„ 0.60	„ 1.—
Aardappelen	„	„ 0.08	„ 0.12	„ 0.08	„ 0.12

Artikelen.	Eenheid per	Jaarcijfer 1926.		Jaarcijfer 1927.	
		Laagste	Hoogste	Laagste	Hoogste
Rijst.					
Siam rijst	„	„ 0.14	„ 0.17	„ 0.13	„ 0.15
Java „	„	„ —	„ —	„ 0.13	„ 0.13
Kampong „	„	„ 0.10	„ 0.13	„ 0.10	„ 0.13
Bangoon „ No. 1	„	„ 0.12	„ 0.16	„ 0.13	„ 0.15
„ „ „ 2.	„	„ 0.11	„ 0.14	„ 0.10	„ 0.13
Poeloet „	„	„ 0.12	„ 0.20	„ 0.13	„ 0.20
Groente.					
Andijvie	krop	„ 0.05	„ 0.08	„ 0.05	„ 0.15
Bajam	bos	„ 0.02	„ 0.06	„ 0.02	„ 0.06
Bieten	katti	f 0.15	f 0.25	f 0.16	f 0.25
Bruine boonen	„	„ 0.15	„ 0.25	„ 0.15	„ 0.25
Katjang hidjau	„	„ 0.16	„ 0.18	„ 0.15	„ 0.18
Katjang pandjang	bos	„ 0.02	„ 0.20	„ 0.02	„ 0.20
Komkommer	stuk	„ 0.02	„ 0.07	„ 0.02	„ 0.07
Kool	katti	„ 0.10	„ 0.20	„ 0.10	„ 0.18
Mais (gele)	„	„ 0.08	„ 0.10	„ 0.07	„ 0.09
Mais (groene)	bos	„ 0.02	„ 0.05	„ 0.01	„ 0.08
Peulen	katti	„ 0.25	„ 0.40	„ 0.32	„ 0.80
Roode uien	„	„ 0.16	„ 0.22	„ 0.17	„ 0.25
Salade	krop	„ 0.01	„ 0.06	„ 0.02	„ 0.05
Sawi poetih	„	„ 0.02	„ 0.10	„ 0.02	„ 0.25
Slaboonen	katti	„ 0.12	„ 0.30	„ 0.14	„ 0.25
Snijboonen	„	„ 0.12	„ 0.30	„ 0.08	„ 0.30
Soepgroenten	bos	„ 0.01	„ 0.05	„ 0.01	„ 0.10
Tjabe	katti	„ 0.06	„ 0.40	„ 0.12	„ 0.45
Tomaten	„	„ 0.15	„ 0.20	„ 0.15	„ 0.25
Witte uien	„	„ 0.33	„ 0.40	„ 0.30	„ 0.40
Wortelen	„	„ 0.20	„ 0.30	„ 0.12	„ 0.25
Vruchten.					
Ananas	stuk	„ 0.15	„ 1.35	„ 0.08	„ 1.—
Djeroek Bali	„	„ 0.07	„ 0.50	„ 0.08	„ 0.50
„ manis	„	„ 0.02	„ 0.25	„ 0.02	„ 0.20
„ Siam	„	„ 0.03	„ 0.20	„ 0.03	„ 0.25

Artikelen.	Eenheid per	Jaarcijfer 1926.		Jaarcijfer 1927.	
		Laagste	Hoogste	Laagste	Hoogste
Djeroek tipis	stuk	„ 0.01	„ 0.03	„ 0.01	„ 0.06
Doekoe	katti	„ 0.25	„ 0.40	—	—
Doerian	stuk	„ 0.15	„ 1.20	„ 0.15	„ 1.—
Klapper	„	„ 0.04	„ 0.10	„ 0.05	„ 0.16
Langsat	katti	„ 0.06	„ 0.40	„ 0.06	„ 0.35
Mangga	stuk	„ 0.01	„ 0.08	„ 0.01	„ 0.10
„ Betawi	„	„ 0.20	„ 0.50	„ 0.07	„ 0.60
Manggistan	bos	„ 0.05	„ 0.30	„ 0.18	„ 0.35
Papaja	stuk	„ 0.03	„ 0.30	„ 0.03	„ 0.30
Pisang	tros	„ 0.05	„ 0.30	„ 0.18	„ 0.30
Ramboetan	bos	„ 0.05	„ 0.45	„ 0.06	„ 0.50
Savoe	stuk	„ 0.01	„ 0.03	„ 0.01	„ 0.05
Teroeng Batak	10 „	„ 0.07	„ 0.12	„ 0.08	„ 0.10
Zuurzak	„	„ 0.03	„ 0.30	„ 0.05	„ 0.25
Diversen.					
Batak suiker	pak	„ 0.07	„ 1.50	„ 0.10	„ 1.15
Brandhout	stuk	„ 0.03 $\frac{1}{2}$	„ 0.04	„ 0.03 $\frac{1}{2}$	„ 0.04 $\frac{1}{2}$
Brood (wit)		„ 0.03	„ 0.20	„ 0.03	„ 0.20
Houtskool	mand	„ 0.60	„ 0.95	„ 0.60	„ 1.10
Huishoudzeep	stang	„ 0.15	„ 0.60	„ 0.15	„ 0.60
Ketjap	flesch	„ 0.25	„ 1.—	„ 0.20	„ 0.80
Koffieboonen, robusta	katti	(		„ 0.50	„ 0.90
„ „ liberia	„	(„ 0.50	„ 0.80	„ 0.45	„ 0.75
„ „ kampong	„	(		„ 0.35	„ 0.65
Klapperolie	flesch	„ 0.30	„ 0.45	„ 0.26	„ 0.45
Lucifers	pak	„ 0.26	„ 0.30	„ 0.26	„ 0.30
Meel	katti	„ 0.20	„ 0.22	„ 0.16	„ 0.22
Melk	$\frac{1}{2}$ Liter	„ 0.21	„ 0.23	„ 0.21	„ 0.23
Mie	katti	„ 0.10	„ 0.11	„ 0.10	„ 0.24
Petroleum	blik	„ 3.30	„ 5.—	„ 3.40	„ 3.65
Stijfsel	katti	„ 0.16	„ 0.18	„ 0.12	„ 0.18
Suiker	„	„ 0.13	„ 0.18	„ 0.13	„ 0.16
Zout	„	„ 0.12	„ 0.14	„ 0.11	„ 0.14

D. VOERWEZEN.

De halfjaarlijksche keuringen der personenvoertuigen met de trekdieren en tuigen hadden plaats in de maanden Januari en Juli, voor de lastvoertuigen in Februari. Totaal werden goedgekeurd 789 personen- en 1094 lastvoertuigen (v.j. respect. 687 en 1053). Afgegeven werden 278 vergunningen tot besturen van een personenvoertuig.

Het aantal personenvoertuigen is gedurende de laatste jaren stijgende n.l. in 1925: 600, in 1926: 687, in 1927: 789.

Een gevolg van de opleving van het Gewest.

Afgegeven werd één vergunning tot het heben van een stalhouderij.

Een paard moest wegens ongeneeslijk beenlijden voor den trekdienst worden afgekeurd.

Proces-verbaal werd 60 maal opgemaakt n.l.:

19 × wegens het verhuren van een voertuig niet voorzien van het voorgeschreven goedkeuringsmerk;

1 × wegens het gebruiken van een paard zonder goedkeuringsmerk;

32 × wegens het verhuren van een verwaarloosd voertuig;

6 × wegens het niet kunnen vertoonen van het rijbewijs;

2 × wegens het hebben van een verwaarloosde stalhouderij.

E. REGLEMENT OP HET MAKEN EN VERKRIJGBAAR STELLEN VAN IJS EN KOOLZUURHOUDENDE WATEREN.

(Stbld. No. 678 van 1923).

Een nieuwe vergunning werd verleend, zoodat op 31 December in het bezit der vergunning waren: een ijsfabriek en elf fabrieken van koolzuurhoudende wateren, waarvan 2 Europeesche en 9 Chineesche.

Alle vergunninghouders werden aangezegd in hunne inrichtingen privaten met waterspoeling aan te brengen.

Bij Gemeenteraadsbesluit van 14 December 1927 No. 72 werd de uitoefening der bevoegdheden omschreven in het betrekkelijk reglement overgedragen aan het College van Burgemeester en Wethouders.

F. BROODVERORDENING.

Gedurende het verslagjaar waren gevestigd:

Binnen de Gemeente:

7	Britsch Indische bakkerijen	met	134	man personeel;
3	Chineesche	idem	met	15 idem;
2	Europeesche	idem	met	9 idem.

Buiten de Gemeente:

- 2 Britsch Indische bakkerijen met 34 idem.

In vergelijking met 1926 is het aantal bakkerijen met één verminderd n.l. een Europeesche, welke opgeheven werd.

Met den Directeur van het Bouw- en Woontoezicht werden alle inrichtingen gecontroleerd en waar noodig het aanbrengen van verbeteringen voorgeschreven. Twee ervan werden geheel afgekeurd en zullen verplaatst worden. Bij alle werd het bouwen van hygienische privaten als eisch gesteld. Bij wijze van proef werd bij een nieuw te bouwen bakkerij voorgeschreven de werkplaats geheel met klamboegaas af te sluiten. Eveneens zal een der buiten de Gemeente gelegen bakkerijen verbouwd worden.

Proces-verbaal werd 3 × opgemaakt wegens den onzinnelijken staat der inrichting

G. HOTELVERORDENING.

Door de instelling van den Dienst van het Bouw- en Woontoezicht is de controle op de hotels en biljarthuizen niet meer aan den Dienst der Openbare Gezondheid opgedragen. Over blijven zodoende de eet- en koffiehuisen.

Ook deze inrichtingen werden met den Directeur van het Bouw- en Woontoezicht geinspecteerd en werd waar noodig last gegeven de noodige verbeteringen aan te brengen c.q. verbouwingen te doen plaats hebben.

Het bouwen van privaten met waterspoeling werd ook hier als eerste eisch gesteld. Wel hadden de eet- en koffiehuishouders er bezwaar tegen, waarom zij zich tot Burgemeester en Wethouders wendden. Het spreekt echter vanzelf dat deze hygienische maatregel gehandhaafd bleef.

Door het aanbrengen der rioleering zal de zindelijkheid dezer inrichtingen belangrijk vooruitgaan, daar nu vooral de open goten in de gangen achter de eethuizen een verzamelplaats van afval en daardoor van vliegen zijn. Het spreekt toch vanzelf dat een goede afvoer van het afval een voorname factor ter verkrijging van een zindelijken toestand is.

Dat niet altijd de voorgeschreven verbeteringen zonder verzet aangebracht zijn, was te verwachten, in weerwil dat steeds voldoende tijd ervoor verleend werd. Bij verstrijking daarvan zonder dat aan het verlangde voldaan was, werd geadviseerd de inrichting te sluiten tot het bepaalde nagekomen was. Tot het nemen van dezen maatregel moest bij 9 eet- en 12 koffiehuisen worden overgegaan.

De ijskiosk in de Kerkstraat moest, wegens de verbreding van de straat, worden afgebroken.

Proces-verbaal werd 63 $\times$ opgemaakt n.l.:

46 $\times$ wegens onzindelijkken toestand der inrichting

17 $\times$ wegens het hebben zonder vergunning, (hieronder 7 gevallen van het inrichten eener kakilima tot eet- of koffiehuis).

H. HONDENBELASTING-VERORDENING.

In 1927 zijn gevangen 569 honden, waarvan 78 teruggegeven werden, na betaling der verschuldigde belasting. Afgemaakt zijn 506 gevangen honden, benevens 11 in observatie gehouden en 20 op verzoek.

Doordat het terrein van den hondenstal verkocht is, werd deze verplaatst naar een stuk grond bij de Delirivier.

Zodoende kon van 17 November tot het einde van het verslagjaar niet gevangen worden.

Wegen het groot aantal onbeheerde honden werd van 23 September af door twee ploegen gevangen.

Hondsdolheid kwam niet voor.

I. VEEVERORDENING.

In het bezit der bij deze verordening voorgeschreven vergunning waren op het einde van het verslagjaar 16 Voor-Indiërs, 7 Bengaleezen, 4 Javanen en 1 Chinees.

Ontvangen werden vier rekestten tot het laten weiden van vee binnen de Gemeente, op alle werd afwijzend beschikt. Een ervan betrof het terrein naast de gemeentelijke vuilnisbelt. Door het weinige optreden der politie is hier echter een toestand geschapen alsof vergunning verleend was. Ettelijke malen werd door den dienst der Openbare Gezondheid proces-verbaal ertegen opgemaakt, evenwel zonder te bereiken dat de veehouders het vee er vandaan houden. Helpt de politie niet mede dan is het voor den gemeentedienst een onbegonnen en bovendien te tijdroovend werk. In het vorig verslag werd hier eveneens op gewezen.

Elf processen-verbaal werden tegen overtreders dezer verordening door den gemeentedienst opgemaakt. Twee bouwvallige stallen werden afgebroken.

J. DIVERSEN.

1. Herhaalde malen werd wederom de politie van advies gediend bij door haar geconstateerd gebruik van gewonde trekossen en paarden.

2. In het vorig verslag werd melding gemaakt van het heerschen van kwaden droes (malleus) bij de sadopaarden. Eveneens dat alle paarden aan een onderzoek onderworpen zouden worden. Dit onderzoek heeft in het verslagjaar plaats gehad. Onderzocht werden binnen Medan 461 paarden, waarvan 13 als lijdende afgemaakt moesten worden. De betrekkelijke stallen werden onder leiding van den Gouvernements-veearts ontsmet.

Voor zoover gebleken is, heeft deze ziekte in de Gemeente geen ernstig karakter aangenomen. Wel bleek dat in de gemeente de ziekte meer verbreid is dan er buiten, daar in de omliggende kampongs van de 286 onderzochte paarden 4 moesten worden afgemaakt.

3. Een verslag werd ingediend omtrent de A-S- ijs- en koelmachines.

4. Bij besluit van het Hoofd van Plaatselijk Bestuur dd. 17 Augustus 1927 No. 147 werd — met toestemming van den Burgemeester — het Hoofd van den Dienst der Openbare Gezondheid aangewezen als deskundige ten behoeve van den invoer van overzee van honden bij ontstentenis, afwezen of verhindering van den Gouvernements veearts.

DIENT VAN HET GEMEENTELIJK BUREAU VOOR GRONDZAKEN.

A. Algemeen.

1. Personeel.

In het personeel kwam slechts wijziging doordat met ingang van 1 Juli op verzoek wegens overgang in anderen dienst eervol ontslag werd verleend aan den opnemer A. Pandiangan, in wiens plaats met ingang van 1 October tot opnemer in tijdelijken dienst werd aangesteld M. Aritonang.

2. Commissie.

De commissie voor grondzaken, volkshuisvesting en taxatie werd bij raadsbesluit van 17 Augustus 1927 No. 179 opgeheven, terwijl bij hetzelfde besluit werd ingesteld een commissie van taxatie bestaande uit drie leden, al dan niet raadsleden, waarin werden benoemd de heeren Lodder, Eylander en Pieters.

B. Grondzaken.

1. Opmetingen.

Aan opmetingen werden gedurende verslagjaar in het geheel 518 werkdagen besteed tegen 609 in het voorafgaande jaar, welk verschil zijn oorzaak vindt in de gedurende drie maanden onvervulde plaats van een opnemer. Van deze 518 werkdagen werden er niet minder dan 468 besteed aan opmetingen voor splitsing van perceelen en voor het opmaken van nieuwe stukken ter vervanging van voorloopige bewijzen, alsmede voor den afstand van erfpachtsrecht, zoowel aan afkoopters van Inlandsche rechten als op vrijen gemeentegrond. Aan nieuwe stukken werden er in verslagjaar 169 uitgereikt tegen 131 in het jaar te voren; over de werkzaamheden voor afstand van erfpacht wordt hierna meer medegedeeld.

De systematische opmeting der grantperceelen ging op gelijke wijze als vorige jaren door. Ook dit jaar bleek het moeilijk te zijn de rechthebbenden te brengen tot vaststelling der grenzen, voor een groot gedeelte uit onverschilligheid,

doch soms ook uit vrees, dat door het erkennen, dat een bepaalde haag of greppel de grens zou vormen, onbekende rechten zouden worden prijsgegeven. In dergelijke gevallen worden de occupatie-grenzen opgemeten, omdat deze, bij voorkomende geschillen ongetwijfeld van grooter waarde zullen blijken te zijn dan de gegevens der grantacten, die immers verkregen zijn door op zich zelf staande metingen, zonder eenig verband met aangrenzende perceelen en dikwijls getuigende van de onkunde en onverschilligheid der opnemers.

2. Regeling van grondrechten.

Een bijzonder geval van grensregeling betrof het perceel omschreven in de controleursgrant no. 1377, staande ten name van de Nederlandsche Handelmaatschappij. Volgens de grantacte zou de oppervlakte bedragen 3115 m², doch er werd een terrein geoccupeerd van ruim 7000 m². Het bleek niet mogelijk de oorzaak van dit verschil vast te stellen, doch vermoedelijk is het een gevolg van onjuiste opmeting bij de uitgifte der grant. Bij raadsbesluit van 6 April 1927 no. 44 werd, op verzoek van den rechthebbende, vastgesteld dat genoemde grant ten rechte het geoccupeerde terrein moet omschrijven.

Van de *perceelen zonder grant* kwam in verslagjaar weder een terrein aan de Moskeestraat ter sprake, dat in overeenkomstige omstandigheden verkeert als het terrein, waarover in het jaarverslag over 1925 (blz. 190) het een en ander werd medegedeeld. Op gelijke wijze werd ook thans aan de betrokkenen te kennen gegeven, dat de gemeenteraad het raadzaam oordeelt het verzoek om uitreiking van een grant niet in te willigen, doch bereid is recht van erfpacht te verleen (besluit van 15 Juni 1927 no. 106).

Vergunning tot het *wakafmaken van grantperceelen* werd in den loop van verslagjaar voor twee perceelen verzocht, beide bestemd voor een mohamedaansch bedehuis. Beide verzoeken werden ingewilligd onder beding, dat van de verklaring, waarbij de perceelen worden wakaf gemaakt, binnen drie maanden na de dagteekening der besluiten, een exemplaar bij het bureau voor grondzaken wordt gedeponeerd. (besluiten nos 53 en 54). Een der verzoekers liet deze termijn onbenut verstrijken.

3. Afstand van grond aan het gouvernement.

In den loop van verslagjaar had geen verdere afstand van grond aan het gouvernement plaats. De drie in 1926 afgestane terreinen, inmiddels bebouwd met het radiostation, de meisjeskopschool en de veldpolitiekazerne, werden ten name van het gouvernement overgeschreven.

Tegen het einde van verslagjaar werden onderhandelingen gevoerd over den afstand van een perceel in Nieuw-Polonia bij de gemeentegrens voor de oprichting van een radio-ontvangststation.

4. Afstand van grond aan particulieren.

In *Nieuw-Polonia* werd in den loop van verslagjaar een dertiental perceelen in erfpacht toegezegd voor de oprichting van woonhuizen, met den bouw waarvandaadelijk een aanvang werd gemaakt.

Verder werd erfpachtsrecht toegezegd op een terrein bestemd voor een kerk voor christen Bataks en op een terrein voor een roomsch-katholiek ziekenhuis.

Met de Deli-Plantersvereniging werd een ruilovereenkomst gesloten, waarbij de gemeente terug ontving een gedeelte van het aan genoemde vereniging toebehoorende erfpachtsperceel, gelegen aan de ontworpen Heemskerklaan en daarvoor in ruil afstond een drietal perceelen aan de Kartinilaan.

Van de aan de firma Bennink & Co. verleende optie op een terrein, bestemd voor den bouw van een achttiental woonhuizen, werd geen gebruik gemaakt. Bij raadsbesluit van 14 December 1927 no. 273 werd ten behoeve van een nieuw op te richten bouwmaatschappij aan de heeren Van den Berg en Aberson optie verleend voor de verkrijging van erfpacht op een zestiental bouwperceelen aan de ontworpen Heemskerklaan en Bontekoelaan tegen een som-in-eens van f 1.50 en een canon van 5 cent per vierkanten meter.

Bij raadsbesluit van 16 November 1927 no. 241 werd de som-in-eens bij uitgifte in erfpacht voor de perceelen langs eenige wegen verhoogd, te weten voor perceelen langs den Poloniaweg op f 2.50 en voor die langs den S. M. Alrasjidweg op f 3.— per vierkanten meter; voor de perceelen langs de

overige wegen blijft de som-in-eens bepaald op f 2.— per vierkanten meter.

Op het *voormalige raceterrein* werd, behalve voor gemeentelijken woningbouw, slechts een perceel afgestaan, namelijk aan de Medansche schoolvereeniging ten behoeve van de uitbreiding van de lagere school. Dit perceel werd kosteloos afgestaan. Verder werd een tweetal strooken grond afgestaan voor uitbreiding van grantperceelen.

In het *Serdangkwartier* werden geen gronden afgestaan.

Het overblijvende gedeelte van het terrein aan den *La-boeanweg* werd door de Standard Oil Company of New-York aangevraagd voor den bouw van een opslagplaats voor petroleum en benzine; einde verslagjaar werd daarover nog onderhandeld.

Aan *afkoopers van Inlandsche rechten* werd, ingevolge raadsbesluit van 26 Mei 1926 no. 91, medegedeeld, dat voor de perceelen, waarvan de rechten zijn afgekocht, erfpacht moet worden aangevraagd. Het voorbereiden dezer aanvragen, met name het uitzetten der grenzen en het plaatsen van merkteekens, werd meestal aan het bureau voor grondzaken overgelaten, waartoe veel meetwerk moest worden verricht. In totaal werden 31 perceelen in erfpacht afgestaan, doch voor een grooter aantal waren de kadastrale meetbrieven reeds aangevraagd, maar op het einde van verslagjaar nog niet ontvangen.

5. Verkr ij g i n g v a n g r o n d.

In verslagjaar werden voor de *rioleering* van een groot aantal perceelen strooken afgestaan, waardoor de zoogenaamde brandgangen tot vrijen gemeenteëigendom werden; van dezen afstand werd zooveel mogelijk op de grantacten aanteekening gehouden.

Voor *wegverbreeding* werd een strook grond afgestaan door het gouvernement voor de verbreeding van den Cremerweg (bij het Post- en Telegraafkantoor) en door de handelmaatschappij ter Meulen voor de verbreeding van de Kerkstraat.

De reeds eerder door het gouvernement afgestane strook gronds van het terrein der voormalige 2e Europeesche school

(aan den Paleisweg), alsmede de strooken gronds benoodigd voor de omlegging van den Demmeniweg werden in verslagjaar overgeschreven.

Met de Delimaatschappij werd een overeenkomst gesloten, waarbij de gemeente afstaat een strook gronds langs de zuidgrens der proefvelden van het Deli proefstation en daarvoor in ruil verkrijgt een strook grond, benoodigd voor de verbinding van den ontworpen Baboeraweg met de Colombostraat; de verkregen strook gronds zal niet voor 1935 kunnen worden gebruikt.

C. Overschrijvingen.

Gedurende verslagjaar hadden 762 overschrijvingen van grantperceelen plaats, hetgeen weder een geringe stijging beteekent vergeleken bij het jaar te voren. In onderstaanden staat is aangegeven hoeveel overschrijvingen van ieder soort grants plaats hadden, alsmede of die overschrijvingen betrekking hadden op overdrachten, zekerheidsstellingen of terugstellingen.

	Overdrachten	Zekerheidsstell.	Terugstell.	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Controleursgrants	229	39	50	970	436	597	485	344	271	224	282	318
Sultansgrants	67	13	9	255	98	114	48	66	56	65	73	89
Voorl. bewijzen	180	42	50	—	189	111	167	143	201	104	226	272
Soerat Keterangan	11	—	3	—	31	22	15	24	17	17	25	14
Deli Mij. grants	43	8	3	—	—	180	544	274	277	237	100	54
Gemeentegrants	11	2	2	—	37	23	3	29	2	3	21	15
	541	104	117	1225	791	1047	1262	880	824	650	727	762

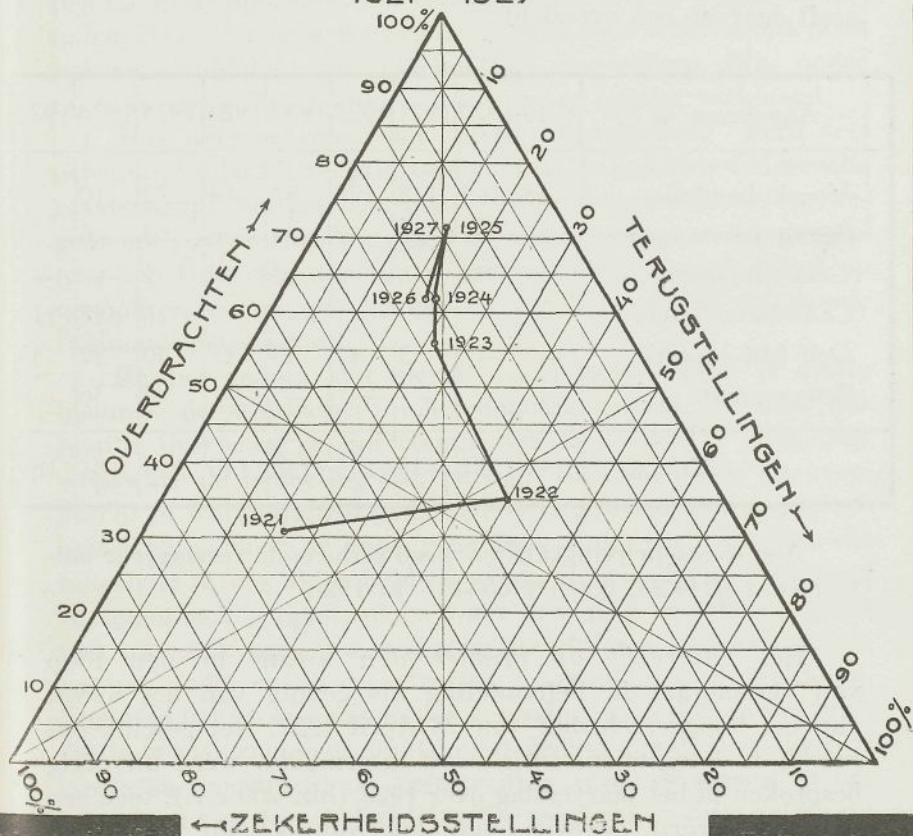
Ter vergelijking met vorige jaren is bovendien in onderstaanden staat voor de laatste zeven jaren het totaal aantal overschrijvingen verdeeld naar overdrachten, zekerheidsstellingen en terugstellingen, welke verdeling ook in percenten is berekend.

Overdrachten	Zekerheids- stellingen	Terugstel- lingen.	Totaal
1921 320 = 31 %	558 = 53 %	169 = 16 %	1047 = 100 %
1922 436 = 35 %	318 = 25 %	508 = 40 %	1262 = 100 %
1923 492 = 56 %	205 = 23 %	183 = 21 %	880 = 100 %
1924 511 = 62 %	165 = 20 %	148 = 18 %	824 = 100 %
1925 461 = 71 %	90 = 14 %	99 = 15 %	650 = 100 %
1926 450 = 62 %	151 = 21 %	126 = 17 %	727 = 100 %
1927 541 = 71 %	104 = 14 %	117 = 15 %	762 = 100 %
3211 = 52 %	1591 = 26 %	1350 = 22 %	6152 = 100 %

Er blijkt hieruit, hoe in 1921 vooral het crediet met grants als zekerheid een groote plaats inneemt, waar niet minder dan 53 % der overschrijvingen op zekerheidsstelling betrekking hebben en slechts 31 % op overdrachten. In 1922 worden door de malaise vele credieten beëindigd, waardoor 40 % der overschrijvingen op terugstellingen betrekking hebben en slechts 25 % op zekerheidsstellingen. Daarna daalt het totaal aantal overschrijvingen zeer sterk (van 1262 tot 880), maar het aantal overdrachten blijkt te zijn gestegen van 436 tot 492 of, in procenten, van 35 tot 56 %. Die stijging van de overdrachten zet zich de volgende jaren door, ongetwijfeld voor een gedeelte als gevolg van de vrees, dat grants onvoldoende zekerheid voor geldschietters bieden, tenzij overdracht der rechten plaats heeft gehad.

In 1925 is zelfs 71 % van alle overschrijvingen een gevolg van overdrachten, doch in 1926 scheen de gewone zekerheidsstelling weder in trek te komen, blijkens een stijging van 14 tot 21 %. In verslagjaar wijzigt zich de verhouding echter weer tot die van 1925. De oorzaak hiervan is ongetwijfeld gelegen in de beslissing van het hooggerechtshof van 28 April 1927, waarover hieronder nader. Duidelijker dan door cijfers wordt de wijziging der verhouding gedurende de laatste zeven jaar weergegeven in bijgaande grafiek.

OVERSCHRIJVING VAN GRANTRECHTEN
VERHOUDING VAN OVERDRACHTEN,
ZEKERHEIDSSTELLINGEN EN TERUGSTELLINGEN
1921 - 1927

Gedurende verslagjaar werden slechts 2 certificaten voor openbaren verkoop van grantperceelen afgegeven (zie verslag 1923 blz. 214).

Het aantal afgegeven nieuwe acten bedroeg echter weder belangrijk meer dan de laatste jaren, voornamelijk doordat geregeld kan worden doorgegaan met de vervanging der voorloopige bewijzen door definitieve bewijzen. Onderstaand staatje geeft daarvan een overzicht.

Afgegeven in	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Voorl. bewijzen	116	163	118	178	87	84	72	10	2
Soerat keterangen	25	37	18	10	4	6	2	6	18
Gemeentegrants	—	34	—	5	12	3	1	—	—
Controleursgrants	—	—	—	—	—	—	16	47	110
Deli Mij.-grants	—	—	3	42	43	47	30	32	33
Sultansgrants	—	—	—	—	—	—	8	36	6
Totaal	141	234	139	235	146	140	129	131	169

Aan overschrijvingskosten werd gedurende verslagjaar ontvangen f 6244.25, tegen f 5534.— in 1926.

Het *voorrecht op grantrechten* kwam in den loop van verslagjaar in behandeling als gevolg van het arrest van het hooggerechtshof van 28 April 1927. Het geschil, dat hierbij in hoogste instantie werd uitgemaakt, werd uitvoerig besproken in het jaarverslag over 1923 (blz. 209 e.v.), toen een overzicht werd gegeven van het vonnis van den raad van justitie te Medan van 28 December 1923, waarbij in eersten aanleg een beslissing werd gegeven. Het geschil komt in het kort op het volgende neer. Een Chineesche maatschappij had geld geleend van twee heeren, die een Delimaatschappijgrant in onderpand kregen. De overeenkomst werd vastgelegd in een notarieele obligatie, waarbij aan de geldschietters werden gecedeerd en overgedragen alle rechten op een perceel als omschreven in een bepaalde grantacte. Die cessie en overdracht geschiedde: „uit-

sluitend opdat gemelde zaken gedurende den duur dezer overeenkomst niet zullen kunnen worden vervreemd of bezwaard, maar aan partij ter eene (de crediteuren) zullen strekken tot zekerheid voor de richtige nakoming van deze overeenkomst". De crediteuren werden verder gemachtigd om, wanneer het verschuldigde niet wordt betaald zooals is overeengekomen, de grant in het openbaar volgens plaatselijk gebruik te verkoopen en op de opbrengst het verschuldigde met de kosten te verhalen. De overeenkomst werd aangegaan voor zekeren tijd, doch het verschuldigde zou tusschentijds opeischbaar zijn, onder meer in het geval debitrice zou worden failliet verklaard.

Deze overeenkomst van „cessie tot zekerheid" werd veel gebruikt, totdat bij het faillissement van de bedoelde Chineesche maatschappij het gouvernement een belangrijke vordering wegens oorlogswinstbelasting had en op instigatie van den inspecteur van financiën door de weeskamer beslag werd gelegd op de opbrengst van den openbaren verkoop van de gecedeerde Delimaatschappijgrant.

Bij het geding, dat hieruit voortvloeide, werd in eerste instantie de weeskamer in het ongelijk gesteld. De raad van justitie overwoog in zijn vonnis van 28 December 1923, „dat weliswaar de bedoeling van partijen bij deze cessie en overdracht in werkelijkheid geen andere is geweest dan een zekerheidsstelling voor de aangegane leenschuld, doch partijen die zekerheid tevens aldus hebben willen stellen, dat zij met pand en hypotheek gelijkstond en waar vestiging van deze rechten niet mogelijk was, hun wil erop gericht was bedoelde grantrechten onder de bij de getroffen overeenkomst gemaakte bedingen in het vermogen van den geldschieters te doen overgaan". Dit is het voornaamste punt in het geding geweest: of door de cessie en overdracht de grantrechten zijn overgegaan in het vermogen van den geldschietster. De raad van justitie achtte dit wel het geval, zulks „in overeenstemming met tot ontwikkeling gekomen gebruiken en inzichten bij de justitieabelen, waarmede de rechter verplicht is rekening te houden".

Het hooggerechtshof was echter van meening, dat de betrokkenen geen overgang van de grantrechten hebben gewild, doch slechts beoogd hebben te voorkomen, dat de geldnemer ze zou bezwaren of vervreemden en daarom werd de eisch toegewezen (arrest van 28 April 1927.)

Deze uitspraak in hoogste instantie beteekent, dat de gevolgde wijze van cedeeren tot zekerheid geheel waardeloos is, indien de geldnemer failliet wordt verklaard.

Er zal dus voor het vervolg een andere wijze van zekerheid geven moeten worden gezocht, doch tevens is het noodig, dat de loopende credieten kunnen worden afgewikkeld, zonder dat de overige crediteuren, door het aanvragen van het faillissement van den geldnemer, de preferentie op de gecedeerde grantrechten illusoir maken.

De Ned.-Indische Bankiersvereniging en de Hypotheekvereniging wendden zich daarom tot de regeering met het verzoek in den ontstanen noodtoestand te voorzien. De regeering heeft hieraan dadelijk gevolg gegeven en o.m. ter zake advies van den gemeenteraad gevraagd. In het desbetreffende advies wordt vooropgesteld, dat een overgangsmaatregel noodig is, omdat door het arrest de zekerheid der loopende credieten zeer wankel is geworden en de geldnemers of overige crediteuren misbruik hiervan zouden kunnen maken. De voorziening voor deze loopende credieten kan tijdelijk zijn, mits voldoende gelegenheid bestaat de overeenkomsten te beëindigen of te vervangen door andere. Voor nieuwe credieten zijn er een viertal wijzen, waarop met de uitspraak van het hooggerechtshof kan worden rekening gehouden, nl:

1e. er kan een vorm worden gezocht voor het geven van grantrechten als zekerheid, waarbij worden ondervangen de bezwaren, die tegen het gebruikelijke model obligatie zijn gerezen, mogelijk echter ten nadeele van de geldnemers (verkoop met recht van wederinkoop, verkoop en daarnaast huurkoop door den oorspronkelijken verkooper, verkoop met daarnaast optie op terugkoop);

2e. er kan een wettelijke voorziening worden getroffen, waarbij „grantverband” wordt geregeld als bijvoorbeeld oogstverband;

3e. de grantrechten kunnen worden geconverteerd in zakeelijke rechten, zooveel mogelijk op gelijke voorwaarden als in de grantacten vermeld;

4e. de grantrechten kunnen worden prijsgegeven onder beding dat de gemeente een recht van erfpacht volgens de erfpachtsverordening verleent.

De ontworpen ordonnantie, welke met een uitvoerige memorie van toelichting aan den volksraad werd aangeboden, heeft slechts ten doel de loopende credieten te beschermen en een voldoende overgangstermijn te waarborgen voor de zekerheid van nieuwe credieten. Het blijkt duidelijk, hoewel niet uitdrukkelijk vermeld, dat de regeering niet voelt voor de onder ten 2e genoemde wettelijke regeling van grantverband. Wel wordt de noodige aandacht besteed aan de vraag of de crediet-overeenkomsten in een anderen vorm zullen worden gesloten met behoud van de bestaande grantrechten, dan wel de grantrechten op een of andere wijze in zakelijke rechten worden omgezet met de mogelijkheid van hypotheekvestiging. De regeering doet echter geen keuze; zelfs blijkt bij de openbare behandeling, dat de regeering niet verwacht, dat granthouders hun rechten zullen vervangen door zakelijke rechten, niet zoozeer omdat, zooals werd opgemerkt, die zakelijke rechten op zelfbestuursgrond evenzeer onzeker zouden zijn als grantrechten, maar uit vrees voor de verponding.

De ordonnantie van 11 November 1927 (Stbl. 522), den dag na dien in werking getreden, luidt:

„(1) In geval vòòr 1 Januari 1929 tot zekerheid van een schuld kennelijk in onderpand is verstrekt een in het gewest Oostkust van Sumatra gebruikelijk, ten name van een niet-zelfbestuursonderhoorige staand, zoogenaamd grantrecht, is de schuldeischer, indien van de acte, waarbij genoemde zekerheid is gesteld, in de ter Oostkust van Sumatra daarvoor aangehouden registers aanteekening is gehouden, voor hetgeen hij ter zake van bedoelde schuld aan hoofdsom, renten en kosten heeft te vorderen, onverminderd de rechten hem toekomende uit de in voormelde acte omschreven overeenkomst, bevoorrecht op de opbrengst van voornoemd grantrecht, doch niet langer dan tot ultimo December 1931.

(2) Dit voorrecht gaat boven alle andere, behalve die welke voorrang hebben boven pand en hypotheek.

(3) Ingeval van faillissement van den schuldenaar zijn voor de schuldvorderingen in het eerste lid bedoeld, indien bij de acte, waarbij de zekerheid is gesteld, den schuldeischer de bevoegdheid is gegeven om het onderpand tot verhaal van zijn vordering te verkoopen, op dien schuldeischer tot ultimo De-

cember 1931 de bepalingen van de artikelen 56, 57 en 58 van de Faillissementsverordening van overeenkomstige toepassing”.

Gedurende verslagjaar werd geen omzetting van grant-rechten in zakelijke rechten gevraagd.

D. Grondlasten.

1. Hasil-tanah.

De *periodieke herziening* der hasil-tanah voor het tijdvak 1927 — 1931 had plaats voor 136 perceelen; de nieuwe hasil-tanah werd vastgesteld bij burgemeestersbesluit van 8 Januari 1927 no. 8. Tegen de herziene hasil werd slechts door twee personen bezwaar gemaakt.

Het *wegens wanbetaling vervallen* van grantrechten vormt de eenige sanctie op het niet tijdig voldoen der hasil-tanah. Krachtens raadsbesluit van 24 November 1926 no. 204 werd aan de houders van 77 grantperceelen medegedeeld, dat niet tot het verzoeken van ontruiming zou worden overgegaan, indien als-nog binnen een maand de geheele achterstallige hasil zou zijn aangezuiverd. Van 49 perceelen werd de hasil-tanah reeds voor het einde van 1926 aangezuiverd of werd een overeenkomst getroffen voor afbetaling; er bleven dus nog 28 perceelen over.

Bij raadsbesluit van 21 September 1927 no. 189 werd eenzelfde beslissing genomen betreffende nog 61 perceelen, waarvan de hasil tanah over 1925 en 1926 achterstallig was.

Alvorens tot uitvoering dezer raadsbesluiten over te gaan, werd nog een laatste poging gedaan om de achterstalligen langs minnelijken weg tot betaling te bewegen. Inderdaad is zijdens de gemeente alles gedaan om de granthouders het nadeel van het vervallen hunner rechten te besparen, en het gevolg is geweest, dat van de in beide besluiten genoemde 138 perceelen slechts 21 perceelen overbleven, waarvoor langer dan 2 jaren geen hasil was betaald. Van vier hiervan werd bij den landraad vervallen verklaring verzocht, welke bij vonnissen van 6 Januari 1928 werd geconstateerd. De overblijvende 17 perceelen zullen thans eveneens volgen.

2. Vergoeding voor zakelijke rechten.

Voor de *periodieke herziening van opstalvergoeding* betreffende perceelen, die in den loop van 1917 zijn ingeschreven

en dus met ingang van 1928 kunnen worden hertaxeerd, werden de noodige voorbereidingen getroffen.

Het verzoek om *verlaging van canon* van het perceel recht van erfpacht verpondingsnummer 268, hetwelk door de Heilige Elisabeth's stichting wordt gebruikt voor liefdadige doeleinden (nl. de huisvesting van verpleegsters) werd afgewezen, doch aan verzoekster werd een subsidie toegezegd tot een bedrag gelijk aan den canon. (besluit no. 39).

Een verzoek om *wijziging van bestemming* van een vijftal erfpachtsperceelen van Oei Moh Khiang c.s., met de bedoeling den canon verlaagd te zien in overeenstemming met de bestemming voor tuinbouw, werd afgewezen op de overweging, dat de betrokken perceelen indertijd zijn uitgegeven met de bestemming om te worden bebouwd met woonhuizen, overeenkomstig de bedoeling der erfpachtsverordening, en dat het niet wensche-lijk is daarvan af te wijken wegens de daaraan verbonden con-sequenties (besluit no. 190).

5. Verponding.

De *aanslag der gemeente-eigendommen* voor het tijdvak 1918 — 1922 werd op 11 Maart 1925 ter kennis der gemeente gebracht. Bij schrijven van 23 April 1925 werd bij den hoofd-inspecteur van financiën bezwaar tegen dezen aanslag gemaakt, op gronden als in het vorige jaarverslag omschreven. Bij besluit van 26 November 1926 werd de aanslag verminderd met een gering bedrag, terwijl overigens de bezwaren der gemeente on-gegrond werden geacht.

Op 26 Januari 1927 werden de bezwaren der gemeente bij den raad van beroep voor belastingzaken ingediend, waarop echter in verslagjaar nog geen beslissing werd ontvangen.

De heffing van *verponding van grants* is reeds lang in be-handeling. In het verslag van de commissie voor de financieele verhouding tusschen land en gemeenten (mededeeling no. 58 der vereeniging voor locale belangen) wordt hierop reeds gezin-speeld. (zie jaarverslag 1925 blz. 207). In het in 1927 gepubli-ceerde vijfde verslag der commissie voor herziening van het belastingstelsel worden daaromtrent voorstellen gedaan, die voor de grondzaken der gemeente Medan van zeer groot belang zijn. Dit zijn met name voorstel XVII, luidende: „De verponding worde uitgebreid tot de volgende rechten op den grond: 1e. het

door zelfbesturen in de buitengewesten verleende zg. erfpachtsrecht voor huizenbouw, de zg. controleursgrants, in verband waarmede de vrijstelling van artikel 2, sub 6e der verpondingsordonnantie vervalle; 2e enz.” en voorstel XII, waarvan belangrijk de zinsnede: „De grondeigenaar worde voor het tienvoud van den canon of andere jaarlijksche vergoeding aangeslagen”.

Aan deze voorstellen werden in een nota van 1 October 1927 eenige beschouwingen gewijd, welke tot de volgende conclusies leidden:

„1. Met de uitbreiding der verponding tot de controleursgrants kan worden ingestemd.

2. Indien de verponding wordt uitgebreid tot de controleursgrants dient om gelijke redenen van de delimaatschappijgrants verponding te worden geheven.

3. Voor de werkzaamheden, die het bureau voor grondzaken zal moeten verrichten ten behoeve van den aanslag der grantperceelen, behoort een vergoeding aan de gemeente te worden gegeven.

4. De vrijstelling in artikel 2, ten 6e, der verpondingsordonnantie is een uitdrukkelijke voorwaarde voor de aanvaarding der grondschenking; eenvoudige intrekking dier vrijstelling is onmogelijk.

5. Het voorstel, om van de bruto huurwaarde van op erfpacht- of opstalperceelen gebouwde huizen de pacht af te trekken ter berekening van de belastbare huurwaarde, schept een onbillijkheid tegenover eigenaren, die geen aftrek voor rentederving van de koopsom krijgen.

6. De uitbreiding van dit voorstel met het voorstel tot het heffen van verponding van de eigenaren wegens de opbrengst der pacht beteekent voor bestaande perceelen, het verleenen van een geschenk aan erfpachters en opstalhouders ten laste der eigenaren; voor nieuwe perceelen kan dadelijk met deze heffing worden rekening gehouden door verhooging der pacht, dus afwenteling op erfpachters en opstalhouders”.

De in deze conclusies uitgedrukte bezwaren tegen de voorstellen der commissie werden, nog aangevuld met een toelichting omtrent de verregaande financieele consequenties voor de gemeente Medan, bij de regeering voorgebracht. Inmiddels bleek, dat bij het ontwerp eener nieuwe verpondingsordonnantie, dat aan den volksraad werd aangeboden (onderwerp 83),

niet alle hier bedoelde voorstellen der commissie zijn overgenomen. De uitbreiding der verponding tot de grantrechten is niet in het ontwerp geregeld, maar blijkens de memorie van toelichting is dit voorstel bij de regeering in overweging gebleven. De vrijstelling der gemeente Medan is bij het ontwerp gehandhaafd, zelfs verduidelijkt, omdat is bepaald dat tot onroerende goederen niet worden gerekend gebouwen, toebehoorende aan personen, die, hetzij van oudsher, hetzij door verjaring, een recht van opstal of een woonrecht op den grond bezitten. Hiermede is buiten twijfel gesteld, dat voor den grond van Inlandsche occupanten, die niet voor de schenking een grant aanvroegen, door de gemeente geen verponding behoeft te worden betaald.

Ook de verponding van opstal- en erfpachtsperceelen is in het ontwerp anders geregeld dan door de commissie werd aangegeven; met name is tegemoet gekomen aan het bezwaar, dat voor reeds bestaande opstal- en erfpachtsperceelen met deze gewijzigde verpondingheffing geen rekening kan worden gehouden. Voor nieuw te verleenen rechten kan de eigenaar, door de jaarlijksche vergoeding te verhoogen met de verponding, voorzooover die te zijnen laste zou worden gebracht, de belasting afwentelen op den erfpachter of opstallhouder, zoodat de feitelijke toestand van thans niet wordt gewijzigd.

the first of these is the fact that the
 the second is the fact that the
 the third is the fact that the
 the fourth is the fact that the
 the fifth is the fact that the
 the sixth is the fact that the
 the seventh is the fact that the
 the eighth is the fact that the
 the ninth is the fact that the
 the tenth is the fact that the
 the eleventh is the fact that the
 the twelfth is the fact that the
 the thirteenth is the fact that the
 the fourteenth is the fact that the
 the fifteenth is the fact that the
 the sixteenth is the fact that the
 the seventeenth is the fact that the
 the eighteenth is the fact that the
 the nineteenth is the fact that the
 the twentieth is the fact that the
 the twenty-first is the fact that the
 the twenty-second is the fact that the
 the twenty-third is the fact that the
 the twenty-fourth is the fact that the
 the twenty-fifth is the fact that the
 the twenty-sixth is the fact that the
 the twenty-seventh is the fact that the
 the twenty-eighth is the fact that the
 the twenty-ninth is the fact that the
 the thirtieth is the fact that the
 the thirty-first is the fact that the
 the thirty-second is the fact that the
 the thirty-third is the fact that the
 the thirty-fourth is the fact that the
 the thirty-fifth is the fact that the
 the thirty-sixth is the fact that the
 the thirty-seventh is the fact that the
 the thirty-eighth is the fact that the
 the thirty-ninth is the fact that the
 the fortieth is the fact that the
 the forty-first is the fact that the
 the forty-second is the fact that the
 the forty-third is the fact that the
 the forty-fourth is the fact that the
 the forty-fifth is the fact that the
 the forty-sixth is the fact that the
 the forty-seventh is the fact that the
 the forty-eighth is the fact that the
 the forty-ninth is the fact that the
 the fiftieth is the fact that the
 the fifty-first is the fact that the
 the fifty-second is the fact that the
 the fifty-third is the fact that the
 the fifty-fourth is the fact that the
 the fifty-fifth is the fact that the
 the fifty-sixth is the fact that the
 the fifty-seventh is the fact that the
 the fifty-eighth is the fact that the
 the fifty-ninth is the fact that the
 the sixtieth is the fact that the
 the sixty-first is the fact that the
 the sixty-second is the fact that the
 the sixty-third is the fact that the
 the sixty-fourth is the fact that the
 the sixty-fifth is the fact that the
 the sixty-sixth is the fact that the
 the sixty-seventh is the fact that the
 the sixty-eighth is the fact that the
 the sixty-ninth is the fact that the
 the seventieth is the fact that the
 the seventy-first is the fact that the
 the seventy-second is the fact that the
 the seventy-third is the fact that the
 the seventy-fourth is the fact that the
 the seventy-fifth is the fact that the
 the seventy-sixth is the fact that the
 the seventy-seventh is the fact that the
 the seventy-eighth is the fact that the
 the seventy-ninth is the fact that the
 the eightieth is the fact that the
 the eighty-first is the fact that the
 the eighty-second is the fact that the
 the eighty-third is the fact that the
 the eighty-fourth is the fact that the
 the eighty-fifth is the fact that the
 the eighty-sixth is the fact that the
 the eighty-seventh is the fact that the
 the eighty-eighth is the fact that the
 the eighty-ninth is the fact that the
 the ninetieth is the fact that the
 the ninety-first is the fact that the
 the ninety-second is the fact that the
 the ninety-third is the fact that the
 the ninety-fourth is the fact that the
 the ninety-fifth is the fact that the
 the ninety-sixth is the fact that the
 the ninety-seventh is the fact that the
 the ninety-eighth is the fact that the
 the ninety-ninth is the fact that the
 the hundredth is the fact that the

JAARVERSLAG

der Huurcommissie te Medan over 1927.

Samenstelling der commissie op 31 December 1927.

J. G. Eylander	Lid Voorzitter.
Dr. T. Volker	Lid Plaatsvervangend voorzitter.
Ch. Heideman	Lid-vertegenwoordigende de belangen van verhuurders.
Soetan Parlindoengan	Lid-vertegenwoordigende de belangen van huurders.
Raden Abdoel Manap	Lid (niet-belanghebbend).
De Adj. Gemeente Secretaris	Secretaris.
Plaatsvervangende leden:	
Tan Boen An	(vertegenwoordigende de belangen van verhuurders).
Mohamad Thahar	(vertegenwoordigende de belangen van huurders).
J. D. Kok	} niet-belanghebbend.
Achmad Marzoeki	
F. van der Linde van Sprankhuizen	
F. Fliers	
	Secretaris.

Personeel en Administratie.

Het personeel aan den Secretaris toegevoegd bestond uit een klerk.

Het aantal commissie-vergaderingen bedroeg 46 (40) *) terwijl in het verslagjaar aan de commissie aan vacatiegeld werd uitbetaald een som van f 2.990.— (f 2.620).—

*) De cijfers tusschen haakjes hebben betrekking op het jaar 1926.

De totaal kosten van de Huurcommissie hebben bedragen f 7.012.35 (f 6.391.05).—

Het aantal ontvangen en verzonden geagendeerde stukken bedroeg 80 (66).

Voorts bedroeg het aantal der aan verhuurders en huurders verzonden:

1. afschriften van uitspraken der commissie	333
2. afschriften van rekestten der verhuurders	333
3. mededeelingen van den secretaris omtrent uitspraken der commissie	333.

Bij afzonderlijke brieven werd door den secretaris aan de met vervolging belaste ambtenaren mededeeling gedaan van 4 (3) gevallen van overtreding der Huurcommissie-ordonnantie door verhuurders van woningen.

Het aantal ontvangen rekestten van woningverhuurders bedroeg	466	(316)
t. w. betreffende huurverhoogingen	136	(51)
„ „ huuropzeggingen	330	(264)
„ „ schattingen	—	(1).

Van de ingekomen rekestten werden bij de behandeling door verhuurders ingetrokken 106 (71) verzoekschriften betreffende huuropzeggingen.

In de meeste gevallen geschiedde dit doordat de huurders, van de gelegenheid door de Huurcommissie gegeven om hun schuld alsnog aan te zuiveren, gebruik maakten.

Einde verslagjaar waren nog niet afgedaan 27 rekestten t.w. 21 verzoeken om huurverhoging en 6 verzoeken betreffende huuropzegging.

Uitspraken der Commissie.

De Commissie verklaarde zich onbevoegd om van 37 (11) der ingekomen verzoekschriften kennis te nemen.

Het aantal door de Commissie geweigerde verzoeken bedroeg 105 (43) t.w.

„verhoging” 101 (30) waarbij in aanmerking moet worden genomen dat, al werd het verzoek zooals het was gedaan, geweigerd, meestal toch een hoogere huurprijs dan de oorspronkelijke dikwijls in verband met den te lagen huurprijs van 1 Januari 1916 werd vastgesteld;

en „opzegging” 4 (13).

Het aantal verzoeken door de Commissie toegestaan bedroeg

„verhoogingen”	6 (12)
„opzeggingen”	183 (175)
„schattingen”	— (1).

Van de 183 gevallen van opzeggingen hadden er 149 betrekking op achterstallige huurders en waren er 34 waarin door de Commissie werd aangenomen dat de verhuurder een rechtmatig belang bij de huuropzegging had.

De 149 rekestten „opzegging”, waarop door de Commissie een toestemmende beschikking genomen werd, hadden betrekking op huurders, die tezamen 743.5 (659) maanden huishuur achterstallig waren, of elk gemiddeld 5 maanden (4,4).

De totaal schuld aan huishuur bedroeg f 19.371.61 (f 23.093).—

Het aantal woningen waarvan de huurprijs in het verslagjaar door de Commissie werd vastgesteld

op meer dan f 10.— t/m f 20.— bedroeg	3 (4)
„ „ „ „ 21.— „ „ 30.— „	51 (5)
„ „ „ „ 31.— „ „ 40.— „	18 (14)
„ „ „ „ 41.— „ „ 50.— „	12 (7)
„ „ „ „ 51.— „ „ 60.— „	1 (6)
„ „ „ „ 61.— „ „ 70.— „	— (4)
„ „ „ „ 81.— „ „ 90.— „	— (1)
„ „ „ „ 110.— „ „ 120.— „	5 (—)
„ „ „ „ 160.— „ „ 170.— „	11 (—)
„ „ „ „ 210.— „ „ 230.— „	1 (—).

Voor een vergelijking van de door de Huurcommissie sedert hare instelling behandelde zaken moge verwezen worden naar den aan dit verslag toegevoegden staat.

Uitspraken in hooger beroep.

Tegen 12 (6) uitspraken der Huurcommissie werd hooger beroep aangeteekend en wel tegen 1 uitspraak huurverhooging en 11 uitspraken huuropzegging.

Op deze 12 appèlzaken werd door den Residentierechter als volgt beschikt:

in 9 gevallen werd de uitspraak der Huurcommissie bevestigd,
in 1 geval werd de uitspraak der Huurcommissie vernietigd,
in 1 geval (verhooging) werd de uitspraak der Huurcommissie
niet-ontvankelijk verklaard en
in 1 geval werd de uitspraak der Huurcommissie onafgedaan.

Opheffing der Huurcommissie.

Bij Staatsblad 1927 No. 408 is de Huurcommissie-ordonnantie, alsmede Staatsblad 1918 No. 289 per ultimo December 1928 ingetrokken.

Medan, 8 Juni 1928.

De Huurcommissie ingesteld voor
de Gemeente Medan:

VOLKER.

Voorzitter.

WINCKEL.

Secretaris.

STAAT van het aantal ontvangen en behandelde rekesten vanaf Juli 1918 tot en met December 1927.

1919. (10/7-'18 tot 1/1-'20.			1920.			1921.			1922.			1923.			1924.			1925.			1926.			1927.		
Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.	Verh.	Opz.	Sch.
1052	191	12	149	166	4	190	174	7	122	246	6	68	197	1	80	207	2	188	299	5	51	264	1	136	330	—
1255.			319.			371.			374.			266.			289.			492.			316.			466.		

Tijdens de behandeling ingetrokken:

49	70	6	2	17	—	1	35	2	—	36	—	6	31	—	—	62	—	—	71	—	5	86	—	—	106	—
125.			19.			38.			36.			37.			62.			91.			71.			106.		

TOEGESTAAN:

56	75	4	2	91	2	25	101	2	21	161	5	7	116	1	5	117	2	26	194	2	12	175	1	6	183	—
135.			95.			128.			187.			124.			124.			222.			188.			189.		

GEWEIGERD:

595	18	—	130	30	—	162	27	—	74	44	—	54	38	—	74	20	—	154	13	1	30	13	—	101	4	—
613.			160.			189.			118.			92.			94.			168.			43.			105.		

1919.
(10/7-'18 tot
1/1-'20.

1920.

1921.

1922.

1923.

1924.

1925.

1926.

1927.

Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch. Verh. Opz. Sch.

ONBEVOEGD:

116	11	1	12	10	—	1	3	2	1	2	—	—	10	—	1	3	—	1	3	—	8	3	—	8	29	—
128.			22.			6.			3.			10.			4.			4.			11.			37.		

Niet ontvankelijk verklaard:

13	4	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
17.			3.			—			—			—			1.			1.			—			2.		

GEDEPONEERD:

223	13	1	5	11	2	1	4	1	2	7	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
237.			18.			6.			10.			3.			—			—			—			—		

ONAFGEDAAN:

—	—	—	—	2	—	—	4.	17	3	—	—	—	—	4	—	—	2	2	2	1	2	—	21	6	—	
—			2.			4			20.			—			4.			6.			3.			27.		

JAARVERSLAG

Europeesche Arbeidsbeurs 1 Mei 1927 1 Mei 1928.

1. Samenstelling Bestuur.

Bij den aanvang van het verslagjaar was de samenstelling van het Bestuur als volgt:

Beschermheer:	Gouverneur van Kempen
Eere Voorzitter:	Burgemeester Mackay
Dagel. Bestuur:	Dr. Vervoort, Voorzitter
	Ir. de Vogel, Secretaris
	A. Thissen, Commissaris
Leden:	Pastoor Damen
	A. Knuttel
	Dominé Kostelijk
	J. J. van der Laan.

Gedurende het verslagjaar trad de Secretaris Ir. de Vogel af en werd vervangen door den Heer A. Thissen en werd in de vrijgekomen vacature van Commissaris lid van het Dagel. Bestuur niet voorzien, aangezien hiertoe geen behoefte meer bestond.

Dr. Vervoort verliet tijdelijk het Gewest en werd de functie van Voorzitter waargenomen door den Eere Voorzitter, welke toestand bestendig bleef, ook nadat Dr. Vervoort teruggekeerd was, dit laatste in verband met zijn vestiging te Brastagi.

De Heer van der Laan verliet het Gewest met buitenlandsch verlof en werd niet in deze vacature voorzien, zoodat aan het einde van het verslagjaar de samenstelling van het Bestuur als volgt was.

Beschermheer:	Gouverneur van Kempen
Eere Voorzitter:	Burgemeester Mackay
Dagel. Bestuur:	Dr. Vervoort, Voorzitter
	Burgemeester Mackay, fungeerend Voorzitter
	A. Thissen, Secretaris

Leden:

Pastoor Damen
A. Knuttel
Dominé Kostelijk.

2. Doel.

Zooals in voorgaande jaren werd het bij den opzet vastgestelde doel nagestreefd nl., het onpartijdig verleenen van kosteloze bemiddeling tusschen werkgevers en werknemers, zonder daarbij een liefdadigheidsinstelling te zijn.

Aanbevelingen werden niet gedaan, indien meerdere candidaten voor een vacature beschikbaar waren, maar de keuze geheel overgelaten aan de werkgevers.

3. Werkwijze.

De bestaande werkwijze werd gecontinueerd door het, in volgorde van ontvangst registreeren der werkzoekenden, nadat het daarvoor bestemde ingevulde formulier was terugontvangen.

Aan werkgevers, die zich tot de Arbeidsbeurs gewend hadden en die waarvan bekend werd dat zij personeel noodig hadden, werd opgave gezonden van de ingeschreven werkzoekenden, die voor deze vacature in aanmerking konden komen.

Voort werd gegaan met enkele malen per jaar aan de nog ingeschrevene werkzoekenden bericht te zenden, met verzoek of zij nog ingeschreven wenschen te blijven. Indien een ontkenning of geen antwoord werd ontvangen of de kennisgeving door de post teruggezonden werd, volgde afvoering en was dit laatste noodzakelijk om te voorkomen, dat zij in aanmerking werden gebracht voor vacatures, terwijl reeds werk was gevonden of adresverandering niet was opgegeven.

Evenals in vorige jaren en overeenkomstig het door het Bestuur bepaalde, werden alleen werkzoekenden woonachtig in Noord Sumatra ingeschreven. Tengevolge hiervan moesten enkele aanvragers uit Java en Zuid-Sumatra teleurgesteld worden.

Buiten Medan werd de Arbeidsbeurs vertegenwoordigd door de volgende Heeren:

Tebing Tinggi en omstreken:	de Heer P. Plat en tijdens zijn afwezigheid de Heer J. Veen,
Siantar en omstreken:	de Heer J. Wijsman,
Tandj. Balei en omstreken:	de Heer J. Schut,

Tapanoeli:	de Heer J. J. M. Valkenaar,
Sumatra's Westkust:	de Heer M. Leeuwenkuyl,
Palembang:	de Heer F. Amiabel.

Door welwillende medewerking der plaatselijke pers, vond publicatie van den stand van zaken plaats, terwijl door rondzending der binnengekomen stukken, de Bestuursleden van een en ander op de hoogte gehouden werden.

4. Resultaten gedurende het verslagjaar.

Ingeschreven werden:	Mannen:	Vrouwen:
a) Overgeschreven van vorig verslagjaar	40	1
b) Voor de 1ste keer	109	2
c) Voor de 2de keer	13	0
	162	3

Hiervan werden afgeschreven:

	Mannen	Vrouwen
a) wegens gevonden werkkring buiten toedoen v/d Arbeids- beurs	32	0
b) wegens vertrek of onbekend adres	107	2
Totaal afgeschreven	139	2
Blijft	23	1
Van deze 24 overgebleven ingeschre- venen werden door tusschenkomst van de Arbeidsbeurs geplaatst	18	1
Zoodat aan het einde van het verslag- jaar nog beschikbaar waren	5	0

De bovenstaande cijfers geven maandsgewijze gesplitst het volgende overzicht:

		Afgeschreven			
Maand:		Bijgekomen	Wegens	Wegens	door E.A.B.
		werkzoe-	gevonden	vertrek of	geplaatst
		kenden	werkring	onbekend	
				adres	
Nog beschikbaar van					
vorig verslagjaar		41			
April	1927	15	2	0	2
Mei	„	15	4	10	3
Juni	„	9	3	22	2
Juli	„	19	2	0	6
Augustus	„	12	10	4	3
Sept.	„	13	2	1	2
October	„	16	1	21	0
November	„	5	2	5	0
December	„	5	4	28	0
Januari	1928	4	0	0	0
Februari	„	4	1	0	0
Maart	„	7	1	18	1
		165	32	109	19

Naar het beroep is de verdeeling als volgt:

Beroep	Afgeschreven			Beschik- baar.
	wegens gevonden werkkring	wegens vertrek of onbekend adres	Geplaatst door E.A.B.	
Assist. Cultures	13	36	6	2
Werkbaas	2	11	1	1
Opzichter	2	5	3	0
Boekhouder	2	2	3	1
Handels Employe	8	31	4	0
Monteur	2	3	0	0
Bouwkundige	1	0	0	0
Machinist	1	3	1	0
Hotelwezen	1	0	0	0
Techniker	0	10	1	0
Diversen		8		1
Aantal	32	109	19	5

Ingedeeld naar Nationaliteit is de verdeeling als volgt:

Afgeschreven

Nationaliteit	Aantal Inge-schrevenen	Werk-gevon-den	Vertrokken of onbe-kend adres	Geplaatst door E.A.B.	Nog be-schikbaar
Nederlanders	118	28	70	17	3
Duitschers	22	3	18	1	0
Zwitsers	4	0	2	1	1
Engelschen	2	0	2	0	0
Deenen	6	0	5	0	1
Andere Nationali-teiten	13	1	12	0	0
	165	32	109	19	5

Naar den leeftijd ingedeeld wordt het volgende overzicht ver-
kregen:

Afgeschreven

	Aantal ingeschr.	werkge-vonden.	vertr. of adres onbekend.	Geplaatst door E.A.B.	Nog be-schikbaar
Beneden 20 jaar	10	0	10	0	0
20 — 25	32	6	24	2	0
26 — 30	25	6	15	3	1
31 — 35	36	9	19	7	1
36 — 40	33	9	21	2	1
41 — 45	16	2	12	1	1
46 — 50	9	0	5	4	0
Boven 50	4	0	3	0	1
Totaal	165	32	109	19	5

Aanvragen om verstrekking van opgaven van werkzoeken-
den werden gedurende het verslagjaar ontvangen van:

Ned. Ind. Gas Mij., Onderneming Dolok Baros, Ir. Niels Thiele,
Bachofen & Co., Bataafsche Petroleum Mij., Sipef., Plaatselijke
Raad Sipirok en Ankola, Locale Werken, Borneo Sumatra Han-
del Mij., Volksbank Pontianak, Handelsvereniging F. Kehding,
van Nie & Co., Deli Planters Vereeniging, Ingenieurs & Archi-
tekten Bureau Sabang, Onderneming Lawe Bringin, C. G. Slot-
maker, Sumatra Stores, Onderafd. Kas Idi, Directeur Gevange-

nis, D. S. M., Hvgg. Amsterdam, Kantoor Mr. de Heer, Onderneming Perboenga en G. D. Langereis & Co.

Niet altijd kon aan de aanvragen door het ontbreken van voor de vacatures geschikte ingeschrevenen, worden voldaan, waar tegenover ook werkzoekenden konden worden geplaatst door het indienen van gegevens omtrent werkzoekenden zoodra een vacature bekend werd.

5. Algemeene beschouwing.

Uit de verzamelde gegevens blijkt dat gedurende de maanden April tot en met Augustus 1927 het aantal werkzoekenden nagenoeg stationair gebleven was ten opzichte van het vorige verslagjaar, dat gedurende de maanden September/October 1927 en Maart 1928 dit aantal belangrijk hooger en gedurende de overige maanden lager was.

Het totaal aantal ingeschrevenen steeg van 137 tot 165, een vermeerdering van nagenoeg 20 1/2 %. Dat niettegenstaande dit grooter aantal werkzoekenden het aantal plaatsingen slechts ongeveer 2/3 bedroeg ten opzichte van het voorafgaande jaar moet aan twee oorzaken worden toegeschreven en wel in de eerste plaats aan een verminderde aanvraag van werkgeverskant en in de tweede plaats aan het niet voldoen door werkzoekenden aan de door werkgevers gestelde eischen. Zou aan den eenen kant uit de verminderde aanvraag door werkgevers de gevolgtrekking gemaakt kunnen worden dat er minder vraag naar werknemers was gedurende het verslagjaar, zoo moet van den anderen kant het minder aangename feit geconstateerd worden, dat enkele groote werkgevers zich in mindere mate tot de E. A. B. gewend hebben, tengevolge van de minder goede ervaring opgedaan met in dienst genomen werkkrachten, niettegenstaande aanbevelingen door de E. A. B. niet plaats vond en volstaan werd met het verstrekken van de beschikbare gegevens en de keuze van de kandidaten dus geheel aan de werkgevers overgelaten werd.

Het totaal aantal werkzoekenden werd belangrijk beïnvloed door inschrijving van werkzoekenden die voor eigen rekening van Europa en elders naar de Oostkust kwamen en was dit vooral het geval met werkzoekenden van andere dan Nederlandsche Nationaliteit.

De verzamelde gegevens toonen evenals in voorgaande jaren aan, dat de bij sommigen bestaande meening, dat ter Oostkust gemakkelijk een werkkring gevonden kan worden niet op werkelijkheid berust, zoodat hierop door werkzoekenden niet te veel vertrouwd mag worden.

Gedurende het verslagjaar werd de bemiddeling door de E. A. B. in nog meerdere mate dan in vorige jaren, bemoeielijkt door het niet in kennis stellen van verandering van adres of vertrek naar elders. Hierdoor moesten niet minder dan 109 werkzoekenden of 66 % worden afgevoerd. en is dit eveneens de oorzaak, dat slechts 5 werkzoekenden naar het nieuwe jaar worden overgebracht.

De vertegenwoordiging der Arbeidsbeurs buiten de Oostkust leverde wederom geen resultaat op, terwijl ook de verwachte resultaten van de vertegenwoordiging buiten Medan niet aan de verwachtingen voldaan heeft.

De gedurende het verslagjaar gedane uitgaven bedroegen f 31.30 welke evenals voorheen door de Gemeente Medan werden gedragen.

De Secretaris der Europeesche
Arbeidsbeurs te Medan.
A. A. B. THISSEN.

Medan, 30 April 1928.

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main sections: the first dealing with the general situation and the second with the progress of the work.

2. The second part of the report deals with the results of the work during the year. It is divided into two main sections: the first dealing with the results of the work in the field and the second with the results of the work in the laboratory.

3. The third part of the report deals with the conclusions drawn from the results of the work during the year. It is divided into two main sections: the first dealing with the conclusions drawn from the results of the work in the field and the second with the conclusions drawn from the results of the work in the laboratory.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations made by the committee. It is divided into two main sections: the first dealing with the recommendations made by the committee in the field and the second with the recommendations made by the committee in the laboratory.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work during the year. It is divided into two main sections: the first dealing with the summary of the work in the field and the second with the summary of the work in the laboratory.

6. The sixth part of the report deals with the appendix. It is divided into two main sections: the first dealing with the appendix in the field and the second with the appendix in the laboratory.

7. The seventh part of the report deals with the index. It is divided into two main sections: the first dealing with the index in the field and the second with the index in the laboratory.

JAARVERSLAG

Der Medansche Vrijwillige Brandweer

over het jaar 1927.

Ter voldoening aan het voorschrift van art. 7 der Brandweerverordening hebben wij de eer bij deze verslag te doen van hetgeen in het afgelopen jaar door het personeel van de Medansche Vrijwillige Brandweer is verricht, alsook van den toestand der brandblusmiddelen.

PERONEEL.

Aan het begin van het verslagjaar was het College van Brandmeesters samengesteld als volgt:

Commandant	P. Plat
Technisch Adviseur	F. W. Dijkman
Secretaris	J. Varekamp
Brandmeester Wijk 1	J. F. Hobbelen
„ „ 2	P. Kabel
„ „ 3	J. Bal
„ „ 4	P. Schotsman
„ „ 5	E. M. Mietes
„ „ 6	D. van Blaaderen
„ Ladderbrigade	W. J. Fröger

De Commandant, de Heer P. Plat, was wegens vertrek naar Tebing Tinggi genoodzaakt in de maand Juli zijn mandaat neer te leggen. Op voordracht van het College van Brandmeesters werd de Heer L. Schraevesande als zoodanig door den Gemeenteraad benoemd.

De Technisch Adviseur, de Heer F. W. Dijkman, trad reeds in het begin van het jaar, eveneens wegens vertrek, af en werd door het College besloten deze functie voorloopig on vervuld te laten.

De Secretaris, de Heer J. Varekamp, die in Februari zijn functie, volgens art. 10 van het Huishoudelijk Reglement, ter beschikking stelde, werd als zoodanig wederom door het College benoemd.

In plaats van den Heer D. van Blaaderen, die wegens vertrek naar Holland genoodzaakt was te bedanken, werd als brandmeester van Wijk 6 benoemd de Heer P. A. J. de Vroom.

Ten slotte werd in den loop van het jaar de Heer E. M. Mietes overgeplaatst als brandmeester naar spuit II en de Heer P. Kabel als zoodanig naar spuit V.

De samenstelling van het College per 31 December 1927 was dus als volgt:

Commandant		L. Schravessande
Secretaris		J. Varekamp
Brandmeester	Wijk 1	J. F. Hobbelen
"	" 2	E. M. Mietes
"	" 3	J. Bal
"	" 4	P. Schotsman
"	" 5	P. Kabel
"	" 6	P. A. J. de Vroom
"	Ladderbrigade	W. J. Fröger

Het aantal adjunct-brandmeesters bedroeg den	
1sten Januari van het verslagjaar.	28
tot het Corps traden toe	17
	— 45
tot Brandmeester werd benoemd	1
terwijl bedankten	, 14
	— 15
Blijft totaal	, , , 30

(Zie verder bijlage I)

VERGADERINGEN.

De jaarlijksche algemeene vergadering werd gehouden op 12 Maart 1927 in het Raadhuis. Aanwezig waren 28 leden.

Het College van Brandmeesters kwam zeven maal bijeen en wel op 9 Februari met 7 leden, op 12 Maart met 8 leden, op 28 April met 5 leden, op 23 Juni met 9 leden, op 10 Augustus met 8 leden, op 15 September met 9 leden en op 5 October met 7 leden.

OEFENINGEN.

Door elke spuit werd in het verslagjaar zooveel mogelijk geoefend, doch konden wederom enkele oefeningen door slechte opkomst van het personeel niet plaats vinden.

Op 10 Mei werd een oefening gehouden door de motorspuiten en de ladderbrigade, welke naar wensch verliep.

Op 13 September werd een algemeene oefening met onverwacht alarm gehouden, welke echter door onvoldoende alarmeering — de sirene werkte niet door het doorslaan der verzekeringen — niet geheel en al slaagde. In October werd daarom nogmaals een algemeene oefening gehouden, waarbij opkomst en behandeling van het materiaal bevredigend was.

Het materiaal bleek bij deze oefeningen in goeden staat te zijn, kleine gebreken werden onmiddellijk hersteld.

INSPECTIES.

Het materiaal en de brandkranen werden geregeld geïnspecteerd.

In de maand Juli werd een inspectie gehouden van de bioscopen, wajanggebouwen en de tooneelzaal van de Witte Societeit. Verscheidene van deze gebouwen bleken niet aan de vereischten te voldoen en werd den betrokkenen aangezegd de aangegeven verbeteringen aan te brengen.

In September werd een inspectie gehouden van de brandgangen, welke over het algemeen in behoorlijken staat verkeerden. Van enkele gangen werd den bewoners aangezegd deze schoon te maken, terwijl een paar gangen werden aange troffen, welke dichtgebouwd bleken te zijn. Tevens werd aan den Burgemeester opgave gedaan van enkele woningen, welke brandgevaarlijk te noemen waren.

Ten slotte werd een grondige inspectie gehouden naar het brandgevaar van de Pasar Ikan en omgeving. Van deze inspectie werd eveneens een verslag uitgebracht, hetwelk is opgenomen in het aan het einde van het verslagjaar verschenen Pasarrapport van de Gemeente.

BRANDEN.

In het afgelopen jaar werd de brandweer slechts twee maal gealarmeerd. Een maal voor een lalangbrand in de Djalan Mahkamah en een maal voor een binnenbrand in een perceel aan de Smeroestraat. De brandweer behoefde echter niet daadwerkelijk op te treden.

MATERIALEN.

Het aantal brandspuiten werd in 1927 niet veranderd. In het begin van het verslagjaar kwam de derde motorsproeiwagen als motorspuit in bedrijf, zoodat de Brandweer thans over drie motorspuiten beschikt, welke wekelijks worden beproefd.

Daar de ladderwagen niet meer voldeed, werd naar een middel gezocht om het laddermateriaal op een andere wijze snel ter plaatse van een brand te kunnen brengen. Besloten werd tot den aanmaak van een soort „zadel”, hetwelk de noodige materialen bevat en wat in geval van brand op een der motorspuiten kan worden geplaatst, zoodat het materiaal thans nog vlugger dan vroeger ter plaatse kan zijn.

Teneinde de motorspuiten steeds onmiddellijk ter beschikking te hebben, werd aan het einde van het verslagjaar besloten over te gaan tot den bouw van twee woningen voor chauffeurs op het erf van Gemeentewerken en deze aan het telefoonnet aan te sluiten. Deze woningen waren aan het einde van het jaar nog niet gereed, doch zullen binnenkort in gebruik genomen kunnen worden.

Het aantal brandkranen werd vermeerderd met 25 stuks, zoodat het totaal aantal thans bedraagt 463, waarvan 8 eigendom zijn der Deli Maatschappij, 255 der Gemeente en 200 van de Waterleiding Maatschappij „Ajer Beresih”.

FINANCIEN.

Beschikbaar werd gesteld een bedrag van fl. 5100.— het geen in den loop van het jaar verhoogd werd tot fl. 5600.— waarvan verbruikt werd fl. 4699.46.

	Beschikbaar	verwerkt.
Toelage aan Commandant, Secretaris en Inlandsch Personeel	fl. 2250.—	fl. 2168.60
Loon voor los personeel	100.—	nihil
Verzekering van leden van het Corps tegen ongelukken	450.—	405.—
Kantoorbehoeften en drukwerken	150.—	80.15
Abonnement telefoon Commandant en Secretaris	400.—	377.—
Onderhoud en vernieuwing van brandspuithuizen	200.—	13.55
Onderhoud en aanschaffing materiaal	1300.—	1318.91
Aanmaak en plaatsen van nieuwe aanwispaaftjes voor brandkranen	250.—	250.—
Premiën	500.—	250.—
	fl. 5600.—	fl. 4699.46

ALGEMEENE BESCHOUWINGEN.

De pessimistische geest, waarover in het vorige jaarverslag werd gerept aangaande het voortbestaan der Medansche Vrijwillige Brandweer is gelukkig niet bewaarheid geworden, al blijft de animo van de burgerij voor het Corps en van het Corps voor de brandweer zelve nog niet bijzonder te roemen.

Een der voornaamste oorzaken hiervan is wel het abnormaal weinig voorkomen van brand gedurende de laatste jaren in deze gemeente, waardoor de brandweerlieden te weinig met elkaar in aanraking komen.

Door de instelling der huishoudelijke bijeenkomsten waarmee ook dit jaar werd voortgegaan, is hierin wel eenige verbetering gekomen, al blijft over de opkomst bij oefeningen — gelijk hierboven reeds vermeld — te klagen.

Gelijk mede in het vorige jaarverslag werd vermeld, was de alarmeering een bron van voortdurende zorg voor het College van Brandmeesters. De sirene was als alarmeeringssig-

naal niet bedrijfszeker te noemen, terwijl de oude alarmeeringsmiddelen door de politie tengevolge van de uitbreiding der stad niet meer voldoen.

Aan het einde van het verslagjaar werd dan ook besloten tot aanschaffing van een tweede sirene met grootere capaciteit over te gaan, welke thans in bestelling is en op een nader te bepalen punt van de stad zal worden opgesteld.

Het College ontveinst zich geenszins, dat deze wijze van alarmeering verre van ideaal is te noemen en wel hoofdzakelijk doordat behalve het brandweercorps ook de burgerij wordt gealarmeerd. Een doeltreffend middel, hetwelk geen ontzagwekkende kosten met zich zou brengen, was echter niet te vinden.

Ten slotte zij nog vermeld, dat aan de Brandweer te Padang advies werd gegeven betreffende de reorganisatie van de brandweer aldaar. De brandweer te Padang zal thans op de zelfde wijze worden ingericht als hier ter stede.

De bij dit verslag te voegen bijlagen zijn:

1. Naamlijst der leden op 31 December 1927.
2. Staat der materialen in gebruik op 31 Dec. 1927.
3. Wijkverdeeling en ligging der spuihuizen.

Medan, 1 Januari 1928.

Het College van Brandmeesters

L. SCHRAVESANDE

Commandant.

J. VAREKAMP

Secretaris.

Bijlage: I.

MEDANSCH E VRIJWILLIGE BRANDWEER
LEDENLIJST.

Commandant	L. Schraivesande	Kapiteinsweg 6
Secretaris	J. Varekamp	Kanonnenweg 1 pav.

Spuut I Luitenantsweg

Brandmeester	J. F. Hobbelen	Manillastraat 2
Adj.-Brandm.	J. C. v/d Tak	Max Havelaarlaan 20
„	D. C. Thurkow	Max Havelaarlaan 18
„	L. Fliers	Manillastraat 4
„	F. J. Hobbelen	Manillastraat 2
„	A.W.v. Wijngaarden	Prins Hendrikstraat 1

Spuut II Soekamoelia

Brandmeester	E. M. Mietes	Idenburgstraat
Adj.-Brandm.	A. C. Ruychaver	Kapiteinsweg 6
„	A. H. Lefèbre	Pr. Hendrikstraat 18
„	M. Lefèbre	Pertjoetweg 21
„	C. Miga	Paleisweg 31

Spuut III Oude Markt

Brandmeester	J. Bal	Wilhelminastraat 3
Adj.-Brandm.	D. van Baare	Deli Hotel
„	J. F. Beerling	Rahderstraat 4
„	H. Duinker	Paleisweg 31
„	G. H. van de Benden	Serdangweg 36

Spuut IV Vleeschmarkt

Brandmeester	P. Schotsman	Ballotstraat 7
Adj.-Brandm.	H. J. Mak	Sennahlaan 2
„	G. Verploeg	Javastraat
„	J. Woudsma	Sennahlaan 4
„	T. C. Knoester	Javastraat 66

Spuut V Pakhuisweg

Brandmeester	P. Kabel	Sennahlaan
Adj. Brandm.	A. E. C. Veerman	Serdangweg 29
„	J. Smit Jzn.	Serdangweg 34A
„	G. Fabel	Tamarindelaan 8
„	M. B. Heijl	Zwarteweg
„	J. Meyer	Tamarindelaan 2

Spuut VI Calcuttastraat

Brandmeester	P. A. J. de Vroom	Kanonnenweg 15
Adj. Brandm.	B. de Groot	Manggalaan
„	M. Steenbergen	Gang Mantri 8
„	R. de Vries	Residentsweg 12a
„	B. Barendsen	Hotel de Boer
„	G. Kerkhof	Pension Spernoga

Ladderbrigade

Brandmeester	W. J. Fröger	Bentengweg
Adj. Brandm.	M. de Bruin	Wilhelminastraat 109
„	H. Steegstra	Paleisweg 39
„	J. Croon	Rahderstraat 7
„	J. Brinkhuis	Kroesenstraat

Bijlage: II.

Staat van materiaal in gebruik en in reserve bij de Medansche
Vrijwillige Brandweer op 31 December 1927.

Materiaal	Wijk 1	Wijk 2	Wijk 3	Wijk 4	Wijk 5	Wijk 6	Brigade Ladder-	Reserve
Brandspuithuizen	1	1	1	1	1	1	1	—
Slangenwagens	1	1	1	1	1	1	1	—
Standpijpen	1	1	1	1	1	1	1	—
Straalpijpen	2	2	2	2	2	2	3	9
Slangen	4	4	4	4	4	4	6	5
Sleutels	1	1	1	1	1	1	1	1
Lantaarns	2	2	2	2	2	2	—	1
Gordels	2	2	2	2	2	2	2	6
Bijlen	2	1	3	3	3	2	7	—
Touwen	2	1	2	2	2	2	2	5
Emmers	1	1	1	1	1	1	1	—
Led. Slangdragers	2	2	2	2	—	2	—	—
Canvas manchetten	1	2	—	2	1	2	—	—
Schroevendraaiers	2	2	2	2	1	2	1	4
Hangsloten	1	1	1	1	1	1	—	—
Kaarslantaarns	1	1	1	1	1	1	4	—
Vlaggen (rood)	1	1	1	1	1	1	—	—
Snelblusschers	1	1	1	1	1	1	—	1
Vullingen v/idem	—	—	—	—	—	—	—	1!
Gasmaskers m/brill.	—	—	—	—	—	—	6	—
Materialenwagens	—	—	—	—	—	—	—	1
Ladders	—	—	—	—	—	—	6	—
Ladderwagens	—	—	—	—	—	—	1	—
Mechanische ladder	—	—	—	—	—	—	1	—
Brandhaken	—	—	—	—	—	—	4	—
Spaden	—	—	—	—	—	—	2	—
Groote opruimers	—	—	—	—	—	—	2	—
Kleine opruimers	—	—	—	—	—	—	2	—
Koevoeten	—	—	—	—	—	—	1	—
Breekijzers	—	—	—	—	—	—	2	—
Handzagen	—	—	—	—	—	—	2	—
Verbandkisten	—	—	—	—	—	—	1	—
Kasten	—	—	—	—	—	—	1	1
Paarden	—	—	—	—	—	—	1	—
Signaalhoorns	—	—	—	—	—	—	—	9

Bij de gewapende Politie berusten: 1 standpijp, 1 slangenwagen,
1 straalpijp, 1 sleutel, 3 slangen en 1 kaarslantaarn.

Bijlage: III.

W I J K V E R D E E L I N G.

Wijk 1.
Brandmeester:
J. F. Hobbelen

Het zuidelijk gedeelte van Medan, ten oosten der spoorbaan, ten noorden begrensd door de Balistraat en ten oosten door het oude Raceterrein en Wilhelminastraat.

Wijk 2.
Brandmeester:
E. M. Mietes

Het zuidelijk gedeelte van Medan, ten westen der spoorbaan, ten noorden begrensd door Oude Markt en Tepekongstraat en ten westen door de Deli rivier.

Wijk 3.
Brandmeester:
J. Bal

Het noordelijk gedeelte van Medan, ten westen der spoorbaan, ten zuiden begrensd door Oude Markt en Tepekongstraat en ten westen door de Deli rivier.

Wijk 4.
Brandmeester:
P. Schotsman

Het oostelijk gedeelte van Medan, ten noorden begrensd door het oude Race terrein en Malakastraat, ten zuiden door Kota Masoem en ten westen door Wilhelminastraat.

Wijk 5.
Brandmeester:
P. Kabel.

Het noordelijk gedeelte van Medan, ten oosten der spoorbaan, ten zuiden begrensd door Balistraat, Oude Race terrein en Malakastraat.

Wijk 6.
Brandmeester:
P. A. J. de Vroom

Het gedeelte van Medan ten westen der Deli rivier.

Ladderbrigade:
Brandmeester:
W. J. Fröger

Geheel Medan.

VERSLAG

van de

Sekolah Derma Schooljaar 1927 — 1928

(1 Maart 1927 — ultimo Februari 1928).

Gedurende het verslagjaar heeft de school zich evenals het vorige jaar, in een ruim bezoek mogen verheugen. Het aantal leerlingen bedroeg gemiddeld 99 per maand.

Onderwijs werd gegeven in de vervaardiging van nuttige en fraaie handwerken, benevens in koken. De indeeling van het handwerk onderwijs bleef onveranderd. De meeste meisjes toonden een sterke voorkeur voor de fraaie handwerken, en van de nuttige handwerken voor het maken van bovenkleeren.

Een zestal meisjes waren zoover gevorderd dat zij zich gaarne aan het examen ter verwerving van het diploma wilden onderwerpen. Aan alle zes kan het diploma worden uitgewerkt.

De belangstelling in de kookcursussen bleef ongeveer op dezelfde hoogte als voorgaand verslagjaar. Een achttal leerlingen heeft het kookdiploma behaald.

De oorzaak van de geringe belangstelling voor deze lessen ligt voornamelijk in het hoge cursusgeld dat van f 2.— — f 5.— per maand bedraagt. Gezien echter de hoge exploitatie kosten van deze lessen is het niet gewenscht het schoolgeld voor deze afdeeling te verlagen.

De door de meisjes toebereide spijzen mogen door haar zelf genuttigd worden aan een door haar gedekte tafel. Een en ander onder leiding der hoofdonderwijzeres.

De inkomsten van de kooklessen bedroegen f 176.— terwijl de uitgaven f 199.84 waren.

De verkoop van de door de leerlingen vervaardigde goederen werd dit schooljaar 2 maal gehouden en wel in Juli 1927 en aan het eind van het cursusjaar in Februari 1928. De oorzaak hiervan was, dat er het vorige jaar door ziekte van verschillende bestuursleden geen gelegenheid was een verkoopting te houden, en de schoolmeisjes toch gaarne de door haar vervaardigde kleedingstukken wenschten te verkoopen.

Tijdens haar verblijf ter Oostkust bracht Mevrouw Tweer-Wesserman een bezoek aan de school. Over het resultaat, wat er onder leiding aan het Inlandsche meisje geleerd kan worden, was zij zeer enthousiast, en werd haar gift van f 50.— voor de school onder veel dank ontvangen. Dit geld zal t.z.t. besteed worden voor het vernieuwen van gordijnen.

De financieele toestand van de school mag zeer bevredigend genoemd worden.

Uit de aan dit verslag toegevoegde rekening en verantwoording blijkt dat het saldo op 1 Maart 1927 f 1553.38 bedroeg en en dat op ultimo Februari 1928 een bedrag van f 2004.68 aanwezig was; derhalve een vooruitgang van de financiën met f 451.30.

Deze vooruitgang is te verklaren doordat dit jaar twee verkooping van goederen gehouden zijn, en tevens door stijging van het aantal leerlingen. Dit bedroeg over verslagjaar gemiddeld 99 per maand, een aantal tot dusver nog niet bereikt.

De schoolgelden kwamen regelmatig binnen, zoo ook de huur van het paviljoen.

Ook mocht in het afgelopen verslagjaar de school den financieelen steun van de Gemeente in dank ondervinden.

Het onderhoud aan gebouwen en inventaris had geregeld plaats. Belangrijke herstellingen behoeften niet te worden uitgevoerd.

De salarissen van het aan de school verbonden personeel bleven ongewijzigd.

Aan het einde van het verslagjaar was het Comité als volgt samengesteld:

Burgemeester van Medan,	Voorzitter
Mevrouw Chadidjah	} leden
Mevrouw E. M. Visser-Weuringh	
Mevrouw L. Winckel-Westerling	
Heer Abdul Wahab	

Namens het Comité van toezicht,
L. WINCKEL-WESTERLING.
Secretaresse-Penningm.

ONTVANGSTEN.

Saldo op 1 Maart 1927	f 1553.38
Gemeente-subsidie 12 × 110	„ 1320.—
Huur paviljoen 12 × 30	„ 360.—
Schoolgelden handwerkonderwijs	„ 547.50
„ koken	„ 176.—
Rente	„ 29.19
Giften	„ 50.—
Opbrengst verkoop goederen	„ 681.35
	f 4717.42

UITGAVEN.

Salarissen	f 1860.—
Water	„ 18.—
Gas	„ 18.80
Schoolbehoefte	„ 758.44
Reparatie-kosten	„ 48.45
Bankkosten e. d.	„ 9.05
Saldo (ultimo Februari 1928)	„ 2004.68
	f 4717.42

VERSLAG

over het jaar 1927 aangaande het Gouvernements Vrouwen Hospitaal te Medan.

Inspectien.

Het hospitaal is in 1927 2 maal geïnspecteerd. De eerste keer bij de overgave van den dienst door den fgd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid W. C. de Haas aan den fgd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid J. C. A. Ultée. De tweede keer, ter gelegenheid van het bezoek van het wd. Hoofd van den Dienst der Volksgezondheid aan Sumatra, Dr. O. Deggeller en den fgd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid J. C. A. Ultée.

Samenstelling van het personeel.

Het beheer van de inrichting bleef in het afgelopen jaar in dezelfde handen. Gedurende het ziekte-verlof van 15 April tot 31 Mei, werd het beheer waargenomen door Mej. W. Valk uit Madioen.

Het Europeesche verplegingspersoneel bestond uit de Zusters J. J. C. Guljé en A. G. Olthof, die van Soerabaja werd overgeplaatst naar Medan en 29 Januari 1927 te Belawan arriveerde.

De functies van arts en verpleegsters bleven onveranderd zoowel wat verpleging der patienten als onderricht der leerlingen betreft.

Ziekeninrichting.

Einde 1927 werd de wachtgelegenheid voor de poliklinische patienten vergroot en een droogloods bijgebouwd. De uitbreiding der isolatieafdeeling, die eerst was toegestaan werd later geschrapt, zoodat de capaciteit beperkt is gebleven tot 3 kamertjes.

Het aantal verpleegde patienten bedroeg 850, met 17928 verpleegdagen; aan verpleeggelden is geïnd f 7604.47. In 1927 werden 62 operaties verricht.

Ten behoeve van het stellen der diagnose en de controle der therapie, werd het laboratorium onderzoek meerendeels

door de mantri's en leerlingen in het hospitaal verricht; gedeeltelijk werd het materiaal verzonden naar het Pathologisch Laboratorium te Medan.

Onderzoekingen in het		
Vrouwen Hospitaal.		aantal
Urine		1481
Ontlasting		674
Sputum		76
Bloed		877
Fluor albus		322
Oogsecreet		82
Neus slijm	} voor lepra onderzoek	4
Serum		3

Naar het Pathologisch Laboratorium werd verzonden:

Bloed voor Wassermann	384	×
Bloed voor Widal	22	×
Ontlasting	7	×
Urine	4	×
Sputum	—	
Cerebrospinaal vocht	1	×

Gedurende 1927 werden 54 Visa reperta's en 23 geneeskundige verklaringen afgegeven.

Geneeskundig hulppersoneel.

Het geneeskundig hulppersoneel bestond uit 2 mantri-vroedvrouwen der 1e klasse, die belast zijn met de verloskundige hulp in en buiten het hospitaal, het helpen op de polikliniek en het laboratorium.

Verder waren er 36 leerlingen in opleiding. Het practisch en theoretisch onderricht bleef als vorige jaren.

Het aantal leerlingen bedroeg 36 op 1 Januari 1927 en 35 op 31 December 1927.

Er hadden zich 12 nieuwe leerlingen opgegeven maar aan 12 werd weer ontslag verleend. Na het behalen van het vroedvrouwen diploma werd ontslag verleend aan een leerling.

Den 5en Augustus 1927 legden 6 candidaten het aspirant-

verpleegsters examen af en den 6en Augustus d.a.v. 2 meisjes het examen ter behaling van de aantekening voor laboratorium helpster, bovendien nog een mantri het vroedvrouwen examen.

De Commissie bestond uit den fgd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid Dr. Ultée. Dr. Wolff, 2de geneesheer van het Pathologisch Laboratorium en het hoofd van het hospitaal. Alle 9 kandidaten zijn geslaagd en de commissie was zeer ingenomen met de prestaties der meisjes.

Den 4en October 1927 werd aan de geslaagden voor het aspirant-verpleegsters examen het diploma van mantri-verpleegsters 2de klasse uitgereikt.

Polikliniek.

Het aantal poliklinische patienten bedroeg 5556, het aantal consulten 21004, de inkomsten f 1316.41.

Verloskundige hulp.

De verloskundige buitendienst die met 1 October 1926 begonnen was werd in 1927 met succes voortgezet. Vanaf het eerste begin der zwangerschap kunnen de vrouwen wekelijks komen voor onderzoek, hetwelk dan volledig volgens Europeesche opvattingen geschiedt. De constitutie van de gravida, de urine, het haemoglobinegehalte en de Wassermannsche Reactie worden nagegaan, de bekkenmaten opgenomen en de ligging van het kind bepaald. De vrouwen, vooral onder Chineesche bevolking, stellen het zeer op prijs en komen geregeld voor het onderzoek.

De tarieven zijn gesteld procents gewijs naar het vermogen:

1)	Bij inkomsten van f	10.— tot f	25.—	10 %
2)	idem van f	25.— tot f	60.—	15 %
3)	idem van f	60.— tot f	100.—	20 %
4)	idem van f	100.— tot f	150.—	25 %

met een maximum van f 75.—

Onder deze tarieven is alles in begrepen, n.l. het zwangerschapsonderzoek, de verloskundige hulp en kraamverpleging, met toezicht op het jonge kind tot het 1 jaar oud is.

Bijzonder wordt op prijs gesteld, dat de Sultan van Deli, evenals in 1926 Tengkoe Mochtar, de bevolking een voorbeeld gaven en de hulp van de Inlandsche vroedvrouwen van het hospitaal in riepen. Bij de bevalling van de echtgenoot van den

troonopvolger van Deli, Tengkoë Otteman, hebben de vroedvrouwen van het hospitaal assistentie verleend aan Dr. Krediet, terwijl de kraamverpleging geheel aan haar werd toevertrouwd.

Het aantal verlossingen buiten het hospitaal verricht bedroeg 93 en binnen het hospitaal 82.

Voor de opname in de inrichting melden zich graag vrouwen uit den omtrek b.v. van Laboean Deli, Arnhemia, Soenggal, Soengei Rempah, Gedong Djohore, Loeboek Pakam, Kwala Simpang, Deli Toewa, Batoe Bahra, Tebing Tinggi en Titi Papan.

De inkomsten van den verloskundigen buitendienst bedroegen f 1008.70 en die van het hospitaal zijn mede inbegrepen bij de verpleeggelden.

Pharmaceutische dienst.

Deze bleef geheel als vorige jaren.

Vaccinedienst.

Dagelijksch is er in het vrouwen hospitaal gelegenheid tot het inenten tegen pokken.

In 1927 werden 4627 personen gevaccineerd.

Besmettelijke ziekten.

Aan besmettelijke ziekten werden verpleegd: o.a.:

Typhus abdominalis	9
Baccillaire dysenterie	3
Pokken	2
Diphtheritis	—
Meningitis cerebrospinalis	1
Tetanus neonatorum	15

Volksziekten.

Het aantal opgenomen patienten met volksziekten bedroeg:

Malaria	53
Tuberculose	18
Lepra	5
Venerische ziekten	66
Huidziekten	50
Oogziekten	47

De bovenstaande getallen betreft alleen die personen, waarvan de voornaamste afwijkingen een der volksziekten was.

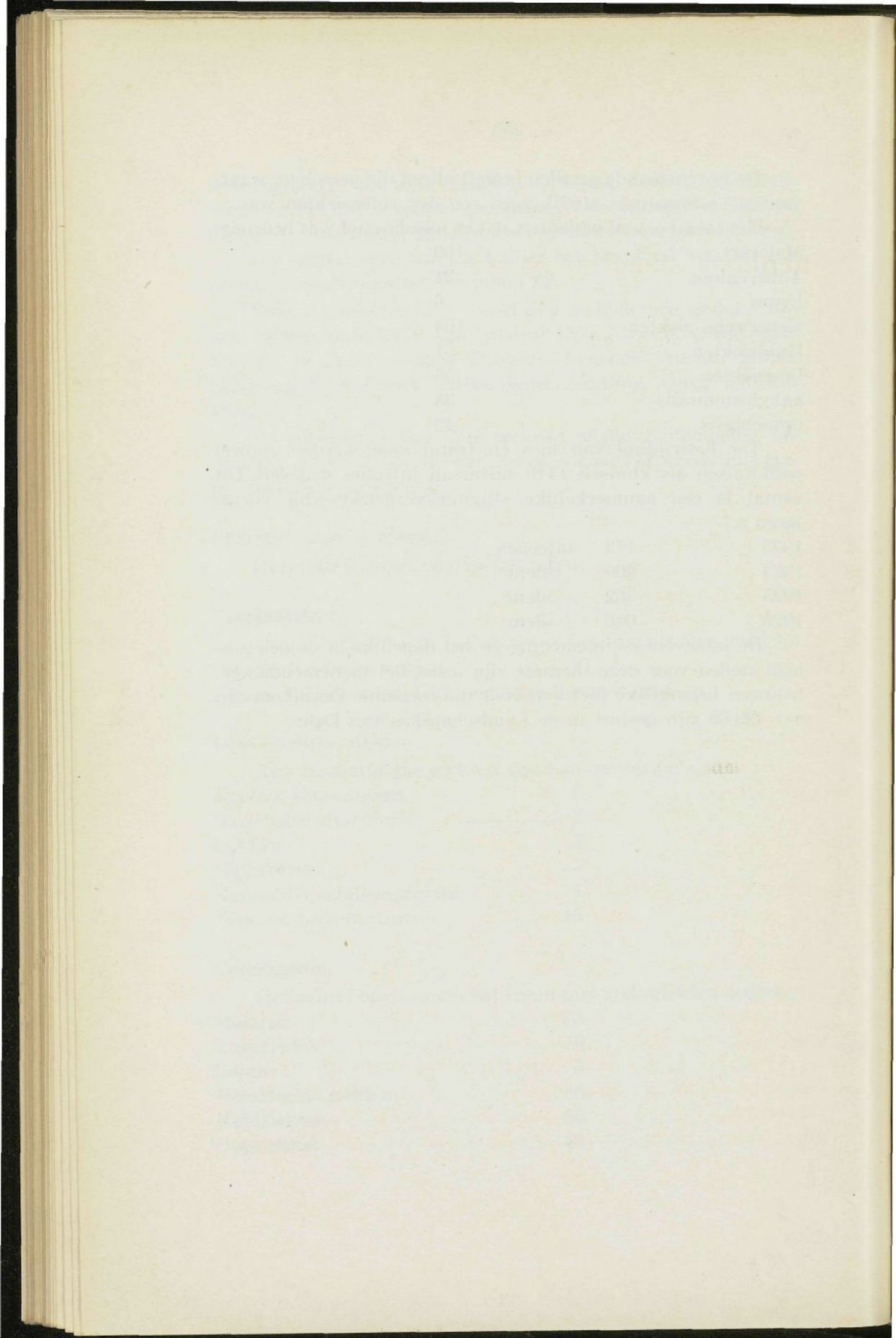
Het totaal aantal patienten, dat er mee besmet was bedroeg:

Malaria	100
Tuberculose	21
Lepra	6
Venerische ziekten	104
Huidziekten	57
Oogziekten	55
ankylostomiasis	38
oraoebiasis	42

Ter bestrijding van lues en framboesia werden zoowel poliklinisch als klinisch 1449 salvarsan injecties gegeven. Dit aantal is een aanmerkelijke stijging vergeleken bij vorige jaren n.l.

1923	173	injecties
1924	200	idem
1925	362	idem
1926	640	idem

De intraveneuse toediening en het dagelijks in de gelegenheid stellen voor deze therapie zijn naast het toenemende vertrouwen belangrijke factoren voor die toename. De inkomsten à f 429.60 zijn gestort in de Landschapskas van Deli.

JAARVERSLAG

over 1927 van het Gouvernements Mannenhospitaal (Stadsverband te Medan).

Bureau en Personalia.

Het Mannenhospitaal was nog steeds ondergebracht in het gebouwencomplex Paleisweg 24, waar te zamen waren gevestigd:

- a. Het Inlandsch Mannenhospitaal.
- b. De Polikliniek.
- c. Het bureau van den Gouvernements Indisch arts, hoofd van het hospitaal.
- d. Het bureau van den Gouvernements Indisch arts, belast met de inspecties van de gevangenen en doodschouw. De woning van de zuster stond vlak naast het ziekenhuis.

Het personeel van het hospitaal en polikliniek bestond uit 1 Gouvernements Indisch Arts, 1 gediplomeerde Europeesche Verpleegster der 1e klasse, 2 ongediplomeerde ziekenoppassers 1e klas, 1 ongediplomeerde ziekenoppasser, tevens laborant, en 7 ongediplomeerde ziekenoppassers. Zes der ziekenoppassers waren over de verschillende zieken zalen en kamers in nacht- en dagploegen ingedeeld, een ziekenoppasser werkte op de polikliniek ter assistentie, terwijl de ongediplomeerde laborant het routine-werk, betreffende chemische en microscopische diagnostiek verrichte. Door den grooten toeloop, vooral van dermatologische patienten, was de verbandkamer van het hospitaal ook ingericht voor poliklinische doeleinden, waar een der 1e klasse ziekenoppassers de verbanden aanlegde.

De andere 1e klasse ziekenoppasser assisteerde den Indisch Arts, zoowel in medisch als administratief werk.

De Europeesche zuster hield de leiding over de verpleging en verzorgde de huishoudelijke aangelegenheden van het ziekenhuis (Bij schrijven van den fd. Inspecteur van den Dienst der Volksgezondheid ddo. 1 Maart 1928 No. 233/1, zal het

personeel worden uitgebreid met 2 ziekenoppassers 1e klas, 2 ongediplomeerde Indische verplegers, 1 schrijver en 2 koelies).

Geneeskundig hulppersoneel.

Geene.

Inspecties.

In den loop van het verslagjaar werd het hospitaal enkele keeren bezocht door den fd. Inspecteur van den D. V. G., naar aanleiding van interessante ziektegevallen.

Ziekenhuiswezen.

Gedurende het verslagjaar werden in het hospitaal, dat over 100 bedden beschikte, opgenomen 1240 patienten, te zamen gevende 31076 verpleegdagen, tegen 1037 patienten, in 1926 met 26444 verpleegdagen.

Gemiddeld werden er dus per dag 83 patienten verpleegd, tegen 72 in 1926. Haast alle verpleegden behoorden tot Inlanders en Vreemde Oosterlingen, uitgezonderd een tweetal Europeanen, te zamen gevende 54 verpleegdagen. Opgemerkt dient te worden, dat het Mannenhospitaal vaak genoodzaakt was krankzinnigen te herbergen, in afwachting van hun verdere doorzending of omdat het doorgangshuis te Loeboek Pakam vol was.

De gebouwen van het Mannenhospitaal zijn oud; het onderhoud was echter bevredigend, zoodat de gebouwen over het algemeen nog voldeden aan de eischen. Het gemis aan derde klasse verpleging werd echter nog vaak gevoeld voor de opname van Gouvernements beampten, die krachtens hun salaris daarop recht hebben, evenals voor Europeanen en particulieren, die opgenomen wenschten te worden in een 3e klasse inrichting. Het gebruik der ziekenzalen was gelijk als het vorige jaar nl. een ziekenzaal voor lagere Gouvernements beampten, een ziekenzaal voor vrije koelies en kampongbewoners en de derde voor gevangenen en door de politie ter verpleging opgezonden zwervers.

Bad- wasch- en drinkwater werden geleverd door de Waterleiding Maatschappij „Aer Beresih”, terwijl voor het reinigen der ziekenzalen (schrobben van de vloeren) gebruik

werd gemaakt van het water van den op het erf van het ziekenhuis aanwezigen put.

De uitgaven van het ziekenhuis bedroegen zonder inbegrip der kosten van medicijnen f 22332.87.

Bij een totaal van 31076 verpleegdagen waren de kosten per dagbed dus f 0.72 tegen f 0.895 in 1926.

Polikliniek.

De toeloop tot de polikliniek was nog steeds groot. Vaak, vooral op den 1sten en den 16den van de maand, de z.g. „hari besar” van de ondernemingen, kwamen menschen van de binnenlanden om geneeskundige hulp in de polikliniek. Er werden gedurende het verslagjaar 30850 personen behandeld tegen 29556 in 1926 en 21211 in 1925. Hoewel het veel prettiger zou zijn om de polikliniekdagen in te deelen naar den aard der ziektegevallen, is dit door den grooten dagelijkschen toeloop onmogelijk. Haast alle patienten behoorden tot de Gouvernements rechthebbenden en behoeftigen, nl. koelies, kampongbewoners en talrijke scholieren. Aan betaalde week- en maandkaarten van polikliniekbezoekers, die daartoe verplicht zijn, werd over het verslagjaar f 637.50 opgehaald tegen f 467.50 in 1926. De bedragen werden maandelijks in 's Lands kas gestort. De kosteloze zeer druk bezochte polikliniek voor borstlijders, geleid door Dr. Heinemann, geneesheer-Directeur van het Hospitaal Tandjong Morawa, ging gedurende het heele jaar door, elken Zaterdag vanaf 5 uur 30 's namiddags.

In de aan de polikliniek verboden verbandkamer werd ook de eerste hulp bij verwondingen door ongelukken of van crimineelen aard verleend. Gedurende het jaar werden op deze wijze 310 personen geholpen tegen 324 in 1926, terwijl 2 personen zoo zwaar waren gewond, dat ze geholpen moesten worden door den chirurg van het hospitaal der Deli Maatschappij. Ook andere patienten, voor wie operatieve hulp noodig was, (ileus, hernia, appendicitis etc.) werden naar het Deli-Maatschappij hospitaal gezonden. Van deze patienten waren er in het verslagjaar een veertiental, zoodat dus in het geheel 16 patienten van chirurgische hulp hadden gebruik gemaakt.

Besmettelijke ziekten.

Aan besmettelijke ziekten werden in het verslagjaar geconstateerd en opgenomen in het Mannenhospitaal: Typhus abdominalis 7, allen genezen, Pokken 6, waarvan 1 overleden.

Quarantaine aangelegenheden.

Gedurende de besmetverklaring van Singapore wegens cholera werden de vele passagiers 4e klas van de schepen, afkomstig van de besmette plaats, tegen borgstelling door den Havenarts ter observatie gezonden naar Medan. De menschen kwamen, zooals voorgeschreven, gedurende 3 achtereenvolgende dagen in de polikliniek voor contrôle. Geen dezer menschen vertoonden tijdens de observatie verschijnselen van cholera. Voorts werden gedurende het verslagjaar, zooals elk jaar het geval was, talrijke Mekka-gangers ingeënt tegen pokken, typhus en cholera.

Volksziekten.

Van de volksziekten kwamen in het verslagjaar onder de patienten voor: malaria 90, waarvan 6 met doodelijken afloop; tuberculose 39, waarvan 10 met doodelijken afloop; lepra 13 zonder dooden; ankylostomiasis 10 met 2 dooden; venerische ziekten 177 met 3 dooden; framboesia 10 zonder dooden; huidziekte 61 met 1 doodelijken afloop; oogziekten 46 zonder dooden; amoebendysenterie 59 met 7 dooden; beri-beri 13, waarvan 1 peracuten vorm met doodelijken afloop. Verreweg het grootste deel van het aantal patienten met malaria kwam van Belawan. De menschen waren in dienst bij aldaar gevestigde aannemings-maatschappijen.

Van tuberculose kwamen alleen de zeer zware gevallen in het ziekenhuis.

Van de vrije bevolking lieten zich slechts weinigen in het ziekenhuis opnemen.

Framboesia werd af en toe in de polikliniek gezien bij menschen uit veraf gelegen streken. Speciale bestrijding daarvan vond niet plaats, omdat de lijders onder de schrale bevolking van de kampongs, die tusschen de ondernemingen liggen, meestal reeds door de geneesheeren daarvan waren geholpen.

Ook amoebendysenterie en ankylostomiasis werden meermalen poliklinisch behandeld.

Sterfte-cijfer.

Het sterftecijfer onder de verpleegden bedroeg in het verslagjaar 88 van de 1240 opgenomenen, d.i. 6,29 % tegen 7.42 % in 1926.

Verloskundige hulp:

Deze werd door den Gouvernements Indisch arts niet verleend door de aanwezigheid van het Vrouwenhospitaal.

Vaccine-dienst:

Voor de Gemeente Medan en het Vaccine-district Beneden-Deli (Belawan inbegrepen) was ten behoeve van den vaccinedienst een vaccinateur werkzaam. Pokken werd het eerst door den Gouvernements Indisch arts in zijn vaccine-ressort (geneeskundig ressort van den Havenarts te Belawan) te Laboean Deli op den 15den December 1927 geconstateerd bij een Inlandschen man, behoorende tot een Maleisch opera-gezelschap. Twee dagen later te Medan bij een Inlandsch meisje, eveneens behoorende tot dat opera-gezelschap. Onmiddellijk na het eerste geval werden ter plaatse met de hulp van het Binnenlandsch Bestuur massa-vaccinaties georganiseerd. Aangezien de vaccinateur genoodzaakt was te arbeiden in het ressort van den Havenarts te Belawan, werden de massa-vaccinaties in Medan en omstreken verricht door den Indisch arts en de ziekenoppassers van het hospitaal. Later moesten die vaccinaties in Laboean Deli en omstreken in nog sneller tempo geschieden, zoodat ook één der ziekenoppassers daarheen moest gaan. Totaal waren tot de sluiting van het verslagjaar — alleen tijdens de massa-vaccinaties — 11310 inentingën verricht.

Ziekte gevangenen:

De beide gevangenen te Medan werden verzorgd door den Gouvernements Indisch arts R. M. Soekardi. In ernstige gevallen werden de zieken naar het Mannenhospitaal opgezonden.

Gedurende het verslagjaar werden 94 gevangenen verpleegd, tezamen gevende 3146 verpleegdagen.

Bureau-werkzaamheden:

Op het bureau werden de boeken bijgehouden. Een boek voor de ontvangen verpleeggelden van opgenomen particulieren, een boek voor de regularisatie van verpleegkosten van Gouvernements beampten en een boek voor de polikliniek-gelden.

In het verslagjaar zijn afgegeven 138 visa reperta en 758 geneeskundige verklaringen.

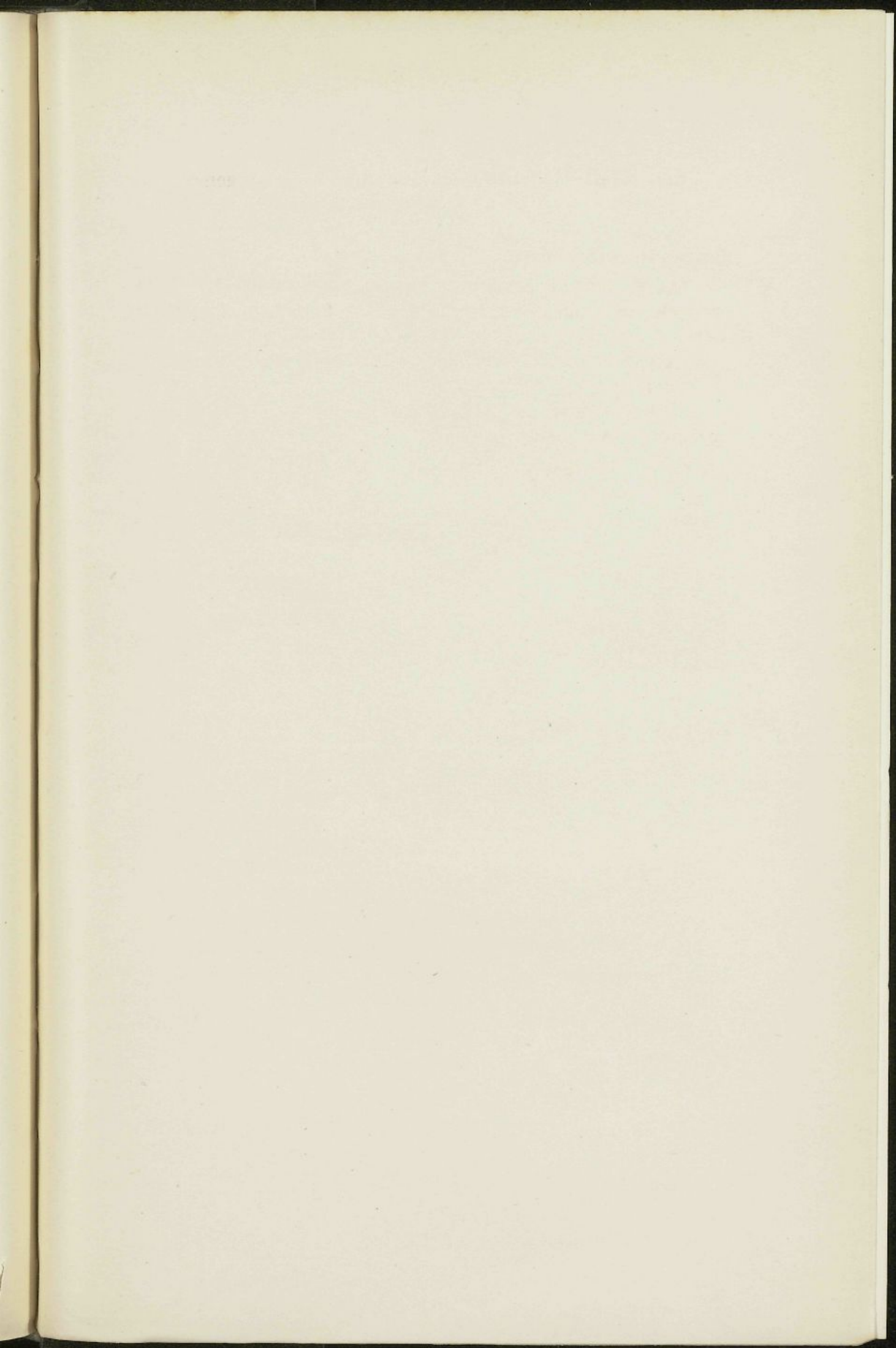
Medan, Januari 1928.

De Gouvernements Indisch arts,
Beheerder van het Mannenhospitaal
te Medan,
R. PIRNGADI.

Gezien:

De fd. Inspecteur van
den Dienst der Volksgezondheid,
J. C. A. ULTEE.

Medan, 1 April 1928.

1870

1871

1872

1873

1874

1875

1876

1877

1878

1879

1880

1881

1882

